

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΠΜΣ «ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – MASTER IN LAW AND ECONOMICS»
«Το ρυθμιστικό πλαίσιο της αγοράς τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα»

Χαράλαμπος Δ. Τσιανάκας

ΑΜ: ΜΔΟ 1540

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ:

Δρ. Αριστέα Σινανιώτη Καθηγήτρια Ο.Δ.Ε.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2018

Παράρτημα Β: Βεβαίωση Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

(περιλαμβάνεται ως ξεχωριστή (δεύτερη) σελίδα στο σώμα της διπλωματικής εργασίας)

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Δίκαιο και Οικονομία» με τίτλο:

**«Το ρυθμιστικό
πλαίσιο της αγοράς τυχερών
παιγνίων στην Ελλάδα»**

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή.....

Όνοματεπώνυμο: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Δ. ΤΣΙΑΝΑΚΑΣ

Ημερομηνία: 29/11/2018

(Υπογραφή)

.....

Χαράλαμπος Δ. Τσιανάκας

Δικηγόρος Αθηνών και Λευκωσίας

© 2018 - All rights reserved

Ευχαριστίες

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Δίκαιο & Οικονομία και αποτελεί αντικείμενο της θεωρητικής εμβάθυνσης στο αντικείμενο της οργάνωσης και λειτουργίας της αγοράς των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα. Με την παρούσα μελέτη μου περατώνονται οι σπουδές μου στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δίκαιο & Οικονομία» και οφείλω να ευχαριστήσω θερμά τους ανθρώπους που συνέβαλλαν στην ολοκλήρωσή της όπως την επιβλέπουσα Καθηγήτρια κα Αριστέα Σινανιώτη, τους καθηγητές κ.κ. Δ. Γιαννέλη και Π. Παντελίδη καθώς επίσης την υπεύθυνη του προγράμματος κα. Πέκκα. Τέλος ευχαριστώ την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση στην ολοκλήρωση του ακαδημαϊκού μου έργου.

Χαράλαμπος Δ. Τσιανάκας,
Πειραιάς, 2018

Περίληψη

Η αγορά των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα ανέκαθεν παρουσίαζε ιδιομορφίες που επικεντρώνονται κυρίως στο γεγονός της ύπαρξης του μονοπωλίου, του πάλαι ποτέ κραταιού και υπό κρατική διαχείριση Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου(εφεξής ΟΠΑΠ). Η ιδιωτικοποίηση του ΟΠΑΠ σε συνδυασμό με τις αλλαγές και τροποποιήσεις που έφερε ο ν. 4002/2011 για την δραστηριοποίηση τρίτων στο διαδικτυακό στοίχημα, γεγονός που ερείζεται ακόμη από την πλευρά της ΟΠΑΠ, καθώς επίσης και η αδειοδότηση και εκμετάλλευση των VLT's (Video Lottery Terminals) σηματοδοτεί μία νέα εποχή στην βιομηχανία των τυχερών παιγνίων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Οι προκλήσεις αλλά τα εμπόδια που πρέπει να υπερκεραστούν σε συνδυασμό με το ηθικό σκέλος της, ήδη καθιερωμένης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αρχής του responsible gaming (υπεύθυνου στοιχηματισμού) αναδεικνύουν αφενός το μεγάλο ενδιαφέρον τόσο αλλοδαπών όσο εγχώριων επενδυτικών σχημάτων που δραστηριοποιούνται και αναμένεται να δραστηριοποιηθούν στο άμεσο μέλλον και αφετέρου το συνεχώς μεταβαλλόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της εγχώριας σχετικής αγοράς. Συμπερασματικά το ενδιαφέρον για την ρύθμιση της αγοράς των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα αναμένεται να αυξηθεί τα αμέσως επόμενα χρόνια υπογραμμίζοντας την ανάγκη για ένα αποκρυσταλλωμένο ρυθμιστικό πλαίσιο που θα συνδυάζει ένα φιλικό επενδυτικό περιβάλλον μακριά από μονοπώλια ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλίζει την προστασία του ευρύτερου κοινωνικού σύνολο από τον εθισμό στον στοιχηματισμό αλλά και την καταπολέμηση του παράνομου στοιχηματισμού που στερεί εκατομμύρια από τα δημόσια ταμεία. Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί να παρουσιάσει εκτενώς, μέσα από τη μεθοδολογική προσέγγιση της έρευνας και του σχολιασμού αποφάσεων των δικαστηρίων Ελληνικών και Ευρωπαϊκών το πλαίσιο της σύμμετρης προς την ελληνική έννομη τάξη λειτουργίας και οριοθέτησης της ιδιόμορφης αγοράς των τυχερών παιγνίων ενώ παράλληλα να παραθέσει οικονομικά στοιχεία και για την βιομηχανία των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα.

Λέξεις κλειδιά: τυχερά παίγνια, ΟΠΑΠ, τζόγος, στοίχημα, κέρδος, μονοπώλιο, ΣΛΕΕ, εθισμός, υπεύθυνος στοιχηματισμός, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, λογισμικό, επενδύσεις, άδειες, ΕΕΕΠ, δεισιτυχία, ΣτΕ, ρυθμιστική πολιτική, Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, διαδίκτυο, πρακτορεία, off-shore, κοινωνικό σύνολο, καζίνο, αρμόδια αρχή, προστασία καταναλωτή, ανταγωνισμός, σχετική αγορά, διεθνοποίηση, αριστοποίηση, προσφορά και ζήτηση, νόθευση ανταγωνισμού, ελευθερία εγκατάστασης, γραφειοκρατία, συμβάσεις παραχώρησης, δημόσιο, κοινοπραξίες, συγχωνεύσεις και εξαγορές, ιδιωτικοποιήσεις, απελευθέρωση αγοράς, ανάπτυξη

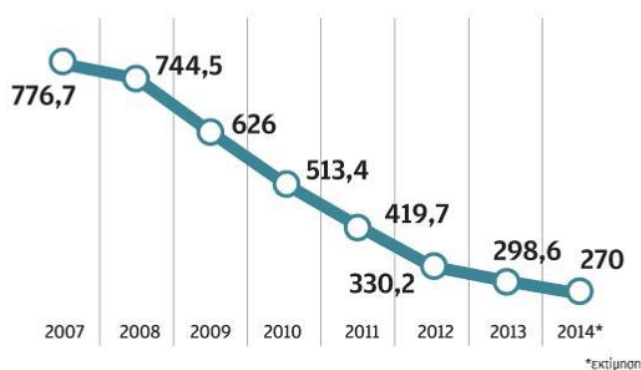
Η σελίδα αυτή είναι σκόπιμα λευκή.

Καταστάσεις Πινάκων και Διαγραμμάτων

Πίνακας 1.

Ο τζίρος των ελληνικών καζίνο συνολικά

σε εκατ. €

*εκτίμηση

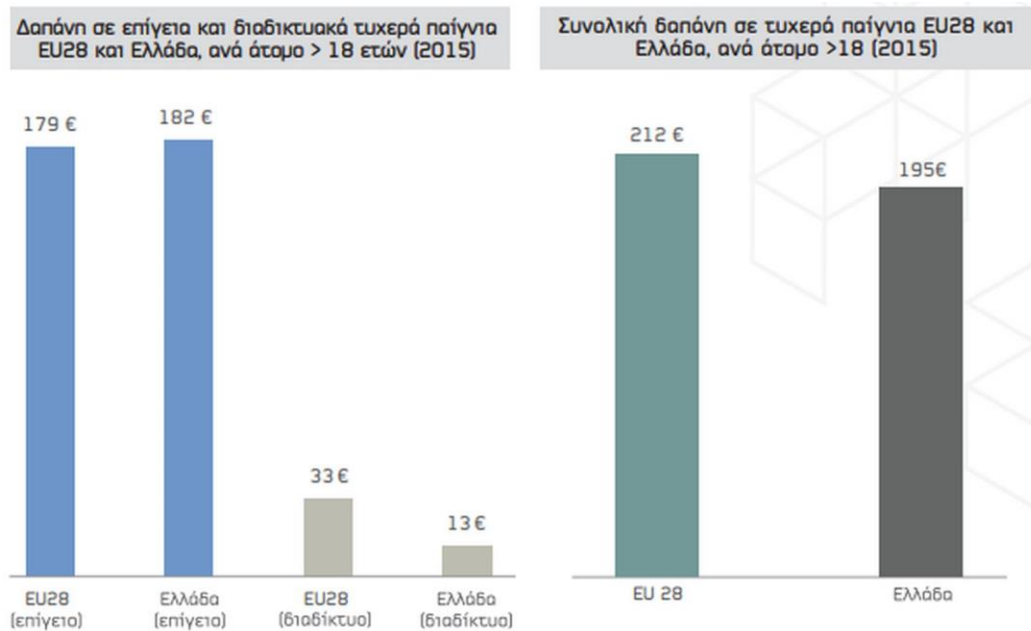
Περιοχή	Τζίρος (σε εκατ. €)	ΜΕΤ. %
ΛΟΥΤΡΑΚΙ	57,1	-22,35
ΠΑΡΗΘΑ	82,3	-1,5
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	66,3	-8,3
ΡΙΟ	11,9	-1,9
ΡΟΔΟΣ	18	-1,7
ΘΡΑΚΗ	5,5	+53,3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	1,7	+49,3
ΣΥΡΟΣ	1	-38,6
ΚΕΡΚΥΡΑ	3,9	-4,7

Ο τζίρος ανά καζίνο

Ιανουάριος 2014-
Νοέμβριος 2014
σε εκατ. €

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πίνακας 2.

Πίνακας 3.

ΕΤΟΣ 2015	Ακαθάριστα έσοδα	ΑΕΠ	Συμμετοχή των ακαθάριστων εσόδων τυχερών παιγνίων στο ΑΕΠ
Ελλάδα (επίγειο)	1.610.273.033 €	176.022.700.000 [€]	0,91%
Ελλάδα (διαδικτυακό)	116.200.235 €		0,07%
Ελλάδα Σύνολο	1.726.473.268 €		0,98%

**Το ρυθμιστικό
πλαίσιο της αγοράς των τυχερών
παιγνίων στην Ελλάδα**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΡΟΝΥΜΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ 3-6

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ..... σελ.5-8

1.1 ΓΕΝΙΚΑ-σελ9-15

1.2 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ..... σελ. 15

1.3 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ..... σελ. 15-16

1.4 ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ..... σελ. 16-19

1.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΙΚΤΩΝ..... σελ.19

1.6 ΕΦΗΒΟΙ ΚΑΙ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ..... σελ. 19-22

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ..... σελ 22

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... σελ 22-23

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ 23-25
2.1 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	σελ. 25-26
2.2 ΒΑΣΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΕ.....	σελ 26-56
2.3 ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ...	σελ 56-58
2.4 Η ΜΑΥΡΗ ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ	σελ 58-60
2.5 ΞΕΠΛΥΜΑ ΠΑΡΑΝΟΜΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.....	σελ. 60-61
2.6 ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ..	σελ. 61-63
2.7 ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	σελ. 63
2.8 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΩΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	σελ. 63-65
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	σελ 65-66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ 66-67

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ 67-68
3.1 ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ...	σελ 68-69
3.2 ΒΑΣΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	σελ 70-149
3.3 ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΕΕΠ.....	σελ.149-150
3.4 ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ.....	σελ.150-151
3.5 ΜΕΣΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ.....	σελ.151-152
3.6 ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ.....	σελ.152-163

3.7 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΚΑΖΙΝΟ, ΟΠΑΠ Α.Ε. ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ-ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ..	σελ.163-164
3.8 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ.....	.σελ 164-165
3.9 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΣΤΑ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ..	σελ164-165
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	σελ 165-166
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ 166
4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ 166-167
ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ.....	σελ167-169
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	σελ 169
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ 169
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ.....	σελ 171-173
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.173-175

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΚΡΟΝΥΜΙΩΝ

ΔΕΕ=Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΕ=Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΟΠΠΕΠ=Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης προσόντων και επαγγελματικού προσανατολισμού

ΕΠΠΕΠ=Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων

ΠΣΕΕ= Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου

ΣΔΟΕ=Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος

ΣΛΕΕ=Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΥΠΕΕ= Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων

DSM=Diagnostic and Statistical Manual

GREF=Gaming Regulations European Forum

GGR=Gross Gaming Revenue

IAGR=International Association of Gaming Regulators

RNG= Random Number Generator

RGA=Remote Gaming Association

SOGS=South Oaks Gambling Screen

VLT=Video Lottery Terminal

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βιομηχανία των τυχερών παιγνίων αναπτύσσεται παγκοσμίως με ολοένα αυξανόμενους ρυθμούς, από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα. Στον Ευρωπαϊκό χώρο, η ανάπτυξη μιας βιομηχανίας που συνδέεται με τα τυχερά παίγνια βρίσκεται συνεχώς σε άνοδο. Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσμοθέτησαν και οργάνωσαν την αγορά των τυχερών παιγνίων, σταθμίζοντας τη διαφορετικότητα που χαρακτηρίζει τα καθεστώτα όλων των χωρών σε επίπεδο πολιτικό, πολιτισμικό και κοινωνικό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω διαφόρων ενεργειών, όπως με την καθιέρωση της Πράσινης Βίβλου, προσπάθησε να θέσει ένα ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο για την αγορά των τυχερών παιχνιδιών εντός της επικράτειάς της. Οι εισηγήσεις της Πράσινης Βίβλου άνοιξαν το δρόμο για την καθιέρωση θεσμικών πλαισίων αναφορικά με το χώρο των τυχερών παιχνιδιών, πιέζοντας ουσιαστικά κάποια κράτη να εξετάσουν σε βάθος το θέμα και να θέσουν σε ισχύ τους κατάλληλους μηχανισμούς και να καταφέρουν, είτε μέσω νομοθετημάτων είτε μέσω άλλων μέτρων, να ρυθμίσουν την αγορά των τυχερών παιγνίων.

Στον τομέα των τυχερών παιγνίων εμπλέκονται οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την οργάνωση και διεξαγωγή τους, οι πάροχοι, δηλαδή ιδιώτες και επιχειρήσεις, που αναλαμβάνουν να παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και τέλος οι παίκτες. Οι αρμόδιες αρχές θέτουν τους όρους και τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων η συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια γίνεται με υπεύθυνο τρόπο και με το μικρότερο δυνατό κίνδυνο για τους παρόχους και το κοινό. Ο κίνδυνος για τους παρόχους συνεπάγεται την απώλεια επενδυτικών κεφαλαίων και κατ' επέκταση κερδών, ενώ για το κοινό η απώλεια χρημάτων και, κυρίως η πιθανότητα εθισμού, αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ρίσκο. Στην ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια ελλοχεύει το ενδεχόμενο εθισμού των παικτών σε αυτά και γι' αυτό το λόγο είναι επιτακτική η ανάγκη θέσπισης μέτρων προφύλαξης των τελευταίων. Ειδικότερα, ορισμένες ευάλωτες κατηγορίες πολιτών, όπως οι έφηβοι, χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας και φροντίδας για να παραμείνει η ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια μια ευχάριστη δραστηριότητα ελεύθερου χρόνου. Δυστυχώς, η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική καθώς μελέτες, σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο, αποδεικνύουν ότι ένα μεγάλο ποσοστό εφήβων έχει εθιστεί στα τυχερά παιχνίδια, με δυσμενείς συνέπειες τόσο για τους ίδιους, όσο και για τον οικογενειακό και κοινωνικό τους περίγυρο.

Στον ελληνικό χώρο, η σύσταση της «Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών» το 2004 και η μετονομασία της σε «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου

Παιγνίων», γνωστή ως Ε.Ε.Ε.Π., το 2011, συνέβαλε ουσιαστικά στη ρύθμιση της ελληνικής αγοράς των τυχερών παιγνίων, θέτοντας τους κανόνες λειτουργίας των κέντρων διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών στους ενδιαφερόμενους παρόχους των σχετικών υπηρεσιών καθώς και μέτρα προάσπισης των δικαιωμάτων των συμμετεχόντων σε αυτά. Η Ε.Ε.Ε.Π. σε μια προσπάθεια να ενισχύσει τη θέση της ως ρυθμιστική αρχή, τόσο στον ευρωπαϊκό όσο και στο διεθνή χώρο, έχει έρθει σε επαφή με ομόλογες ρυθμιστικές αρχές, όπως η Gaming Regulators European Forum (GREF) και η International Association of Gaming Regulators (IAGR), δημιουργώντας επαφές και συνεργασίες, με απώτερο στόχο τη βελτίωση της σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της.

Είναι γεγονός ότι τα τυχερά παιχνίδια συνδέονται με το κέρδος, ή τουλάχιστον με την προσδοκία αυτού. Κέρδος για τους αρμόδιους φορείς, κέρδος για όσους παρέχουν τις ανάλογες υπηρεσίες και, φυσικά , κέρδος για τους παίκτες. Γι' αυτό το λόγο,, σε πολλές χώρες ,η βιομηχανία που έχει αναπτυχθεί γύρω και εντός της αγοράς των τυχερών παιγνίων ακμάζει εδώ και αρκετές δεκαετίες και βρίσκεται σε ανοδική πορεία εδώ και αρκετές δεκαετίες. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, αυτή η ανάπτυξη στο χώρο λειτουργεί ως άλλοθι για τη συγκάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων και δικαιολόγηση άνομων κερδών. Η νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από τέτοιου είδους δραστηριότητες, μέσω της μεθόδου του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, είναι μια γνωστή πρακτική σε όσους έχουν άμεση ή έμμεση εμπλοκή με το χώρο.

Τα όργανα και οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο νομιμότητας της λειτουργίας της αγοράς των τυχερών παιγνίων, έχουν θεσπίσει νόμους πρόληψης και αντιμετώπισης εγκλημάτων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, θωρακίζοντας, έτσι, το ίδιο το κράτος εναντίον της της διαφθοράς και της διαρροής κεφαλαίων σε τρίτες χώρες αλλά και τους απλούς πολίτες απέναντι στα παράνομα κυκλώματα και την απώλεια οικονομικών πόρων.

Η αγορά προσφέρει δύο βασικές κατηγορίες τυχερών παιγνίων, με βάση τον τρόπο που προσφέρονται στους καταναλωτές - παίκτες: τα offline και τα online. Offline είναι αυτά που παίζονται σε παραδοσιακά outlets (καζίνο, πρακτορεία κ.λπ.) και απαιτούν την φυσική παρουσία του παίκτη. Online είναι τα τυχερά παιχνίδια που παίζονται μέσω διαδικτύου, digital tv, smartphones, mobile κ.λπ.

Επίσης, στην αγορά παιγνίων τελευταία, αναπτύσσεται και παρέχεται μια νέα κατηγορία παιγνίων που ονομάζεται social gaming. Το social gaming αναπτύσσεται μέσω των portals κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook). Περιλαμβάνει μια ευρεία γκάμα παιγνίων που αποτελείται από τα arcade social games (απλά παιχνίδια), τα role playing games (που απαιτούν εξοικείωση και γνώση) και τα games of chance (όπως πόκερ, κίνο κ.λπ.).

Με συντηρητικές εκτιμήσεις (ΕΟΠΠΕΠ,2017) η παγκόσμια βιομηχανία των τυχερών παιγνίων παρουσιάζει μεικτά κέρδη (GGR) άνω των 300 δισ. ευρώ ετησίως. Εκτιμάται ότι το 95% των μεικτών κερδών προέρχονται από τα offline παιχνίδια, αφού το ποσοστό διείσδυσης αλλά και τα ποσά που παίζονται στο Internet είναι χαμηλότερα. Παρατηρείται όμως ότι τα διαδικτυακά μέσα στην αγορά παιγνίων αναπτύσσονται με πολύ ταχείς ρυθμούς¹.

Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ανενδοίαστα το συμπέρασμα ότι το υπόψη θέμα είναι ιδιαίτερος σοβαρό και πρέπει να δημιουργηθεί ένα πρόσφορο, κατάλληλο και αποτελεσματικό νομικό/κανονιστικό/ρυθμιστικό πλαίσιο, που θα μπορεί να καλύπτει επιτυχώς το σύνολο των βασικών πτυχών αυτού

Αυτός είναι και ο βασικός στόχος της παρούσας εργασίας

Το θέμα της υπόψη εργασίας, αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο της αγοράς των τυχερών παιγνιδιών στην Ελλάδα. Η μεθοδολογία της έρευνας, είναι η ακόλουθη:

Αφού προηγηθεί μια αναφορά στο βασικό ρυθμιστικό πλαίσιο σε διεθνές επίπεδο και κυρίως σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), θα ακολουθήσει το εσωτερικό ρυθμιστικό πλαίσιο, τόσο το γενικό, όσο και το ειδικότερο, το οποίο θα τύχει του ανάλογου σχολιασμού. Στη συνέχεια, θα γίνει αναφορά στη νομοθεσία κατά του ξεπλύματος παράνομου χρήματος και σε σχετικές υποθέσεις που αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς από τη ελληνική δικαιοσύνη καθώς και παρουσίαση των βασικών θέσεων της νομολογίας των ελληνικών δικαστηρίων² για τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εργασία θέματα. Η εργασία θα ολοκληρωθεί με την

¹ Βλ. για περισσότερες λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα της Επιτροπής ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π), <https://www.gamingcommission.gov.gr/>

² Σε κάποια σημεία της παρούσας, θα γίνει αναφορά στη νομολογία των διεθνών δικαστηρίων και κυρίως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)

παράθεση των βασικών συμπερασμάτων και επισημάνσεων καθώς και κάποιων προτάσεων που θα προκύψουν από την επεξεργασία του θέματος.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Στόχος του κεφαλαίου είναι να γίνει μια προσπάθεια προσέγγισης των πολλαπλών χαρακτηριστικών, εκτός των ψυχαγωγικών, που παρουσιάζουν τα τυχερά παίγνια οποιασδήποτε μορφής και να τονιστεί η ανάγκη υιοθέτησης ενός ρυθμιστικού πλαισίου που να εγγυάται την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς των τυχερών παιγνίων αλλά και να προστατεύει τους παίκτες από πιθανούς κινδύνους που υποκρύπτει η ενασχόλησή τους με τα τυχερά παίγνια.

Αρχικά, γίνεται μια παρουσίαση του ορισμού του όρου τυχερά παίγνια, στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να καταχωρηθεί ένα παίγνιο ως τυχερό, στα χαρακτηριστικά τους και στη διάκρισή τους από άλλου τύπου παιχνίδια που απλά θεωρούνται δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Στη συνέχεια, το κεφάλαιο εστιάζει στον κίνδυνο που διατρέχουν να εθιστούν στα τυχερά παιχνίδια όσοι συμμετέχουν σε αυτά και πιο συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στο στοιχείο του εθισμού των παικτών στα τυχερά παίγνια, τις επιπτώσεις που έχει αυτό το είδος της εξάρτησης τόσο στο ίδιο το άτομο προσωπικά όσο και στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχέσεις του εξαρτημένου ατόμου με την οικογένειά του καθώς και στα προβλήματα που προκύπτουν στη σωματική και ψυχική του υγεία από την υπερβολική και συνεχή συμμετοχή του στα τυχερά παίγνια. Ακόμη, αναλύεται το πρόβλημα της εξάρτησης των εφήβων από τα τυχερά παιχνίδια και οι παράγοντες που ευθύνονται για την παθολογική ενασχόληση των εφήβων με τα αυτά.

Επιπλέον, επιχειρείται διάκριση μεταξύ «παθολογικού» και «προβληματικού» παίκτη, με το ενδιαφέρον να εστιάζεται στη σοβαρότητα και των δύο μορφών διαταραχής και στις αρνητικές συνέπειές τους στη συμπεριφορά, στην υγεία και στην εν γένει καθημερινή διαβίωση του ατόμου.

Ένα άλλο θέμα που πραγματεύεται το εν λόγω κεφάλαιο, είναι η ερμηνεία του υπεύθυνου παιχνιδιού, τα πλαίσια λειτουργίας του, καθώς και οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορεί ένα άτομο να συμμετέχει στα τυχερά παίγνια, καθώς και οι συντονισμένες

ενέργειες που απαιτούνται εκ μέρους όλων των εμπλεκομένων μερών για τη διαμόρφωση ενός ασφαλούς και νόμιμου περιβάλλοντος διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων.

Τέλος, ιδιαίτερη μνεία γίνεται στην επίδραση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008 στη διεθνή αγορά των τυχερών παιγνίων, καθώς και στο γεγονός ότι η αύξηση των εσόδων από τα τυχερά παίγνια που παρατηρήθηκε έως το 2008 σε πολλά κράτη, δεν είχε την αναμενόμενη συνέχεια τα επόμενα χρόνια. Επίσης, παρουσιάζονται στοιχεία βάση των οποίων η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου κερδίζει έδαφος έναντι των παραδοσιακών μεθόδων συμμετοχής.

1.1 Γενικά

Ως τυχερά παίγνια ορίζονται τα παίγνια « για το οποία το αποτέλεσμα εξαρτάται τουλάχιστον εν μέρει από την τύχη και αποδίδουν στον παίκτη οικονομικό όφελος». (Hellenic Gaming Commission-HGC).

Ο νόμος των πιθανοτήτων διέπει τη λειτουργία των τυχερών παιχνιδιών και αποφασιστικής σημασίας για τη έκβαση αποτελεί ο παράγοντας τύχη. «Η τυχειότητα» μπορεί να είναι αποτέλεσμα είτε χρησιμοποίησης «γεννήτριας τυχαίων αριθμών (Random Number Generator-RNG)» ή με άλλο μηχανικό τρόπο, είτε κλήρωσης που γίνεται με φυσικό τρόπο. (Hellenic Gaming Commission-HGC).

Τα τυχερά παίγνια, υπό οποιαδήποτε μορφή, πέραν του ψυχαγωγικού τους χαρακτήρα, παρουσιάζουν και μια σειρά άλλων χαρακτηριστικών, όπως είναι πιθανός εθισμός³, γεγονός που επιβάλλει, εκτός των άλλων, το κανονιστικό πλαίσιο να έχει κατάλληλα χαρακτηριστικά, ώστε να απομακρύνει το ενδεχόμενο εμφάνισης τέτοιων περιστατικών, που δημιουργούν πολύ σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στους παίκτες. Μάλιστα δε, πολλές φορές το εξεταζόμενο κανονιστικό πλαίσιο, πρέπει να παρουσιάζει συμβατότητα με άλλα κανονιστικά πλαίσια, όπως είναι αυτό που αφορά εξαρτημένα άτομα.

Ειδικότερα για το θέμα του εθισμού, λεκτέα είναι, μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα (ΕΟΠΠΕΠ 2017):

³ βλ., αναλυτικά για το θέμα αυτό, ιστοσελίδα Ε.Ε.Ε.Π, όπως παραπάνω

1. Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που προκύπτει από την υπερβολική συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια είναι ο εθισμός, δηλαδή η εξάρτηση από τη συμμετοχή σε αυτά.
2. Ο εθισμός επηρεάζει αρνητικά όχι μόνο τους παίκτες αλλά και τις οικογένειές τους, καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον. Κάποιες από τις συνέπειές του μπορεί να είναι κατάθλιψη, τύψεις και ενοχές, ενδοοικογενειακά προβλήματα, υπερχρέωση και σε ακραίες περιπτώσεις απόπειρα αυτοκτονίας και συμμετοχή σε εγκληματικές ενέργειες.
3. Ο εθισμός στα τυχερά παιχνίδια αποτελεί σοβαρότατο κοινωνικό πρόβλημα, που μπορεί να οδηγήσει αρκετούς παίκτες στα όρια της απόγνωσης.
4. Πολλοί άνθρωποι καταφεύγουν στα τυχερά παιχνίδια προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της καθημερινότητάς τους, με τον κίνδυνο κάποιοι από αυτούς να αναπτύξουν μορφές εξάρτησης.
5. Ο εθισμός στα τυχερά παιχνίδια ορίζεται - μεταξύ άλλων - από το πόσο σημαντικό είναι το παιχνίδι στην καθημερινότητα ενός παίκτη και τι επιπτώσεις έχει σε όλους τους τομείς της ζωής του.
6. Ενδεικτικά αναφέρονται συμπεριφορές που θα μπορούσαν να εκθέσουν τους συμμετέχοντες στον κίνδυνο εθισμού και στην απώλεια περιουσιακών στοιχείων:
 - Το άτομο δεν κάνει πράγματα που απολάμβανε στο παρελθόν.
 - Απουσιάζει τακτικά από οικογενειακές εκδηλώσεις.
 - Παρουσιάζει αλλαγές στην καθημερινότητά του.
 - Παραμελεί οικογενειακά ή επαγγελματικά του, καθήκοντα.
 - Οικονομικά θέματα αποτελούν καθημερινά αιτία διαμάχης και προστριβής.
 - Βλάπτει τη σωματική και την ψυχική υγεία του με τη κατάχρηση αλκοόλ ή χρήση ναρκωτικών ουσιών.
 - Αναπτύσσει παραβατική συμπεριφορά και διαπράττει παράνομες δραστηριότητες.
 - Σπαταλά πολύ χρόνο και πολλά χρήματα για να παίξει. Χάνει την επικοινωνία αλλά και την εκτίμηση από οικογένεια και φίλους....»
7. Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία επιχειρείται μια διάκριση μεταξύ «παθολογικού παίκτη» και «προβληματικού παίκτη». Ο «παθολογικός παίκτης» παρουσιάζει πιο σοβαρή μορφή διαταραχής, ενώ ο όρος «προβληματικός παίκτης» χρησιμοποιήθηκε

για τα άτομα των οποίων η εμπλοκή στα τυχερά παιχνίδια, θεωρείται λιγότερο σοβαρή.

8. Σε κάθε περίπτωση, η «προβληματική ενασχόληση» ή η «παθολογική ενασχόληση» έχει ως αποτέλεσμα αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, στη συμπεριφορά και στην καθημερινή ζωή του ατόμου.
 9. Η διάκριση των ορίων μεταξύ διασκέδασης και εθισμού, ψυχαγωγικής εμπειρίας και προβληματικής συμπεριφοράς, είναι βασική προϋπόθεση για μια ασφαλή πλοήγηση στον κόσμο των τυχερών παιγνίων.
 10. Τα τυχερά παίγνια στηρίζονται στον νόμο των πιθανοτήτων και καθοριστικό ρόλο στο αποτέλεσμά τους παίζει η τύχη. Συνεπώς, ο παίκτης ενδέχεται να υποστεί το ενδεχόμενο απώλειας ή αποτυχίας από ενέργεια με αβέβαιη έκβαση, προκειμένου να κερδίσει μεγάλης αξίας έπαθλα.
 11. Τα τυχερά παίγνια είναι μια μορφή διασκέδασης και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μέσο πλουτισμού. Στην περίπτωση αυτή προκαλούνται σοβαρές προβληματικές συμπεριφορές που έχουν αντίκτυπο τόσο στο οικογενειακό όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του παίκτη.
 12. Για τους παραπάνω και ανάλογους άλλους λόγους, το παιχνίδι πρέπει να είναι «υπεύθυνο» Υπεύθυνο Παιχνίδι νοείται το σύνολο των ρυθμίσεων και προβλέψεων που έχουν ως στόχο τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων από την υπερβολική έκθεση στα τυχερά παίγνια, καθώς και την υπεύθυνη και ενσυνείδητη λήψη αποφάσεων από την πλευρά του παίκτη. Το Υπεύθυνο Παιχνίδι αφορά δράσεις και ενέργειες που στόχο έχουν την προστασία των παικτών και του κοινωνικού συνόλου από την πιθανότητα πρόκλησης βλάβης και γενικότερα από τις αρνητικές συνέπειες της υπερβολικής συμμετοχής στα τυχερά παίγνια. Έμφαση δίνεται στους ανήλικους και στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Το Υπεύθυνο Παιχνίδι είναι αποτέλεσμα συλλογικής εμπλοκής και προσπάθειας των παικτών, της κοινωνίας, της αγοράς των τυχερών παιγνίων αλλά και των αρμοδίων Αρχών, προκειμένου να διαμορφωθεί ένα νόμιμο και αξιόπιστο περιβάλλον διεξαγωγής τυχερών παιγνίων. Η Ε.Ε.Ε.Π. έχει προσδιορίσει τους παρακάτω τομείς προτεραιότητας για την ανάληψη δράσης με στόχο τη μείωση της εξάπλωσης του προβληματικού παιχνιδιού και την ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών του:
- Κατάρτιση κανονιστικού πλαισίου για τη διασφάλιση ασφαλούς και αξιόπιστου περιβάλλοντος διεξαγωγής τυχερών παιγνίων. Συνεχής παρακολούθηση των

εκάστοτε διαμορφούμενων συνθηκών και διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της ισχύουσας νομοθεσίας.

- Εκπόνηση ερευνών και μελετών για την καταγραφή του φαινομένου του εθισμού.
- Ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων για την προστασία του κοινού μέσω της έγκυρης ενημέρωσης των παικτών για τις συνέπειες από την προβληματική ενασχόληση με τα παίγνια και της ευαισθητοποίησης του κοινωνικού συνόλου για τις επιπτώσεις των τυχερών παιχνιδιών.
- Ανάπτυξη συνεργασιών με θεσμοθετημένους κοινωνικούς, επαγγελματικούς και άλλους αρμόδιους φορείς της χώρας, καθώς και με ομόλογες ρυθμιστικές Αρχές του εξωτερικού για την προώθηση συνεργειών σχετικά με την προστασία του κοινού και την καταπολέμηση του εθισμού.
- Σχεδιασμός εργαλείων και εφαρμογών (πλατφόρμα e-ASSOS) για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου, καθώς και την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοπροστασίας των παικτών, προκειμένου τα τυχερά παίγνια να παραμείνουν μέσο διασκέδασης και να μην εξελίσσονται σε πηγή προβλημάτων.

Η Ε.Ε.Ε.Π. (ΕΕΕΠ, 2017) εξέδωσε τη με αριθμό 163/5/9.7.2015 (B 1788) απόφαση με τίτλο «Αρχές Υπεύθυνου Παιχνιδιού»⁴, με στόχο τη διασφάλιση ότι κάθε δραστηριότητα στον τομέα των παιγνίων ασκείται με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές συνέπειες που μπορεί να επιφέρει η μη λελογισμένη συμμετοχή στα παίγνια. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται κυρίως μέσω:

1. Της δέσμευσης τήρησης, από το σύνολο των εμπλεκομένων στην αγορά των παιγνίων, του κανόνα της κοινωνικής ευθύνης και της κοινωνικής ενσυναίσθησης,
2. Της ήπιας και λελογισμένης εμπορικής επικοινωνίας που υλοποιείται σύμφωνα με τον νόμο και τις αποφάσεις και οδηγίες της Ε.Ε.Ε.Π.
3. Της έντιμης και ακέραιης διεξαγωγής των παιγνίων στο πλαίσιο του νόμου και των αποφάσεων της Ε.Ε.Ε.Π.
4. Της δημιουργίας και διατήρησης ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος παροχής προϊόντων και υπηρεσιών παιγνίων.

⁴ Ιστοσελίδα ΕΕΕΠ

5. Του καθορισμού από κάθε πάροχο διαδικασιών, ώστε να προστατεύονται οι ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού από την ενασχόληση με τα παίγνια και να αποκλείονται οι ανήλικοι από τη συμμετοχή σε αυτά.

Οι Αρχές Υπεύθυνου Παιχνιδιού αναφέρονται και διέπουν όλα τα τυχερά παίγνια. Αφορούν τους κατόχους άδειας, όσους εκμεταλλεύονται παίγνια, τους παρόχους, τους παίκτες, τους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας και διαδικτύου (ISPs), τους διαφημιστές και κάθε εμπλεκόμενο στην αγορά των τυχερών παιγνίων.

Τα παραπάνω αποκτούν ακόμη μεγαλύτερη σπουδαιότητα, αν ληφθεί υπόψη, εκτός των άλλων, ο παγκόσμιος χαρακτήρας των τυχερών παιγνιδιών⁵.

«Σύμφωνα με έκδοση της Ernst & Young (Market Overview “The 2011 global gaming bulletin”), πριν την παγκόσμια ύφεση του 2008, η διεθνής αγορά των τυχερών παιγνίων παρουσίαζε συνεχή ανάπτυξη. Από το 2004 έως το 2008, τα μικτά κέρδη (GGR) αυξήθηκαν κατά 24% και ανήλθαν κατά το έτος αυτό, σε 358 δισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α. Η ύφεση και οι αδυναμίες στην ανάκαμψη σε πολλές χώρες, εκτός της Ευρώπης, μείωσε ή και μηδένισε το ρυθμό ανάπτυξης στις περισσότερες αγορές παιγνίων. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, επί παραδείγματι, παρά την επέκταση των δραστηριοτήτων των περιφερειακών της αγορών, τα μικτά κέρδη των καζίνο αυξήθηκαν μόνο 1% μεταξύ 2009 και 2010, φθάνοντας τα 31 δισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α. Αξιοσημείωτη εξαίρεση αποτελεί το Μακάο (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας), η ταχύτερα αναπτυσσόμενη αγορά παγκοσμίως, τα μικτά κέρδη της οποίας σημείωσαν άνοδο 58% μεταξύ 2009 και 2010 φθάνοντας τα 23,4 δισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α.» (Hellenic Gaming Commission-HGC).

Σύμφωνα με την Remote Gaming Association (RGA) (RGA, 2011), το 90-95% των μικτών κερδών (GGR)¹, προέρχεται από τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται με επίγειο τρόπο (land based). Παρόλο που τα εξ αποστάσεως διεξαγόμενα τυχερά παίγνια κατέχουν ακόμα πολύ

⁵ Σύμφωνα με την Ε.Ε.Ε.Π «...Στις περισσότερες χώρες του κόσμου, προσφέρεται μεγάλη ποικιλία τυχερών παιγνίων, αθλητικών ή αριθμολαχείων, τύχης ή δεξιοτήτας, με αμοιβαία ή προκαθορισμένα κέρδη. Τα παίγνια προσφέρονται συνήθως με την ευθύνη και υπό την εποπτεία του κράτους, μέρος δε των εσόδων χρηματοδοτεί δράσεις που σχετίζονται με αθλητικούς, πολιτιστικούς και φιλανθρωπικούς σκοπούς»

μικρότερο ποσοστό, συνιστούν έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους κλάδους, παγκοσμίως. Τα μικτά κέρδη (GGR) των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται εξ αποστάσεως, άγγιξαν το 2010 τα 30 δις δολάρια Η.Π.Α., παρουσιάζοντας αύξηση 13% σε σχέση με το 2009...» (ιστοσελίδα Ε.Ε.Ε.Π ο.π)

Η συμμετοχή σε οργανωμένα τυχερά παίγνια χαρακτηρίζεται ως δραστηριότητα ελεύθερου χρόνου (Οικονόμου, Θεοδώρου, Παπαδημητρίου και ,2015, σ.165). Η συναναστροφή με διάφορους παίκτες, το ενδεχόμενο κέρδους και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των χώρων διεξαγωγής των παιχνιδιών (φωτισμός, ηχητικές εγκαταστάσεις, απουσία επαφής με το εξωτερικό περιβάλλον) δημιουργούν μια ατμόσφαιρα μοναδική, με στόχο την απόκτηση μιας αξέχαστης εμπειρίας παιχνιδιού. Ακόμη, τα στοιχεία που δελεάζουν ένα άτομο να ασχοληθεί με τα τυχερά παίγνια είναι συνήθως η «έξαψη» που δημιουργεί η διαδικασία συμμετοχής καθώς και η ευκαιρία για χρηματικά οφέλη (Οικονόμου *et al.* ,2015, σ. 165).

Η ανάπτυξη του τομέα των τυχερών παιγνίων αποτελεί φαινόμενο με παγκόσμιες διαστάσεις, κύριες αιτίες του οποίου είναι (α) η απόκτηση κρατικών εσόδων, εκτός της άμεσης φορολόγησης των πολιτών, (β) η δημιουργία τουριστικών προορισμών, χαρακτηριστικό των οποίων είναι η ξεκούραση σε συνδυασμό με τη διασκέδαση και (γ) η πρόοδος που έχει συντελεστεί από τεχνολογικής πλευράς και οι νέοι τύποι στο ποντάρισμα και το στοιχηματισμό μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών (Korn και Shaffer όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, Θεοδώρου και Παπαδημητρίου, 2015, σ. 166). Πιο συγκεκριμένα, η συνεχής ενασχόληση και επαφή με την ψηφιακή τεχνολογία σε συνδυασμό με την ολοένα και μεγαλύτερη παροχή τυχερών παιγνίων δημιούργησαν τις προϋποθέσεις γέννησης και ανάπτυξης συνηθειών και συμπεριφορών, οι οποίες συνδέονται με τα τυχερά παίγνια (Gainsbury, Russell, Hing, Wood, Lubman και Blaszczynski όπως αναφέρονται στον Οικονόμου *et al.* , 2015, σ.166). Επίσης, η πολύ μεγάλη παροχή νόμιμων και παράνομων παιχνιδιών, που διεξάγονται υπό ένα ελλιπές ρυθμιστικό πλαίσιο, έχει διογκώσει τα προβλήματα σχετικά με αυτά [τα τυχερά παίγνια] (Room, Turner και Iakimteanu όπως αναφέρονται στον Οικονόμου , *et al.* ,2015, σ. 166). Τα τυχερά παίγνια αποτελούν για τους περισσότερους ανθρώπους πηγή διασκέδασης, ωστόσο, ένας μεγάλος αριθμός παικτών βγαίνει εκτός ελέγχου κατά τη συμμετοχή τους στα τυχερά παίγνια, με άμεση συνέπεια τη δημιουργία προβλημάτων ψυχολογικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσεως και τα οποία περιλαμβάνουν άσκοπη σπατάλη χρημάτων, διαταραχή στους κόλπους της οικογένειας, ανυπαρξία κοινωνικής ζωής, μειωμένη απόδοση στον εργασιακό τομέα καθώς και απώλεια

της εργασίας και εμπλοκή με το νόμο. (Afifi, Cox, Martens, Sareen , και Enns όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.* ,2015, σ. 166).

1.2 Γενικά χαρακτηριστικά των τυχερών παιχνιδιών

Η βασική διαφορά των τυχερών παιχνιδιών από άλλα παιχνίδια ή ασχολίες που καλύπτουν τον ελεύθερο χρόνο είναι το ρίσκο σχετικά με την κατάληξη του παιχνιδιού καθώς και η χρησιμοποίηση χρημάτων με στόχο το κέρδος (Οικονόμου *et al.* 2015, σ. 166). Σύμφωνα με τους Bolen και Boyd, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου *et al.* (2015, σ. 166) τυχερά παίγνια είναι η « τοποθέτηση οποιουδήποτε είδους, αντικειμένου ή περιουσίας με υλική αξία σε ένα παιχνίδι ή γεγονός με αβέβαιη έκβαση, όπου ο παράγοντας τύχη, σε διαφορετικό βαθμό κάθε φορά, καθορίζει τη συγκεκριμένη έκβαση». .Επίσης, οι Korn και Shaffer, όπως αναφέρονται στους Οικονόμου *et al.*, (2015, σ. 166). δίνουν έμφαση στον κίνδυνο απώλειας πολύτιμων αντικειμένων, κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας όπου καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία ή την αποτυχία είναι η τύχη. Οι συγκεκριμένοι ορισμοί μπορούν να αιτιολογήσουν την πληθώρα που υπάρχει στα τυχερά παίγνια, ενώ η δημιουργία νέων παιχνιδιών και η ανάπτυξη των υπάρχοντων επηρεάζεται από την ευφάνταστη σκέψη όλων των εμπλεκόμενων μερών (Οικονόμου *et al.* ,2015, σ. 166).

1.3 Διαχείριση των τυχερών παιγνίων

Για τη διερεύνηση και τη αντιμετώπιση, από κλινικής πλευράς των τυχερών παιγνίων, δύο τάσεις σκέψεων επικρατούν (Οικονόμου *et al.*, , 2015, σ. 167). Η πρώτη τάση ακολουθεί μια προσέγγιση νόσου, καταφεύγει σε ιατρικούς όρους και στηρίζεται στα πορίσματα του του Αμερικανού ψυχιάτρου Cluster (Lesier και Custer, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 167). Η δεύτερη τάση επικεντρώνεται στην «κοινωνική συμπεριφορά και επίδραση», κυριότερος εκπρόσωπος της οποίας θεωρείται ο John Rosecrance , καθηγητής του ποινικού δικαίου (Rosecrance, όπως αναφέρεται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 167). Παρόλα αυτά, η ύπαρξη πολλών παραγόντων που συνδέονται με την «παθολογική ενασχόληση» με τα τυχερά παίγνια, επέτρεψε την κριτική των δύο τάσεων (Οικονόμου *et al.*, 2015, σ. 167). Κατά τον Marlatt, (όπως αναφέρεται στον Οικονόμου *et al.* , 2015, σ. 167) « το ιατρικό μοντέλο αναζητά την ύπαρξη μιας ασθένειας με σαφή διακριτά χαρακτηριστικά των

ασθενών, έναντι των μη ασθενών». Στην πορεία, αναπτύχθηκε ένα « διαστασιακό μοντέλο, (dimensional model) , το οποίο υποστηρίζει ότι υπάρχει ένα συνεχές στον τρόπο με τον οποίο εμπλέκεται κάποιος με τα τυχερά παιχνίδια, που αρχίζει από την πλήρη αποχή και επεκτείνεται στην προβληματική και παθολογική ενασχόληση και ότι οι αρχές της κοινωνικής μάθησης αποτελούν σημαντικούς προσδιοριστικούς παράγοντες για τη θέση την οποία θα λάβει κάποιος στην εν λόγω κλίμακα σε μια δεδομένη χρονική στιγμή» (Blaszczynski και McConachy όπως αναφέρονται στον Οικονόμου *et al.*, 2015, σ.167) Το συγκεκριμένο μοντέλο βοήθησε στο να μειωθεί ο «στιγματισμός» και συνέβαλε στο να γίνουν πιο προσβάσιμες οι παρεχόμενες υπηρεσίες θεραπείας (Οικονόμου *et al.*, , 2015, σ. 167). Οι αντιλήψεις, όμως, για τους παίκτες τυχερών παιγνίων που έχουν εθιστεί, επιμένουν να θεωρούν ως αιτία της «παθολογικής ενασχόλησης» περισσότερο των άσχημο χαρακτήρα και τις αγχωτικές περιστάσεις και λιγότερο τη «ξημεία του εγκεφάλου», ενώ τα γονίδια δεν θεωρούνται επιβαρυντικός παράγοντας (Horch, και Hodgins, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ.167).

1.4 Παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια

Το ποσοστό των αντρών που η ενασχόλησή τους με τα τυχερά παίγνια χαρακτηρίζεται ως παθολογική φτάνει σε ποσοστό 70%, ενώ το ποσοστό στις γυναίκες προσεγγίζει το 30%. Οι άντρες έλκονται περισσότερο από τα χαρτιά, τη ρουλέτα, τα ζάρια και από τον ιππόδρομο, ενώ αντίθετα οι γυναίκες προτιμούν το καζίνο. Εκδηλώσεις άγχους και κατάθλιψης χαρακτηρίζουν και τα δύο φύλα, ωστόσο, οι γυναίκες κάνουν λόγο για άγχος και απόπειρες αυτοκτονίας. Ακόμη, στους άνδρες είναι αυξημένα τα ποσοστά συλλήψεων που οφείλονται στα τυχερά παίγνια, ενώ η συμμετοχή των γυναικών σε δραστηριότητες μη νόμιμες, που έχουν σχέση με τυχερά παίγνια, δεν έχει ως επακόλουθο τη σύλληψη (Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ.168). Οι παράγοντες που θεωρούνται ως επικίνδυνοι για την εμπλοκή σε τυχερά παιχνίδια είναι , εκτός του ανδρικού φύλου, η νεαρή ηλικία, η κατηγορία του τυχερού παιγνίου, η έλλειψη εργασίας, το μειωμένο εισόδημα, η πρόσβαση στα τυχερά παίγνια, όπως και το ιστορικό συμμετοχής σε τυχερά παίγνια από άτομα του οικογενειακού περιβάλλοντος (Potenza, Kosten, και Rounsaville, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 168-169). Ως παράγοντες κινδύνου αναφέρονται « τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (άρρεν φύλο, νεαρή ηλικία), οι γνωστικές

διαστρεβλώσεις (λανθασμένες αντιλήψεις, ψευδαισθήσεις ελέγχου), τα αισθητηριακά χαρακτηριστικά , τη διαδικασία ενίσχυσης τη νοσηρότητα και την παράνομη/παραβατική συμπεριφορά» (Johansson, Grant, Kim, Odlaug και Gotestam, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 169). Η γενική άποψη είναι ότι οι παθολογικοί παίκτες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα προβλήματα στον επαγγελματικό τομέα, για να βρουν λύσεις στα προβλήματά τους καταφεύγουν σε μεθόδους που δε λειτουργούν, και τέλος εμφανίζουν δυσκολίες στη μνήμη, στη σκέψη και στη συγκέντρωση (Raylu, Οει όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 169). Επίσης, η πλειοψηφία των παθολογικών παικτών θεωρεί ότι μπορεί να επηρεάσει, μέσω κάποιας ικανότητας, τα αποτελέσματα (το πόσο συχνά εμφανίζονται οι αριθμοί, τυχεροί αριθμοί κλπ) (Joukhador, Blaszczyński, and Maccallum, 2004, p. 173). Στην προκειμένη περίπτωση γίνεται λόγος για « συμπεριφορές αύξησης του ελέγχου» και έχουν σχέση με την αποκαλούμενη «μαγική» σκέψη (magical thought) και συμπεριφορά, οι οποίες εμφανίζονται με την ίδια αναλογία στους προβληματικούς και τους παθολογικούς παίκτες και πιστεύουν ότι κάποιες ενέργειες θα έχουν, κατά ένα «μαγικό» τρόπο, θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα (Οικονόμου *et al.*, , 2015, σ. 169). Ένα άλλο φαινόμενο που έχει σημειωθεί είναι αυτό της « μεροληπτικής εκτίμησης» (halo effect), όπου ο παίκτης φέρνει περισσότερες φορές στη μνήμη του το θετικό αποτέλεσμα, το οποίο ήταν συνέπεια των δυνατοτήτων του, και λιγότερες φορές το αρνητικό αποτέλεσμα, το οποίο διαγράφει από τη μνήμη του ή που θεωρεί ότι οφείλεται σε αστάθμητους παράγοντες (Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 169).

Σύμφωνα με τους Potenza, Steinberg, McLaughlin, Wu, Rounsaville και O'Malley (2001) ο εθισμός που προκαλούν τα τυχερά παιχνίδια δεν είναι ο ίδιος όπως και το ότι διαφέρουν τα άτομα που καταφεύγουν στα τυχερά παίγνια. Έχει παρατηρηθεί ότι πολύ λίγα άτομα βγαίνουν εκτός ελέγχου όταν παίζουν λαχεία, επειδή το διάστημα μεταξύ αγοράς και κλήρωσης είναι αρκετά μεγάλο, ενώ από την άλλη πλευρά, όσοι ασχολούνται με φρουτάκια, και ιππόδρομο είναι πιο εύκολο να θεωρηθούν παθολογικοί παίκτες, καθώς όχι μόνο το διάστημα από το ποντάρισμα μέχρι την κλήρωση είναι εξαιρετικά μικρό αλλά και η δυνατότητα για εκ νέου συμμετοχή είναι άμεση (Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ. 169).

Ένας παράγοντας που λαμβάνεται σοβαρά υπόψιν σχετικά με τα τυχερά παίγνια είναι η εύκολη πρόσβαση σε αυτά. Είναι συνήθως πρακτική τα τυχερά παίγνια να διεξάγονται σε χώρους με εύκολη πρόσβαση και όπου παρέχονται ανέσεις που έχουν στόχο την ικανοποίηση της ανάγκης για συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια (Moore,Thomas, Kyrios,Bates

και Meredyth όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 169). Η εύκολη προσέγγιση στο χώρο των τυχερών παιχνιδιών περιλαμβάνει τις ώρες λειτουργίας, καθώς οι χώροι διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων είναι προσβάσιμοι πολλές μέρες αλλά και ώρες, ή ακόμη και διαρκώς, επιτρέποντας την πρόσβαση σε πολλούς εργαζομένους με διαφορετικά ωράρια εργασίας (Moore *et al.* όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 169). Οι μεγάλες αποστάσεις αποτρέπουν τους πιθανούς παίκτες, όπως επίσης και η δύσκολη μετάβαση αναγκάζουν τους παίκτες να ξανασκεφτούν τη θέλησή τους για συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια. Για παράδειγμα, σε κάποιες χώρες τα τυχερά παίγνια πραγματοποιούνται σε χώρους εκτός των αστικών περιοχών, με αποτέλεσμα ο χρόνος προσέγγισης να μεγαλώνει και η θέληση να λιγοστεύει, αλλά και ο πιθανός παίκτης να ξανασκέφτεται την επιθυμία του για παιχνίδι (Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ. 169).

Είναι γεγονός ότι, αρκετές φορές, η παθολογικής μορφής ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια συνδέεται και με άλλες διαταραχές και εξάρτηση από ουσίες, σημαντικότερες εκ των οποίων είναι το κάπνισμα και το αλκοόλ (Petry, Stinson και Grant όπως αναφέρονται στον Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ. 169). Ακόμη, [η παθολογικής μορφής ενασχόληση] σχετίζεται με την « αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας (antisocial personality disorder)» , διαταραχές στη διάθεση «mood/affective disorders)» , όπως και με « διαταραχές ελέγχου των παρορμήσεων (impulse control disorders)» (Hodgins, Stea, and Grant, 2011, 1874-1884).

Ένας άλλος παράγοντας που συνδέεται με τον «παθολογικό τζόγο» είναι το «ψυχικό τραύμα». Άτομα εξαρτημένα από τα τυχερά παίγνια, διέφεραν σημαντικά από τον γενικό πληθυσμό. Ειδικότερα, ένα ποσοστό 64% έκανε λόγο για « συναισθηματικό τραύμα, ένα 40,5% για σωματικό και τέλος ένα ποσοστό 12,5% ανέφερε σεξουαλική κακοποίηση στην παιδική ή στην εφηβική ηλικία», με τις γυναίκες να ξεπερνούν τους άντρες στο ποσοστό τραύματος (Kausch, Rugle και Rowland, όπως αναφέρονται στον Οικονόμου *et al.*, 2015, σ. 170).

1.5 Κατηγορίες παθολογικών παικτών

Ο «φυσιολογικός παίκτης (social gambler)» εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες που προσφέρει το περιβάλλον για παιχνίδια, επηρεασμένος στην αρχή από τη διαφήμιση. Τα έσοδα που προκύπτουν, ενισχύουν την συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια και δημιουργούν συνήθεια. Μέσω αυτών των διεργασιών, ο παίκτης αποκτά τις ανάλογες γνώσεις σχετικά με τα πιθανά κέρδη, αλλά και για τις ειδικές δεξιότητές του. Στο τέλος διαπιστώνεται ότι ο παίκτης δεν

κερδίζει και παγιδεύεται στην πίστη και την ελπίδα ότι θα κερδίσει πάλι ό,τι έχασε (Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ.171).

Για τον «ψυχολογικά ευάλωτο παίκτη (emotionally vulnerable gambler)» η προσπάθεια αντιμετώπισης των αγχωτικών περιστάσεων της ζωής του τον αναγκάζει να στραφεί, λανθασμένα, στα τυχερά παίγνια, ίσως και εξ αιτίας παλαιότερων εμπειριών, λανθασμένων προτύπων συμπεριφοράς και άλλων. Η ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια αποτελεί μια διέξοδο από τις δυσκολίες και μια μορφή διασκέδασης. Νέες αιτίες άγχους ωθούν προς τα τυχερά παίγνια, με αποτέλεσμα την παθολογική ενασχόληση με αυτά (Οικονόμου, *et al.*, 2015, σ. 171).

Ο «παρορμητικός παίκτης (antisocial impulsivist gambler)» εκδηλώνει από πολύ μικρή ηλικία «παρορμητική συμπεριφορά» και συγχρόνως έχει δυσκολίες στο να μαθαίνει, να συγκεντρώνεται και να προσέχει. Επιπλέον, είναι υπερδραστήριος, βαριέται γρήγορα και ψάχνει νέα ενδιαφέροντα, καταφεύγει στο αλκοόλ και σε άλλες ουσίες από μικρή ηλικία και δεν έχει όνειρα και φιλοδοξίες (Οικονόμου, *et al.*, , 2015, σ.1Α71).

1.6 Έφηβοι και τυχερά παιχνίδια

Τα τυχερά παιχνίδια, αν και παλιότερα αποτελούσαν αντικείμενο ενασχόλησης των ενηλίκων, ανήκουν στις δραστηριότητες που έλκουν τους εφήβους (Αναγνωστόπουλος, Παλαιολόγου και Λαζαράτου, 2014,σ. 570). Παρά το ότι σε πολλές χώρες, ανάμεσα στις οποίες βρίσκεται και η Ελλάδα, η συμμετοχή παιδιών και εφήβων σε τυχερά παίγνια δεν επιτρέπεται από το νόμο, οι τελευταίοι δραστηριοποιούνται σε κάθε μορφή τυχερών παιγνίων (Αναγνωστόπουλος, *et al.* 2014, σ. 570).

Διεθνείς έρευνες έδειξαν ότι οι έφηβοι σε ποσοστό 80% έχουν συμμετάσχει σε κάποια κατηγορία τυχερού παιγνίου (Spear, όπως αναφέρεται στον Αναγνωστόπουλο, Παλαιολόγου και Λαζαράτου, 2014, σ. 571). Υπάρχουν πολλοί παράγοντες που ευθύνονται για την εξάπλωση των τυχερών παιγνίων, μεταξύ των οποίων είναι η προσβασιμότητα στο ποντάρισμα, η συνεχής εμφάνιση νέων τύπων τυχερών παιγνίων καθώς και η αναγνώριση από την κοινωνία της συγκεκριμένης διαγωγής και τον αποχαρακτηρισμό της (Griffiths και Wood, όπως αναφέρονται στον Αναγνωστόπουλο *et al.*, 2014, σ.575).

Οι έφηβοι ασχολούνται με όλες τις κατηγορίες των τυχερών παιχνιδιών, από ζάρια, χαρτιά μέχρι παιχνίδια στα καζίνο και στο ίντερνετ (Welte. Barnes, Tidwell και Hoffman, όπως

αναφέρονται στον Αναγνωστόπουλο, *et al.*, 2014, σ. 575). Πόσο δημοφιλής είναι κάθε κατηγορία εξαρτάται από παράγοντες σχετικούς με την ηλικία του εφήβου, το φύλο, τον κοινωνικό του περίγυρο, καθώς και την χώρα όπου ζει (Turchi και Derevenski, όπως αναφέρονται στον Αναγνωστόπουλο *et al.*, 2014, σ.575).

Πολλές θεωρίες έχουν αναπτυχθεί για να γίνει κατανοητή η παθολογική ενασχόληση των εφήβων με τα τυχερά παίγνια, ωστόσο, κατά γενική ομολογία, «βιολογικοί, ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες» ευθύνονται για την εξάπλωση του φαινομένου (Gupta, Derevensky, όπως αναφέρονται στους Αναγνωστόπουλο, *et al.*, 2014, σ. 575). Η κατάταξη των παραγόντων κινδύνου σε δημογραφικούς, ψυχολογικούς, ψυχιατρικούς, οικογενειακούς, διαπροσωπικούς και περιβαλλοντικούς, βοηθά να μελετηθούν καλύτερα [οι παράγοντες κινδύνου] (πίνακες 3,4,5,6) (Αναγνωστόπουλος, *et al.*, 2014, σ.575).

Πίνακας 3. Δημογραφικοί παράγοντες

«Τα προβλήματα με τον τζόγο είναι περισσότερο δημοφιλή στα αγόρια και τα τελευταία παρουσιάζουν 2-4 φορές μεγαλύτερα ποσοστά επικράτησης σε σχέση με τα κορίτσια

Οι έφηβοι με προβληματική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια αρχίζουν την ενασχόλησή τους με αυτά σε νεαρότερη συνήθως ηλικία σε σχέση με τους υπόλοιπους εφήβους (περίπου στην ηλικία των 10 ετών)

Τα άτομα με παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια έχουν μια μεγάλη νίκη νωρίς στην καριέρα τους.»

Πίνακας 4. Ψυχολογικοί και ψυχιατρικοί παράγοντες

Οι έφηβοι με προβληματική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια:

- «Επιδίδονται πιο συχνά σε παρακινδυνευμένες συμπεριφορές
- Παρουσιάζουν συχνότερα παραπτωματικότητα και εμπλέκονται περισσότερο σε εγκληματικές πράξεις
- Έχουν χαμηλότερη αυτοεκτίμηση
- Εμφανίζουν περισσότερο άγχος, εξωστρέφεια, ευερεθιστότητα και λιγότερο αυτοέλεγχο

- Έχουν χαμηλότερες σχολικές επιδόσεις
- Είναι λιγότερο κοινωνικοί σε σχέση με τους εφήβους που δεν παίζουν συχνά
- Αναζητούν την ήττα
- Παρουσιάζουν πτωχότερες κοινωνικές δεξιότητες
- Εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά κατάθλιψης
- Παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά αυτοκτονικού ιδεασμού και περισσότερες απόπειρες αυτοκτονίας
- Διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο στην ανάπτυξη πολλαπλών εξαρτήσεων
- Παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά διαταραχής ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας»

Πίνακας 5. Οικογενειακοί και διαπροσωπικοί παράγοντες

Οι έφηβοι με προβληματική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια:

- «Έχουν συχνά γονείς με προβλήματα με τα τυχερά παιχνίδια ή με άλλες μορφές εξαρτήσεων
- Είναι πιο πιθανό τα μέλη της οικογένειας τους να παρουσιάζουν διαταραγμένες σχέσεις
- Συχνά, αρχίζουν για πρώτη φορά την ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια με τους γονείς τους
- Έχουν συμμαθητές με ενασχόληση με τα τυχερά και κυρίως με υπερβολική ενασχόληση με αυτά»

Πίνακας 6. Περιβαλλοντικοί παράγοντες

- «Η εύκολη προσβασιμότητα στα τυχερά παιχνίδια στο περιβάλλον του εφήβου
- Η διαφήμιση για τα τυχερά παιχνίδια στην οποία εκτίθενται οι έφηβοι
- Η αποδοχή της συμπεριφοράς από την κοινωνία
- Οι αντιλήψεις σε σχέση με το θέμα που έχει η κοινότητα στην οποία ανήκει ο έφηβος»

Συμπέρασμα

Στο παρόν κεφάλαιο έγινε μια εκτενής περιγραφή του στοιχείου του εθισμού, που αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα των ατόμων που εμπλέκονται στα τυχερά παίγνια. Ειδικότερα, επιχειρήθηκε μια καταγραφή των αρνητικών συνεπειών του εθισμού, ο οποίος επηρεάζει δραματικά, όχι μόνο τους ίδιους τους παίκτες αλλά και το στενό και ευρύτερο κοινωνικό τους περίγυρο. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στην ευαίσθητη κοινωνική ομάδα των εφήβων και πως αυτοί επηρεάζονται και καταφεύγουν στα τυχερά παιχνίδια. Ακολούθως, παρουσιάστηκε

μια λίστα ενεργειών του παίκτη οι οποίες θα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως προοίμιο της εξάρτησης ενός ατόμου από τα τυχερά παίγνια. Ακόμη, τονίστηκε η ανάγκη λήψης κανονιστικών μέτρων και επιβολής ενός ρυθμιστικού πλαισίου που στοχεύουν στην προστασία των παικτών από τις καταστρεπτικές συνέπειες του εθισμού.

Η σπουδαιότητα θεσμοθέτησης κανόνων, απαραίτητων για την ομαλή λειτουργία της αγοράς των τυχερών παιγνίων και τη διασφάλιση ότι οι δραστηριότητες στο συγκεκριμένο χώρο διενεργούνται με κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, αποδεικνύεται από την απόφαση που εξέδωσε η Ε.Ε.Ε.Π. σχετικά με το θέμα, τα σημαντικότερα στοιχεία της οποίας αναλύθηκαν σε αυτό το κεφάλαιο.

Βιβλιογραφία

Αναγνωστόπουλος, Δ., Παλαιολόγου, Α., Λαζαράτου, Ε., (2014), *Η παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια στην εφηβεία*, Υπηρεσία Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, Κοινωνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα-Καισαριανής, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

Λαμπράκης, Α., (2015), *Τυχερά Παιγνια και Ευρωπαϊκή Πολιτική: Συμφέροντα-Ανταγωνισμός-Επιβίωση*, Διπλωματική Εργασία, Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Οικονόμου, Μ., Θεοδώρου, Β. Ν., Παπαδημητρίου, Γ.Ν., (2016), *Η ψυχοπαθολογία των τυχερών παιχνιδιών. Σύγχρονα διαγνωστικά, αιτιολογικά και θεραπευτικά δεδομένα*, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Νοσοκομείο «Αιγινήτειο», Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Αθήνα, Ερευνητικό Πρόγραμμα Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ «Διερεύνηση του φαινομένου της ενασχόλησης με τυχερά παιχνίδια και της εξάρτησης από αυτά στον ενήλικο και στον εφηβικό πληθυσμό της χώρας», Αθήνα

Νομολογία δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράσινη Βίβλος, Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά, SEC (2011) 321 τελικό

American Psychiatric Association, 1994

Ernst & Young “The 2011 global gaming bulletin” Market Overview

Gabbling Compliance 2013

Hellenic Gaming Commission-HGC <https://www.gamingcomission.gov.gr>

Hodgins, D., Stea, J., Grant, J., (2011), *Gambling Disorders*, Department of Psychology, University of Calgary, Calgary, AB, Canada and Department of Psychiatry, University of Minnesota, Minneapolis, MN, USA, Seminar

Joukhador, J., Blaszczynski, A., and Maccallum, F., (2004) *Superstitious Beliefs in Gambling Among Problem and Non-Problem Gamblers; Preliminary Data*

Potenza, M., Steiberg, M., McLaughlin, S., Wu, R., Rounsaville, B., and O'Malley, S., *Gender-Related Differences in the Characteristics of Problem Using a Gambling Helpline 2001 PubMed*, Article

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό αναγνωρίζεται η μεγάλη απόκλιση που υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ σχετικά με τους κανόνες που διέπουν την αγορά των τυχερών παιγνίων και γίνεται αναφορά στην Πράσινη Βίβλο που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται στην Εσωτερική αγορά μέσω διαδικτύου και ακολουθεί ανάλυση των σημαντικότερων σημείων που προσεγγίζει το κείμενο της Πράσινης Βίβλου. Πρώτα απ' όλα, επισημαίνονται οι δυσχέρειες στη συνεργασία και συμπόρευση των εθνικών μοντέλων ρύθμισης της αγοράς τυχερών παιγνίων εξαιτίας της ταχέως αναπτυσσόμενης αγοράς των τυχερών παιγνίων σε απευθείας σύνδεση και στην εξέλιξη του διαδικτύου, συνέπειες των οποίων είναι η ανάπτυξη νόμιμων υπηρεσιών στον τομέα των τυχερών παιγνίων αλλά και η δημιουργία και εξάπλωση παράνομης διασυνοριακής αγοράς ταυτόχρονα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ στο οποίο εμπίπτουν οι υπηρεσίες τυχερών παιγνίων ως υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών, τα πλαίσια δράσης των παρόχων, τους πιθανούς περιορισμούς που τίθενται από τα κράτη μέλη και επιτάσσονται από λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Ένα σημείο που καλύπτεται από την Πράσινη Βίβλο και χαρτογραφείται στο παρόν κεφάλαιο είναι ο προσδιορισμός του όρου «τυχερά παίγνια σε απευθείας σύνδεση» που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τυχερών παιχνιδιών, όπως αθλητικό στοιχηματισμό, παιχνίδια καζίνο, στοιχήματα επί τιμών και δεικτών, τα λεγόμενα spread betting, έως τα τυχερά παιχνίδια που διεξάγονται μέσω φιλανθρωπικών συλλόγων και οι λαχειοφόρες αγορές.

Συνέχεια, στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς την εφαρμογή ενός ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου για τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια στο οποίο προτείνεται μια σειρά ενεργειών η ανάληψη των οποίων θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα επίλυσης των ποικίλων προβλημάτων των διαδικτυακών τυχερών παιγνίων.

Πριν την ολοκλήρωση του κεφαλαίου υπάρχει καταγραφή δικαστικών αποφάσεων του ΔΕΕ, σχετικών με το κανονιστικό πλαίσιο των τυχερών παιγνίων καθώς και αναφορά στις διαφοροποιήσεις που εμφανίζονται στα εθνικά καθεστώτα χωρών μελών της ΕΕ αναφορικά με τα τυχερά παίγνια, είτε ως υπηρεσίες παρεχόμενες από το ίδιο το κράτος, είτε ως υπηρεσίες οι πάροχοι των οποίων είναι ιδιωτικοί φορείς. Τέλος, η ανάπτυξη και η συντήρηση της μαύρης αγοράς στο χώρο της αγοράς των τυχερών παιχνιδιών εντός των συνόρων της ΕΕ καθώς και οι αιτίες που καθιστούν δυνατή, ή και διευκολύνουν, την ύπαρξη αυτής της παράνομης οικονομίας εξετάζονται στο παρόν κεφάλαιο.

2.1 Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Σύμφωνα με το άρθρο 56 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ απαγορεύεται κάθε περιορισμός που αναφέρεται στην ελευθερία παροχής υπηρεσιών εντός της ΕΕ σχετικά με τους κατοίκους των κρατών μελών οι οποίοι έχουν την έδρα τους σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο βρίσκεται ο αποδέκτης της παροχής. Επιπλέον, σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο, δεν επιτρέπονται διακρίσεις ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες που βασίζονται στην εθνικότητα (Europedia.moussis.eu, Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ). Κατά το άρθρο 57 της ΣΛΕΕ, ως παροχές υπηρεσιών αναγνωρίζονται εκείνες για τις οποίες προβλέπεται καταβολή αμοιβής, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει σχετική ρύθμιση στις διατάξεις που αναφέρονται στην ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων, προσώπων και κεφαλαίων της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ. Σύμφωνα με τη Συνθήκη, ως υπηρεσίες αναφέρονται οι «βιομηχανικές, εμπορικές, βιοτεχνικές και δραστηριότητες των ελευθέρων επαγγελμάτων» (ΣΛΕΕ, άρθ.57). Οι δραστηριότητες πρέπει να ασκούνται για

συγκεκριμένο διάστημα, να παρέχεται αμοιβή και να προϋποθέτει τη διέλευση των συνόρων. (Europedia.moussis.eu ,Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ). Ένα ακόμη σημείο του παρόντος άρθρου που χρήζει προσοχής είναι ότι ο πάροχος της υπηρεσίας «δύναται για την εκτέλεση αυτής να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που το κράτος αυτό επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους» (ΣΛΕΕ, άρθ.57). Ωστόσο, η διάρκεια των παρεχόμενων υπηρεσιών εντός των ορίων μιας συμφωνίας εκτός της χώρας εγκατάστασης, είναι δυνατόν να είναι μεγαλύτερη . (Europedia. moussis.eu, Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι παρεχόμενες υπηρεσίες μπορούν να έχουν τέτοια έκταση που να είναι απαραίτητη η απόκτηση ακίνητης περιουσίας στη χώρα όπου παρέχεται η υπηρεσία (Europedia.moussis.eu, Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ). Για να γίνει όμως λόγος για «παροχή υπηρεσιών και όχι για μόνιμη εγκατάσταση», απαιτείται ο πάροχος των υπηρεσιών να βρίσκεται στη χώρα του και οι υπηρεσίες να βαίνουν εκτός συνόρων. Είναι φανερό ότι δεν υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ της « ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών» και είναι σύνηθες να συνδυάζονται , όταν ένα άτομο ή ένας φορέας πηγαίνει για εγκατάσταση σε άλλο κράτος μέλος και να προσφέρει υπηρεσίες σ' αυτό το κράτος. Έτσι, τις περισσότερες φορές οι δύο εκλαμβάνονται ως μία «ελευθερία εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών» (Europedia.moussis.eu, Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ).

2.2 Βασικό κανονιστικό πλαίσιο στην ΕΕ

Η Ε.Ε., μέχρι σήμερα, δεν έχει δημιουργήσει αυτοτελή νομοθεσία ειδικά για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων. Συνήθως τα σχετικά θέματα , ρυθμίζονται από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών, που λαμβάνουν βεβαίως υπόψη τις ρυθμίσεις της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε), τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και τις Οδηγίες που ρυθμίζουν την παροχή υπηρεσιών (παράγωγο ευρωπαϊκό δίκαιο).

Συνέπεια των παραπάνω είναι, ότι σε επίπεδο εσωτερικής έννομης τάξης των κρατών μελών της Ε.Ε., να παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση των σχετικών κανόνων. Παρά την υποχρέωση των κρατών μελών να συμμορφώνονται με τους κανόνες της Σ.Λ.Ε.Ε., στην περίπτωση των τυχερών παιγνίων τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν όρια ή να περιορίζουν την προσφορά όλων ή ορισμένων τύπων υπηρεσιών των παιγνίων αυτών, με βάση τους στόχους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος που επιδιώκουν να

διασφαλίσουν. Στο πλαίσιο αυτό, αρκετά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διατηρούν μορφές μονοπωλιακής διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων.

Παράλληλα, η ραγδαία αυξανόμενη προσφορά και ζήτηση υπηρεσιών τυχερών παιγνίων και στοιχημάτων μέσω του διαδικτύου, δημιουργούν σειρά νέων προκλήσεων όσον αφορά την επίτευξη των στόχων δημόσιας πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το 2011 την Πράσινη Βίβλο για τα τυχερά παίγνια (ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ , 2011), που διεξάγονται στην Εσωτερική Αγορά μέσω διαδικτύου, την οποία έθεσε σε δημόσια διαβούλευση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσα από το κείμενο της Πράσινης Βίβλου και των πενήντα ένα (51) ερωτήσεων που έθεσε προς απάντηση στη διαβούλευση, επιχείρησε να εξαντλήσει τα θέματα που άπτονται των επιπτώσεων από την αύξηση της δραστηριότητας διεξαγωγής τυχερών παιχνιδιών και των πιθανών μέτρων δημόσιας τάξης.

Μεταξύ των άλλων, στην ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟ, αναφέρονται και τα ακόλουθα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πράσινη βίβλος):

- Σκοπός της Πράσινης Βίβλου είναι να εγκαινιάσει ευρεία δημόσια διαβούλευση επί όλων των συναφών πολιτικών προκλήσεων και πιθανών θεμάτων σχετικών με την Εσωτερική Αγορά, τα οποία ανακύπτουν από την ταχεία ανάπτυξη τόσο νόμιμων όσο και μη εγκεκριμένων προσφορών για τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (on line) που απευθύνονται σε πολίτες ευρισκόμενους στην ΕΕ. Υφίστανται γενικά δύο μοντέλα εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου στο πεδίο των τυχερών παιχνιδιών: το ένα που βασίζεται σε αδειοδοτημένους φορείς παροχής υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται εντός αυστηρώς ρυθμιζόμενου πλαισίου, και το άλλο σε ένα αυστηρά ελεγχόμενο μονοπώλιο (κρατικό ή άλλου είδους). Τα δύο αυτά μοντέλα συνυπήρξαν εντός της εσωτερικής αγορά δεδομένων των σχετικά περιορισμένων δυνατοτήτων διασυνοριακής πώλησης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών κατά το παρελθόν. Η αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα της συνολικής αγοράς τυχερών παιχνιδιών, με ετήσια έσοδα που υπερέβησαν τα 6,16 δισεκατομμύρια ευρώ το 2008. Έτσι, επετράπη συχνά σε μονοπώλια να αναπτύξουν υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση και ορισμένα κράτη μέλη με μονοπωλιακά καθεστώτα επέλεξαν σταδιακά το άνοιγμα των αγορών τους όσον αφορά τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων σε απευθείας σύνδεση. Επισημαίνεται ότι το αθλητικό στοίχημα, σε αντίθεση με άλλες μορφές τυχερών παιχνιδιών σε ορισμένα εθνικά ρυθμιστικά καθεστώτα, υπόκειται σε λιγότερο αυστηρά καθεστώτα αδειοδότησης. Εν κατακλείδι, η ανάπτυξη του διαδικτύου και η αυξημένη προσφορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση με το μέσον αυτό κατέστησαν δυσχερέστερη τη συνύπαρξη των διαφόρων εθνικών ρυθμιστικών μοντέλων. Οι προκλήσεις από τη συνύπαρξη διαφορετικών ρυθμιστικών μοντέλων καθίσταται εμφανής από τον αριθμό των προδικαστικών αποφάσεων στο συγκεκριμένο πεδίο, καθώς και από την ανάπτυξη σημαντικών λεγόμενων «γκρίζων» και παράνομων αγορών στο διαδίκτυο στα κράτη μέλη. Η επιβολή εθνικών κανόνων αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις, θέτοντας το ζήτημα ενδεχόμενης ανάγκης ενισχυμένης διοικητικής συνεργασίας μεταξύ αρμόδιων εθνικών αρχών, ή για άλλου είδους δράση. Περαιτέρω, από τους 14.823 ενεργούς δικτυακούς τόπους τυχερών παιχνιδιών στην Ευρώπη, άνω του 85% λειτουργούσαν χωρίς άδεια. Δεδομένου του προφανούς διασυνοριακού αντικτύπου τόσο της νόμιμης όσο και της παράνομης διάστασης της αύξησης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, καθώς και της σχέσης τους με πολλά ζητήματα τα οποία ήδη καλύπτει η νομοθεσία της ΕΕ, η Επιτροπή προτίθεται να εξαντλήσει ορισμένα θέματα που άπτονται των επιπτώσεων από την αύξηση της δραστηριότητας διεξαγωγής

τυχερών παιχνιδιών και των πιθανών μέτρων δημόσιας τάξης προκειμένου να αποκτήσει πλήρη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης, να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ κρατών μελών και να κρίνει εάν τα διαφορετικά εθνικά ρυθμιστικά μοντέλα για τα τυχερά παιχνίδια μπορούν να εξακολουθήσουν να συνυπάρχουν και κατά πόσον χρειάζεται ειδική δράση σε επίπεδο ΕΕ προς το σκοπό αυτό.

- Μολονότι η διαβούλευση αυτή δεν επικεντρώνεται στην ελευθερία εγκατάστασης (άρθρο 49 της ΣΛΕΕ), ορισμένες ερωτήσεις μπορεί να έχουν επίσης άμεση συνάφεια για άλλου είδους υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών (που προσφέρονται από παρόχους σε χώρους με υλική υπόσταση – κτίρια, εγκαταστάσεις). Η Επιτροπή θα ήθελε επίσης να τονίσει ότι, ελλείψει εναρμόνισης στο συγκεκριμένο πεδίο, εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να προσδιορίσει στα πεδία αυτά, σύμφωνα με την δική του κλίμακα αξιών, τι απαιτείται προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι προστατεύονται τα σχετικά συμφέροντα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας. Η Επιτροπή σκοπεύει να οργανώσει διαβουλεύσεις με εθνικές αρχές, στοχευμένες συνεδριάσεις με συμφεροντούχους και ημερίδες με εμπειρογνώμονες. Σε συνέχεια της παρούσας Πράσινης Βίβλου και βάσει των συμπερασμάτων που θα εξαχθούν από τα αποτελέσματα της εν λόγω διαβούλευσης, η Επιτροπή θα μελετήσει τα επόμενα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.
- Η Πράσινη Βίβλος εγκαινιάζει μια δημόσια διαβούλευση για τη ρύθμιση των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά, με σκοπό να συγκεντρωθούν απόψεις όλων των εμπλεκόμενων μερών προκειμένου να υπάρξει καλύτερη κατανόηση των ειδικών θεμάτων που προκύπτουν από την ανάπτυξη τόσο νόμιμων όσο και μη «εγκεκριμένων» προσφορών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε καταναλωτές ευρισκόμενους στην ΕΕ. Η διαβούλευση αποβλέπει στη συλλογή πληροφοριών για την ύπαρξη και την έκταση κινδύνων για την κοινωνία και τη δημόσια τάξη που συνδέονται με την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Αναζητεί επίσης στοιχεία αναφορικά με τα ρυθμιστικά και τεχνικά μέσα που χρησιμοποιούν ή θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη για να διασφαλίσουν την προστασία των καταναλωτών, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης ή άλλα δημόσια συμφέροντα, και την αποτελεσματικότητά τους, δεδομένης της ανάγκης

για μια αναλογική, συστηματική και συνεκτική προσέγγιση των πολιτικών τους έναντι των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.

- Η διαβούλευση θα πρέπει να συμβάλει στο να διευκρινιστεί εάν οι ισχύοντες σχετικοί κανόνες σε επίπεδο ΕΕ επαρκούν ώστε να διασφαλίσουν τη συνολική συνύπαρξη των εθνικών συστημάτων και να διαπιστωθεί εάν η καλύτερη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν αποτελεσματικότερα τους στόχους της πολιτικής τους στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών.
- Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση προσφέρονται και χρησιμοποιούνται σήμερα σε ευρεία κλίμακα στην ΕΕ και η οικονομική τους σημασία βαίνει αυξανόμενη. Η αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι το ταχύτερα αναπτυσσόμενο τμήμα της αγοράς τυχερών παιχνιδιών, αντιπροσωπεύοντας το 7,5% των ετήσιων συνολικών εσόδων της αγοράς αυτής το 2008, και το μέγεθός της διπλασιάστηκε το 2013. Συγχρόνως, το εφαρμοζόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Ενώ σε ορισμένα από αυτά περιορίζεται ή ακόμη και απαγορεύεται η προσφορά ορισμένων τυχερών παιχνιδιών, σε άλλα οι αγορές είναι πιο ανοικτές. Πολλά κράτη μέλη επίσης αναθεώρησαν τη νομοθεσία τους στον εν λόγω τομέα ή έχουν ξεκινήσει τη σχετική διαδικασία λόγω της αύξησης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση.
- Η έλευση του διαδικτύου και η ταχεία αύξηση των δυνατοτήτων συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, σε συνδυασμό με τις σημαντικά διαφέρουσες εθνικές νομοθετικές ρυθμίσεις, οδήγησαν όχι μόνο στην άνοδο της νόμιμης προσφοράς υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε ορισμένα κράτη μέλη αλλά και στην ανάπτυξη μιας σημαντικής παράνομης διασυνοριακής αγοράς. Αυτή αποτελείται από μια μαύρη αγορά (με μη αδειοδοτημένα παράνομα στοιχήματα και τυχερά παιχνίδια, που προσφέρονται και από τρίτες χώρες) και από μια λεγόμενη «γκρίζα» αγορά (φορείς εκμετάλλευσης δεόντως αδειοδοτημένοι σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη που προωθούν ή/και προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε πολίτες σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να έχουν λάβει ειδική άδεια στις χώρες αυτές). Η εν λόγω διασυνοριακή αγορά υπηρεσιών χωρίς αδειοδότηση παραμένει προσπελάσιμη από τους καταναλωτές, είτε λόγω εκ των πραγμάτων ανοχής είτε λόγω έλλειψης ουσιαστικής επιβολής της ισχύουσας νομοθεσίας, και προστίθεται στις νόμιμες εθνικές προσφορές

που διατίθενται στους καταναλωτές ανάλογα με το νομικό καθεστώς που επικρατεί στα κράτη μέλη στα οποία βρίσκονται οι καταναλωτές.

- Βάσει του δικαίου της ΕΕ, όπως επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΕ, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εμπίπτουν στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ και συνεπώς καλύπτονται από τους κανόνες περί παροχής υπηρεσιών. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, οι φορείς εκμετάλλευσης που έχουν λάβει άδεια σε ένα κράτος μέλος μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους καταναλωτές σε άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν τα εν λόγω κράτη μέλη επιβάλλουν περιορισμούς που δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία του καταναλωτή και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης. Η συνολική πολιτική των κρατών μελών απέναντι στα τυχερά παιχνίδια πρέπει να είναι αναλογική και να εφαρμόζεται με συνεκτικό και συστηματικό τρόπο. Επιπλέον, τέτοιου είδους περιορισμοί πρέπει επίσης να συνάδουν με το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ: μολονότι οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν ρυθμίζονται με ειδικούς τομεακούς κανονισμούς σε επίπεδο ΕΕ και εξαιρούνται από οριζόντιες πράξεις όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες (2006/123/ΕΚ) ή η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (2000/31/ΕΚ), υπόκεινται εν τούτοις σε ορισμένους κανόνες του ενωσιακού παραγώγου δικαίου.
- Λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων τάσεων, οι περιορισμοί που επιβάλλονται από κάθε κράτος μέλος στα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση μπορεί να αναμένεται ότι θα εξακολουθήσουν να ποικίλουν σημαντικά, με αποτέλεσμα ό,τι θεωρείται, ή πρόκειται να θεωρηθεί, νόμιμη προσφερόμενη υπηρεσία σε ένα κράτος μέλος θα εξακολουθήσει να θεωρείται «παράνομη» (υπό την έννοια ότι δεν έχει εμμέσως ή ρητώς επιτραπεί) στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Συνάγεται ότι, με την επιφύλαξη των νομικών προϋποθέσεων που προαναφέρθηκαν, η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξασφάλιση της επιτυχίας των στόχων της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών.
- Στόχος της Επιτροπής (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ: η σημερινή κατάσταση) είναι να συμβάλει, στηριζόμενη στην ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εμφανιστεί σταδιακά στα κράτη μέλη ένα νομικό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που να παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες.

- Οι δίαυλοι μετάδοσης των υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση μπορούν να χωριστούν σε τρεις κύριες κατηγορίες, ήτοι το διαδίκτυο, τις εφαρμογές κινητής επικοινωνίας και την IPTV:
- Τα εθνικά επίπεδα ζήτησης για τις εν λόγω υπηρεσίες σε απευθείας σύνδεση (on-line) διαφέρουν στην Ένωση και εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες.
Το διαδίκτυο αποτελεί επί του παρόντος τον σημαντικότερο δίαυλο, αλλά αναμένονται πολύ υψηλά ποσοστά ανάπτυξης μέσω της παρουσίας νέων κινητών εφαρμογών
- Ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων έχουν συμφέρον ή επηρεάζονται από την παροχή ή την προώθηση υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται πολίτες, φορείς εκμετάλλευσης, μέσα ενημέρωσης, ενδιάμεσοι, οργανωτές αθλητικών εκδηλώσεων, σύλλογοι και ενώσεις, φιλανθρωπικά σωματεία και λοιποί αποδέκτες
- Η ρυθμιστική κατάσταση όσον αφορά τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι το 2006 η Επιτροπή, μετά από ομόφωνο αίτημα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, εξαίρεσε τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών από το πεδίο εφαρμογής της τροποποιημένης της πρότασης οδηγίας για τις υπηρεσίες
- Το άρθρο 56 της ΣΛΕΕ απαγορεύει τους περιορισμούς στην ελευθερία παροχής υπηρεσιών προς αποδέκτες ευρισκόμενους σε άλλα κράτη μέλη. Το ΔΕΕ θεωρεί ότι η παροχή και χρήση διασυνοριακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών αποτελεί οικονομική δραστηριότητα η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ⁶ ότι καλύπτονται οι υπηρεσίες που προσφέρονται με ηλεκτρονικά μέσα και ότι η εθνική νομοθεσία που απαγορεύει σε φορείς εκμετάλλευσης εγκατεστημένους σε ένα κράτος μέλος να προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε καταναλωτές ευρισκόμενους σε άλλο κράτος μέλος, ή εμποδίζει την ελευθερία να λαμβάνει ή να επωφελείται ως αποδέκτης των υπηρεσιών που προσφέρονται από παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

⁶ Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

- Οι περιορισμοί είναι δεκτοί μόνον ως έκτακτα μέτρα όπως ορίζεται ρητά στα άρθρα 51 και 52 ΣΛΕΕ, ή δικαιολογούνται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Το Δικαστήριο αναγνώρισε ορισμένους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως οι στόχοι της προστασίας του καταναλωτή και η αποτροπή της απάτης καθώς και η παρότρυνση των πολιτών σε υπερβολική δαπάνη σε συνδυασμό με το παίγνιο, όπως επίσης και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης. Η μείωση των φορολογικών εσόδων δεν αποτελεί εντούτοις κάποιον από τους λόγους που απαριθμούνται στο άρθρο 52 ΣΛΕΕ και δεν συνιστά ζήτημα επιτακτικού γενικού συμφέροντος. Τα αναγνωρισμένα θέματα κοινωνικού χαρακτήρα μπορούν να χρησιμεύσουν για να αιτιολογήσουν την ανάγκη των εθνικών αρχών να έχουν στη διάθεσή τους επαρκή διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν τι απαιτεί η προστασία των καταναλωτών και η διατήρηση της δημόσιας τάξης όσον αφορά το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών που προσφέρονται στον εν λόγω τομέα⁷.
- Η νομολογία απαιτεί επίσης όπως η εν λόγω παροχή υπηρεσιών και οι διασυνοριακοί περιορισμοί που ενδεχομένως προκύψουν από την ρυθμιστική προσέγγιση επιφέρουν πραγματική μείωση της δυνατότητας συμμετοχής στα τυχερά παιχνίδια και πρέπει να εφαρμόζονται με συνεκτικό συστηματικό τρόπο σε όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται στον συγκεκριμένο τομέα⁸. Στο βαθμό που οι αρχές κράτους μέλους παροτρύνουν και ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να συμμετέχουν σε λαχειοφόρες αγορές, τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα προς όφελος του δημόσιου ταμείου, οι αρχές του οικείου κράτους δεν μπορούν να επικαλεστούν λόγους δημοσίας τάξεως σε σχέση με την ανάγκη μείωσης των δυνατοτήτων στοιχηματισμού προκειμένου να δικαιολογήσουν περιορισμούς⁹. Οι περιορισμοί πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις και να είναι αναλογικοί, δηλαδή κατάλληλοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου και να μην υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξή του. Η

⁷ Υπόθεση C-275/92, Συλλογή 1994 Σελίδα I-01039; Υπόθεση C-124/97, Συλλογή 1999 Σελίδα I-06067; Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289.

⁸ Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289; Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

⁹ Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031.

διαδικασία αδειοδότησης οφείλει να συνάδει με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης και της αποφυγής διακρίσεων και με την επακόλουθη υποχρέωση διαφάνειας¹⁰.

- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η άποψη του Δικαστηρίου ότι οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που προσφέρονται μέσω διαδικτύου έχουν πολλά ειδικά χαρακτηριστικά που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν μέτρα περιορισμού ή κατ' άλλον τρόπο ρύθμισης της παροχής τέτοιου είδους υπηρεσιών, προκειμένου να καταπολεμήσουν την εξάρτηση από τα παιχνίδια αυτά και να προστατεύσουν τους καταναλωτές από τους κινδύνους απάτης και παρανομίας. Οι ιδιαιτερότητες αυτές είναι οι ακόλουθες: α) Στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση, οι αρχές του κράτους μέλους εγκατάστασης συναντούν ειδικές δυσκολίες να αξιολογήσουν τα επαγγελματικά προσόντα και την εντιμότητα των φορέων εκμετάλλευσης. Οι δυσκολίες αυτές δικαιολογούν το ότι ένα κράτος μέλος θεωρεί πως το γεγονός και μόνον ότι κάποιος φορέας εκμετάλλευσης προσφέρει νομίμως υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος και στο οποίο ήδη τηρεί καταρχήν τις νόμιμες προϋποθέσεις και υπόκειται σε ελέγχους από τις αρχές του εν λόγω κράτους μέλους, δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι ισοδυναμούν με επαρκή εγγύηση ότι οι καταναλωτές του πρώτου κράτους θα προστατεύονται από τους κινδύνους διάπραξης απατών και εγκλημάτων¹¹, β) Η έλλειψη άμεσης επαφής μεταξύ του καταναλωτή και του φορέα εκμετάλλευσης που προσφέρει τα προσβάσιμα σε απευθείας σύνδεση τυχερά παίγνια ενέχει κινδύνους διαφορετικής φύσης και σημαντικότερους σε σχέση προς τις παραδοσιακές αγορές των παιγνίων αυτών όσον αφορά τυχόν απάτες εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης σε βάρος των καταναλωτών¹², και γ) Η ιδιαίτερη διευκόλυνση και η διαρκής δυνατότητα προσβάσεως των προσφερομένων σε απευθείας σύνδεση παιγνίων, καθώς και το τυχόν μεγάλο μέγεθος και η συχνότητα αυτής της προσφοράς διεθνούς χαρακτήρα, σε περιβάλλον το οποίο, εξάλλου,

¹⁰ Υπόθεση C-203/08, Συλλογή [0000] Σελίδα I-0000.

¹¹ Υπόθεση C-42/07, Συλλογή [2009] σελίδα I-7633, σκέψη 69, βλέπε επίσης τμήμα 2.4 (επιβολή) και ερώτηση 48.

¹² Προαναφερθείσα υπόθεση C-42/07, σκέψη 70. Όσον αφορά την προσωπική ταυτοποίηση των πελατών και την εξακρίβωση της ηλικίας, βλέπε ερωτήσεις 16 και 24.

χαρακτηρίζεται από απομόνωση του παίκτη, ανωνυμία και απουσία κοινωνικού ελέγχου, αποτελούν παράγοντες δυνάμενους να ευνοήσουν την αύξηση της εξαρτήσεως από τα τυχερά παίγνια και της υπερβολικής δαπάνης που συνδέεται με αυτά και, συνεπώς, να αυξήσουν τις συναφείς αρνητικές κοινωνικές και ηθικές συνέπειες (Το Δικαστήριο αναφέρει επίσης ότι το διαδίκτυο είναι δυνατόν να αποδειχθεί πηγή διαφορετικής φύσεως και σημαντικότερων κινδύνων στο πεδίο της προστασίας των καταναλωτών, και ιδιαίτερα των νέων και των προσώπων με ιδιαίτερη ροπή στα τυχερά παίγνια ή προσώπων που μπορούν να αναπτύξουν τέτοια ροπή, σε σχέση με τις παραδοσιακές αγορές των παιγνίων αυτών)¹³.

- Το Δικαστήριο ανέπτυξε τη νομολογία του κατά κύριο λόγο στη βάση των προδικαστικών αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων. Συγχρόνως, ωστόσο, η Επιτροπή κίνησε σειρά διαδικασιών επί παραβάσει εναντίον κρατών μελών προκειμένου να εξακριβώσει στη βάση της νομολογίας του Δικαστηρίου την αναλογικότητα των περιορισμών που επιβλήθηκαν σε κράτη μέλη. Μετά από μεταρρυθμίσεις στις οποίες προέβησαν κράτη μέλη, η Επιτροπή έχει ήδη κλείσει ορισμένες από τις υποθέσεις αυτές¹⁴.
- Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει κινήσει, βάσει των κανόνων της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ), επίσημη διαδικασία έρευνας προκειμένου να εξετάσει εάν οι χαμηλότεροι φόροι για τα διαδικτυακά καζίνο σε σχέση με εκείνους για τα παραδοσιακά καζίνο στη Δανία συνάδουν με τους κανόνες της Συνθήκης¹⁵.

¹³ Υπόθεση C-46/08, Συλλογή [0000], σελίδα I-0000, παράγραφος 103. Όσον αφορά τους παράγοντες που συνδέονται με το πρόβλημα του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια, βλέπε ερωτήσεις 17 και 19.

¹⁴ Βλέπε IP/10/504 (Ιταλία) και IP/10/1597 (Γαλλία). Η Επιτροπή έκλεισε επίσης υπόθεση κατά της Αυστρίας (άνευ IP).

¹⁵ Υπόθεση C35/2010 – DA – Φόροι επί των τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στον δανικό νόμο σχετικά με τους φόρους επί των τυχερών παιγνίων (ΕΕ C 22 της 22.1.2011) και IP/10/1711. Βλέπε επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, τμήμα 2.3.

- Όσον αφορά το ευρωπαϊκό παράγωγο δίκαιο, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν ρυθμίζονται μέσω ειδικών τομεακών κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, πλην όμως αποτελούν αντικείμενο πράξεων της ΕΕ¹⁶. Τα νομοθετικά κείμενα που ακολουθούν είναι αξιοσημείωτα εν προκειμένω¹⁷: η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας¹⁸, η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές¹⁹, η οδηγία για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις²⁰, η οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες²¹, η οδηγία για την προστασία των δεδομένων²², η οδηγία για την προστασία του ιδιωτικού βίου και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες²³ και η οδηγία για το κοινό σύστημα του φόρου προστιθέμενης αξίας²⁴. Σε άλλες υποθέσεις, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εξαιρέθηκαν ρητά του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο²⁵ και της οδηγίας για τις υπηρεσίες²⁶.
- Τα θέματα που άπτονται της οργάνωσης ή της ρύθμισης του τομέα των τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση δεν θίγουν το ευρύ περιθώριο εκτίμησης που αφήνεται στα κράτη μέλη ως προς τη ρυθμιστική τους προσέγγιση απέναντι στη

¹⁶ Βλέπε τμήμα 2.1 του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

¹⁷ Για πληρέστερη αναφορά των πράξεων του παραγώγου δικαίου της ΕΕ, βλέπε «έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής».

¹⁸ ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1.

¹⁹ ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22.

²⁰ ΕΕ L 144 της 4.6.1997, σ. 19.

²¹ ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15.

²² ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

²³ ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37.

²⁴ ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

²⁵ ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1.

²⁶ ΕΕ L 376 της 27.12.2006, σ. 36.

συγκεκριμένη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των εσόδων από τις δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών. Για παράδειγμα, η συζήτηση θεμάτων όπως η αδειοδότηση δεν βασίζεται σε καμία παραδοχή ότι υπάρχει εκ του νόμου υποχρέωση στα κράτη μέλη να επιτρέπουν τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση ή να ανοίξουν τις αγορές τους σε ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης. Τα κράτη μέλη παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν την προσέγγισή τους στον εν λόγω τομέα εντός των ορίων των αρχών που περιέχονται στη νομολογία του ΔΕΕ.

- Με τον όρο «τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση» καλύπτεται μεγάλος αριθμός διαφορετικών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών αθλητικού στοιχηματισμού σε απευθείας σύνδεση (συμπεριλαμβανομένων των ιπποδρομιών), παιχνίδια καζίνο, στοιχήματα επί τιμών και δεικτών (spread betting), παιχνίδια που ανήκουν στο περιεχόμενο μέσων μαζικής επικοινωνίας (media games), διαφημιστικά παιχνίδια, υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών που διοργανώνονται από αναγνωρισμένα φιλανθρωπικά σωματεία και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και προς όφελός τους καθώς και υπηρεσίες λαχειοφόρων αγορών.
- Το διαδίκτυο (και άλλες διαδραστικές τεχνολογικές πλατφόρμες όπως το κινητό εμπόριο - m-commerce²⁷ - ή το IPTV) χρησιμοποιείται (α) για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε καταναλωτές, (β) για να επιτρέπει στους καταναλωτές να στοιχηματίζουν ή να συμμετέχουν σε τυχερά παιχνίδια μεταξύ τους (π.χ. ανταλλαγές στοιχημάτων ή πόκερ σε απευθείας σύνδεση) ή (γ) όσοι τεχνική διανομής (π.χ. για την αγορά εισιτηρίων λαχειοφόρου αγοράς σε απευθείας σύνδεση).
- Ο από μακρόν ισχύων ορισμός για τις δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών γενικά στο παράγωγο δίκαιο της Ε.Ε. είναι εκείνος που χρησιμοποιείται για την εξαίρεση των υπηρεσιών αυτών από την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο:

«δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών ... στα οποία ο παίκτης στοιχηματίζει νομισματική αξία, συμπεριλαμβανομένων των λαχείων και των στοιχημάτων.»

²⁷ Εμπόριο μέσω κινητών επικοινωνιών – διεκπεραιώνεται με τη χρήση κινητής πρόσβασης σε δίκτυα με τη διαμεσολάβηση ηλεκτρονικού υπολογιστή, με τη βοήθεια ηλεκτρονικής συσκευής (για παράδειγμα κινητό τηλέφωνο).

Σε μεταγενέστερα κείμενα, όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες και η οδηγία για τις οπτικοακουστικές υπηρεσίες, ένας ελαφρά διαφορετικός ορισμός είναι «τα τυχερά παιχνίδια με λαχνούς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν χρηματικά ποσά, συμπεριλαμβανομένης της λοταρίας, των στοιχημάτων και άλλων μορφών τυχερών παιχνιδιών»²⁸. Ο όρος «καζίνο» δεν ορίζεται στην οδηγία για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος. Εν τελεί ένας κοινός αποδεκτός ορισμός είναι ο ακόλουθος : *Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση είναι οι υπηρεσίες που περιλαμβάνουν το χρηματικό στοιχείο σε παιχνίδια τύχης, συμπεριλαμβανομένων των λαχειοφόρων κληρώσεων και των πράξεων στοιχηματισμού που προσφέρονται εξ αποστάσεως, με ηλεκτρονικά μέσα και μετά από ατομικό αίτημα²⁹ του αποδέκτη των υπηρεσιών.*

- Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, η έννοια της εγκατάστασης είναι πολύ ευρεία και επιτρέπει σε υπήκοο της ΕΕ να συμμετέχει, σε σταθερή και συνεχή βάση, στην οικονομική ζωή άλλου κράτους μέλους εκτός του κράτους προελεύσεως και να αποκομίζει συναφώς οφέλη από την αγορά αυτή, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην οικονομική και κοινωνική αλληλοδιείσδυση στο εσωτερικό της Κοινότητας³⁰. Ωστόσο, προκειμένου να είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων περί της ελευθερίας εγκατάστασης, είναι αναγκαίο να έχει εξασφαλιστεί η σταθερή παρουσία στο κράτος μέλος υποδοχής³¹. Η σταθερή αυτή παρουσία μπορεί για παράδειγμα να λάβει τη μορφή γραφείου που έχει ιδρυθεί για

²⁸ Σε πρόταση κανονισμού σχετικά με τις πρακτικές προώθησης των πωλήσεων στην εσωτερική αγορά, COM(2001) 546 τελικό, η Επιτροπή προέβη σε διάκριση μεταξύ τυχερών παιχνιδιών και παιχνιδιών που βασίζονται σε δεξιότητες. Αυτό κατέστη αναγκαίο λόγω διαφορετικών ορισμών του όρου «τυχερό». Οι εν λόγω διαφορές ενδέχεται να εξηγούν τις διαφορετικές εθνικές διατάξεις για ορισμένες δραστηριότητες στοιχήματος ή για το πόκερ.

²⁹ «Εξ αποστάσεως» και «μετά από ατομικό αίτημα» σημαίνει ένα άμεσο αίτημα από τον αποδέκτη προς τον φορέα παροχής της υπηρεσίας τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση χωρίς την παρεμβολή οιασδήποτε ενδιάμεσου όπως προσωπικό που εργάζεται σε κάποιο σημείο πώλησης. Στο βαθμό που η εξ αποστάσεως συναλλαγή λαμβάνει χώρα μέσω δικτύου φυσικών προσώπων που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά μέσα, δεν υπάρχει πρόθεση να συμπεριληφθεί η συναλλαγή αυτή στον ανωτέρω ορισμό.

³⁰ Υπόθεση C-55/94, Συλλογή 1995, σελίδα I-4165.

³¹ Υπόθεση C-386/04, Συλλογή 2006, σελίδα I-8203.

να παρακολουθεί τα αθλήματα προκειμένου να καθορίζει τις πιθανότητες ή εμπορικό γραφείο με στόχο την προώθηση διασυνοριακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών ή την παροχή τοπικής υποστήριξης στους πελάτες.

- Σύμφωνα με την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο³², ο τόπος εγκατάστασης μιας εταιρείας που προσφέρει υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας βρίσκεται εκεί όπου η εταιρεία ασκεί την οικονομική της δραστηριότητα. Δεν είναι συνεπώς ούτε εκεί όπου βρίσκεται η τεχνολογία που υποστηρίζει τη διεύθυνση του ιστότοπου της στο διαδίκτυο, ούτε εκεί όπου παρέχεται πρόσβαση στην εν λόγω διεύθυνση. Σε περιπτώσεις περισσότερων τόπων εγκατάστασης στις οποίες είναι δύσκολο να προσδιοριστεί από ποιον τόπο παρέχεται μια συγκεκριμένη υπηρεσία, ο τόπος στον οποίο η εταιρεία έχει το κέντρο των δραστηριοτήτων της που συνδέονται με τη συγκεκριμένη αυτή υπηρεσία αποτελεί τον καθοριστικό παράγοντα. Από τη στιγμή που μια εταιρεία μπορεί να χρησιμοποιήσει έναν ή πολλαπλούς εξυπηρετητές ή υποδομή «υπολογιστικού νέφους»³³ και μπορεί να τους αλλάξει και να τους επανεγκαταστήσει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ο εξυπηρετητής δεν μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής σύνδεσμος για τον καθορισμό του τόπου εγκατάστασης της εταιρείας σε σχέση με τη συγκεκριμένη υπηρεσία σε απευθείας σύνδεση.
- Οι εθνικές νομοθεσίες θέτουν ορισμένες φορές ποσοτικά όρια στον αριθμό των αδειών που μπορούν να κατέχονται για την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση ή μπορούν ακόμη να απαγορεύσουν πλήρως τις υπηρεσίες αυτές εντός της επικράτειάς τους (π.χ. απαγόρευση ή εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων μονοπώλιο για μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών). Άλλα κράτη μέλη δεν θέτουν όρια στον συνολικό αριθμό αδειών που μπορούν να εκδώσουν – χορηγείται άδεια σε οιονδήποτε επιχείρηση παροχής υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση η οποία πληροί ορισμένες προϋποθέσεις που ορίζονται νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Οι άδειες μπορεί να είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας ή να χορηγούνται για απεριόριστο χρόνο. Εντός

³² Η προαναφερθείσα οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, υποσημείωση 47 της αιτιολογικής σκέψης (19).

³³ Το νέφος είναι μια πλατφόρμα ή υποδομή που επιτρέπει την εκτέλεση κώδικα (για υπηρεσίες, εφαρμογές, κ.λπ.), με ελεγχόμενο και ευέλικτο τρόπο.

της ΕΕ, ο μεγαλύτερος αριθμός αδειοδοτημένων φορέων παροχής υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση απαντάται στη Μάλτα (500 άδειες το 2009).

- Έρευνες του τύπου «Mystery shopping» αδειοδοτημένων φορέων εκμετάλλευσης δείχνουν ότι υπάρχουν πολύ λίγες αδυναμίες που θα μπορούσαν να επιτρέψουν σε ανηλίκους να συμμετέχουν σε τυχερά παιχνίδια και να αποκομίσουν κέρδη³⁴. Η εξακρίβωση της ηλικίας γίνεται προτού αρχίσει να παίζει ο νέος πελάτης. Αναφέρθηκε ότι η πρόσθετη εξακρίβωση της ηλικίας για την αποπληρωμή θα μπορούσε να λειτουργήσει περαιτέρω αποτρεπτικά για τους ανήλικους και τους εφήβους που επιθυμούν να εγγραφούν σε τέτοιου είδους τυχερά παιχνίδια.
- Η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας αναγνωρίζει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν τη διακριτική ευχέρεια να προστατεύσουν έγκυρους στόχους δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με τη Συνθήκη.
- Ο εθισμός στα τυχερά παιχνίδια περιγράφεται συχνά ως το πάθος για τα παιχνίδια αυτά παρά τις βλαβερές συνέπειες ή την ανάγκη διακοπής. Για την εκτίμηση της έκτασης του προβλήματος εθισμού στον πληθυσμό μιας χώρας διενεργούνται διεξοδικές μελέτες, καλούμενες «μελέτες διάδοσης». Τα δύο πλέον χρησιμοποιούμενα μέσα ανίχνευσης για τον εντοπισμό εθισμού είναι το DSM-IV³⁵ και το SOGS³⁶. Ανάλογα με τις απαντήσεις σε κατάλογο ερωτήσεων, ο παίχτης

³⁴ Η επιτροπή τυχερών παιχνιδιών του ΗΒ (UK Gambling Commission) εφαρμόζει ένα κυλιόμενο πρόγραμμα μυστικών επισκέψεων (mystery shopping) σε δικτυακούς τόπους τυχερών παιχνιδιών στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της για εξασφάλιση της συμμόρφωσης· βλέπε www.gamblingcommission.gov.uk

³⁵ Το Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (διαγνωστικό και στατιστικό εγχειρίδιο πνευματικών διαταραχών) (DSM-IV), 4^η έκδοση για την παθολογική εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια, American Psychiatric Association, 1994.

³⁶ Το South Oaks Gambling Screen, Lesieur & Blume, 1987. Και τα δύο εργαλεία (DSM and SOGS) υφίστανται επίσης σε εκδοχές προσαρμοσμένες για τους εφήβους: DSM-IV-J (juvenile), DSM-IV-MR-J (multiple response-juvenile) και SOGS-RA (revised for adolescents).

κατατάσσεται ως εθισμένος παίχτης (SOGS), δυνητικά παθολογικός παίχτης (DSM-IV) ή πιθανός παθολογικός παίχτης (SOGS και DSM-IV), αναφερόμενος επίσης ως εξαρτημένος από τα τυχερά παιχνίδια (βλέπε κατωτέρω).

- Εν προκειμένω, διαφορετικά είδη παιχνιδιών ή διαφορετικά είδη στοιχημάτων ενδέχεται να ενέχουν διαφορετικούς κινδύνους για τους παίκτες. Για παράδειγμα, τα ταχείας διανομής των κερδών μηχανήματα με κερματοδέκτη, οι κάρτες τύπου «ξυστό» και τα παιχνίδια καζίνο θεωρούνται ότι είναι τα πιο προβληματικά από αυτή την άποψη. Τα παιχνίδια με λαχνούς που κληρώνουν σε εβδομαδιαία βάση θεωρούνται λιγότερο επικίνδυνα από εκείνα που κληρώνουν σε πιο συχνά χρονικά διαστήματα. Το αθλητικό στοίχημα και το πόκερ θεωρούνται ότι επηρεάζονται περισσότερο ανάλογα μπορούν να λεχθούν και για τον στοιχηματισμό σε «ζωντανές» αθλητικές εκδηλώσεις
- Το ρυθμιστικό πλαίσιο σε όλα τα κράτη μέλη επιδιώκει με διάφορους τρόπους την προστασία των ανηλίκων, δηλαδή παιδιών και εφήβων, κατά των κινδύνων που ενέχουν τα τυχερά παιχνίδια γενικότερα³⁷. Η επιτρεπόμενη ηλικία συμμετοχής σε τυχερά παιχνίδια μπορεί να καθορίζεται με νόμο ή να περιλαμβάνεται στους όρους αδειοδότησης και οι φορείς εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένων των λιανεμπόρων/παραχωρησιούχων) υποχρεούνται να εξακριβώνουν την ηλικία. Τα όρια ηλικίας είναι δυνατόν να διαφέρουν ακόμη και στο ίδιο κράτος μέλος ανάλογα με το είδος του τυχερού παιχνιδιού.
- Πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες
- Τα άλλα είδη εγκλημάτων που συνδέονται με τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση περιλαμβάνουν:
 - Παροχή υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών από παράνομους φορείς εκμετάλλευσης (π.χ. εγκληματικές οργανώσεις ή άτομα). Σύμφωνα με γαλλική έκθεση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και τα τυχερά παιχνίδια, εκτιμάται ότι χίλιοι δικτυακοί

³⁷ Η ηλικία ενηλικίωσης σε όλα τα κράτη μέλη πλην της Αυστρίας είναι τα 18 έτη (19 στην Αυστρία).

τόποι τυχερών παιχνιδιών λειτουργούν υπό τον άμεσο έλεγχο εγκληματικών οργανώσεων³⁸,

- Μη επιτρεπόμενα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που προσφέρονται από αδειοδοτημένο φορέα εκμετάλλευσης,
- Φοροδιαφυγή (όταν ο χρήστης υποχρεούται να καταβάλει φόρο επί των κερδών, δηλαδή η φοροδιαφυγή μπορεί να συνδεθεί κυρίως με κέρδη από εξωχώριες δραστηριότητες).
- Υπάρχουν επίσης εγκληματικές δραστηριότητες που αφορούν πολλές υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών αλλά όχι ειδικά τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση, όπως (i) στήσιμο αγώνων ή στημένα τραπέζια πόκερ (βλέπε ανωτέρω), (ii) τοκογλυφία και (iii) εγκληματικές δραστηριότητες για τη χρηματοδότηση της χρήσης υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών (π.χ. κλοπή) και (iv) χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Από τα προαναφερθέντα, μπορούν εν τελει να λεχθούν τα ακόλουθα:

Βάσει του δικαίου της ΕΕ, όπως επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΕ, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εμπίπτουν στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ και συνεπώς καλύπτονται από τους κανόνες περί παροχής υπηρεσιών. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, οι φορείς εκμετάλλευσης που έχουν λάβει άδεια σε ένα κράτος μέλος μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους καταναλωτές σε άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν τα εν λόγω κράτη μέλη επιβάλλουν περιορισμούς που δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία του καταναλωτή και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης. Η συνολική πολιτική των κρατών μελών απέναντι στα τυχερά παιχνίδια πρέπει να είναι αναλογική και να εφαρμόζεται με συνεκτικό και συστηματικό τρόπο. Επιπλέον, τέτοιου είδους περιορισμοί πρέπει επίσης να συνάδουν με το παράγωγο δίκαιο της ΕΕ: μολονότι οι

³⁸ Το γαλλικό ινστιτούτο (CERT-LEXI) ανέλυσε 70 εκατομμύρια δικτυακούς τόπους το 2005 και βρήκε 14823 ιστότοπους που προσφέρουν υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση. Από αυτούς, μόνο 2005 είχαν αποτελέσει αντικείμενο αδειοδότησης.

υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν ρυθμίζονται με ειδικούς τομεακούς κανονισμούς σε επίπεδο ΕΕ και εξαιρούνται από οριζόντιες πράξεις όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες (2006/123/ΕΚ) ή η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (2000/31/ΕΚ), υπόκεινται εν τούτοις σε ορισμένους κανόνες του ενωσιακού παραγώγου δικαίου.

Λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων τάσεων, οι περιορισμοί που επιβάλλονται από κάθε κράτος μέλος στα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση μπορεί να αναμένεται ότι θα εξακολουθήσουν να ποικίλουν σημαντικά, με αποτέλεσμα ό,τι θεωρείται, ή πρόκειται να θεωρηθεί, νόμιμη προσφερόμενη υπηρεσία σε ένα κράτος μέλος θα εξακολουθήσει να θεωρείται «παράνομη» (υπό την έννοια ότι δεν έχει εμμέσως ή ρητώς επιτραπεί) στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Συνάγεται ότι, με την επιφύλαξη των νομικών προϋποθέσεων που προαναφέρθηκαν, η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την εξασφάλιση της επιτυχίας των στόχων της πολιτικής των κρατών μελών στον τομέα των τυχερών παιχνιδιών. Στόχος της Επιτροπής είναι να συμβάλει, μέσω της παρούσας διαβούλευσης και στηριζόμενη στην ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εμφανιστεί σταδιακά στα κράτη μέλη ένα νομικό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση που να παρέχει μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες. Η διαβούλευση θα πρέπει να συμπεριλάβει όλους τους συναφείς στόχους δημοσίου συμφέροντος που άπτονται της υπό εξέταση δραστηριότητας και να καταστεί δυνατός ο προσδιορισμός των καλύτερων δυνατών τρόπων συμμόρφωσής τους ³⁹.

³⁹ ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ, *Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά*, SEC(2011) 321 τελικό

Ερωτήσεις:(σ.σ που περιλαμβάνονται στη διαβούλευση) είναι και οι ακόλουθες

- (1) Γνωρίζετε εάν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες για την αγορά τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση στην ΕΕ, που θα μπορούσαν να συμβάλουν στη χάραξη πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο; Εάν ναι, τα στοιχεία ή οι μελέτες περιλαμβάνουν αδειοδοτημένους φορείς εκτός ΕΕ στην αγορά της ΕΕ;
- (2) Γνωρίζετε να υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία ή μελέτες σχετικά με τη φύση και το μέγεθος της μαύρης αγοράς υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση; (φορείς εκμετάλλευσης που δεν έχουν λάβει άδεια)
- (3) Ποια είναι η εμπειρία σας, εφόσον έχετε, εγκατεστημένων στην ΕΕ φορέων εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση που είναι κάτοχοι αδειας σε ένα

« Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τη με αριθμό [COM (2012) 596 final/23-10-2012] ανακοίνωσή της, με τίτλο «Προς ένα ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση (μέσω διαδικτύου)», με την οποία πρότεινε μια σειρά δράσεων με σκοπό την αντιμετώπιση των ρυθμιστικών, κοινωνικών και τεχνολογικών προκλήσεων των τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου, καταλήγοντας σε πέντε άξονες προτεραιότητας για περαιτέρω δράση.»

Οι άξονες των δράσεων αυτών αυτοί είναι:

- α. «Συμβατότητα των εθνικών ρυθμιστικών πλαισίων με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο.
- β. Ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας και της αποτελεσματικότητας επιβολής των κανόνων μεταξύ των κρατών μελών.
- γ. Προστασία των καταναλωτών, του κοινού, των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων.
- δ. Καταπολέμηση της απάτης και της νομιμοποίησης χρήματος από παράνομες δραστηριότητες.
- ε. Προστασία της ακεραιότητας των αθλητικών γεγονότων και καταπολέμηση των πρακτικών στησίματος των αγώνων.»

Στις 05 Δεκεμβρίου 2012 συστάθηκε η Ειδική Ομάδα Εμπειρογνομόνων “Expert Group on Online Gambling”, με τη με αριθμό C(2012)8795 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τριετία 2013-2015. Στην ομάδα αυτή έχουν δικαίωμα συμμετοχής έως και δύο εκπρόσωποι

ή περισσότερα κράτη μέλη και παρέχουν και προωθούν τις υπηρεσίες τους σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ; Ποια είναι η άποψή σας για τον αντίκτυπό τους στις αντίστοιχες αγορές και τους καταναλωτές τους;

(4) Ποια είναι η εμπειρία σας, εφόσον έχετε, περί αδειοδοτημένων μη ενωσιακών φορέων εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών σε απευθείας σύνδεση που παρέχουν και προωθούν τις υπηρεσίες τους σε κράτη μέλη της ΕΕ; Ποια είναι η άποψή σας για τον αντίκτυπό τους στις αντίστοιχες αγορές και τους καταναλωτές της ΕΕ;...

Υπάρχουν όμως και άλλες ερωτήσεις που ανέρχονται συνολικά σε πενήντα μια (51)

από κάθε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Αντικείμενο των εργασιών της ομάδας αποτελεί η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών, καθώς και η παροχή συμβουλών για την προετοιμασία των πρωτοβουλιών της Ε.Ε. στους παραπάνω τομείς, με σκοπό τη διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου αναφορικά με τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται μέσω του διαδικτύου το οποίο θα ενσωματώνει βασικές αρχές και κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη-μέλη (Πρωτοβουλία: Towards a comprehensive European framework for online gambling). Με τη με αριθμό C(2015)8643 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παρατάθηκαν οι εργασίες της ομάδας αυτής μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018⁴⁰.

« Στις 10 Σεπτεμβρίου 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια μέσω διαδικτύου στην εσωτερική αγορά⁴¹. Τέλος, στις 14 Ιουλίου 2014 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τη με αριθμό 2014/478/ΕΕ σύστασή της, σχετικά με τις αρχές για την προστασία καταναλωτών και παικτών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου, καθώς και για την αποτροπή των ανηλίκων από τη συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια, με σκοπό να προστατευθεί η υγεία των καταναλωτών και των παικτών και, επομένως, να ελαχιστοποιηθεί η ενδεχόμενη οικονομική βλάβη που μπορεί να προκύψει από την παθολογική ή υπερβολική εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια⁴².»

⁴⁰ Η Ε.Ε.Ε.Π., ως αρμόδια Αρχή, εκπροσωπείται στην ομάδα εμπειρογνομόνων με δύο (2) στελέχη της.

⁴¹ Με το εν λόγω ψήφισμα κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει τη δυνατότητα διαλειτουργικότητας μεταξύ εθνικών μητρώων αυτοαποκλεισμού, να αυξήσει την ενημέρωση σχετικά με τους κινδύνους του εθισμού στα τυχερά παιχνίδια και να εξετάσει τη δυνατότητα υποχρεωτικών ελέγχων ταυτοποίησης τρίτων. Επίσης, κάλεσε τους φορείς εκμετάλλευσης τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου να παρέχουν υποχρεωτικά στον δικτυακό τόπο τυχερών παιχνιδιών πληροφορίες σχετικά με τις ρυθμιστικές αρχές, τις προειδοποιήσεις προς τους ανηλίκους και τη χρήση αυτοπεριορισμών.

⁴² Μέσω αυτής, συνιστάται στα κράτη-μέλη να επιτύχουν ένα υψηλό επίπεδο προστασίας για τους καταναλωτές, τους παίκτες και τους ανηλίκους, μέσω της θέσπισης αρχών για τις υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών μέσω διαδικτύου και για τις υπεύθυνες εμπορικές ανακοινώσεις των εν λόγω υπηρεσιών, με σκοπό τη διαφύλαξη της υγείας καθώς και την

Σε σχέση με τη νομολογία του ΔΕΕ, λεκτέα είναι, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

Στο ΔΕΕ, τέθηκαν, εκτός των άλλων, τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 43 και 49 της Συνθήκης ΕΚ εθνική ρύθμιση η οποία, προκειμένου να επιτύχει τον στόχο του περιορισμού της προσφοράς τυχερών παιχνιδιών, παραχωρεί το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχείρισης οργάνωσης και λειτουργίας τυχερών παιχνιδιών δε μία μόνον επιχείρηση η οποία έχει τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο, όταν, μάλιστα, επιπλέον, η επιχείρηση αυτή διαφημίζει τα τυχερά παιχνίδια που οργανώνει, επεκτείνεται σε χώρες του εξωτερικού, οι παίκτες συμμετέχουν ελεύθερα και το μέγιστο ποσό στοιχηματισμού και κέρδους ορίζεται ανά δελτίο και όχι ανά παίκτη;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, είναι συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 43 και 49 της Συνθήκης ΕΚ εθνική ρύθμιση η οποία, επιδιώκοντας, αυτοτελώς, την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, μέσω της ασκήσεως ελέγχου επί των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες αυτές ασκούνται μόνον εντός ελεγχόμενων κυκλωμάτων, παραχωρεί το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας τυχερών παιχνιδιών δε μία μόνο επιχείρηση, ακόμη και όταν η παραχώρηση αυτή έχει ως παράλληλο αποτέλεσμα την χωρίς περιορισμό ανάπτυξη της σχετικής προσφοράς; Ή θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, και προκειμένου ο εν λόγω περιορισμός να θεωρηθεί πρόσφορος για την επίτευξη του σκοπού της καταπολεμήσεως της εγκληματικότητας, η ανάπτυξη της προσφοράς να είναι, πάντως, ελεγχόμενη, δηλαδή τόση και μόνον όση απαιτείται για την εξυπηρέτηση του αυτού; Σε περίπτωση δε που η ανάπτυξη αυτή πρέπει, οπωσδήποτε, να είναι ελεγχόμενη μπορεί να θεωρηθεί ως ελεγχόμενη, από της απόψεως αυτής, η ανάπτυξη, αν η παραχώρηση αποκλειστικού δικαιώματος στον εν λόγω τομέα γίνεται σε έναν οργανισμό με τα χαρακτηριστικά που εκτέθηκαν στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα; Τέλος, σε περίπτωση κατά την οποία η παραχώρηση του εν λόγω αποκλειστικού δικαιώματος θεωρηθεί ότι οδηγεί σε ελεγχόμενη ανάπτυξη της προσφοράς των τυχερών παιχνιδιών, η εν λόγω παραχώρηση σε μία και μόνη επιχείρηση υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, υπό την

ελαχιστοποίηση των ενδεχόμενων οικονομικών βλαβών που μπορεί να προκύψουν από την παθολογική εξάρτηση ή την υπερβολική συμμετοχή σε τυχερά παιχνίδια.

έννοια ότι ο ίδιος σκοπός μπορεί να εξυπηρετηθεί, λυσιτελώς, και με την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού δε περισσότερες από μία επιχειρήσεις;

3) Αν κατόπιν των ανωτέρω δύο προδικαστικών ερωτημάτων, κριθεί ότι η παραχώρηση, με τις κρίσιμες εν προκειμένω εθνικές διατάξεις αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας τυχερών παιχνιδιών δεν είναι συμβατή με τα άρθρα 43 και 49 της Συνθήκης ΕΚ:

α) Είναι ανεκτό, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών της Συνθήκης, να μην εξετάζουν οι εθνικές αρχές, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, αναγκαίας για να θεσπιστούν συμβατές με τη Συνθήκη ΕΚ ρυθμίσεις, αιτήσεις αναλήψεως σχετικών δραστηριοτήτων υποβαλλόμενες από πρόσωπα εγκατεστημένα νομίμως σε άλλα κράτη μέλη;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, βάσει ποίων κριτηρίων καθορίζεται η διάρκεια της μεταβατικής αυτής περιόδου;

γ) Αν δεν συγχωρείται μεταβατική περίοδος, βάσει ποίων κριτηρίων πρέπει να κρίνονται από τις εθνικές αρχές οι σχετικές αιτήσεις;»

Οι απαντήσεις του ΔΕΕ , ήταν οι ακόλουθες ⁴³:

⁴³ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 24ης Ιανουαρίου 2013 (*)

«Άρθρα 43 και 49 ΕΚ – Εθνική κανονιστική ρύθμιση παρέχουσα αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχειρίσεως, οργανώσεως και λειτουργίας τυχερών παιγνίων σε μία μόνον επιχείρηση, έχουσα τη νομική μορφή εισηγμένης στο Χρηματιστήριο ανώνυμης εταιρίας – Διαφήμιση των τυχερών παιγνίων και επέκταση σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Έλεγχος ασκούμενος από το κράτος» Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-186/11 και C-209/11,

1) Τα άρθρα 43 και 49 ΕΚ έχουν την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτά εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στις κύριες δίκες, η οποία παρέχει το αποκλειστικό δικαίωμα διεξαγωγής, διαχείρισης, οργανώσεως και λειτουργίας των τυχερών παιγνίων δε έναν και μόνο οργανισμό, εφόσον, αφενός, η ρύθμιση αυτή δεν ανταποκρίνεται όντως στη μέριμνα για μείωση των δυνατοτήτων στον τομέα αυτόν με συνεπή και συστηματικό τρόπο και, αφετέρου εφόσον δεν διασφαλίζεται αυστηρός έλεγχος από τις δημόσιες αρχές της επεκτάσεως του τομέα των τυχερών παιγνίων αποκλειστικώς και μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την καταπολέμηση της συναφούς προς τα παίγνια εγκληματικότητας, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει

2) Σε περίπτωση που η εθνική κανονιστική ρύθμιση στον τομέα της οργανώσεως τυχερών παιγνίων δεν συμβιβάζεται προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και της ελευθερίας εγκαταστάσεως, οι εθνικές αρχές δεν μπορούν, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, να μην αποφαινούνται επί αιτήσεων όπως οι επίμαχες στις κύριες δίκες, οι οποίες αφορούν τη χορήγηση αδειών στον τομέα των τυχερών παιγνίων

3) Υπό συνθήκες όπως αυτές των υποθέσεων των κυρίων δικών, οι αρμόδιες εθνικές αρχές μπορούν να εκτιμούν τις αιτήσεις χορηγήσεως αδειάς οργανώσεως τυχερών παιγνίων που τους υποβάλλονται με γνώμονα το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και της κοινωνικής τάξεως το οποίο σκοπούν να διασφαλίσουν, βάσει όμως αντικειμενικών κριτηρίων που δεν εισάγουν διακρίσεις

Συναφείς με το εξεταζόμενο θέμα της εργασίας είναι και οι αποφάσεις C-275/92, C-55/94, C-124/97, C-67/98, C-243/01, C-386/04, C-42/07, C-46/08, C-203/08

Για τις υποθέσεις αυτές, αναφέρονται τα ακόλουθα:

υπόθεση C-55/94,

Αίτηση προς το Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως το Consiglio Forense (Ιταλία) με απόφαση της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1993, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Φεβρουαρίου 1994, στο πλαίσιο της δίκης

Reinhard Gebhard κατά Dell'Ordine Consiglio degli avvocati e procurator di Milano, το δικαστήριο έκρινε τα εξής

1) Η προσωρινή παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 60 (3) της συνθήκης ΕΚ, αξιολογείται σε συνάρτηση με τη διάρκεια, τη συχνότητα, την περιοδικότητα και τη συνέχειά τους

2) Πάροχος υπηρεσιών κατά την έννοια της Συνθήκης, στο κράτος μέλος υποδοχής μπορεί να προσφέρει την υποδομή που απαιτείται για την εκτέλεση της υπηρεσίας

3) Για τους υπηκόους των κρατών μελών, τα οποία συνεχώς ασχολούνται με την επαγγελματική δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο η έδρα της επαγγελματικής τους παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες αυτής της χώρας, οι διατάξεις του κεφαλαίου περί του δικαιώματος εγκαταστάσεως και όχι εκείνες του κεφαλαίου που αφορά τις υπηρεσίες

4) Η δυνατότητα ενός υπηκόου κράτους μέλους να ασκήσει το δικαίωμα εγκατάστασης, καθώς και οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με τις δραστηριότητες που προτίθεται να ασκήσει στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής

5) Αν για την έναρξη του τι συγκεκριμένες δραστηριότητες στο κράτος μέλος υποδοχής δεν θεσπίζουν κανένα κανόνα, ένας υπήκοος οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους το δικαίωμα εγκαταστάσεως στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής και με το γεγονός ότι ασκεί την εν λόγω δραστηριότητα. Αντιθέτως, εάν πρόκειται να ξεκινήσει ή να εκτελέσει συγκεκριμένες δραστηριότητες στο κράτος μέλος υποδοχής από ορισμένες προϋποθέσεις, ο υπήκοος άλλου κράτους μέλους που σκοπεί να ασκήσει τη δραστηριότητα αυτή πρέπει κατ' αρχήν να συμμορφώνονται

6) Τα εθνικά μέτρα που θα μπορούσαν να εμποδίσουν την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών που εγγυάται η Συνθήκη, ή να κάνει αυτή η εφαρμογή λιγότερο ελκυστική,

πρέπει να πληρούν τέσσερις προϋποθέσεις: ότι πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις πρέπει να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, που είναι κατάλληλα για να εξασφαλιστεί ο επιδιωκόμενος στόχος και δεν υπερβαίνει ό,τι είναι αναγκαίο για την επίτευξη του εν λόγω στόχου

7) Τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ισοτιμία των διπλωμάτων και, εφόσον είναι αναγκαίο, να προβεί σε συγκριτική εξέταση των γνώσεων και προσόντων που απαιτούνται από τις εθνικές διατάξεις και αυτών του ενδιαφερομένου

υπόθεση C-124/97,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Vaasan hovioikeus (Φινλανδία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Markku Juhani Läärä,

Cotsworld Microsystems Ltd,

Oy Transatlantic Software Ltd,

και

Kihlakunnansyyttäjä (Jyväskylä),

Suomen valtio (Φινλανδικού Δημοσίου),

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία της απόφασης του Δικαστηρίου της 24ης Μαρτίου 1994, C-275/92, Schindler (Συλλογή 1994, σ. I-1039), και των άρθρων 30, 36, 56, 59 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν

τροποποίησης, άρθρων 28 ΕΚ, 30 ΕΚ, 46 ΕΚ και 49 ΕΚ) και 60 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 50 ΕΚ),

το δικαστήριο έκρινε

Οι διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν απαγορεύουν εθνική νομοθεσία που παρέχει σε έναν μόνο δημόσιο οργανισμό αποκλειστικά δικαιώματα εκμεταλλεύσεως των μηχανημάτων τυχερών παιγνίων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της φινλανδικής νομοθεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σκοπών γενικού συμφέροντος που τη δικαιολογούν.

υπόθεση C-67/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Consiglio di Stato (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Questore di Verona

και

Diego Zenatti,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ που αφορούν την ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών,

το δικαστήριο έκρινε

Οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών δεν απαγορεύουν εθνική νομοθεσία επιφυλάσσουσα σε ορισμένους οργανισμούς το δικαίωμα της συλλογής των στοιχημάτων επί αθλητικών γεγονότων, όπως είναι η ιταλική νομοθεσία, εφόσον η οικεία νομοθεσία δικαιολογείται όντως από στόχους κοινωνικής πολιτικής προς περιορισμό των επιβλαβών συνεπειών παρομοίων δραστηριοτήτων και εφόσον οι περιορισμοί που επιβάλλει δεν είναι δυσανάλογοι υπό το φως των στόχων αυτών.

υπόθεση C-243/01,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunale di Ascoli Piceno (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά

Piergiorgio Gambelli κ.λπ.,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 43 ΕΚ και 49 ΕΚ,

το δικαστήριο έκρινε

Εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία απαγορεύει -υπό την απειλή επιβολής ποινικών κυρώσεων- την άσκηση των δραστηριοτήτων συγκεντρώσεως, αποδοχής, καταχωρίσεως και διαβιβάσεως προτάσεων στοιχημάτων, ιδίως αναφορικά με αθλητικές συναντήσεις, ελλείψει αδείας παραχωρήσεως ή αδείας χορηγηθείσας από το οικείο κράτος μέλος, συνιστά περιορισμό της ελευθερίας εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που προβλέπουν, αντιστοίχως, τα άρθρα 43 ΕΚ και 49 ΕΚ. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εξετάσει αν μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων λεπτομερειών εφαρμογής της, ανταποκρίνεται πράγματι στους δυνάμενους να τη δικαιολογήσουν σκοπούς και αν οι περιορισμοί που επιβάλλει δεν εμφανίζονται ως δυσανάλογοι σε σχέση με τους σκοπούς αυτούς

υπόθεση C-386/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Γερμανία) με απόφαση της 14ης Ιουλίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Σεπτεμβρίου 2004, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Centro di Musicologia Walter Stauffer

κατά

Finanzamt München für Körperschaften,

το δικαστήριο έκρινε

Το άρθρο 73 Β της Συνθήκης ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 73 Δ της Συνθήκης, έχει την έννοια ότι απαγορεύει σε κράτος μέλος, το οποίο απαλλάσσει από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων τα εισοδήματα από μισθώματα που εισπράττονται επί του εθνικού εδάφους από ιδρύματα αναγνωρισμένα ως κοινωνικά και υπέχοντα καταρχήν απεριόριστη φορολογική υποχρέωση αν είναι εγκατεστημένα εντός του κράτους μέλους αυτού, να αρνηθεί τη χορήγηση της ίδιας απαλλαγής για ομοειδή εισοδήματα σε ίδρυμα ιδιωτικού

δικαίου αναγνωρισμένο ως κοινωφελές με μόνη αιτιολογία ότι, επειδή είναι εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, υπέχει περιορισμένη μόνο φορολογική υποχρέωση στο έδαφός του.

υπόθεση C-42/07,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Tribunal de Pequena Instância Criminal do Porto (Πορτογαλία) με απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2007, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Φεβρουαρίου 2007, στο πλαίσιο της δίκης

Liga Portuguesa de Futebol Profissional,

Bwin International Ltd, πρώην Baw International Ltd,

κατά

Departamento de Jogos da Santa Casa da Misericórdia de Lisboa,

το δικαστήριο έκρινε

Δεν αντιβαίνει στο άρθρο 49 ΕΚ ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, η οποία απαγορεύει σε επιχειρηματικούς φορείς, όπως η Bwin International Ltd, εγκατεστημένους εντός άλλων κρατών μελών όπου παρέχουν νομίμως ανάλογες υπηρεσίες, να προτείνουν τυχερά παίγνια μέσω του Διαδικτύου εντός του εν λόγω κράτους μέλους.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 8ης Σεπτεμβρίου 2010 (*)

«Άρθρο 49 ΕΚ – Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών – Κάτοχος άδειας χορηγηθείσας στο Γιβραλτάρ, με την οποία επιτρέπεται η συλλογή αθλητικών στοιχημάτων αποκλειστικώς στην αλλοδαπή – Διοργάνωση αθλητικών στοιχημάτων, υποκείμενη σε κρατικό μονοπώλιο σε επίπεδο ομόσπονδου κράτους – Σκοπός της αποτροπής της παροτρύνσεως σε υπερβολικές δαπάνες συνδεόμενες με τυχερά παίγνια και της καταστολής της εξαρτήσεως από αυτά – Αναλογικότητα – Περιοριστικό μέτρο το οποίο πράγματι αποσκοπεί στη μείωση των

ευκαιριών συμμετοχής σε τυχηρά παίγνια και στον περιορισμό των δραστηριοτήτων των τυχηρών παιγνίων κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό – Λοιπά τυχηρά παίγνια που μπορούν να προσφέρουν ιδιώτες επιχειρηματίες – Διαδικασία χορηγήσεως άδειας – Διακριτική εξουσία της αρμόδιας αρχής – Απαγόρευση προσφοράς τυχηρών παιγνίων μέσω Διαδικτύου – Μεταβατικά μέτρα επιτρέποντα προσωρινώς την προσφορά αυτή από ορισμένους επιχειρηματίες»

υπόθεση C-46/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Γερμανία) με απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Φεβρουαρίου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Carmen Media Group Ltd

κατά

Land Schleswig-Holstein,

Innenminister des Landes Schleswig-Holstein,

το δικαστήριο έκρινε

1) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι επιχειρηματίας ο οποίος επιθυμεί να προσφέρει μέσω Διαδικτύου αθλητικά στοιχήματα σε άλλο κράτος μέλος εκτός αυτού στο οποίο είναι εγκατεστημένος δεν παύει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως για τον λόγο και μόνον ότι ο επιχειρηματίας αυτός δεν διαθέτει άδεια να προσφέρει τέτοια στοιχήματα σε πρόσωπα ευρισκόμενα στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος, αλλά διαθέτει απλώς άδεια να προσφέρει τις εν λόγω υπηρεσίες σε πρόσωπα ευρισκόμενα εκτός του εδάφους αυτού.

2) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι, όταν έχει συσταθεί περιφερειακό κρατικό μονοπώλιο στον τομέα αθλητικών στοιχημάτων και λαχειοφόρων αγορών, με σκοπό την αποτροπή της παροτρύνσεως σε υπερβολικές δαπάνες συνδεόμενες με τα τυχηρά παίγνια και

την καταστολή της εξαρτήσεως από αυτά, και ένα εθνικό δικαστήριο διαπιστώνει, συγχρόνως:

– ότι ιδιώτες επιχειρηματίες οι οποίοι είναι κάτοχοι άδειας μπορούν να εκμεταλλεύονται λοιπά είδη τυχηρών παιγνίων, και

– ότι, όσον αφορά τα λοιπά είδη τυχηρών παιγνίων που δεν εμπίπτουν στο εν λόγω μονοπώλιο και, εξάλλου, έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα κινδύνου εξαρτήσεως από τα υπαγόμενα στο μονοπώλιο αυτό τυχηρά παίγνια, οι αρμόδιες αρχές ακολουθούν επεκτατική πολιτική της προσφοράς, δυνάμενη να αναπτύξει και να ενθαρρύνει τις δραστηριότητες τυχηρών παιγνίων, μεταξύ άλλων, για τη μεγιστοποίηση των προερχομένων από αυτά εσόδων,

το εν λόγω εθνικό δικαστήριο μπορεί θεμιτώς να οδηγηθεί στην κρίση ότι το μονοπώλιο αυτό δεν είναι πρόσφορο για να διασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο δημιουργήθηκε συμβάλλοντας στη μείωση των ευκαιριών συμμετοχής σε τυχηρά παίγνια και στον περιορισμό των δραστηριοτήτων στον τομέα αυτόν κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό.

Το γεγονός ότι τα τυχηρά παίγνια που αποτελούν το αντικείμενο του μονοπωλίου αυτού και τα άλλα αυτά είδη τυχηρών παιγνίων εμπίπτουν, τα μεν πρώτα, στην αρμοδιότητα των περιφερειακών αρχών και, τα δεύτερα, στην αρμοδιότητα των ομοσπονδιακών αρχών δεν ασκεί, συναφώς, επιρροή.

3) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι, όταν σε κράτος μέλος θεσπίζεται σύστημα προηγούμενης διοικητικής άδειας για την προσφορά ορισμένων ειδών τυχηρών παιγνίων, το σύστημα αυτό, το οποίο παρεκκλίνει της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που διασφαλίζει η εν λόγω διάταξη, δύναται να πληροί τις απορρέουσες από τη διάταξη αυτή απαιτήσεις μόνον υπό την προϋπόθεση ότι βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, που δεν δημιουργούν δυσμενείς διακρίσεις και είναι εκ των προτέρων γνωστά, έτσι ώστε να οριοθετεί την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας των αρχών προκειμένου η ευχέρεια αυτή να μη χρησιμοποιείται με αυθαίρετο τρόπο. Επιπλέον, κάθε πρόσωπο το οποίο πλήττεται από περιοριστικό μέτρο που στηρίζεται σε μια τέτοια παρέκκλιση πρέπει να μπορεί να διαθέτει ένδικο βοήθημα.

4) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι εθνική ρύθμιση απαγορεύουσα τη διοργάνωση και την πρακτορεία τυχηρών παιγνίων μέσω Διαδικτύου για την αποτροπή των συνδεόμενων με

τα τυχηρά παίγνια υπερβολικών δαπανών, την καταστολή της εξαρτήσεως από αυτά και την προστασία των νέων δύναται, κατ' αρχήν, να θεωρηθεί πρόσφορη για την επίτευξη των θεμιτών αυτών σκοπών, ενώ η προσφορά τέτοιων παιγνίων εξακολουθεί να επιτρέπεται με παραδοσιακότερους διαύλους εμπορίας. Το γεγονός ότι η απαγόρευση αυτή συνδυάζεται με μεταβατικό μέτρο, όπως αυτό της κύριας δίκης, δεν καθιστά την απαγόρευση αυτή ακατάλληλη προς επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

υπόθεση C-203/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, υποβληθείσα από το Raad van State (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 14ης Μαΐου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Μαΐου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Sporting Exchange Ltd, η οποία ενεργεί υπό την ονομασία «Betfair»,

κατά

Minister van Justitie,

παρισταμένου του:

Stichting de Nationale Sporttotalisator,

Το δικαστήριο έκρινε

1) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι δεν αποκλείει την εφαρμογή ρυθμίσεως κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία υποβάλλει την οργάνωση και διαφήμιση τυχερών παιγνίων σε καθεστώς αποκλειστικότητας υπέρ μόνον ενός επιχειρηματία και απαγορεύει σε κάθε άλλον επιχειρηματία, περιλαμβανομένου επιχειρηματία εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος, να προτείνει μέσω διαδικτύου, στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους, υπηρεσίες που υπόκεινται στο καθεστώς αυτό.

2) Το άρθρο 49 ΕΚ έχει την έννοια ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η εντεύθεν υποχρέωση διαφάνειας έχουν εφαρμογή επί διαδικασιών χορηγήσεως και ανανεώσεως άδειας μόνον ενός επιχειρηματία στον τομέα των τυχερών παιγνίων, υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται για δημόσια επιχείρηση της οποίας η διαχείριση υπόκειται στην άμεση εποπτεία του κράτους ή για ιδιωτική επιχείρηση επί των δραστηριοτήτων της οποίας οι δημόσιες αρχές είναι σε θέση να ασκήσουν συστηματικό έλεγχο.

2.3. Οι διαφοροποιήσεις στο καθεστώς της αγοράς της ΕΕ

Τα τυχερά παίγνια, είτε υπό τη μορφή υπηρεσιών που παρέχονταν από το κράτος, είτε υπό τη μορφή ιδιωτικών επιχειρήσεων που απέφεραν φόρους, καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο ανάγκες του κράτους, συνεισέφεραν στη δημοσιονομική ενίσχυση των κρατών (Λαμπράκης, 2015, σ. 18). Αποτέλεσμα της προαναφερόμενης πρακτικής, όπως υποστηρίζει και ο Λαμπράκης (2015, σ. 18), ήταν η δημιουργία μονοπωλίων ελεγχόμενων από τα κράτη, χωρίς όμως να μειωθεί το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα για συμμετοχή στην αγορά των τυχερών παιγνίων, φαινόμενο το οποίο ενισχύθηκε σε μεγάλο βαθμό από τις φιλελεύθερες συνθήκες της αγοράς κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990. Όπως είναι κατανοητό, η διαμόρφωση της αγοράς των τυχερών παιγνίων είναι αποτέλεσμα είτε της ώθησης από το ίδιο το κράτος, είτε της αναμενόμενης προόδου της προσέγγισης των παραγόντων που δρουν στο πλαίσιο της ίδιας της αγοράς. (Λαμπράκης, 2015, σ. 18). Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Ουγγαρίας όπου, από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, είχε δημιουργηθεί ένα σύστημα δύο πόλων, σύμφωνα με το οποίο η κρατική «Szerencsejatek» έχει στην κατοχή της ποσοστό άνω του 50% της εγχώριας αγοράς, με ανάμειξη σε όλο το φάσμα των τυχερών παιγνίων (Λαμπράκης, 2015, σ. 18). Σύμφωνα με τους Cabot και Pindell, όπως αναφέρονται στον Λαμπράκη (2015, σ. 18), για να επιβεβαιωθεί η πολυμορφία στην αγορά τυχερών παιγνίων εντός της ΕΕ, γίνεται χρήση της μεθόδου που ανέπτυξε ο Sanford I. Millar προκειμένου να κατηγοριοποιήσει την αγορά στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα μοντέλα της μονοπωλιακής αγοράς, της ελεύθερης αγοράς, της αγοράς υπό περιορισμούς και τα « υβριδικά μοντέλα» και η οποία υιοθετείται και για τις υπόλοιπες αγορές. Κατά την Gambling Compliance για το 2012, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 18), τα όρια στα ευρωπαϊκά τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου δείχνουν ότι οι μεγάλες αγορές προετοιμάζονται για να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό καταφεύγοντας στο μέτρο των τοπικών αδειοδοτήσεων. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται αναφορά στο ότι στα 19 μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι

απαραίτητη η τοπική άδεια λειτουργίας, στα 6 υπάρχει μονοπώλιο, στα 2 δεν υπάρχουν σχετικές ρυθμίσεις ή απαγορεύεται εντελώς η σχετική δραστηριότητα και στο ένα κράτος-μέλος η αγορά είναι απολύτως απελευθερωμένη (Λαμπράκης, 2015, σ. 19).

Σήμερα, παρατηρείται μια στροφή, τόσο από το κράτος όσο και από ιδιώτες επενδυτές, σε συστήματα που χαρακτηρίζονται μονοπωλιακά, παρά το ότι αυτή η στροφή δεν συμβαδίζει με τις ευρωπαϊκές αρχές (Λαμπράκης, 2015, σ. 19). Ξεκινώντας από την περίπτωση της Φινλανδίας, η αγορά των τυχερών παιγνίων ελέγχεται από τρεις επιχειρήσεις (RAY, Veikkaus Oy και Fintoto Oy) που βρίσκονται υπό κρατικό έλεγχο και η καθεμία κατέχει το μονοπώλιο στον τομέα της (Λαμπράκης, 2015, σ.19). Στο παράδειγμα της Αυστρίας, ιδιωτικές επιχειρήσεις υπέβαλλαν αίτημα για παύση του κρατικού μονοπωλίου που αποτελεί προνόμιο μιας εταιρίας της CA, το οποίο [αίτημα] απορρίφθηκε από το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας, σύμφωνα με την Casino Daily News, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη(, 2015, σ. 19). Το 2012, η Ουγγαρία υιοθέτησε το ακραίο μέτρο της απαγόρευσης, για πάντα, των μηχανών για παίγνια σε μέρη διασκέδασης, εστιατόρια καθώς και σε «σφαιριστήρια», (Λαμπράκης, 2015, σ. 19). Αυτή η ενέργεια οδήγησε στην απώλεια 40.000 θέσεων εργασίας από 1.100 επιχειρήσεις , γεγονός που είχε ως αντίκτυπο να χάνονται περίπου 84 εκ. φόροι , ετησίως, από εισπράξεις που προέρχονται από τα τυχερά παίγνια (Λαμπράκης, 2015, σ. 19). Η Lotterrie Nationale , στο Λουξεμβούργο, που μονοπωλεί τις κληρώσεις, είναι ο μοναδικός προμηθευτής τυχερών παιγνίων στο διαδίκτυο (Λαμπράκης, 2015, σ.19). Στην Τσεχία, το ιδιωτικό κεφάλαιο καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς τυχερών παιγνίων, με την «Sazka Sportbook Inc.» να δραστηριοποιείται ως εταιρεία λαχείων, ελέγχοντας το 90% της αγοράς (Λαμπράκης, 2015, σ.19). Στην Ελλάδα, η ιδιωτική εταιρία ΟΠΑΠ Α.Ε. ελέγχει το σύνολο των κληρώσεων, στον τομέα του αθλητικού στοιχήματος και παρέχει διαδικτυακά τυχερά παίγνια, καθώς παραμένει ο μοναδικός κάτοχος νόμιμης άδειας προμήθειας τέτοιων παιγνίων, σύμφωνα με την ΕΕΕΠ, Έκθεση Πεπραγμένων του 2013, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 20).

Παράδειγμα «υβριδικών καθεστώτων» αποτελούν οι σκανδιναβικές χώρες, με πρώτη υπό εξέταση περίπτωση αυτή της Δανίας όπου με νόμο του 2012 γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στα τυχερά παίγνια που έχουν απελευθερωθεί, όπως είναι το στοίχημα και η λειτουργία καζίνο μέσω διαδικτύου, και στα παίγνια που αποτελούν μονοπώλιο, δηλαδή οι κληρώσεις και το ξυστό (Λαμπράκης, 2015., σ. 20). Η ελεύθερη αγορά των «παιγνιομηχανών» μετατρέπεται σε ολιγοπώλιο καθώς το 50% των παιγνιομηχανών ελέγχεται από τις τέσσερις

μεγαλύτερες εταιρίες, ενώ η κρατική Danske Spil μονοπωλεί τις κληρώσεις σύμφωνα με τη Euromat, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 20). Στην περίπτωση της Σουηδίας το 50% της αγοράς των τυχερών παιγνίων ελέγχεται από την κρατική Svenska Spel, η οποία δραστηριοποιείται σε αθλητικά στοιχήματα, λειτουργία καζίνο, παιγνιομηχανές και κληρώσεις (Λαμπράκης, 2015, σ. 20). Η συγκεκριμένη εταιρία προσφέρει και υπηρεσίες μέσω διαδικτύου που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 25% της αγοράς τυχερών παιγνίων, ενώ ο τομέας των ιπποδρομιών που ελέγχεται από την ATG, αντιστοιχεί σε ποσοστό 20% της αγοράς (Λαμπράκης, 2015, σ. 20). Στα «υβριδικά καθεστώτα» πρέπει να γίνει αναφορά και στη Σλοβακία, όπου, σύμφωνα με την Gambling Compliance όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 21-22), η Tirox διαχειρίζεται μονοπωλιακά τα τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου, αλλά στον τομέα του αθλητικού στοιχήματος η έλλειψη νομοθετικών ρυθμίσεων δίνει τη δυνατότητα σε πολλούς ιδιώτες να παρέχουν τις υπηρεσίες τους.

Τέλος, θα πρέπει να γίνει αναφορά στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου η αγορά των διαδικτυακών τυχερών παιγνίων είναι πλήρως απελευθερωμένη και αντιστοιχεί στο 12% της συνολικής αγοράς των τυχερών παιγνίων της χώρας με τον αριθμό των αδειών λειτουργίας να ανέρχεται στις 288 και τους αντίστοιχους παρόχους στους 207, σύμφωνα με το Global Games and Gaming Magazine 2014, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 21). Στη Λιθουανία, αντιθέτως, δεν επιτρέπονται δραστηριότητες σχετικές με τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται μέσω διαδικτύου, σύμφωνα με την Gaming Compliance 2013, όπως αναφέρει ο Λαμπράκης (2015, σ. 21).

2.4 Η μαύρη αγορά των τυχερών παιγνίων στην ΕΕ

Η ύπαρξη διαφορετικών μοντέλων ρύθμισης αναφορικά με την αγορά των τυχερών παιγνίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκούς μηχανισμού ελέγχου και αποτελεσματικών μεθόδων εποπτείας εξαιτίας της χρησιμοποίησης των νέων τεχνολογιών αλλά κυρίως εξαιτίας του κέρδους που αποδίδει η ενασχόληση με τα τυχερά παίγνια έχουν ως αποτέλεσμα να ανθεί ένα είδος παραοικονομίας εντός των ορίων της ΕΕ (Λαμπράκης, 2015, σ.21). Η ασάφεια και η διαφορετικότητα ως προς το νομικό πλαίσιο που χαρακτηρίζει τη νομοθεσία των χωρών της ΕΕ σχετικά με τα τυχερά παίγνια έχουν ως αποτέλεσμα την

ανάπτυξη μιας «γκρίζας αγοράς» ανάμεσα στη μαύρη και τη νόμιμη αγορά τυχερών παιγνίων (Λαμπράκης, 2015, σ. 21). Ως προς τον προσδιορισμό της έννοιας της γκρίζας αγοράς, θα πρέπει να σημειωθεί ότι περιλαμβάνει εκείνους τους παρόχους οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε ένα κράτος χωρίς να διαθέτουν τη νόμιμη άδεια λειτουργίας, είτε γιατί απουσιάζει το νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει τι θεωρείται νόμιμο και τι παράνομο, είτε γιατί υπάρχει ανοχή εκ μέρους του ίδιου του κράτους για τη λειτουργία τους, όπως συμβαίνει στη χώρα της Ιρλανδίας, σύμφωνα με τη Gambling Compliance 2013, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 22). Στην έννοια της μαύρης αγοράς περιλαμβάνονται οι πάροχοι που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε κράτη με παράνομα καθεστώτα και γι' αυτό το λόγο οι ποινές για την παράνομη λειτουργία τους επιβάλλονται λαμβάνοντας υπόψη το κατά περίπτωση ρυθμιστικό πλαίσιο (Λαμπράκης, 2015, σ. 22).

Η έκταση της μαύρης αγοράς των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται σε καταστήματα ή μέσω διαδικτύου δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια, καθώς οι σχετικές έρευνες είναι ελάχιστες (Λαμπράκης, 2015, σ. 22). Ένα δείγμα του μεγέθους της μαύρης αγοράς προσφέρει η Έκθεση της Jansen Commission του 2010 κατά την οποία πάνω από 1 εκ. Ολλανδοί κατέφυγαν σε παράνομα τυχερά παίγνια και πάνω από 565.000 από αυτούς συμμετείχαν σε παράνομα διαδικτυακά τυχερά παίγνια και το κέρδος στην παράνομη αγορά της Ολλανδίας έφτασε τα 181 εκ, σύμφωνα με την Gambling Compliance, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 22). Επιπλέον, κατά την έκθεση της Euromat για το 2012, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 22), μόνο οι πάροχοι που διαθέτουν νόμιμη άδεια μπορούν να προσφέρουν τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου στην Ιταλία, αν και υπάρχουν αρκετοί πάροχοι από το εξωτερικό που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο χώρο χωρίς να έχουν άδεια από τις αρμόδιες αρχές. Αποτέλεσμα αυτής της πολυμορφίας είναι να υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός εντός της ΕΕ που δημιουργεί προβλήματα στην ομαλή λειτουργία της αγοράς (Λαμπράκης, 2015, σ. 22). Η σοβαρότητα του ζητήματος ώθησε φορείς της ΕΕ να εργαστούν για την εξεύρεση λύσεων του προβλήματος, αλλά και τα ίδια τα κράτη-μέλη της ΕΕ έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες για τη αντιμετώπιση του θέματος της μαύρης αγοράς (Λαμπράκης, 2015, σ. 22). Στην Ιταλία, για παράδειγμα, θεσπίστηκαν νέα μέτρα κατά του μαύρου χρήματος, σύμφωνα με τα οποία μόνο συγκεκριμένοι πάροχοι έχουν δυνατότητα πρόσβασης σε κάποια διαδικτυακά τυχερά παίγνια (Λαμπράκης, 2015, σ. 23). Μια μέθοδος ελέγχου της δράσης των αλλοδαπών ιστοτόπων στην επικράτεια της ΕΕ ήταν ο αποκλεισμός λειτουργίας σε παρόχους που είχαν URL με κατάληξη com, αν και στην περίπτωση της Λιθουανίας το μέγεθος της μαύρης αγοράς στο διαδίκτυο ήταν μεγάλο παρά

το ότι com δεν χρησιμοποιείται ως ηλεκτρονική διεύθυνση από πολλές εταιρίες, σύμφωνα με την Gambling Compliance 2013, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 23). Στη Δανία, όμως, υπήρξε μια διαφορετική προσέγγιση το 2010, όταν διαδικτυακά τυχερά παίγνια προσφέρθηκαν σε πάνω από 100 ιστότοπους από 50 παρόχους (Λαμπράκης, 2015, σ. 23). Ο νόμος για τα τυχερά παίγνια οδήγησε στη συμμόρφωση των περισσότερων παρόχων που είχε ως συνέπεια να σταματήσει η λειτουργία τους (Λαμπράκης, 2015, σ. 23). Το δικαστήριο έκρινε, όμως, ότι ήταν στη δικαιοδοσία του δικαστηρίου να εμποδίσει και τους άλλους 20 παράνομους ιστότοπους να παρέχουν διαδικτυακές υπηρεσίες, σύμφωνα με τη Euromat 2012, όπως αναφέρεται στον Λαμπράκη (2015, σ. 23). Την ίδια απόφαση πήρε και η Ελλάδα όταν το 2013 438 ιστότοποι διέκοψαν τη λειτουργία τους επειδή «μήλκαν στη μαύρη λίστα», σήμερα, όμως, υπάρχουν σε λειτουργία 24 πάροχοι που δεν έχουν άδεια και προσφέρουν ένα μεγάλο φάσμα από υπηρεσίες (Λαμπράκης, 2015,σ. 23).’

2.5 Ξέπλυμα παράνομου χρήματος από τυχερά παιχνίδια

Η έννοια της «νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» έκανε την εμφάνισή της στις αρχές του 1900 και πιο συγκεκριμένα το 1920 κατά τη διάρκεια της «ποτοαπαγόρευσης» στις Ηνωμένες Πολιτείες (Παλουμπής, 2017, σ. 4). Ο όρος «ξέπλυμα» εμφανίστηκε πρώτη φορά το 1972, όταν ο Αμερικανός πρόεδρος Νίξον, κατά την προεκλογική του εκστρατεία, επένδυσε τα έξοδα της εν λόγω εκστρατείας σε μια εταιρεία «βιτρίνα» στο Μεξικό και αργότερα εμφάνισε εκ νέου το χρηματικό ποσό σε εταιρεία στο Μαϊάμι (Παλουμπής, 2017, σ.5-6).

Οι εγκληματίες προκειμένου να καταστήσουν νόμιμα τα έσοδά τους που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες τους καταφεύγουν σε διάφορες μεθόδους, ανάμεσα στις οποίες είναι και η χρήση τυχερών παιχνιδιών (Παλουμπής, 2017, σ. 11). Πιο συγκεκριμένα, τα καζίνο είναι μια αρκετά διαδεδομένη πρακτική στη διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος (Παλουμπής, 2017, σ.12). Ο συνήθης τρόπος κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα το ξέπλυμα είναι ο εξής: το ενδιαφερόμενο άτομο κάνει ανταλλαγή ενός, συνήθως, μεγάλου χρηματικού ποσού με τις ανάλογες μάρκες, ακολούθως συμμετέχει για πολύ λίγο σε άλλα τυχερά παίγνια εντός του καζίνο και σύντομα κάνει εξαργύρωση των υπόλοιπων μαρκών, επιδεικνύοντας έτσι κέρδη (Παλουμπής, 2017, σ.12-13). Σε άλλη περίπτωση, δύο άτομα συμμετέχουν σε παιχνίδι ρουλέτας, μειώνοντας την πιθανότητα απώλειας κέρδους, αλλά και η ανάμειξη

ατόμου που δηλώνει ψεύτικα στοιχεία αναγνώρισης, καθιστώντας έτσι εξαιρετικά δύσκολο το έργο των αρμοδίων φορέων να ανακαλύψουν την πηγή (Σταματάκη και Σηφάκη, 2018, σ. 16). Το κρίσιμο σημείο σε όλες τις περιπτώσεις, είναι ο φερόμενος παίκτης να έχει «αποδεικτικό κερδών», ότι κέρδισε, δηλαδή, χρηματικά ποσά ή ότι εξαργύρωσε κέρδη μέσω επιταγής, το διάστημα που βρισκόταν στο καζίνο. Αν υπάρχουν αμφιβολίες για την πηγή από την οποία προέρχονται τα εν λόγω κεφάλαια, αυτά εμφανίζονται ως κέρδη από τη συμμετοχή στο καζίνο (Σταματάκη, Σηφάκη, 2018, σ. 16.) Έως τις αρχές της δεκαετίας του '90, η πλειοψηφία των κρατών κρατούσε αποστάσεις από τα τυχερά παίγνια, αφήνοντας πόλεις όπως το Μόντε Κάρλο ή το Λας Βέγκας να αναπτύσσουν μια βιομηχανία που είχε άμεση σχέση με τα τυχερά παίγνια. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, οι κυβερνήσεις διαφόρων χωρών προσπαθούν μέσω δελεαστικών προσφορών να προσελκύσουν επιχειρήσεις καζίνο στο έδαφός τους, με απώτερο στόχο την εισροή κεφαλαίων και επενδυτών (Σταματάκη και Σηφάκη, 2018, σ. 16).

Στο χώρο των καζίνο ανήκουν και τα διαδικτυακά καζίνο τα οποία προσφέρουν τη δυνατότητα στους εγκληματίες να καταθέτουν χρηματικά ποσά οποτεδήποτε και από οπουδήποτε μέσω «χρεωστικοπιστωτικών» και «προπληρωμένων» καρτών, διαφυλάσσοντας την ανωνυμία τους κατ' αυτό τον τρόπο (Παλουμπής, 2017, σ. 13). Στην επόμενη φάση, η εταιρεία στοιχηματισμού καταθέτει τα ποσά αυτά σε λογαριασμό που έχει υποδείξει ο νικητής ο οποίος προβαίνει στην ανάληψή τους [των ποσών] παρουσιάζοντας αυτά τα χρηματικά ποσά ως διαδικτυακά κέρδη (Παλουμπής, 2017, σ. 13).

Τα κέρδη από λαχεία είναι μια άλλη μέθοδος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες ενέργειες. Εγκληματίες αγοράζουν λαχεία τα οποία έχουν κερδίσει, προσφέροντας στους τυχερούς παίκτες μεγαλύτερα χρηματικά ποσά από αυτά των κερδών. Κατά τη διαδικασία αυτή, αυτός που κέρδισε το λαχείο εμφανίζεται με μεγαλύτερα κέρδη και αυτός που έχει το λαχείο, δηλαδή ο παράνομος, θα το χρησιμοποιήσει για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες (Σταματάκη και Σηφάκη, 2018, σ. 16)

2.6 Υποθέσεις ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην Ελλάδα

Μία από τις πιο γνωστές υποθέσεις ξεπλύματος χρήματος είναι η υπόθεση Αλέξανδρου Αγγελόπουλου. Σύμφωνα με αυτή, τα έτη 2002-2004, ένα τμήμα της ΟΠΑΠ Α.Ε. χρησίμευε

για το ξέπλυμα παράνομου χρήματος, καθώς άτομα που συνεργάζονταν με τον Αγγελόπουλο αγόραζαν δελτία της ΟΠΑΠ που είχαν κερδίσει, χωρίς προηγουμένως να έχουν παίξει [τα άτομα], στη συνέχεια υπάλληλοι της ΟΠΑΠ τους χορηγούσαν «βεβαιώσεις κερδών» και κατ' αυτό τον τρόπο γινόταν η νομιμοποίηση των ύποπτων χρηματικών ποσών (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 59). Στο πόρισμα του τότε ΣΔΟΕ (Τμήμα Δίωξης Ναρκωτικών και Όπλων) αναφέρεται ότι υπάλληλοι της ΟΠΑΠ Α.Ε. είχαν εφοδιάσει σε συνεργάτη του Αγγελόπουλου, κατά τη διάρκεια μιας μέρας και χωρίς τον απαραίτητο έλεγχο, «βεβαιώση κέρδους με μια αίτηση στην οποία υπήρχαν επισυναπτόμενα 4.130 κερδισμένα δελτία»(Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 59). Στην υπόθεση εμπλέκονταν περίπου οκτώ υπάλληλοι της ΟΠΑΠ, αλλά και ανώτερα στελέχη τα οποία δεν φρόντισαν να διασφαλίσουν και να ελέγξουν τις εκδοθείσες βεβαιώσεις για τα κέρδη. (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 59). Ο Αγγελόπουλος, το χρονικό διάστημα 2002-2004, νομιμοποίησε παράνομα κέρδη που ανέρχονταν περίπου σε 10 εκατομμύρια ευρώ και οι συνεργάτες του νομιμοποίησαν άλλα τόσα, χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες της ΟΠΑΠ Α.Ε. (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 59). Όπως ανέφεραν οι διωκτικές αρχές, « τα χρήματα προέρχονταν από εμπορία δεκάδων τόνων κοκαΐνης, τους οποίους μετέφερε με αλιευτικά σκάφη από τις ακτές της Βραζιλίας προς τις χώρες της Ευρώπης. Η νομιμοποίηση των εσόδων αυτών έγινε με την αγορά και στη συνέχεια κατάθεση στην ΟΠΑΠ Α.Ε. χιλιάδων κερδισμένων δελτίων του των παιχνιδιών «ΠΑΜΕ ΣΤΟΙΧΗΜΑ», « ΠΡΟ-ΠΟ», «ΛΟΤΤΟ» κλπ. Υπάλληλοι του τμήματος έκδοσης βεβαιώσεων κερδών της ΟΠΑΠ είχαν πει ότι δέχονταν πιέσεις από το γραφείο του πρώην προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου για την παράτυπη και αυθημερόν έκδοση βεβαιώσεων. Στο δίκτυο του ξεπλύματος συμμετείχαν , σύμφωνα με τις τότε επίσημες διαπιστώσεις, συνεργάτες του Αγγελόπουλου, υπάλληλοι της ΟΠΑΠ Α.Ε., ιδιοκτήτες πρακτορείων, τραπεζικοί υπάλληλοι, «επαγγελματίες» παίκτες των παιχνιδιών του οργανισμού αλλά και ασχολούμενοι με τον παράνομο τζόγο». (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 60).

Το 2006 στη Λάρισα αποκαλύφθηκε μια υπόθεση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος μέσω κερδισμένων λαχείων της ΟΠΑΠ Α.Ε. (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 60). Η Εισαγγελία Πρωτοδικών Λάρισας συνέταξε κατηγορητήριο εναντίον μιας οικογένειας που ήταν γνωστή στην περιοχή. Οι έρευνες ξεκίνησαν όταν υπάλληλοι της ΟΠΑΠ Α. Ε. στη Θεσσαλονίκη εξέφρασαν υποψίες γιατί πρόσωπα της οικογένειας και φίλοι ζητούσαν αρκετά συχνά «βεβαιώσεις κερδών στα ίδια ονόματα». «Οι υπάλληλοι ενημέρωσαν την ΥΠΕΕ Θεσσαλίας και έτσι ξεκίνησαν έρευνες που κατέληξαν να συναντηθούν με παράλληλες έρευνες που έκανε η ΕΛ.ΑΣ. για το μεγαλύτερο κύκλωμα τοκογλυφίας που είχε στήσει στην περιοχή η ίδια

οικογένεια. Αποδείχτηκε, λοιπόν ότι τα μέλη της οικογένειας είχαν στήσει και μηχανισμό με πράκτορες του ΟΠΑΠ στην περιοχή, με σκοπό να παίρνουν με σακούλες κερδισμένα δελτία τα οποία περιείχαν μικροποσά που, αθροιστικά όμως, ήταν ικανά να συγκριθούν με τα ποσά που αποταμίευαν από τις τοκογλυφικές δραστηριότητες» (Γίγας και Παπαδόπουλος, 2013, σ. 60).

2.7 Καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος σε διεθνές επίπεδο

Το 1989, στο Παρίσι επτά⁴⁴ από τις πιο ισχυρές οικονομίες του πλανήτη ίδρυσαν την Επιτροπή Οικονομικής Δράσης, γνωστή ως F.A.T.F.⁴⁵. Η F.A.T.F. έχει ως στόχο να «καθορίσει μέτρα και πρότυπα για την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και άλλες σχετικές απειλές για την ακεραιότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος (Παλουμπής, 2017, σ. 22). Η F.A.F.T προτείνει μια σειρά μέτρων τα οποία πρέπει να εφαρμοστούν από τα κράτη για να καταπολεμηθεί το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος και η οικονομικά ενίσχυση της τρομοκρατίας, όπως επίσης και η οικονομική ενίσχυση της «διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής. (Παλουμπής, 2017, σ.23). Η ύπαρξη διαφορετικών εθνικών νομοθετικών πλαισίων καθιστά δύσκολη τη λήψη όμοιων μέτρων προς αντιμετώπιση των προαναφερόμενων θεμάτων και γι' αυτό το λόγο η F.A.F.T θέτει ένα πλαίσιο κανόνων το οποίο πρέπει να εφαρμοστεί από τα κράτη, με τις κατάλληλες τροποποιήσεις για να ταιριάζει ιδιαιτερότητες κάθε κράτους (Παλουμπής, 2017, σ. 23).

2.8 Νομοθεσία για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, αρμόδιοι φορείς αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος είναι η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Δικαιοσύνης

⁴⁴ Οι χώρες αυτές, γνωστές και ως G7, ήταν η Γαλλία, η Αγγλία, η Ιταλία, η Γερμανία, η Ιαπωνία, ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες

⁴⁵ Financial Action Task Force on Money Laundering

και η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών (Παλουμπής, 2017, σ. 40). Ο Έλληνας νομοθέτης αναφέρει για πρώτη φορά ως εγκληματική πράξη τη «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» στο νόμο 2145/1993. Πιο συγκεκριμένα, μετά το άρθρο 394 ΠΚ, έγινε προσθήκη του άρθρου 394 Α, ως «Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα» και αναφέρει ότι « Με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών τιμωρείται όποιος από κερδοσκοπία ή με σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο που ενέχεται στα κατωτέρω εγκλήματα... δέχεται στην κατοχή του... οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο, που προέρχεται από έγκλημα αρπαγής (άρθ. 322), ληστείας (380).... Στον παρόντα νόμο παρατηρήθηκαν ορισμένα κενά, τα οποία αναγνώρισε ο νομοθέτης και γι' αυτό το λόγο προχώρησε στη θέσπιση του νόμου 2331/1995, με τον τίτλο «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες» (Παλουμπής, 2017, σ.41). Ο νόμος αυτός εισήγαγε πολλές μεταρρυθμίσεις, μεταξύ των οποίων είναι και η υποχρεωτική τήρηση αρχείου πληροφοριών και η εξακρίβωσή τους αλλά και ο διαρκής έλεγχος όσων προβαίνουν σε πράξεις που σχετίζονται με τράπεζες, είτε πρόκειται για ύπαρξη τραπεζικού λογαριασμού, είτε για κατάθεση χρηματικού ποσού σε άλλο λογαριασμό. Οι τράπεζες έχουν υποχρέωση να αναφέρουν στους αρμόδιους φορείς ύποπτες ενέργειες που υποκρύπτουν ξέπλυμα παράνομου χρήματος, ενώ την ίδια στιγμή πρέπει, όταν ζητηθούν, να προμηθεύουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την ταυτότητα των πελατών τους, όπως και των συναλλαγών τους καθώς και να προχωρούν σε άνοιγμα θυρίδων και κατάσχεση περιουσιών (Παλουμπής, 2017, σ.42).

Το 2008 τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 3691/2008, με τον οποίο αναβαθμίζονται οι μέθοδοι πρόληψης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της οικονομικής ενίσχυσης της τρομοκρατίας στη χώρα και ενσωματώνονται οι διατάξεις της Οδηγίας 2005/60ΕΚ⁴⁶ και της Οδηγίας 2006/70 ΕΚ⁴⁷. (Παλουμπής, 2017, σ. 42). Ο νόμος 3875/2010 εστιάζει στην ποινική πλευρά της οικονομικής ενίσχυσης της τρομοκρατίας και στην επιβολή κυρώσεων για το συγκεκριμένο έγκλημα. Στο νόμο 3932/2011 προβλέπεται η σύσταση της Ελληνικής Αρχής για

⁴⁶ Οδηγία 2005/60ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

⁴⁷ Οδηγία της Επιτροπής για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της οδηγίας 2005/60ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ορισμό του «πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου» και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση

την αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος καθώς και η δέσμευση της περιουσίας των εμπλεκόμενων με το προαναφερόμενο έγκλημα. (Παλουμπής, 2017, σ. 43). Στη συνέχεια, το νομοθέτημα του 4170/2013 και συγκεκριμένα το άρθρο 74 αναφέρεται στην « εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας για τα πολιτικά εκλεγμένα πρόσωπα καθώς και για όποιον κατέχει σημαντική θέση στα κοινά του Ελληνικού Κράτους». Τέλος, ο νόμος 4174/2013 αναφέρεται σε πελάτες τραπεζών για τους οποίους υπάρχει αναφορά ύποπτων ενεργειών και « για την επαλήθευση που θα πρέπει να γίνεται στην περίπτωση τους, τόσο των εισοδημάτων τους από το τελευταίο εκκαθαριστικού σημείωμα του προηγούμενου έτους καθώς και όλων των κινήσεων που πράττουν μέσω των τραπεζικών συστημάτων και ιδιαίτερα των κινήσεων που έχουν να κάνουν με κινήσεις και μεταφορές κεφαλαίων. (Παλούμπης, 2017, σ. 44).

Συμπέρασμα

Η αγορά των τυχερών παιγνίων, υπό οποιαδήποτε μορφή και αν διεξάγονται αυτά, χαρακτηρίζεται από ταχύτατη ανάπτυξη και υψηλά έσοδα για τους εμπλεκόμενους, είτε παίκτες, είτε παρόχους αυτών των υπηρεσιών. Τα τυχερά παίγνια, όμως, δεν δικαιολογούν μόνο τον όρο «τυχερό» μέσω των κερδών που αποφέρουν και της ψυχαγωγικής τους φύσης, αλλά εγκυμονούν κινδύνους και υποκρύπτουν παγίδες, τις οποίες αδυνατούν να διακρίνουν και να αποφύγουν τα πιο ευάλωτα μέρη, δηλαδή οι παίκτες. Από την άλλη πλευρά, δεν πρέπει να αγνοούνται και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πάροχοι υπηρεσιών τυχερών παιγνίων, ζητήματα που συνδέονται με τους όρους και τις προϋποθέσεις διοργάνωσης και λειτουργίας των συγκεκριμένων παιγνίων, καθώς και με την έλλειψη ενός ξεκάθαρα και ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου για την αγορά των τυχερών παιγνίων.

Σε όλες της χώρες της ΕΕ, οι κυβερνήσεις σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, του κρατικού και ιδιωτικού τομέα, έχουν θεσπίζει και εφαρμόζουν ρυθμιστικά πλαίσια για την εν λόγω αγορά, τα οποία διαφέρουν από κράτος σε κράτος, και χαρακτηρίζονται από την μερικής ελεγχόμενη έως την πλήρη απελευθερωμένη αγορά τυχερών παιγνίων. Η ΕΕ, διαπιστώνοντας αυτές τις διαφοροποιήσεις και αναγνωρίζοντας την ανάγκη ύπαρξης ενός

ολοκληρωμένου κανονιστικού πλαισίου, κατάλληλου να ρυθμίσει τα θέματα της συγκεκριμένης αγοράς και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις και προσδοκίες των ενδιαφερόμενων μερών, πρότεινε μια σειρά δράσεων μέσω της Πράσινης Βίβλου για τα τυχερά παίγνια. Η πρωτοβουλία της ΕΕ εναρμονίζεται πλήρως με το ρόλο της ως εγγυητή εφαρμογής ενιαίας πολιτικής εντός των κρατών μελών της και της ασφάλειας των οικονομικών δραστηριοτήτων συνολικά. Ωστόσο, το ακανθώδες ζήτημα του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και η χρησιμοποίησή του για χρηματοδότηση παράνομων δραστηριοτήτων, ιδίως τρομοκρατικών πράξεων, έχει κινητοποιήσει τις κυβερνήσεις των κρατών σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο να υιοθετήσουν μέτρα για την αντιμετώπιση το προβλήματος. Η πρωτοβουλία δημιουργίας της F.A.F.T αποτελεί ένα θετικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά απαιτείται μεγαλύτερη συμμετοχή και θέσπιση νομοθετημάτων από τις αρμόδιες αρχές για να επέλθουν άμεσα και θετικά αποτελέσματα. Η Ελλάδα, φαίνεται να αντιμετωπίζει πολύ σοβαρά το θέμα του ξεπλύματος χρήματος από παράνομες δραστηριότητες και ιδίως από τα τυχερά παίγνια, και ως εκ τούτου έχει θεσμοθετήσει ανάλογη νομοθεσία, η εφαρμογή της οποίας έχει οδηγήσει στη διελεύκανση σχετικών υποθέσεων με απόλυτη επιτυχία.

Οι πολίτες της ΕΕ, ως παίκτες, και οι πάροχοι των σχετικών υπηρεσιών πρέπει να εκτιμούν τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να καταστήσει την αγορά των τυχερών παιγνίων ασφαλή και απαλλαγμένη από κάθε είδους κινδύνους, οικονομικούς και προσωπικούς, με απώτερο στόχο την υλική, ψυχική και κοινωνική ικανοποίηση, τόσο του κοινού όσο και των φορέων διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων.

Βιβλιογραφία

Γίγας, Π., Παπαδόπουλος, Ι., (2013), *ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ COMPLIANCE Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες Anti-money laundering*, Πτυχιακή Εργασία

Λαμπράκης, Α. (2015) *Τυχερά Παιγνια και Ευρωπαϊκή Πολιτική: Συμφέροντα-Ανταγωνισμός-Επιβίωση*, Διπλωματική Εργασία, Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παλουμπής, Ν., (2017), *Το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος*, ΑΕΙ Πειραιά

Πράσινη Βίβλος, *Τυχερά Παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά*, SC (2011) 321 τελικό

Σταματάκη, Α., Σηφάκη, Α., (2018) *Τρόποι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες*, Πτυχιακή εργασία, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, ΤΕΙ Κρήτης

Europedia.moussis.eu (Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ).

Gambling Compliance 2013

[www.gamblingcommission](http://www.gamblingcommission.gov.uk) .gov.uk

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στους φορείς που είναι αρμόδιοι για τη διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, το κεφάλαιο επικεντρώνεται στα νομοθετήματα που ρυθμίζουν την αγορά των τυχερών παιγνίων στον ελλαδικό χώρο. Ο ν. 2238/1994 είναι από τα πρώτα νομοθετήματα που επιβάλλουν περιορισμούς στους παρόχους υπηρεσιών μέσω διαδικτύου, ενώ ο ν. 4038/12, ο ν. 4141/13 και ο ν. 4261/14 έχουν τροποποιήσει και συμπληρώσει τα κενά του προαναφερθέντος νόμου. Σημαντικός νόμος είναι και ο νόμος 2961/2001 με τον οποίο κυρώθηκε ο Κώδικας Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια. Ο ν. 4093/2012 ρυθμίζει το υποδρομιακό στοίχημα, όπως και το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης θ' της παρ. 7 του άρθρου 13 του ν. 4111/2013. Ακολουθεί η παράθεση άρθρων του βασικού νόμου για τα τυχερά παίγνια, ν.4002/11, που ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τον ορισμό των τυχερών παιγνίων, τους δικαιούχους αδειών τυχερών παιγνίων, τους φορείς ελέγχου των παιγνίων, τους κανονισμούς λειτουργίας της Ε.Ε.Ε.Π, το σύστημα εποπτείας και ελέγχου, του όρους συμμετοχής και προστασίας των παικτών, τον χαρακτηρισμό παιγνίων ως τεχνικών-ψυχαγωγικών, την αδειοδότηση τυχερών παιγνίων. Ακόμη, αναφέρεται το

καθεστώς πιστοποιήσεων καταστημάτων που θα λειτουργήσουν ως χώροι διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών ή τυχερών παιγνίων, ποιες είναι οι κατηγορίες πιστοποίησης των προαναφερθέντων καταστημάτων, οι διαδικασίες που ρυθμίζουν τις άδειες τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου και την αδειοδότηση, ποιες είναι οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στο διαγωνισμό για τη χορήγηση άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων διαδικτυακά, οι υποχρεώσεις που έχει ο κάτοχος άδειας και διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται για την παραβίαση της σχετικής νομοθεσίας.

Επιπλέον, αναλύεται ο ρόλος της Ε.Ε.Ε.Π. στη ρύθμιση και λειτουργία του τομέα των τυχερών παιγνίων και γίνεται αναφορά σε κάποιες αρχές τις οποίες εφαρμόζει η Ε.Ε.Ε.Π. προκειμένου να φέρει σε πέρας το έργο της. Στη συνέχεια, διευκρινίζονται οι διαδικασίες που ακολουθεί η Ε.Ε.Ε.Π. κατά τη διενέργεια των ελέγχων στα τυχερά παίγνια και στους αρμόδιους φορείς καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή αυτών των ελέγχων και παρατίθενται αποφάσεις ελληνικών δικαστηρίων συναφείς με το θέμα που εξετάζεται.

Τέλος, παρουσιάζονται συγκριτικά στοιχεία για τα καζίνο, την ΟΠΑΠ Α.Ε. και την αγορά τυχερών παιγνίων στο διαδίκτυο. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται το ρυθμιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται σε κάθε αγορά, οι μηχανισμοί ελέγχου και το καθεστώς είσπραξης των εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου από την κάθε αγορά.

3.1 Φορείς διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με την έκθεση ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (2013-2014, σ. 17-18) οι φορείς για τη διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα είναι:

1) Η Ανώνυμη Εταιρεία «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου» (ΟΠΑΠ Α.Ε.), η οποία διοργανώνει και διεξάγει τα περισσότερα τυχερά παίγνια τα οποία αντιστοιχούν στο 64% της αγοράς τυχερών παιγνίων.

Τα παίγνια της ΟΠΑΠ είναι: 1) ΚΙΝΟ, 2) ΣΤΟΙΧΗΜΑ, 3) ΤΖΟΚΕΡ, 4) ΛΟΤΤΟ, 5) MONITOR GAMES, 6) ΠΡΟΤΟ, 7) SUPER 3, 8) EXTRA 5, 9) ΠΡΟΠΟ, 10) ΠΡΟΠΟΓΚΟΛ, 11) GO LUCKY

2) Οι επιχειρήσεις καζίνο, συνολικά εννέα (9) που δραστηριοποιούνται εντός της χώρας και αντιστοιχούν στο 27% της αγοράς.

Τα παίγνια στα καζίνο είναι τα εξής: 1) ΠΑΙΓΝΙΟΜΗΧΑΝΕΣ (Slot Machines), 2) ΡΟΥΛΕΤΑ (Αμερικανική, Γαλλική, Ηλεκτρονική), 3) ΜΠΛΑΚ ΤΖΑΚ, 4) ΠΟΚΕΡ & ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ, 5) ΜΠΑΝΚΟ-ΠΟΥΝΤΟ, 6) ΜΙΝΙ ΜΠΑΝΚΟ-ΠΟΥΝΤΟ, 7) ΖΑΡΙΑ (Αμερικανικά & Ελληνικά), 8) ΜΠΑΚΑΡΑΣ (Baccarat).

3) Η Ανώνυμη Εταιρεία « Ελληνικά Λαχεία», η οποία από την 1^η Μαΐου 2014 διαχειρίζεται τα Κρατικά Λαχεία που αντιπροσωπεύουν το 8% της αγοράς. Τα λαχεία περιλαμβάνουν : 1) Λαϊκό Λαχείο, 2) Εθνικό Λαχείο, 3) Ειδικό Λαχείο (Πρωτοχρονιατικό), 4) Στιγμιαίο (ΣΚΡΑΤΣ).

4) Η Ανώνυμη Εταιρεία « Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδας» (ΟΔΙΕ Α.Ε.) που εκμεταλλεύεται το αμοιβαίο ιπποδρομιακό στοίχημα και το οποίο αντιστοιχεί στο 1% της αγοράς. Ο ΟΔΙΕ διοργανώνει τις Ελληνικές, Γαλλικές, Αγγλικές και Νοτιοαφρικανικές ιπποδρομίες.

5) Οι είκοσι τέσσερις (24) εταιρείες που είναι οι πάροχοι διαδικτυακών τυχερών παιγνίων και στοιχημάτων, όπως προβλέπεται από το άρθρο 50 παρ.12 του Ν. 4002/2011.

3.2 Βασικό κανονιστικό πλαίσιο στην Ελλάδα

Βασικό νομοθέτημα, για τα τυχερά παίγνια στην Ελλάδα, είναι τα άρθρα 25-54 του Νόμου 4002/2011, όπως ισχύει, ο οποίος ψηφίστηκε με γνώμονα τις σχετικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται στα τεχνικά-ψυχαγωγικά της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' του άρθρου 25 και στα τυχερά παίγνια, που διενεργούνται με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου. Οι διατάξεις του δεν εφαρμόζονται για τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται ή για τα οποία έχει ήδη χορηγηθεί άδεια κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στα καζίνο και στις εταιρίες Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. και Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε., για τα οποία εφαρμόζονται οι ειδικές γι' αυτά διατάξεις.

Ο νόμος (Ναυρίδης Ευθ. 2011) περιέχει αρκετές οριοθετήσεις γενικά για την έννοια των παιγνίων (στο άρθρο 25), αλλά το πεδίο εφαρμογής του αφορά μόνον τα "ηλεκτρονικά παίγνια" και τα "τυχερά παίγνια" που διενεργούνται με "παιγνιομηχανήματα" ή μέσω του Διαδικτύου. Οι διατάξεις του νέου νόμου δεν αφορούν τα τυχερά παιχνίδια για τα οποία έχει ήδη δοθεί άδεια σε καζίνο και στον ΟΠΑΠ και ΟΔΙΕ, εκτός από τις διατάξεις που αφορούν την αρμοδιότητα της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, καθώς και τις διατάξεις που αφορούν την διαφήμιση.

Η διεξαγωγή κι εκμετάλλευση παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω Διαδικτύου προϋποθέτει την προηγούμενη έκδοση διοικητικής άδειας από την ΕΕΕΠ. Σύμφωνα με το νόμο, στην Ελληνική Επικράτεια επιτρέπεται να λειτουργήσουν 35.000 παιγνιομηχανήματα για τυχερά παίγνια (άρθρο 39), από τα οποία, τα 16.500 εκμεταλλεύεται ο ΟΠΑΠ μέσω των πρακτορείων του και τα υπόλοιπα 18.500 σε αμιγείς χώρους, αλλά τα εκμεταλλεύονται 4 έως δέκα παραχωρησιούχοι του ΟΠΑΠ, που αποκτούν άδεια κατόπιν προκήρυξης δημόσιου διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού με όρους που εγκρίνονται από την ΕΕΕΠ. Η άδεια για παιγνιομηχανήματα για τα τυχερά παίγνια είναι προσωπική κι αμεταβίβαστη και ισχύει για δέκα χρόνια που αρχίζουν δώδεκα μήνες μετά τη χορήγησή της.

Η ΕΕΕΠ είναι στην ουσία η παλιά Επιτροπή Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών (του Ν.3229/2004). Παράλληλα ιδρύεται η "Συμβουλευτική Επιτροπή Παιγνίων", με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και με αρμοδιότητα να εισηγείται μέτρα και να διατυπώνει απόψεις για τις κανονιστικές αποφάσεις της ΕΕΕΠ. Η ΕΕΕΠ ασκεί τις αρμοδιότητες που είχε από τον νόμο του 2004 κι επιπλέον εποπτεύει κι ελέγχει την αγορά των τεχνικών - ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω διαδικτύου καθώς και των μορφών παιγνίων για τα οποία δεν ορίζεται άλλη εποπτική αρχή. Ασκεί έλεγχο νομιμότητας, οικονομικής διαχείρισης, τήρησης κανόνων διεξαγωγής, έλεγχο απόδοσης κερδών στους παίκτες και το Δημόσιο, τη χρηστή λειτουργία του παιγνίου, τον έλεγχο εφαρμογής των όρων της άδειας λειτουργίας. Επίσης παρακολουθεί και διενεργεί ελέγχους σε συμμετέχοντες στους αδειοδοτικούς διαγωνισμούς κλπ. Ελέγχει, χαρακτηρίζει, ταξινομεί και πιστοποιεί κάθε τύπο παιγνίου ή λογισμικού τους και λαμβάνει ή ανακαλεί τις σχετικές αποφάσεις μετά από αίτηση κατασκευαστών, προμηθευτών, αδειούχων κλπ. Επίσης έχει αρμοδιότητα τεχνικού πραγματογνώμονα, κατόπιν αίτησης δικαστικής αρχής. Εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για την προστασία των ανηλίκων κι ευάλωτων ομάδων και την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και

καταστολής, όπως η απαγόρευση παιγνίων με περιεχόμενο ρατσιστικό, ξενοφοβικό, πορνογραφικό ή αντίθετο τους κανόνες της δημόσιας τάξης και μέτρων πρόληψης και παρεμπόδισης ξεπλύματος χρήματος. Συνεργάζεται με άλλες εθνικές και διακρατικές υπηρεσίες κι αρμόδιες αρχές. Επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις, όπως η αφαίρεση άδειας διενέργειας παιγνίων και ασκεί άλλες συναφείς διοικητικές αρμοδιότητες (άρθρο 28).

Ο νόμος ορίζει ότι το ελάχιστο αποδιδόμενο ποσοστό κέρδους (pay out) ανέρχεται σε 80%, ενώ το μέγιστο ορίζεται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής κι Ελέγχου Παιγνίων της ΕΕΕΠ, ο οποίος θα προσδιορίσει κι άλλους όρους σχετικά με τα κέρδη. Πάντως, τα κέρδη από παιγνιομηχανήματα αποδίδονται άμεσα στον παίκτη (άρθρο 31).

Η συμμετοχή σε τυχερά παίγνια επιτρέπεται μόνο σε φυσικά πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το 21ο έτος ηλικίας, με τρόπο που επικυρώνεται σύμφωνα με απόφαση της ΕΕΕΠ. Γι' αυτό και οι ανήλικοι καθώς και τα άτομα ηλικίας 18-21 απαγορεύεται να εισέρχονται σε χώρους που διεξάγονται τυχερά παίγνια και πρέπει σε αυτούς τους χώρους να υπάρχει σχετική σήμανση. Αυτοί οι περιορισμοί για τους πολίτες 18-21 ετών είναι αδικαιολόγητοι: πρόκειται για άτομα με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, καθώς και δικαίωμα ψήφου. Δεν υπάρχει δικαιολογητικό λόγος, σύμφωνα με τον οποίο θα έπρεπε να εξομοιώνονται με τους ανήλικους. Στην αιτιολογική έκθεση (νόμος 4002/2011, ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, 2011) (σελ. 17) υπάρχει μάλιστα και η παραδοξολογία της αναφοράς σε "*ανήλικους κάτω των 21 ετών*"! Οι ανήλικοι επιτρέπεται να μετέχουν μόνο σε τεχνικά - ψυχαγωγικά παίγνια, κατάλληλα για την ηλικία τους, σύμφωνα με πιστοποίηση της ΕΕΕΠ. Το ελάχιστο ποσό συμμετοχής για τα παιγνιομηχανήματα είναι από 0,10 λεπτά έως 2 ευρώ, ποσά που μπορούν να αναπροσαρμόζονται με απόφαση της ΕΕΕΠ. Απαγορεύεται η διεξαγωγή κάθε τυχερού παιγνίου με πίστωση και με παροχή έκπτωσης στο κόστος συμμετοχής. Απαγορεύεται επίσης ο παίκτης να χάσει ποσό μέγιστο από το ποσό συμμετοχής του. Ο αδειούχος και το πάσης φύσης προσωπικό του καθώς και τα μέλη των οργάνων διοίκησής του απαγορεύεται να μετέχουν στα παίγνια που διεξάγουν οι ίδιοι.

Η συμμετοχή σε τυχερά παίγνια με παιγνιομηχανήματα ή μέσω διαδικτύου γίνεται με ατομική κάρτα παίκτη, ώστε να διαπιστώνονται στοιχεία όπως η ηλικία, ο ΑΦΜ και να διασφαλίζονται πρόσθετοι περιορισμοί που θέτει ο ίδιος ο παίκτης. Η κάρτα εκδίδεται σύμφωνα με τους όρους που θα ορίσει η ΕΕΕΠ με απόφασή της. Κανονικά, βέβαια, η εν λόγω

κάρτα όσον αφορά το Διαδίκτυο θα πρέπει να εκδίδεται και ως ηλεκτρονικό έγγραφο, πράγμα για το οποίο θα πρέπει να μεριμνήσει η ΕΕΕΠ.

Τα προσωπικά δεδομένα των παικτών διασφαλίζονται ειδικά, καθώς σύμφωνα με το νόμο δεν επιτρέπεται η ΕΕΕΠ, οι αδειούχοι και οι φορείς εκμετάλλευσης να δημοσιοποιήσουν οποιοδήποτε σχετικό στοιχείο, αλλά οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα για την ανωνυμοποίηση των παικτών. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν όμως για ελεγκτικούς σκοπούς (λ.χ. προστασία ανηλίκων), όπως οι φορολογικοί έλεγχοι.

Η διαφήμιση ("εμπορική επικοινωνία") των παιγνίων υπόκειται σε περιορισμούς, όπως η υποχρεωτική αναγραφή ατόμων που απαγορεύεται να παίζουν τυχερά παίγνια και των γραμμών και υπηρεσιών υποστήριξης για απεξάρτηση από το παίγνιο. Απαγορεύεται η εμπορική επικοινωνία περί παροχής πίστωσης στους παίκτες για τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια. Μέχρι τη θέσπιση Κώδικα Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων απαγορεύεται η εμπορική επικοινωνία για τυχερά παίγνια, εκτός από όσα διεξάγονται με άδεια που έχει εκδοθεί από την Ελληνική Δημοκρατία (άρθρο 35). Η προσωρινή αλλά απόλυτη αυτή απαγόρευση των νέων τυχερών παιγνίων ενδεχομένως θα δημιουργήσει προβλήματα σε υπηρεσίες που κατέχουν ήδη άδεια από άλλα κράτη της Ε.Ε., καθώς ιδρύει ένα εμπόδιο στην ελεύθερη κίνηση υπηρεσιών εντός της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο, οι φορείς εκμετάλλευσης που έχουν λάβει άδεια σε ένα κράτος μέλος μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους καταναλωτές σε άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν τα εν λόγω κράτη μέλη επιβάλλουν περιορισμούς που δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία του καταναλωτή και η γενική ανάγκη διατήρησης της δημόσιας τάξης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πράσινη Βίβλος "Τυχερά παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην ευρωπαϊκή αγορά", 24.3.2011 σελ. 7).

Πέρα από τα ανωτέρω, η Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, σελ. 21, αναφέρει ότι η καθολική απαγόρευση διαφήμισης για τα τυχερά παίγνια που θα αδειοδοτηθούν μετά τη θέσπιση του νέου νόμου, αλλά πριν την θέσπιση του Κώδικα δημιουργεί ένα ζήτημα άνισης μεταχείρισης που δεν δικαιολογείται ειδικότερα. Δηλαδή ο νόμος εισάγει μια απόλυτη απαγόρευση που θα καταλαμβάνει και τα νέα τυχερά παίγνια που θα αδειοδοτηθούν πριν την έκδοση του Κώδικα, ενώ δεν απαγορεύει τη διαφήμιση όσων έχουν ήδη αδειοδοτηθεί. Σε αυτό το σημείο η Έκθεση διατυπώνει ένα ερώτημα συμβατότητας αυτού του αποκλεισμού προς το συνταγματικό δικαίωμα της οικονομικής

ελευθερίας. Συνεπώς, κατά σύμφωνη με το Σύνταγμα ερμηνεία, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι δεν απαγορεύεται η διαφήμιση των νέων τυχερών παιγνίων που θα αδειοδοτηθούν μετά την θέσπιση του Ν.4002/2011 και πριν την έκδοση του Κώδικα.

Ο νόμος επιβάλλει υποχρεωτική σήμανση, με επιγραφές στα καταστήματα, αλλά και στις οθόνες των μηχανημάτων, προβλέποντας και ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες (άρθρο 36). Επίσης ο αδειούχος πρέπει να διαθέτει στο κοινό και "έντυπο προγράμματος", σε αναλογική ή ψηφιακή μορφή (άρθρο 37). Τα καταστήματα με παίγνια πρέπει να έχουν πιστοποίηση από την ΕΕΕΠ και απαγορεύεται να έχουν μη πιστοποιημένα παίγνια και παιγνιομηχανήματα, ενώ απαγορεύεται και η εγκατάσταση σε αυτά ΑΤΜ (άρθρο 42).

Η πιστοποίηση των ίδιων των παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων γίνεται από την ΕΕΕΠ, αλλά οι ειδικότεροι όροι για το φάκελο αίτησης που πρέπει να υποβληθεί ορίζεται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Γενικώς οι περισσότερες ουσιαστικές διατάξεις του νόμου εξαρτώνται από την θέσπιση αυτού του Κανονισμού.

Ειδικά για τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια, ο νόμος αναφέρει ότι η διεξαγωγή τους "*ανήκει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δημοσίου που την ασκεί μέσω ειδικά αδειοδοτημένων παρόχων*". Εισάγεται δηλαδή η έννοια του "παρόχου διαδικτυακού τυχερού παιγνίου", ιδιότητα που αναγνωρίζεται με άδεια της ΕΕΕΠ, η οποία καθορίζει τα τεχνικά χαρακτηριστικά των servers και του λογισμικού. Ο Υπουργός Οικονομικών προκηρύσσει άδειες των τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, ύστερα από διεθνή πλειοδοτικό διαγωνισμό. Οι άδειες αυτές θα έχουν 5ετή διάρκεια από την κατακύρωση. Κάθε ανάδοχος μπορεί να πάρει μία άδεια. Η συμμετοχή στον διαγωνισμό αυτό επιτρέπεται σε κεφαλαιουχικές εταιρίες, με καταβεβλημένο κεφάλαιο τουλάχιστον 200.000 ευρώ και για την συμμετοχή στον διαγωνισμό πρέπει να κατατεθεί εγγυητική επιστολή 100.000 ευρώ από πιστωτικό ίδρυμα. Ο νόμος αναφέρει μάλιστα ότι "*οι ιστότοποι στους οποίους διενεργούνται τυχερά παιχνίδια μέσω διαδικτύου έχουν υποχρεωτικά ονομασία με κατάληξη .gr*". Εδώ προκύπτουν σοβαρές ενστάσεις, διότι έρχεται το κράτος να ορίσει έναν σοβαρό περιορισμό στη χρήση του Διαδικτύου, χωρίς όμως επαρκή και τεκμηριωμένη αιτιολόγηση. Το κράτος δεν κατά τη γνώμη μου την αρμοδιότητα να περιορίσει με τόσο αυστηρό τρόπο τα δικαιώματα των πολιτών του για διεθνή οικονομική δραστηριότητα μέσω του Διαδικτύου. Τέτοιοι περιορισμοί εκτιμάται ότι είναι αντίθετοι στο Σύνταγμα και κυρίως στην Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως προς την παροχή υπηρεσιών στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά.

Εκτιμάται επίσης ότι είναι αντισυνταγματική η διάταξη κατά την οποία *"το πρόσωπο που ασκεί την εκμετάλλευση ιστοτόπων τυχερών παιγνίων υποχρεωτικά ασκεί και την λειτουργία των ιστοτόπων αυτών"* (άρθρο 48 παρ. 2). καθόσον είναι παράλογο να απαιτείται από τον δικαιούχο της άδειας να μην μπορεί να αναθέσει την λειτουργία της ιστοσελίδας του σε εξειδικευμένη εταιρία διαχείρισης διαδικτυακών μέσων. Το ίδιο και η διάταξη που αναφέρει ότι *"απαγορεύεται η δημιουργία και λειτουργία ιστοτόπων από μη κατόχους άδειας"*. Δηλαδή οφείλει ο κάτοχος της άδειας να είναι ταυτόχρονα και web designer - web developer. Πρόκειται περί παράνοιας (άρθρο 48 παρ. 3). Περαιτέρω, οι αδειούχοι δεν επιτρέπεται να παρέχουν την δυνατότητα σε μη δικαιούμενα πρόσωπα να παίξουν. Ορθή είναι η διάταξη κατά την οποία ο παίκτης πρέπει να συνομολογήσει σύμβαση προσχώρησης στο παίγνιο, δηλαδή να αποδεχθεί τους *"όρους χρήσης"*, οι οποίοι πρέπει πλέον υποχρεωτικά να είναι αναρτημένοι στους σχετικούς ιστοτόπους (άρθρο 48 παρ. 6).

Τα διοικητικά πρόστιμα που προβλέπει ο νόμος ανέρχονται σε ποσά από 1.000 έως 2.000.000 ευρώ (άρθρο 51 παρ. 1 εδ. α'). Ως κύρωση προβλέπεται και η προσωρινή (έως 3 μήνες) ή μόνιμη ανάκληση άδειας. Οι διοικητικές κυρώσεις προσβάλλονται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια. Στις διοικητικές κυρώσεις υπάρχει και μία διάταξη, η οποία θίγει σοβαρά την ουδετερότητα του Διαδικτύου: *"Απαγορεύεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) με καταστατική έδρα ή έδρα πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2238/1994, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παράνομους παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, όπως αναφέρονται στον οικείο κατάλογο (black list) που τηρεί η Ε.Ε.Ε.Π.. Στον πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου που παραβαίνει την υποχρέωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο που ορίζεται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων."* (άρθρο 51 παρ. 5). Τέτοιου είδους νομοθετικές παρεμβάσεις στην λειτουργία των ISPs είναι πρωτοφανείς ενόψει του διεθνούς αλλά και του ευρωπαϊκού δικαίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Αμφισβητήσεις δημιουργούνται και με την πρόβλεψη ποινικών κυρώσεων για τους ISPs: *"Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαγορεύεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) με καταστατική έδρα ή έδρα πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2238/1994, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, οι οποίοι δεν έχουν λάβει άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Αν παραβιάζεται η διάταξη του*

προηγούμενου εδαφίου τα πρόσωπα που ορίζονται στην παράγραφο 11 τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ ανά παράβαση." (άρθρο 52 παρ. 10).

Για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων από τα τηλεοπτικά μέσα (όχι όμως και από τα ραδιοφωνικά!) απαιτείται άδεια της ΕΕΕΠ ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΕΣΡ (άρθρο 53).

Στις μεταβατικές διατάξεις ορίζεται ότι μέσα σε έξι μήνες από το διορισμό των μελών της Ε.Ε.Ε.Π., τα τεχνικά – ψυχαγωγικά παίγνια που ήδη διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα χωρίς να έχουν άδεια από την ελληνική πολιτεία και κατά παράβαση της εθνικής νομοθεσίας, λαμβάνουν όλες τις απαιτούμενες πιστοποιήσεις και άδειες από το νόμο αυτόν. Άλλως, εφαρμόζονται οι κυρώσεις των άρθρων 51 και 52⁴⁸.

Ο προαναφερθείς νόμος, έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με μια σειρά άλλων βασικών νόμων, όπως ο Ν.4038/12⁴⁹, ο Ν. 4141/13⁵⁰ και ο Ν. 4261/14⁵¹.

⁴⁸ Πάντως πολλές εκτιμήσεις για το νόμο αυτό, είναι αρνητικές. Στο πλαίσιο αυτών των εκτιμήσεων, θεωρείται ότι ο υπόψη νόμος έχει σοβαρά προβλήματα και ότι θα οδηγήσει εκ νέου τη χώρα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ίσως και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. (βλ.ιδίως <http://elawyer.blogspot.gr/2011/09/o.html>)

⁴⁹ Ν. 4038/12 (ΦΕΚ 14 Α/2-2-2012) : Επείγουσες ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015.

⁵⁰ Ν. 4141/5-4-13 (ΦΕΚ-81 Α/5-4-13 – Διορθ.Σφαλμ. Στο ΦΕΚ-84 Α/12-4-13) : Επενδυτικά εργαλεία ανάπτυξης, παροχή πιστώσεων και άλλες διατάξεις.

⁵¹ Ν.4261/14 (ΦΕΚ 107 Α/05-05-2014) : Πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/36/ ΕΕ), κατάργηση του ν. 3601/2007 και άλλες διατάξεις.

Βασικό άρθρο του Ν.4038/12, είναι το άρθρο 7 αυτού, σύμφωνα με το οποίο, «**10.** Η συσταθείσα, με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν.3229/2004 (Α' 38), όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν.4002/2011 (Α' 180), διοικητική αρχή με την επωνυμία «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.)» μετατρέπεται και λειτουργεί, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με τις ίδιες αρμοδιότητες, έδρα και επωνυμία ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή με διοικητική και οικονομική ανεξαρτησία και αυτοτέλεια, στην οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν.3051/2002 (Α' 220) με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που αναφέρονται σε αυτή. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών» ή « Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.)» εννοείται η ανεξάρτητη διοικητική αρχή με την επωνυμία «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων(Ε.Ε.Ε.Π,)», με την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του παρόντος άρθρου. Τα κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου μέλη της διοικητικής αρχής Ε.Ε.Ε.Π. συνεχίζουν με τις ιδιότητες τους τη θητεία τους μέχρι την προβλεπόμενη από την πράξη διορισμού λήξη της, ως μέλη της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής Ε.Ε.Ε.Π.»

Ο Ν.4141/13, και ειδικότερα στο άρθρο 22 περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την αγορά παιγνίων με πολλές τροποποιήσεις του Ν.4002/11, στο άρθρο 23, ρυθμίσεις για το προσωπικό Ε.Ε.Ε.Π, ενώ στο άρθρο 24, ρυθμίσεις θεμάτων της ΟΠΑΠ Α.Ε.

Ειδικότερα, κατά το άρθρο 22

«...1. Η παράγραφος 6 του άρθρου 16, το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης α' και η περίπτωση β' του άρθρου 17 και το άρθρο 22 του ν. 3229/2004 (Α' 38) καταργούνται.

2.α. Το άρθρο 25 του ν. 4002/2011 (Α' 180) τροποποιείται ως εξής:

Η περίπτωση β' αντικαθίσταται ως εξής:

«β) «Τυχερά παίγνια»: Προκειμένου ένα παίγνιο να χαρακτηριστεί ως τυχερό πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα. Να υφίσταται, έστω και εν μέρει, επιρροή της τύχης στο αποτέλεσμα του παιγνίου.

ββ. Να υφίσταται οικονομική διακινδύνευση (wager ή bet), που ως τέτοια νοείται η επιλογή του παίκτη να αναλάβει τον κίνδυνο επένδυσης στο αποτέλεσμα του παιγνίου,

οποιοδήποτε χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας του στοιχείου αυτού, προκειμένου να επιδιώξει άμεσα ή έμμεσα οικονομικό όφελος από το αποτέλεσμα διεξαγωγής του παιγνίου. Για την εφαρμογή του παρόντος ορισμού, στην έννοια της οικονομικής διακινδύνευσης περιλαμβάνεται και η συμμετοχή σε διεξαγωγή τυχερού παιγνίου που παρέχεται δωρεάν (bonus, free bets κ.λπ.) και συνδέεται με οικονομική διακινδύνευση χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, η οποία προηγήθηκε ή/και ακολουθεί. Στην κατηγορία των τυχερών παιγνίων εντάσσονται και όλα όσα έχουν χαρακτηριστεί ως «μικτά παίγνια» ή «τυχερά παίγνια», σύμφωνα με τις διατάξεις του β.δ. 29/1971, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τυχερό παίγνιο είναι και το στοίχημα.»

β. Η περίπτωση γ' αντικαθίσταται ως εξής: «γ) «Στοίχημα»: το τυχερό παίγνιο που συνίσταται σε πρόβλεψη, από τους συμμετέχοντες, της εξέλιξης ή/και της τελικής έκβασης κάθε είδους γεγονότων. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται τα είδη του στοιχήματος».

3. Στο άρθρο 26 του ν. 4002/2011 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Διαδικασίες, το αποτέλεσμα των οποίων εξαρτάται από την τύχη ή από την τεχνική και πνευματική ικανότητα, χωρίς όμως οι συμμετέχοντες να έχουν προς τούτο οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση περιουσιακή επιβάρυνση, ανεξάρτητα αν είναι πιθανό να αποκτήσουν από τη συμμετοχή τους αυτή περιουσιακό όφελος, δεν χαρακτηρίζονται, για τις ανάγκες του νόμου αυτού, ως τυχερά παίγνια.»

4. Το άρθρο 28 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής: α. Στο τέλος του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης

α' της παραγράφου 3 η φράση «του άρθρου 5» αντικαθίσταται από τη φράση «του άρθρου 29».

β. Στην υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 οι λέξεις «τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ηλεκτρονικών τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων,».

γ. Η περίπτωση β' της παραγράφου 3 αναδιατυπώνεται ως εξής:

«β) Τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων στα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/ και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, καθώς και στους κατόχους αδειών και πιστοποιήσεων, ώστε να διαπιστώνεται η εφαρμογή των κειμένων διατάξεων, των διατάξεων του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων και των όρων των αδειών και πιστοποιήσεων. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, οι κάτοχοι αδειών και πιστοποιήσεων, καθώς και η μορφή, ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των κάθε είδους ελέγχων».

δ. Στο τέλος της παραγράφου 7 του άρθρου 28 προστίθενται περιπτώσεις δ' και ε' ως εξής:

«δ. Πόροι που προέρχονται από προγράμματα της Ε.Ε., διεθνών οργανισμών και από λοιπά προγράμματα χρηματοδότησης το αντικείμενο των οποίων είναι σχετικό με τις αρμοδιότητες, τις δραστηριότητες και τις υποδομές της Ε.Ε.Ε.Π..

ε. Κάθε άλλο νόμιμο έσοδο.

Η καταβολή των πόρων πραγματοποιείται απευθείας από τους υπόχρεους προς την Ε.Ε.Ε.Π.. Η διαδικασία και ο χρόνος καταβολής και είσπραξης, οι προσαυξήσεις σε περίπτωση καθυστέρησης της καταβολής, η διαδικασία βεβαίωσης και αναγκαστικής είσπραξης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), καθώς και κάθε συναφές θέμα, ορίζονται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.»

5. Το άρθρο 29 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής: α. Η περίπτωση α' της παραγράφου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Οι προϋποθέσεις πιστοποίησης και εγγραφής στα οικεία μητρώα των κατασκευαστών και των εισαγωγέων τυχερών παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, όπως και των τεχνικών όλων των παιγνίων και παιγνιομηχανημά-των, καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών».

β. Η περίπτωση ιβ' της παραγράφου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιβ) Ο προσδιορισμός πανελλαδικά των ωρών λειτουργίας των καταστημάτων, των ελαχίστων αποστάσεων μεταξύ των πιστοποιημένων καταστημάτων και αναλόγως του τύπου

της πιστοποίησης, από την κύρια είσοδο σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οικοτροφείων, η ελάχιστη επιφάνεια των χώρων διεξαγωγής τυχερών παιχνίτων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

6. Το άρθρο 30 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής: α. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 η λέξη «λογισμική» αντικαθίσταται από τη λέξη «ηλεκτρονική».

β. Η παράγραφος 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι κάτοχοι της άδειας οφείλουν να διασφαλίζουν ανά πάσα στιγμή ότι κάθε παιγνιομηχάνημα ή διαδίκτυακός τόπος βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Π.Σ.Ε.Ε., ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος και η εποπτεία του σε πραγματικό χρόνο. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων της Ε.Ε.Ε.Π. καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτούμενες λειτουργικές και επιχειρησιακές δυνατότητες των Κ.Π.Σ. και του δικτύου επικοινωνιών, οι διαδικασίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης, λειτουργίας και αναβάθμισής τους, καθώς και το επίπεδο πρόσβασης των κατόχων αδειών στα δεδομένα που συλλέγονται.

Κάθε σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου παιγνιο-μηχανημάτων πρέπει να διαθέτει πλήρη λογισμική και φυσική ασφάλεια, ώστε να εξασφαλίζονται πλήρως: α) η πρόσβαση από την Ε.Ε.Ε.Π. σε όλα τα πληροφορικά προγράμματα, στα αποθηκευμένα αρχεία και στοιχεία και γενικότερα σε όλες τις λειτουργικότητες (functionalities) του συστήματος αυτού, και β) η ακεραιότητα, αξιοπιστία, ακρίβεια και πιστότητα των αποθηκευμένων στα αρχεία στοιχείων και όλων των αντλούμενων στοιχείων που αποστέλλονται στο Π.Σ.Ε.Ε.. Η πλήρης και ολοκληρωμένη τεχνική υποδομή διεξαγωγής τυχερών παιχνίτων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου, που συνδέονται μέσω Κεντρικών Πληροφορικών Συστημάτων με το Π.Σ.Ε.Ε., είναι συνεχής υποχρέωση, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας, η οποία πραγματοποιείται με ευθύνη, δαπάνες και μέριμνα των κατόχων της άδειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης επιβάλλεται πρόστιμο ή/και ανάκληση της άδειας από την Ε.Ε.Ε.Π., σύμφωνα με το άρθρο 51 του παρόντος νόμου.

Μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία του Π.Σ.Ε.Ε. από την Ε.Ε.Ε.Π., οι κάτοχοι αδειας υποχρεούνται να παρέχουν στην Ε.Ε.Ε.Π. τη δυνατότητα απομακρυσμένης πλήρους πρόσβασης στα Κεντρικά Πληροφοριακά Συστήματά τους. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. προσδιορίζονται ειδικότερα οι λεπτομέρειες του τρόπου πρόσβασής της στα Κεντρικά

Πληροφοριακά Συστήματα των κατόχων αδειών, έτσι ώστε να εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.»

7. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4002/ 2011, μετά τη φράση «τυχερά παίγνια» προστίθεται η φράση «με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κανονισμού Διεξαγωγής και Έλεγχου Παιγνίων όσον αφορά τις καθοριζόμενες από αυτόν διαδικασίες ελέγχου».

8. Η παρ. 4 του άρθρου 33 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα ή μέσω διαδικτύου απαιτείται η έκδοση και η χρήση μοναδικής ατομικής κάρτας για κάθε παίκτη, ώστε να διασφαλίζονται πρόσθετοι περιορισμοί που θέτει ο ίδιος ο παίκτης ή/και η Ε.Ε.Π.. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων η απαίτηση χρήσης μοναδικής ατομικής κάρτας για κάθε παίκτη μπορεί να επεκτείνεται και στα υπόλοιπα τυχερά παίγνια που διεξάγονται στην Ελληνική Επικράτεια.»

9. Από το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 4002/2011 διαγράφεται η φράση «και δύνανται να εγκαθιστούν τα παιγνιομηχανήματα σε αδειοδοτημένους χώρους τρίτων».

10. Το άρθρο 42 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής:

α. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, μετά τις λέξεις «όσων εκμεταλλεύονται παίγνια με παιγνιομηχανήματα,» προστίθεται οι λέξεις «ή, προκειμένου για τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια που διεξάγονται σε μικτούς χώρους, όσων ασκούν την κύρια δραστηριότητα στους χώρους αυτούς».

β. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2, μετά από τις λέξεις « ενώ των» προστίθεται η λέξη «τυχερών».

γ. Η περίπτωση β' της παραγράφου 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) «Μικτός χώρος» διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα είναι κατάσταση ή χώρος, στον οποίο ασκείται νόμιμα άλλη εμπορική κύρια δραστηριότητα, και επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η εγκατάσταση και λειτουργία παιγνιομηχανημάτων για τη διεξαγωγή αποκλειστικά τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων».

δ. Η περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 42 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ. Στις όψεις του καταστήματος διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, καθώς και εντός αυτού, απαγορεύεται η εγκατάσταση μηχανών αυτόματης ανάληψης μετρητών (ΑΤΜ).»

11. Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης α' του άρθρου 43 του ν. 4002/2011 καταργούνται.

12. Το άρθρο 43 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην περίπτωση δ', μετά τις λέξεις «πλόςες εσωτερικού» προστίθενται οι λέξεις «ή εξωτερικού». β. Η περίπτωση ε' αντικαθίσταται ως εξής: «ε) Για την εγκατάσταση παιγνιομηχανημάτων τυχερών παιγνίων, που πραγματοποιείται μόνο σε αμιγείς χώρους, στα υπό ελληνική σημαία θαλασσοπλοούντα πλοία, που διενεργούν πλόςες εξωτερικού, απαιτείται η έκδοση πιστοποίησης τύπου Ε', που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.»

13. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4002/2011 η λέξη «ψηφιακό» διαγράφεται.

14. Οι διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4002/2011 εφαρμόζονται σε κάθε παίγνιο τη διεξαγωγή του οποίου αδειοδοτεί ή/και ελέγχει η Ε.Ε.Ε.Π..

15. Στην παρ. 6 του άρθρου 52 του ν. 4002/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και όποιος παραχωρεί στα παραπάνω άτομα κάρτα παίκτη για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων, η οποία του ανήκει ή ανήκει σε τρίτο, καθώς και ο τρίτος, αν γνώριζε την παραχώρηση αυτή.»

16. Το άρθρο 54 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής:

α. Στην παράγραφο 4 οι λέξεις «από το διορισμό των μελών της Ε.Ε.Ε.Π.» αντικαθίσταται από τις λέξεις «από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή της σχετικής απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π., που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού, όπως ισχύει, και ρυθμίζει τα θέματα των ηλεκτρονικών τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' του άρθρου 25 του παρόντος νόμου,».

β. Στις περιπτώσεις, που προστέθηκαν με τις διατάξεις της παρ.15 του άρθρου 54 του ν. 4002/2011 στα άρθρα 232 ως περίπτωση 15, 233 ως περίπτωση 20 και 237 ως περίπτωση 20 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (π.δ. 23.2/6.3.1987, Δ' 166), μετά τις λέξεις «και τεχνικών» και πριν τη λέξη «παιγνίων» προστίθενται οι λέξεις «- ψυχαγωγικών».

17. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο, υπό τον τίτλο «Κώδικας Παιγνίων», οι ισχύουσες διατάξεις νόμων που αφορούν την οργάνωση, αδειοδότηση, διεξαγωγή και έλεγχο κάθε είδους παιγνίων που διεξάγονται στην Ελλάδα, καθώς και οι διατάξεις που αφορούν την Ε.Ε.Ε.Π.. Ενδεικτικά κωδικοποιούνται οι σχετικές διατάξεις των νόμων 3229/2004 (Α'38), 4002/2011 (Α'180), 4038/2012 (Α'14), οι πάσης φύσεως διατάξεις που αφορούν οργάνωση, αδειοδότηση, διεξαγωγή και έλεγχο κάθε είδους παιγνίων στα καζίνο, από την ΟΠΑΠ Α.Ε., το υποδρομιακό στοίχημα, τα Κρατικά Λαχεία ή άλλο φορέα, οι διατάξεις που αφορούν τα κάθε είδους δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου από τα παίγνια και κάθε άλλη συναφής διάταξη, η οποία εμμέσως τροποποιεί ή συμπληρώνει τις ανωτέρω διατάξεις ή με οποιονδήποτε τρόπο σχετίζεται με αυτές. Κατά την κωδικοποίηση αυτή επιτρέπεται, χωρίς αλλοίωση της έννοιας των διατάξεων που ισχύουν, η νέα διάρθρωση του νομοθετικού υλικού, όπως η διάσπαση ή συγχώνευση άρθρων ή προσθήκη νέων και η νέα γενικώς κατάστρωση αυτού, η απάλειψη των διατάξεων που έχουν ρητώς ή σιωπηρώς καταργηθεί, καθώς και των μεταβατικών διατάξεων, η διόρθωση φράσεων που περιέχουν κανόνες που έχουν καταργηθεί ή τροποποιηθεί, η διενέργεια διορθώσεων και προσαρμογών στη φραστική διατύπωση, η αναίρεση προφανών σφαλμάτων από παραδρομή, η ορθογραφική και συντακτική διόρθωση και η διενέργεια των αναγκαίων προσαρμογών εν όψει της γενικώς ισχύουσας νομοθεσίας.

18. Η παράγραφος 2 του άρθρου 60 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών Προικίων και Κερδών από Τυχερά Παίγνια, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 2961/2001 (Α' 266), όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ. 8 του δεύτερου άρθρου του ν. 4093/2012, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα κέρδη που ορίζονται στις περιπτώσεις β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 58, στα τυχερά παίγνια που διεξάγονται με στήλες, υποβάλλονται σε φόρο ανά στήλη παιχνιδιού, μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού εκατό (100) ευρώ, με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κέρδη μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) για κέρδη από πεντακόσια ευρώ και ένα λεπτό (500,01) και πάνω. Στα

τυχερά παίγνια που διεξάγονται με παικτικές συνεδρίες, τα κέρδη που πληρώνονται ή πιστώνονται στον παίκτη κατά τη λήξη της παικτικής συνεδρίας υποβάλλονται σε φόρο ανά παικτική συνεδρία, μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού εκατό (100) ευρώ, με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κέρδη μέχρι πεντακόσια (500) ευρώ και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) για κέρδη από πεντακόσια ευρώ και ένα λεπτό (500,01) και πάνω. Ως παίγνια που διεξάγονται με παικτικές συνεδρίες νοούνται τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα και τα τυχερά παίγνια τύπου καζίνο, το αποτέλεσμα των οποίων δεν παράγεται με γεννήτρια τυχαίων αριθμών, γνωστά και ως live casino games, όπως, ενδεικτικά, οι αγώνες (τουρνουά) πόκερ. Ως παικτική συνεδρία νοείται το χρονικό διάστημα από τη στιγμή που ο παίκτης εισάγει την ατομική κάρτα παίκτη σε παιγνιομηχάνημα ή από τη στιγμή που συνδέεται με το κεντρικό πληροφοριακό σύστημα (ΚΠΣ) ενός παρόχου τυχερών παιγνίων στο διαδίκτυο (διαδικτυακός πάροχος), εισάγοντας τα στοιχεία της ατομικής κάρτας παίκτη, μέχρι που, κατά περίπτωση ως ανωτέρω, είτε εξάγει την ατομική κάρτα παίκτη από το παιγνιομηχάνημα είτε αποσυνδέεται από το ΚΠΣ του διαδικτυακού παρόχου. Σε κάθε περίπτωση, έκαστη παικτική συνεδρία λήγει με την πάροδο 24 ωρών από τη στιγμή που ο παίκτης εισάγει την ατομική κάρτα παίκτη σε παιγνιομηχάνημα ή από τη στιγμή που συνδέεται με το ΚΠΣ διαδικτυακού παρόχου, εισάγοντας τα στοιχεία της ατομικής κάρτας παίκτη.»

19. Οι διατάξεις της παραγράφου 19 εφαρμόζονται στις κληρώσεις, στα παίγνια, στα στοιχήματα και στους διαγωνισμούς που διενεργούνται μετά την 1η Απριλίου 2013. Τυχόν επιπλέον φόρος που παρακρατήθηκε δεν επιστρέφεται. Ως προς το αμοιβαίο ιπποδρομιακό στοίχημα εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου δεύτερου του ν. 4093/2012.

20. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης θ' της παρ. 7 του άρθρου 13 του ν. 4111/2013 (Α' 18) αντικαθίσταται ως εξής:

«Στα παίγνια που ρυθμίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4002/2011, συμπεριλαμβάνεται και το κάθε μορφής ιπποδρομιακό στοίχημα.»...»

Σημειώνεται ότι κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 22, εκδόθηκαν και μια πληθώρα κανονιστικών πράξεων⁵²

⁵² Παρατίθενται από τις νεώτερες προς τις παλαιότερες

-
- 1 ΑΠΟΦ 217//2016 Τροπ. απόφ. Ε.Ε.Ε.Π. για τον Κανονισμό Οργάνωσης, Διάρθρωσης και Λειτουργίας Υπηρ.Μονάδων Ε.Ε.Ε.Π.
 - 2 ΑΠΟΦ 209//2016 Τροπ/ση Απόφ.105/2/14(Διεξαγ. & έλεγχος παιγνίων στοιχημάτων της ΟΠΑΠ ΑΕ μέσω διαδικτύου)
 - 3 ΑΠΟΦ 200/2016 Τροπ/ση Απόφ. ΕΕΕΠ 51/3/13(Τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου χωρίς άδεια- Καν/σμός & κυρώσεις)
 - 4 ΑΠΟΦ 197//2016 Τροπ/ση Απόφ.168/6/15(Θέματα Κανον.Ελέγχου Παιγνίων & λειτουργίας Σώματος Ελεγκτών Παιγνίων)
 - 5 ΑΠΟΦ 198//2016 Τροπ/ση Απόφ.168/6/15(Θέματα Κανον.Ελέγχου Παιγνίων & λειτουργίας Σώματος Ελεγκτών Παιγνίων)
 - 6 ΑΠΟΦ 198//2016 Παροχή εξουσιοδότησης στον Πρόεδρο Επιτρ.Εποπτ. Ελέγχου Παιγνίων για το Σώμα Ελεγκτών Παιγνίων
 - 7 ΑΠΟΦ 193//2016 Ρύθμιση θεμάτων Κανονισμού Παιγνίων με τίτλο Ειδικός Κανονισμός Αμοιβαίου Ιπποδρομιακού Στοιχήματος.
 - 8 ΑΠΟΦ 188//2015 Τροπ. Κανονισμού Οργάνωσης Λειτουργίας και Διεξαγωγής του Αριθμολαχείου ΚΙΝΟ της Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.
 - 9 ΑΠΟΦ 168//2015 Μεταβίβαση αρμοδιότητας στον Πρόεδρο της Ε.Ε.Ε.Π. για την συγκρότηση Κλιμακίων Ελέγχου.
 - 10 ΑΠΟΦ ΠΡΠ//2015 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Ε.Ε.Ε.Π. στον Προϊστάμενο της Διεύθ.Ρύθμισης και Κοιν. Ευθύνης
 - 11 ΑΠΟΦ 163//2015 Αρχές Υπεύθυνου Παιχνιδιού.
 - 12 ΑΠΟΦ 163//2015 Ρύθμιση θεμάτων εμπορικής επικοινωνίας τυχερών παιγνίων
 - 13 ΑΠΟΦ 171/2015 Ρύθμιση θεμάτων Κανονισμού Παιγνίων με τίτλο «Κανονισμός Αμοιβαίου Ιπποδρομιακού Στοιχήματος».

-
- 14 ΑΠΟΦ 166//2015 Τροπ.ΥΑ 2003 «Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο».
- 15 ΑΠΟΦ 160//2015 Τροπ. ΥΑ Τ/6736/2003 «Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο».
- 16 ΑΠΟΦ 160//2015 Διαδικασία καταστροφής τύπου και περιεχομένου του συντασσόμενου ειδικού πρακτικού παρ.2 άρθ.52Α Ν.4002/11
- 17 ΑΠΟΦ 158//2015 Κωδικ.απόφ. ΕΕΕΠ 2015 περί Διεξαγωγής- Ελέγχ.Τυχερών Παιγνίων μέσω Παιγνιομηχ.ΥΛΤ. (Βλ.άρθ.0)
- 18 ΑΠΟΦ 158//2015 Καθορισμός προϋποθέσεων,προσόντων,διαδικασίας επιλογής μελών για σύσταση 3μελούς Επιτρ.Ελέγχου ΟΠΑΠ Α.Ε.
- 19 ΑΠΟΦ 155//2015 Τροπ. απόφ. ΕΕΕΠ 129/2/2014-Κανονισμός καταπολέμησης νομιμοπ.εσόδων στην αγορά υπηρ.τυχερών παιγνίων
- 20 ΑΠΟΦ 146//2015 Τροπ.ΥΑ 1996«Παραχώρηση αδειάς για ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση καζίνο στη νήσο Ρόδο»
- 21 ΑΠΟΦ 143//2015 Τροπ. αποφ.ΕΕΕΤ 115/2/2014 περί Διεξαγωγής Τυχερών Παιγνίων μέσω Παιγνιομηχ. τύπου ΥΛΤ.(Βλ.άρθ.0)
- 22 ΑΠΟΦ 144//2015 Τροπ. ΥΑ Τ/6736/2003 «Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο»
- 23 ΑΠΟΦ 133//2014 Τροπ. απόφ. ΕΕΕΠ 115/4Α/2014 -Πιστοποίηση Τεχνικών Ηλεκτρονικών Τεχνικών- Ψυχαγωγικών Παιγνίων
- 24 ΑΠΟΦ 129//2014 Τροπ. απόφ. ΕΕΕΠ Τ/6736/2003 -Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο

-
- 25 ΑΠΟΦ 129//2014 Κανονισμός μέτρων για καταπολέμηση νομιμοπ. εσόδων από εγκλημ. δραστηρ. στην αγορά υπηρ.τυχερών παιγνίων
- 26 ΑΠΟΦ 131//2014 Έγκριση Ειδικού Κανονισμού Κρατικού Λαχείου Κοινωνικής Αντίληψης
- 27 ΑΠΟΦ ΠΡΠ//2014 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Ε.Ε.Ε.Π. στον Προϊστ/νο Δ/σης Ρύθμισης και Κοινωνικής Ευθύνης
- 28 ΑΠΟΦ ΠΡΠ//2014 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Ε.Ε.Ε.Π. στον Προϊστ. Δ/σης Ρύθμισης και Κοινωνικής Ευθύνης
- 29 ΑΠΟΦ ΠΡΠ//2014 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Ε.Ε.Ε.Π. στον Προϊστ/νο της Δ/σης Ρύθμισης και Κοιν. Ευθύνης
- 30 ΑΠΟΦ 124//2014 Μεταβ. αρμοδ. σε θέματα διεξαγωγής και ελέγχου τυχερών παιγνίων μέσω παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT
- 31 ΑΠΟΦ 115//2014 Τεχνικές Προδιαγραφές (ΤΕΠ) για τη διεξαγωγή Τυχερών Παιγνίων μέσω παιγνιομηχανημάτων τύπου VLT.
- 32 ΑΠΟΦ 116//2014 Δελτίο Ήθους Καταλληλότητας Συντηρητών Τεχν. Μέσων και Υλικών Διεξαγ. Τυχερών Παιχνιδιών σε Καζίνο
- 33 ΑΠΟΦ 116//2014 Τροπ. ΥΑ Τ/6736/2003 Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο
- 34 ΑΠΟΦ 117//2014 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον Πρόεδρο της Ε.Ε.Ε.Π, με παράλληλη άσκηση, παρ. 8 άρθρ.23 Ν.4141/13
- 35 ΑΠΟΦ 117//2014 Τροπ.ΥΑ 2003«Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο"
- 36 ΑΠΟΦ 107//2014 Τροποποίηση της με αριθμό Τ/6736/2003 (Β 929) απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης με τον

-
- 37 ΑΠΟΦ 108//2014 Μεταβ.αρμοδ.2014 απόφ.ΕΕΕΠ πιστοποίηση Τεχν.Ηλεκτρ.Τεχνικών-Ψυχαγ. Παιγνίων & Παιγνιομηχ/των κλπ-Μητρώα
- 38 ΑΠΟΦ 111//2014 Καν. καταβολής των χρημάτων της συμμετοχής του Δημοσίου στο μικτό κέρδος των τυχερών Παιγνίων σε καζίνο
- 39 ΑΠΟΦ 106//2014 Προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν ανεξάρτητα εξειδικευμένα εργαστήρια ή οργανισμοί πιστοποίησης από ΕΕΕΠ
- 40 ΑΠΟΦ 105//2014 Ρύθμ.θεμάτ.διεξαγωγ.& ελέγχ.παιγνίων στοιχημ.προκαθορ.απόδοσης από ΟΠΑΠ ΑΕ μέσω διαδικτύου
- 41 ΑΠΟΦ 106//2014 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ.Ρύθμιση θεμάτων εμπορικής επικοινωνίας τυχερών παιγνίων. ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
- 42 ΑΠΟΦ 103//2014 Ειδικός Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου του παιγνίου του Εθνικού Λαχείου.
- 43 ΑΠΟΦ 103//2014 Ειδικός Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου του παιγνίου του Λαϊκού Λαχείου
- 44 ΑΠΟΦ 98//2014 Τροπ/ση ΥΑ Τ/6736/03(Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο)
- 45 ΑΠΟΦ 94//2014 Ειδικός Κανονισμός Στιγμαίου Κρατικού Λαχείου.
- 46 ΑΠΟΦ 94//2014 Τροπ.ΥΑ 2003 "Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο»
- 47 ΑΠΟΦ 93//2014 Μεταβίβ.αρμοδ.άρ.53 ν.4002/11 Γεν.Αρχές κ'Κανόν.Διεξαγωγ.Τυχερών Παιγνίων μέσω ραδιοτηλεόρασης κλπ
- 48 ΑΠΟΦ 88//2014 Μεταβίβαση αρμοδιότητας στον Πρόεδρο της «Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.)».

Τέλος ο Ν.4261/14, περιλαμβάνει στο άρθρο 173 αυτού, ρυθμίσεις σχετικά με τα τυχερά παίγνια, με περαιτέρω τροποποιήσεις του Ν.4002/11.

Σημειώνεται ότι Με την παρ. 17 του άρθρου 22 του Ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13, ορίζεται ότι : “17. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο, υπό τον τίτλο «Κώδικας Παιγνίων», οι

-
- 49 ΑΠΟΦ 93///2014 Γενικές Αρχές & Κανόνες Διεξαγωγής Τυχερών Παιγνίων μέσω ραδιοηλεκτρονικών & τηλεπικοινωνιακών μέσων
- 50 ΑΠΟΦ 85///2013 Τροπ/ση Απόφ. Τ/6736/2003(Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο)
- 51 ΑΠΟΦ ΠΡΠ//2013 Τύπος-περιεχόμε. δηλώσεων, βεβαιώσ., εγγράφ. άρθρ. 32 αριθμ. Τ/6736/03 απόφ. Επιτροπ. Εποπτείας & Ελέγχ. Παιγνίων
- 52 ΑΠΟΦ 74///2013 Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων ΚΥΑ 1995 Δικαιολογητικά προσλαμβανομένων στα καζίνο-Ελεγχος δημ. τάξης
- 53 ΑΠΟΦ 73///2013 Τροπ. ΥΑ 2003 «Κανονισμός Διοικητικού Ελέγχου και Εποπτείας της Λειτουργίας των Καζίνο».
- 54 ΑΠΟΦ 70///2013 Τροπ. υπ' αριθμ. 64/3/13 απόφασης της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων
- 55 ΑΠΟΦ 70///2013 Μεταβίβαση αρμοδιότητας στον Πρόεδρο της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων
- 56 ΑΠΟΦ 51///2013 Ρύθμιση θεμάτων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Κίνησης της Ε.Ε.Ε.Π.
- 57 ΑΠΟΦ 51///2013 Τροπ/ση & κωδικ/ση Απόφ. 23/3/23-10-12(Τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου χωρίς άδεια-Καν/σμός & κυρώσεις))

ισχύουσες διατάξεις νόμων που αφορούν την οργάνωση, αδειοδότηση, διεξαγωγή και έλεγχο κάθε είδους παιγνίων που διεξάγονται στην Ελλάδα, καθώς και οι διατάξεις που αφορούν την Ε.Ε.Ε.Π.. Ενδεικτικά κωδικοποιούνται οι σχετικές διατάξεις των νόμων 3229/2004 (Α'38), 4002/2011 (Α'180), 4038/2012 (Α'14), οι πάσης φύσεως διατάξεις που αφορούν οργάνωση, αδειοδότηση, διεξαγωγή και έλεγχο κάθε είδους παιγνίων στα καζίνο, από την ΟΠΑΠ Α.Ε., το ιπποδρομιακό στοίχημα, τα Κρατικά Λαχεία ή άλλο φορέα, οι διατάξεις που αφορούν τα κάθε είδους δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου από τα παίγνια και κάθε άλλη συναφής διάταξη, η οποία εμμέσως τροποποιεί ή συμπληρώνει τις ανωτέρω διατάξεις ή με οποιονδήποτε τρόπο σχετίζεται με αυτές. Κατά την κωδικοποίηση αυτή επιτρέπεται, χωρίς αλλοίωση της έννοιας των διατάξεων που ισχύουν, η νέα διάρθρωση του νομοθετικού υλικού, όπως η διάσπαση ή συγχώνευση άρθρων ή προσθήκη νέων και η νέα γενικώς κατάστρωση αυτού, η απάλειψη των διατάξεων που έχουν ρητώς ή σιωπηρώς καταργηθεί, καθώς και των μεταβατικών διατάξεων, η διόρθωση φράσεων που περιέχουν κανόνες που έχουν καταργηθεί ή τροποποιηθεί, η διενέργεια διορθώσεων και προσαρμογών στη φραστική διατύπωση, η αναίρεση προφανών σφαλμάτων από παραδρομή, η ορθογραφική και συντακτική διόρθωση και η διενέργεια των αναγκαίων προσαρμογών εν όψει της γενικώς ισχύουσας νομοθεσίας”.

Σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις (Σταυρόπουλος Ν, 2011) προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις του βασικού νομοθετικού πλαισίου για τα τυχερά παίγνια, λεκτέα είναι, μεταξύ άλλων και τα εξής:

Πλην των λοιπών κυρώσεων, υπάρχουν για τους παραβάτες και ποινές για όσους διοργανώνουν ή συμμετέχουν σε παράνομα παίγνια, ακόμα και ποινές κάθειρξης

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προβλέψεις,

1.Όποιος διεξάγει χωρίς να διαθέτει την απαιτούμενη προς τούτο άδεια, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως και 200.000 ευρώ, ανά παιγνιομηχάνημα ή προκειμένου για παίγνια που διεξάγονται μέσω του διαδικτύου με ποινή φυλάκισης και με χρηματική ποινή από διακόσιες χιλιάδες (200.000) έως και πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. Αν το παίγνιο που διεξάγεται είναι τυχερό, το αδίκημα τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα έτη.

2. Όποιος προβαίνει σε εμπορική επικοινωνία για τυχερά παίγνια τα οποία διοργανώνονται ή διεξάγονται χωρίς άδεια, είτε ως διαφημιστής είτε ως διαφημιζόμενος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως και 200.000 ευρώ.

3. Όποιος μετέχει σε τυχερό παίγνιο, το οποίο διοργανώνεται χωρίς άδεια από την Ελληνική Δημοκρατία, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή από 5.000 έως 20.000 ευρώ.

4. Όποιος εγκαθιστά ή λειτουργεί τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια χωρίς την κατάλληλη πιστοποίηση είτε του παιγνίου είτε του παιγνιομηχανήματος είτε του χώρου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από 5.000 έως 50.000 ευρώ ανά παιγνιομηχάνημα.

5. Όποιος εγκαθιστά ή λειτουργεί τυχερά παίγνια με παιγνιομηχάνηματα χωρίς την κατάλληλη πιστοποίηση είτε του παιγνίου είτε του παιγνιομηχανήματος είτε του καταστήματος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών και με χρηματική ποινή από 150.000 έως 200.000 ευρώ ανά παιγνιομηχάνημα.

6. Όποιος επιτρέπει την πρόσβαση σε παίγνια ατόμων της παραγράφου 1 του άρθρου 33 (σ.σ. εννοεί άτομα κάτω των 21), τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως 200.000 ευρώ.

7. Όποιος μετέχει σε παίγνια μέσω παρένθετου φυσικού ή νομικού προσώπου τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) ετών και χρηματική ποινή από 100.000 έως 200.000 ευρώ. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και το παρένθετο φυσικό πρόσωπο και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, τα πρόσωπα που καθορίζονται ως αυτουργοί με την παράγραφο 11.

8. Όποιος, ακόμη και αν είναι κάτοχος άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, μετατρέπει τεχνικό- ψυχαγωγικό παιγνιομηχάνημα σε τυχερό, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα ετών και χρηματική ποινή από 200.000 έως 300.000 ευρώ.

9. Απαγορεύεται στα πιστωτικά ιδρύματα ή τα ιδρύματα πληρωμών που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα να πραγματοποιούν πληρωμές των

ποσών συμμετοχής και απόδοσης κέρδους που απορρέουν από τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια στους λογαριασμούς που τηρούν σε αυτά πάροχοι τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, οι οποίοι δεν έχουν λάβει άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Αν παραβιάζεται η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τα πρόσωπα που ορίζονται στην παράγραφο 11 τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή ίση μες το δεκαπλάσιο του ποσού που διακινήθηκε παρανόμως και κατ' ελάχιστον ίσο με εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ανά παράβαση.

10. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαγορεύεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) με καταστατική έδρα ή έδρα πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2234/1994, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, οι οποίου δεν έχουν λάβει άδειες σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Αν παραβιάζεται η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τα πρόσωπα που ορίζονται στην παράγραφο 11 τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ ανά παράβαση.

11. Προκειμένου περί νομικών προσώπων, ως αυτουργοί των αδικημάτων των προηγούμενων παραγράφων θεωρούνται οι διευθύνοντες, εντεταλμένοι και συμπράττοντες σύμβουλοι ή οι πρόεδροι των διοικητικών συμβουλίων ή οι γενικοί διευθυντές και διευθυντές ή εν γένει κάθε εντεταλμένο πρόσωπο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε με δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή στη διαχείριση του νομικού προσώπου. Εάν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, ως αυτουργοί θεωρούνται τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων αυτών εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα ως άνω καθήκοντα.

12.Ο πάσης φύσεως τεχνικός εξοπλισμός και τα παιγνιομηχανήματα που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση των αδικημάτων του άρθρου αυτού κατάσχονται και μετά την έκδοση αμετάκλητης ποινικής απόφασης δημεύονται.

Διεισδύοντες περαιτέρω στο υπόψη νομικό πλαίσιο, που προαναφέρθηκε, λεκτέα είναι, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

- Με το άρθρο 25 του Ν.4002/11, όπως εκάστοτε ισχύει, δίδονται οι απαραίτητοι βασικοί ορισμοί, κατά τρόπο ευσύνοπτο και λειτουργικό. Εκτιμάται ότι η παράθεση των ορισμών και η δομή του όλου συστήματος ορισμών, σαφώς επηρεασμένη από τους αντίστοιχους ορισμούς του ενωσιακού αλλά και του διεθνούς σχετικού δικαίου, θα απομακρύνει το ενδεχόμενο εμπλοκών πάσης φύσεως που θα οφείλεται στην κατά ασαφή τρόπο παράθεση των ορισμών ή στην μη πρόσφορη κατηγοριοποίηση αυτών⁵³.

⁵³ **Άρθρο 25**

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ορίζονται ως:

α) «Τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια»: Παίγνια των οποίων το αποτέλεσμα εξαρτάται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο από την τεχνική ή πνευματική ικανότητα του παίκτη και διενεργούνται σε δημόσιο χώρο αποκλειστικά για ψυχαγωγικούς σκοπούς χωρίς να επιτρέπεται για το αποτέλεσμα αυτών να συνομολογηθεί στοίχημα μεταξύ οποιωνδήποτε προσώπων ή να αποδοθεί οποιασδήποτε μορφής οικονομικό όφελος στον παίκτη. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και όλα όσα έχουν χαρακτηριστεί ως «τεχνικά παίγνια» σύμφωνα με τις διατάξεις του β.δ. 29/1971 (Α' 21), μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τα τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια, απαγορεύεται να διαθέτουν σύστημα υπολογισμού, καταγραφής και απόδοσης οικονομικού οφέλους στον παίκτη.

Τα τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια, ανάλογα με τα μέσα διενέργειάς τους διακρίνονται σε:

αα) «Μηχανικά παίγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους απαιτούνται μόνο μηχανικά μέσα καθώς και η συμβολή της μυϊκής δύναμης του παίκτη.

ββ) «Ηλεκτρομηχανικά παίγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους απαιτούνται ηλεκτρικοί ή ηλεκτρονικοί υποστηρικτικοί μηχανισμοί.

γγ) «Ηλεκτρονικά παίγνια»: όταν για τη διεξαγωγή τους, εκτός των υποστηρικτικών ηλεκτρονικών και άλλων μηχανισμών, απαιτούνται ηλεκτρονικές υποστηρικτικές διατάξεις (hardware), καθώς και η ύπαρξη και η εκτέλεση λογισμικού – προγράμματος (software) παιχνιδιών, το οποίο ενσωματώνεται ή εγκαθίσταται σε αυτά και περιέχει το σύνολο των

πληροφοριών, οδηγιών και λοιπών στοιχείων που αφορούν στη χρήση και στη διεξαγωγή του παιγνίου.

Το άρθ. 25 του ν. 4002/2011 (Α' 180) τροποποιείται από το άρθ. 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ 81 Α/5-4-13 και η περίπτωση β 'αντικαθίσταται ως εξής: «β) «Τυχερά παίγνια»: Προκειμένου ένα παίγνιο να χαρακτηριστεί ως τυχερό πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα. Να υφίσταται, έστω και εν μέρει, επιρροή της τύχης στο αποτέλεσμα του παιγνίου.

ββ. Να υφίσταται οικονομική διακινδύνευση (wager ή bet), που ως τέτοια νοείται η επιλογή του παίκτη να αναλάβει τον κίνδυνο επένδυσης στο αποτέλεσμα του παιγνίου, οποιουδήποτε χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, ανεξάρτητα από το ύψος της αξίας του στοιχείου αυτού, προκειμένου να επιδιώξει άμεσα ή έμμεσα οικονομικό όφελος από το αποτέλεσμα διεξαγωγής του παιγνίου. Για την εφαρμογή του παρόντος ορισμού, στην έννοια της οικονομικής διακινδύνευσης περιλαμβάνεται και η συμμετοχή σε διεξαγωγή τυχερού παιγνίου που παρέχεται δωρεάν (bonus, free bets κ.λπ.) και συνδέεται με οικονομική διακινδύνευση χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, η οποία προηγήθηκε ή/και ακολουθεί. Στην κατηγορία των τυχερών παιγνίων εντάσσονται και όλα όσα έχουν χαρακτηριστεί ως «μικτά παίγνια» ή «τυχερά παίγνια», σύμφωνα με τις διατάξεις του β.δ. 29/1971, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Τυχερό παίγνιο είναι και το στοίχημα.»

Η περίπτωση γ του άρθ.25 αντικαθίσταται από την παρ. 2, περίπτωση β του άρθ. 22 του ν.4141/13]«γ) «Στοίχημα»: το τυχερό παίγνιο που συνίσταται σε πρόβλεψη, από τους συμμετέχοντες, της εξέλιξης ή/και της τελικής έκβασης κάθε είδους γεγονότων. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται τα είδη του στοιχήματος».

δ) «Μέσο ή υλικό διεξαγωγής παιγνίου ή παιγνιομηχάνημα»: οποιοδήποτε μηχάνημα, υλικό ή μέσο ηλεκτρονικό, μηχανικό ή ηλεκτρομηχανικό που χρησιμοποιείται άμεσα ή έμμεσα για τη διεξαγωγή παιχνιδιού και επηρεάζει ή καθορίζει την έκβασή του.

Σύμφωνα με το άρθρο 173 παρ. 1 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 στο τέλος της περίπτωσης δ' του άρθρου 25 του ν. 4002/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Παιγνιομηχάνημα, το οποίο έχει εγκατεστημένο τυχερό παίγνιο ή μέσω του οποίου

παρέχεται πρόσβαση σε σύστημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων ή/και φέρει σύστημα υπολογισμού, καταγραφής ή απόδοσης οικονομικού οφέλους στον παίκτη, θεωρείται, για τις ανάγκες του νόμου αυτού, παιγνιομηχάνημα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων».

ε) «Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου» (Π.Σ.Ε.Ε.): το σύνολο του υλικού και του λογισμικού που εγκαθίσταται και λειτουργεί στην Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων για την άσκηση της συνεχούς εποπτείας και του ελέγχου των τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου.

στ) «Κεντρικό Πληροφορικό Σύστημα» (Κ.Π.Σ.): το σύνολο του αναγκαίου υλικού και του λογισμικού για την οργάνωση, τη λειτουργία, τη διεξαγωγή, την παρακολούθηση, την καταγραφή, τον έλεγχο και τη διαχείριση σε κεντρικό επίπεδο των τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου από τους κατόχους των αντίστοιχων αδειών.

ζ) «Δίκτυο Επικοινωνιών»: το σύνολο του αναγκαίου υλικού, του λογισμικού και των δικτυακών διασυνδέσεων για την επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο (on line) των παιγνιομηχανημάτων με το Κ.Π.Σ..

η) «Μονάδα Πίστωσης» είναι η λογιστική μονάδα που αντιπροσωπεύει το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής του παίκτη σε κάθε παίγνιο.

θ) «Συνολικές μονάδες πίστωσης» (credits played): το σύνολο των μονάδων πίστωσης που οι παίκτες έχουν παίξει σε συγκεκριμένο παίγνιο ή παιγνιομηχάνημα.

ι) «Συνολικές μονάδες κέρδους» (credits won): το σύνολο των μονάδων πίστωσης που οι παίκτες έχουν κερδίσει σε συγκεκριμένο παίγνιο ή παιγνιομηχάνημα.

ια) «Αποδιδόμενο ποσοστό κέρδους» (payout): ο λόγος των συνολικών μονάδων κέρδους προς τις συνολικές μονάδες πίστωσης που έχουν παιχθεί στο ίδιο παίγνιο ή παιγνιομηχάνημα, εκφραζόμενος ως ποσοστό επί τοις εκατό (%).

ιβ) «Μικτό Κέρδος» (gross gaming revenue): το χρηματικό ποσό που απομένει εάν από το συνολικό χρηματικό ποσό συμμετοχής των παικτών αφαιρεθούν τα αποδιδόμενα σε αυτούς ποσά.

ιγ) «Συνδεδεμένες εταιρείες»: Κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότερες εταιρείες συνδέονται με: α) «σχέση συμμετοχής», δηλαδή κατοχή άμεσα ή έμμεσα του ελέγχου τουλάχιστον του 10% των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου της εταιρείας, β) «σχέση ελέγχου» δηλαδή σχέση μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 42ε του κ.ν. 2190/ 1920 (Α' 37) ή παρόμοια σχέση μεταξύ οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου και μίας εταιρείας. Μια εταιρεία θεωρείται ότι ελέγχει άλλη όταν συντρέχει μία τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στα άρθρα 42ε ή 106 του κ.ν. 2190/1920.

ιδ) «Εμπορική επικοινωνία»: αποτελεί κάθε μορφή επικοινωνίας για την έμμεση ή άμεση προώθηση προϊόντων, υπηρεσιών ή της εικόνας επιχειρήσεων, οργανισμών ή προσώπων που ασκούν δραστηριότητα σχετική με παίγνια, οι πληροφορίες που επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση σε δραστηριότητα σχετικά με τα παίγνια, οι επικοινωνίες σχετικά με προϊόντα ή με υπηρεσίες της επιχείρησης, που δραστηριοποιείται στον τομέα των παιγνίων.

ιε) «Διαδικτυακός λογαριασμός παίκτη»: είναι ο λογαριασμός που αποδίδεται σε κάθε παίκτη από τον κάτοχο της άδειας για ένα ή περισσότερα παίγνια. Ο λογαριασμός αυτός καταγράφει τα ποσά συμμετοχής και τα κέρδη από παίγνια, τις οικονομικές κινήσεις που συνδέονται με αυτά, καθώς και το υπόλοιπο των διαθέσιμων ποσών του παίκτη. Ο κάτοχος της άδειας συμμορφώνεται με τους όρους και τις προϋποθέσεις τήρησης λογαριασμών παικτών, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

ιστ) «Αυτοαποκλειόμενος παίκτης»: είναι όσοι με δική τους πρωτοβουλία, κατόπιν αιτήσεως του ασκούντος την κηδεμονία τους, κατόπιν δικαστικής αποφάσεως και με κάθε άλλο νόμιμο τρόπο δεν μπορούν να συμμετέχουν σε τυχερά παίγνια.

Με την παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 4141/13, Φεκ-81 Α/5-4-13 προστέθηκε η περίπτωση ιζ' στο άρθρο 25 ως εξής: "Πρακτορεία" είναι τα εκάστοτε σημεία πώλησης της ΟΠΑΠ Α.Ε. «

ιη. Διοργάνωση παιγνίου: Διοργάνωση παιγνίου υφίσταται όταν διαζευκτικά:

α. Υφίσταται η συγκρότηση ή/και η διάθεση σε τρίτους υποδομής, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεξαγωγή παιγνίου, και η οποία ενδεικτικά περιλαμβάνει χώρους ή/και ανάλογο εξοπλισμό ή/και μέσα διεξαγωγής παιγνίου παροχή των σχετικών υπηρεσιών.

- Με το άρθρο 26 του ως άνω νόμου, όπως ισχύει, αναφέρεται κατά τρόπο αρκούντως αναλυτικό πιο είναι το ρυθμιστικό πεδίο του νόμου αυτού και ποιο όχι με

β. Διενεργείται προώθηση της δυνατότητας διεξαγωγής παιγνίου σε τρίτους.

γ. Προσφέρεται παίγνιο προς διεξαγωγή ενδεικτικά είτε με την πρόσκληση τρίτων να συμμετέχουν σε αυτό είτε με την παρουσίαση των παιγνίων στα σημεία της υποδομής που είναι δυνατή η διεξαγωγή τους είτε με την ανάρτηση των παιγνίων σε οθόνες ηλεκτρονικών μέσων διεξαγωγής.

Το παίγνιο διοργανώνει εκείνος που κατέχει ή/και διαθέτει σε τρίτους υποδομή διεξαγωγής ή/και διενεργεί την προώθηση της δυνατότητας διεξαγωγής σε τρίτους ή/και προσφέρει παίγνιο προς διεξαγωγή.

ιθ. Διεξαγωγή παιγνίου: Διεξαγωγή παιγνίου υφίσταται όταν διαζευκτικά:

α. Κατατίθεται από τον παίκτη χρηματικό ποσό ή περιουσιακό στοιχείο, προκειμένου αυτός να συμμετέχει στο παίγνιο.

β. Πραγματοποιήθηκε έναρξη του παιγνίου, στο οποίο συμμετέχει ο παίκτης.

γ. Ολοκληρώθηκε το παίγνιο, στο οποίο συμμετείχε ο παίκτης.

δ. Αποδίδονται στον παίκτη κέρδη.

Το παίγνιο διεξάγει εκείνος που το διοργανώνει ή/και εκείνος που λειτουργεί και εκμεταλλεύεται τις υποδομές διεξαγωγής του παιγνίου ή/και εκείνος που έχει στην κατοχή του χώρους διεξαγωγής.

κ. Όπου στις κείμενες διατάξεις, πλην του άρθρου 52 του νόμου αυτού, υφίσταται η έννοια της διεξαγωγής εννοείται και η έννοια της διοργάνωσης και αντιστρόφως.» -Προσθήκη περιπτώσεων ιη', ιθ' και κ' στο άρθρο 25 του ν. 4002/2011 με την παρ. 2 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14

αποτέλεσμα να είναι αρκετά σαφές το πεδίο εφαρμογής και να μην υπάρχουν παρερμηνείες και δυσλειτουργίες στην εφαρμογή του⁵⁴

- Το άρθρο 27 , όπως ισχύει, αναφέρεται στις χορηγούμενες άδειες από πλευράς διοίκησης που είναι απαραίτητες για την διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων. Αξίες ιδιαίτερης επισήμανσης είναι οι προβλέψεις του άρθρου που δίδουν πρωταρχικό ρόλο για το θέμα αυτό στην ΕΕΕΠ και τη δυνατότητα χρήσης άλλων αδειών των άλλων κρατών κυρίως αυτών της ΕΕ⁵⁵

⁵⁴ Άρθρο 26

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στα τεχνικά-ψυχαγωγικά της υποπερίπτωσης γγ' της περίπτωσης α' του άρθρου 25 και στα τυχερά παίγνια, που διενεργούνται με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου.

2. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός από τις διατάξεις που αναφέρονται στην Ε.Ε.Ε.Π. και το άρθρο 35, δεν εφαρμόζονται για τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται ή για τα οποία έχει ήδη χορηγηθεί άδεια κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου στα καζίνο και στις εταιρίες Ο.Π.Α.Π. Α.Ε. και Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε., για τα οποία εφαρμόζονται οι ειδικές γι' αυτά διατάξεις.

Στο άρθρο 26 προστίθεται παρ. 3 με την παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13 «3. Διαδικασίες, το αποτέλεσμα των οποίων εξαρτάται από την τύχη ή από την τεχνική και πνευματική ικανότητα, χωρίς όμως οι συμμετέχοντες να έχουν προς τούτο οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση περιουσιακή επιβάρυνση, ανεξάρτητα αν είναι πιθανό να αποκτήσουν από τη συμμετοχή τους αυτή περιουσιακό όφελος, δεν χαρακτηρίζονται, για τις ανάγκες του νόμου αυτού, ως τυχερά παίγνια.»

⁵⁵ Άρθρο 27

Άδειες

1. Για τη διεξαγωγή και εκμετάλλευση παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου απαιτείται η προηγούμενη έκδοση διοικητικής άδειας, σύμφωνα με τις διατάξεις

- Τα άρθρα 28 και 29, όπως ισχύουν, αναφέρονται στην ΕΕΕΠ και στους κανονισμούς ΕΕΕΠ. Από το σύνολο των διατάξεων των δύο αυτών άρθρων, προκύπτει ότι η ΕΕΠΠ,

του νόμου αυτού. Τρίτοι μη κάτοχοι άδειας μπορούν κατ' εξαίρεση να λειτουργούν και να εκμεταλλεύονται παίγνια με παιγνιομηχανήματα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 39. Τα παίγνια και τα παιγνιομηχανήματα πρέπει να είναι πιστοποιημένα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

«2. Κατά τη διαδικασία έκδοσης διοικητικών πράξεων σε εφαρμογή της κάθε είδους κείμενης νομοθεσίας, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί, με απόφασή της, να ορίζει τα δικαιολογητικά που είναι δυνατόν να αντικατασταθούν με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο τρόπος και το είδος του ελέγχου της ακρίβειας του περιεχομένου των δηλώσεων αυτών.» -Προσθήκη νέας παρ.2 στο άρθρο 27 και αναρίθμηση της ήδη υπάρχουσας διάταξης σε παρ.1 με την παρ.5 του άρθρου 34 του ν.4223/13, ΦΕΚ-287 Α /31-12-13

Με την παρ. 3 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 προστίθενται παρ. 3 και 4 στο άρθρο 27 ως εξής: «3. Η προϋπόθεση της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 42 ισχύει και για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, τους διευθύνοντες και εντεταλμένους συμβούλους, τους διαχειριστές, τους γενικούς διευθυντές και διευθυντές και γενικά για κάθε εντεταλμένο πρόσωπο που είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε με δικαστική απόφαση συμμετέχει στη διοίκηση ή στη διαχείριση νομικού προσώπου, το οποίο είναι αδειοδοτημένος πάροχος ή παραχωρησιούχος υπηρεσιών τυχερών παιγνίων, καθώς και για κάθε φυσικό πρόσωπο που είναι πάροχος τέτοιων υπηρεσιών είτε ως αδειοδοτημένος πάροχος είτε ως νόμιμος πα-ραχωρησιούχος είτε ως νόμιμος αντισυμβαλλόμενος αδειοδοτημένου παρόχου ή παραχωρησιούχου είτε ως προσωπικό, που με οποιονδήποτε τρόπο συμμετέχει στη διεξαγωγή ή/και τον έλεγχο των παιγνίων.

4. Για τη χορήγηση πιστοποίησης ή άδειας καταλληλότητας που απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις περί παιγνίων μπορεί, μέχρι τη θέσπιση εθνικών προδιαγραφών, να εφαρμόζονται ισχύουσες προδιαγραφές άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ., όπως αυτές προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, τις άδειες και τις συμβάσεις, που έχουν υπογραφεί μεταξύ των αδειοδοτημένων παρόχων και του Ελληνικού Δημοσίου.»

παίζει κατ' εξοχήν πρωταρχικό ρόλο, τόσο κατά τη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για τα τυχερά παίγνια, όσο και κατά την εφαρμογή του εκάστοτε τιθέμενου θεσμικού πλαισίου, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το θέμα των κανονισμών. Συμπερασματικά μπορεί βασίμως να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι τα υπόψη άρθρα έχουν επηρεαστεί άκρως θετικά, εκτός των άλλων από σχετικές διατάξεις του ενωσιακού δικαίου, καθώς και από το περιεχόμενο της ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΒΙΒΛΟΥ, στο οποίο έγινε προηγουμένως εκτεταμένη αναφορά⁵⁶

⁵⁶ **Άρθρο 28**

Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων

1. Αρμόδια Αρχή για την έκδοση των αδειών, τις πιστοποιήσεις, την εποπτεία και τον έλεγχο διεξαγωγής και εκμετάλλευσης παιγνίων είναι η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών του άρθρου 16 του ν. 3229/2004 (Α' 38), η οποία μετονομάζεται σε «Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων» (Ε.Ε.Ε.Π.).

(Με την παρ. 21 του άρθρου 7 του Ν. 4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12, ορίζεται ότι: "Στις σχέσεις της με την αλλοδαπή η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.) θα αναφέρεται ως: «The Hellenic Gaming Commission»").

Αντικατάσταση της περ. 2 του άρθ. 28 του ν. 4002/2011 (Α' 180) από την παρ. 22 του άρθ. 7 4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2012 «2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π. για τη σύνθεση της, συγκροτείται «Συμβουλευτική Επιτροπή Παιγνίων». Η Συμβουλευτική Επιτροπή, κατόπιν ερωτημάτων της Ε.Ε.Ε.Π., διατυπώνει την άποψη της για θέματα βελτίωσης της λειτουργίας της αγοράς, για τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει η Ε.Ε.Ε.Π., καθώς και για κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα με τη λειτουργία της Συμβουλευτικής Επιτροπής Παιγνίων και την αποζημίωση των μελών της.

Ως μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής ορίζονται εκπρόσωποι των κύριων φορέων της ελληνικής αγοράς παιγνίων, φορέων που προωθούν το υπεύθυνο παιχνίδι και την ασφάλεια των διαδικτυακών συναλλαγών, καθώς και προσωπικότητες εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης με ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο αντικείμενο.» -

3. Η Ε.Ε.Ε.Π. ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες πέραν αυτών που προβλέπονται στο άρθρο 17 του ν. 3229/2004:

α) Την εποπτεία και τον έλεγχο της αγοράς:

αα) Αντικατάσταση των μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ -81 Α/5-4-13 ως εξής: «ηλεκτρονικών τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων,» με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου,

ββ) τυχερών παιγνίων, με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου,

γγ) των μορφών παιγνίων για τα οποία δεν ορίζεται από άλλες διατάξεις αρμόδια εποπτική αρχή, ανεξάρτητα από τα μέσα διεξαγωγής τους.

Με την παρ. 4 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 αντικαθίσταται το τελευταίο εδάφιο της υποπερίπτωσης γγ της περίπτωσης α της παρ. 3 (είχε τροποποιηθεί με την παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13 ως εξής: «Ο τρόπος, η διαδικασία και τα είδη του ασκούμενου ελέγχου ορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Οι έλεγχοι αφορούν ενδεικτικά τη νομιμότητα διεξαγωγής του παιγνίου, την τήρηση των κανόνων διεξαγωγής του, την εφαρμογή των όρων της άδειας, την οικονομική διαχείριση του παιγνίου, την απόδοση των κερδών στους παίκτες στο Δημόσιο και τους δικαιούχους φορείς του.» -

Με την παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13 αντικαθίσταται η περίπτωση β' της παρ.3 του άρθρου 28 ως εξής: «β) Τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων στα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/ και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, καθώς και στους κατόχους αδειών και πιστοποιήσεων, ώστε να διαπιστώνεται η εφαρμογή των κειμένων διατάξεων, των διατάξεων του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων και των όρων των αδειών και πιστοποιήσεων. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, οι κάτοχοι αδειών και πιστοποιήσεων,

καθώς και η μορφή, ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των κάθε είδους ελέγχων

γ) Τον έλεγχο, το χαρακτηρισμό, την ταξινόμηση και την πιστοποίηση κάθε τύπου παιγνίου ή λογισμικού αυτών και τη λήψη ή ανάκληση των σχετικών αποφάσεων, μετά από αίτηση που υποβάλλεται από κατασκευαστή, προμηθευτή, διανομέα, κάτοχο άδειας ή επιτηδευματία στο κατάστημα του οποίου θα εγκατασταθούν και θα διενεργούνται τα παίγνια «, ή αυτεπάγγελτα» -Προσθήκη της ως άνω μέσα σε ""λέξης με την παρ. 1 του άρθρου 74 του ν.4170/13, ΦΕΚ-163 Α/12-7-13

Με την παρ. 5 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 αντικαθίσταται η περίπτωση δ' της παρ. 3 ως εξής: «δ) Την τεχνική πραγματογνωμοσύνη κατόπιν αιτήματος από δικαστική αρχή, το Υπουργείο Οικονομικών, τις Αστυνομικές Αρχές ή αυτοβούλως. Ο τρόπος, ο τόπος και η διαδικασία εκτέλεσης της πραγματογνωμοσύνης καθορίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.. Η Ε.Ε.Ε.Π., για τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης, μπορεί να χρησιμοποιεί τεχνικούς παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων ή/και ανεξάρτητα εξειδικευμένα εργαστήρια ή οργανισμούς πιστοποίησης, που είναι καταχωρημένοι στα μητρώα της.»

ε) Την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων με σκοπό την προστασία ανηλίκων και γενικά ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων πρόληψης και καταστολής, την απαγόρευση παιγνίων με περιεχόμενο ρατσιστικό, ξενοφοβικό, πορνογραφικό ή αντίθετο σε κανόνες δημόσιας τάξης.

στ) Την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απευθύνονται στους κατόχους των αδειών για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης και παρεμπόδισης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

ζ) Τη συνεργασία και το συντονισμό με όλες τις συναφείς κρατικές και διεθνείς υπηρεσίες (όπως, ιδίως, το Σ.Δ.Ο.Ε., η Υ.Δ.Η.Ε., η ΙΝΤΕΡΠΟΛ, οι αντίστοιχες αρχές των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα), καθώς και την εκπροσώπηση σε αυτές.

η) Την επιβολή των προβλεπόμενων από το νόμο αυτόν διοικητικών κυρώσεων μεταξύ των οποίων και η προσωρινή ή οριστική αφαίρεση των αδειών διενέργειας παιγνίων, χωρίς αυτό

να αποτελεί εμπόδιο για την επιβολή άλλων κυρώσεων που ορίζονται από τη λοιπή νομοθεσία.

θ) Την παρακολούθηση των εξελίξεων σχετικά με το παράνομο παίγνιο και την υποβολή εισηγήσεων σε κάθε αρμόδιο όργανο για την αποτελεσματικότερη πάταξή του.

ι) Την κατάρτιση του Οργανισμού της Ε.Ε.Ε.Π. και του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

ια) Την ανάθεση διαδικαστικών ενεργειών αναφορικά με τα καθήκοντα που ασκεί σχετικά με τα παίγνια σε άλλους φορείς του Δημοσίου και των ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού, η οποία θα γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, καθώς και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού.

«3Α. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. συνιστάται, τριμελής Επιτροπή Ελέγχου, στην οποία το ένα μέλος προέρχεται από τα διορισμένα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π., τα δε άλλα δύο επιλέγονται με τις προϋποθέσεις, τα προσόντα και τη διαδικασία που ορίζεται από τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Η τριμελής Επιτροπή Ελέγχου, η οποία παρίσταται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΠΑΠ Α.Ε., [Αρχή Τροποποίησης]«επιβλέπει και μεριμνά την τήρηση εκ μέρους της ΟΠΑΠ Α.Ε.» - Προσθήκη της ως άνω μέσα σε "" φράσης με την παρ. 2 του άρθρου 74 του ν. 4170/13, ΦΕΚ-163 Α/ 12-7-13 των πρακτόρων της και των παραχωρησιούχων του άρθρου 39, της κείμενης νομοθεσίας και των συμβατικών υποχρεώσεων της ΟΠΑΠ Α.Ε. έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

α. Τα θέματα που αφορούν τον έλεγχο και την εποπτεία της Επιτροπής αυτής ενδεικτικά είναι εκείνα που αφορούν:

αα. Την από 15 Δεκεμβρίου 2000 σύμβαση μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για την παραχώρηση του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας των σε αυτή αναφερομένων παιγνίων και των όρων της από 4.11.2011 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ Α.Ε. για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παιγνιομηχανημάτων στην Ελληνική Επικράτεια, όπως εκάστοτε ισχύουν.

ββ. Την εισήγηση έκδοσης κανονιστικών πλαισίων όσον αφορά τη διεξαγωγή, διαχείριση, οργάνωση και λειτουργία των παιγνίων που περιλαμβάνονται στις παραπάνω συμβάσεις, καθώς και τα ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων.

γγ. Την εισαγωγή νέων ή την τροποποίηση υφισταμένων μέτρων για την εμπορία και τη διεξαγωγή των παραπάνω παιγνίων.

δδ. Την κάθε είδους εμπορική επικοινωνία της εταιρείας και των υπηρεσιών που με κάθε τρόπο παρέχει.

εε. Την ενιαία τιμολογιακή πολιτική, την οποία καθορίζει η ΟΠΑΠ σε σχέση με τους παραχωρησιούχους των παιγνιομηχανημάτων του άρθρου 39.

στστ. Τον αριθμό των σημείων πώλησης των υπηρεσιών και το χρονοδιάγραμμα λειτουργίας τους.

ζζ. Το περιεχόμενο των συμβάσεων της ΟΠΑΠ με τους πράκτορές της, τους παραχωρησιούχους της ή με τρίτους που διαθέτουν τις υπηρεσίες της στο καταναλωτικό κοινό.

ηη. Άλλα ζητήματα, τα οποία σχετίζονται, συνδέονται ή επηρεάζουν τα αντικείμενα της παραγράφου 3.

β. Τα αντικείμενα, ως προς τα οποία θα ελέγχονται τα παραπάνω θέματα, είναι:

αα. Η τήρηση του νομοθετικού πλαισίου ρύθμισης της αγοράς των τυχερών παιγνίων, του Κανονισμού Διεξαγωγής Παιγνίων και των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδει η Ε.Ε.Ε.Π..

ββ. Η τήρηση των όρων της από 15 Δεκεμβρίου 2000 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για την παραχώρηση του αποκλειστικού δικαιώματος διεξαγωγής, διαχείρισης, οργάνωσης και λειτουργίας των σε αυτή αναφερομένων παιγνίων και των όρων της από 4.11.2011 σύμβασης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ Α.Ε. για την εγκατάσταση και εκμετάλλευση 35.000 παι-γνιομηχανημάτων στην Ελληνική Επικράτεια, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 39, όπως εκάστοτε ισχύουν.

γγ. Η προστασία του καταναλωτικού κοινού και των παικτών από τον εθισμό, την απάτη, το έγκλημα και τη σπατάλη χρημάτων στα τυχερά παίγνια, καθώς και την κατεύθυνση των παικτών στα νόμιμα δίκτυα παιγνίων.

δδ. Η προστασία των ανηλίκων και ο έλεγχος της ηλικίας.

εε. Η αναγνώριση των ευάλωτων ομάδων, η υποστήριξη και η προστασία τους.

στστ. Η διασφάλιση της φερεγγυότητας των παιγνίων.

ζζ. Η προβλεπόμενη απόδοση του κέρδους στους παίκτες.

ηη. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων.

θθ. Η, κατά τα προβλεπόμενα, απόδοση των συμμετοχών και φόρων στο Ελληνικό Δημόσιο.

γ. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. και τα πρόσωπα στα οποία το Διοικητικό Συμβούλιο αναθέτει αρμοδιότητες, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 22 του κ.ν. 2190/1920, υποχρεούνται να θέτουν υπόψη της Επιτροπής Ελέγχου πριν τη λήψη απόφασης τα παρακάτω έγγραφα σε σχέση με τα ελεγχόμενα θέματα:

αα. Σχέδια εισηγήσεων, προσχέδια αποφάσεων ή άλλο υλικό που προσκομίζεται στο στάδιο πριν την απόφαση, προς τα εξουσιοδοτημένα, κατά περίπτωση, να αποφασίσουν όργανα της εταιρείας.

ββ. Αν δεν υφίστανται τα παραπάνω, σχέδια εγγράφων που θα εξωτερικεύσουν τη βούληση της εταιρείας και θα δημιουργήσουν ή θα μετατρέψουν υφιστάμενους συμβατικούς δεσμούς ή θα συνιστούν μονομερή δέσμευση της εταιρείας.

δ. Η Επιτροπή Ελέγχου, με αποφάσεις της, εξειδικεύει τον τρόπο ελέγχου, τη διαδικασία και τα σχετικά χρονοδιαγράμματα, με τρόπο ώστε ο έλεγχος να εκτελείται αποτελεσματικά.

Σε περίπτωση διαφωνίας της Επιτροπής Ελέγχου με τις προτεινόμενες εισηγήσεις, η ΟΠΑΠ Α.Ε. οφείλει να απόσχει από τη λήψη απόφασης ή/και τη σύναψη σύμβασης. Η διαφωνία της Επιτροπής διατυπώνεται και αιτιολογείται εγγράφως και απευθύνεται προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. κοινοποιούμενη στην Ε.Ε.Ε.Π..

Η Επιτροπή Ελέγχου εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΠΑΠ Α.Ε. μέτρα για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της ΟΠΑΠ Α.Ε. με τις εισηγήσεις αυτές η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει την Ε.Ε.Ε.Π.. Γενικότερα, η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την Ε.Ε.Ε.Π. σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της ΟΠΑΠ Α.Ε. με τις συμβατικές της υποχρεώσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και με την κείμενη νομοθεσία και οφείλει να παρέχει στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε αναγκαίο στοιχείο και πληροφορία ως προς τις σχετικές παραβάσεις.

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. μπορεί να προσφύγει κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Ελέγχου στην Ε.Ε.Ε.Π. εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση των αποφάσεων αυτών. Η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να αποδέχεται εν όλω ή εν μέρει τέτοιες προσφυγές, να τις απορρίπτει ή και να ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο το αντικείμενό τους.

Η Επιτροπή Ελέγχου υποβάλλει στην Ε.Ε.Ε.Π. στο τέλος Ιανουαρίου και στο τέλος Ιουλίου κάθε έτους τακτική έκθεση ελέγχου για το προηγούμενο των μηνών αυτών εξάμηνο. Εφόσον συντρέχει λόγος, μπορούν να υποβάλλονται και ενδιάμεσες έκτακτες εκθέσεις.

Η Επιτροπή Ελέγχου είναι όργανο ειδικού ελέγχου, δεν διέπεται από τις διατάξεις περί συλλογικών οργάνων [Αρχή Τροποποίησης]«οργάνων, ομάδων εργασίας και επιτροπών» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12- του Δημοσίου, βρίσκεται εκτός του δημόσιου τομέα «και των διατάξεων που τον διέπουν» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 7^Α του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107^Α/5-5-14 και λειτουργεί με βάση τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου «και της ιδιωτικής οικονομίας και δεν διαχειρίζεται δημόσια χρήματα» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 1 του άρθρου 35 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13 35- Το κόστος λειτουργίας της Επιτροπής, καλύπτεται από την ΟΠΑΠ Α.Ε.. Η Επιτροπή Ελέγχου «έχει δικό της ΑΦΜ και» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13 - «υποστηρίζεται διοικητικά και διαχειριστικά από τις αντίστοιχες υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π. μέσω των οποίων»- Διαγράφονται οι ως άνω μέσα σε "" λέξεις με την παρ. 7B του άρθρου 173 του ν. 461/14, ΦΕΚ-107 Α 5-5-14- συντάσσει και διαβιβάζει τον ετήσιο προϋπολογισμό δαπανών της στην ΟΠΑΠ Α.Ε. η οποία και καταβάλει το προβλεπόμενο σε αυτόν ποσό, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση σύνταξης. «Ο προϋπολογισμός και οι δαπάνες εκτελούνται με απόφαση της Επιτροπής από τις υπηρεσίες

της Ε.Ε.Ε.Π., οι οποίες τηρούν διακριτούς λογιστικούς και τραπεζικούς λογαριασμούς, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει αυτόνομη «διοικητική» - Προσθήκη της ως άνω μέσα σε "" λέξης με την παρ. 7γ του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 - 173 ΤΟΥ Ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-, οικονομική και λογιστική υποστήριξη. Οι συμβάσεις της Επιτροπής δεν είναι δημόσιες συμβάσεις και αποφασίζονται και συνάπτονται από αυτήν, εφόσον υφίσταται σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό της, εκτελούνται δε για λογαριασμό της από τις υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π., εφόσον η Επιτροπή δεν διαθέτει δική της αντίστοιχη υποδομή. Η Επιτροπή, όταν χρησιμοποιεί υπηρεσίες της Ε.Ε.Ε.Π., καταβάλλει σε αυτήν το κόστος των υπηρεσιών αυτών.» - Αντικατάσταση του δεκάτου τετάρτου και δεκάτου πέμπτου εδαφίων με την παρ. 3 του άρθρου 35 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 31/12/13 - Η Επιτροπή Ελέγχου συντάσσει έως το τέλος Μαρτίου κάθε έτους απολογισμό, ο οποίος ελέγχεται από ορκωτό ελεγκτή» -Αντικατάσταση του δεκάτου εβδόμου εδαφίου με την παρ. 7^ε του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 «Η Επιτροπή Ελέγχου» - Αντικατάσταση ως άνω των μέσα σε "" λέξεων με την παρ.7στ του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 - χορηγεί στην ΟΠΑΠ Α.Ε.Α « για λογαριασμό της Επιτροπής»-Διαγράφονται οι ως άνω μέσα σε ""λέξεις με την παρ. 7στ του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α5-5-14/- βεβαίωση καταβολής του προβλεπόμενου στον προϋπολογισμό ποσού, ώστε αυτό να καταχωρηθεί στο λογαριασμό εξόδων. «Η Επιτροπή Ελέγχου ενεργεί στο όνομά της, είναι φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και παρίσταται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες.» - Προσθήκη νέου εδαφίου μετά το δέκατο όγδοο με την παρ.7ζ' του άρθρου 173 του ν.4261/14 , ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ελέγχου, θεσπίζεται Κανονισμός Λειτουργίας της τελευταίας, με τον οποίο ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες σε σχέση με τα παραπάνω θέματα, καθώς και κάθε άλλο θέμα οργάνωσης, λειτουργίας, και υποστήριξής της.

ε. Η θητεία της Επιτροπής Ελέγχου ορίζεται τριετής. Σε περίπτωση παραίτησης ή παύσης μέλους ή για όποιον άλλο λόγο πρόωρης λήξης της θητείας αυτού ορίζεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της, ο αντικαταστάτης αυτού ορίζεται με τη διαδικασία του άρθρου αυτού μέχρι την ολοκλήρωση του υπολοίπου της θητείας του απερχόμενου μέλους.»

[Αρχή Τροποποίησης]«Στην Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου μπορούν να συμμετέχουν μέλη διδακτικού προσωπικού Α.Ε.Ι. πλήρους απασχόλησης, που δεν προέρχονται από την Ε.Ε.Ε.Π.. Τα μέλη αυτά της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου, απαγορεύεται για το χρονικό διάστημα της θητείας τους και πέντε (5) έτη μετά τη λήξη της να παρέχουν, με οποιονδήποτε τρόπο,

υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση, στην ΟΠΑΠ Α.Ε.. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, παύει η θητεία των μελών της Τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου που παραβαίνουν τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων και τους επιβάλλεται πρόστιμο, ίσο με το δεκαπλάσιο των συνολικών αποδοχών που έλαβαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους.» - Προσθήκη εδαφίων στο τέλος της περίπτωσης ε της παρ. 3^Α με την παρ. 4 του άρθρου 35 του ν. 4223/ 13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13- - Προσθήκη περίπτωσης 3^Α στο άρθρο 28 με την παρ.2 του άρθρου 24 του ν.4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13- 24

(Με την παρ. 24 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14, ορίζεται ότι : “24. Η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3051/2002 (Α' 220), ισχύει για τα μέλη και το προσωπικό που υπηρετεί στην Ε.Ε.Ε.Π., η δε προβλεπόμενη παράσταση μπορεί να λάβει χώρα και με δικηγόρους που υπηρετούν σε αυτήν ή με τους οποίους αυτή συνεργάζεται, με βάση τη διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 28 του ν. 4002/2011. Το αυτό ισχύει και για τα μέλη της Επιτροπής της παραγράφου 3Α του άρθρου 28 του ν. 4002/2011, όπου η προβλεπόμενη παράσταση λαμβάνει χώρα με δικηγόρους, τους οποίους αυτή επιλέγει και συνεργάζεται”).

4. Οι θέσεις μόνιμου «ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου». – Προσθήκη των ως άνω λέξεων με την παρ.14 του άρθρου 7 του ν.4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12- διοικητικού προσωπικού της Ε.Ε.Ε.Π. που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3229/2004 αυξάνονται κατά τριάντα (30) και οι θέσεις επιστημονικού προσωπικού με εξειδίκευση στα τυχερά παίγνια που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο αυξάνονται κατά δέκα (10). Οι θέσεις αυτές κατανέμονται ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα με τον Οργανισμό της Ε.Ε.Ε.Π..

Οι τακτικές και οι πρόσθετες αποδοχές του προσωπικού της Ε.Ε.Ε.Π., καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η μισθοδοσία, πρόσθετα επιδόματα ή αποζημιώσεις των αποσπασμένων υπαλλήλων βαρύνουν την Ε.Ε.Ε.Π..

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται τυχόν πρόσθετη ειδική αμοιβή για το προσωπικό που υπηρετεί με απόσπαση στην Ε.Ε.Ε.Π..

]Στην εξειδίκευση του επιστημονικού προσωπικού του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν.3229/2004 (Α' 38) και του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 28 του ν.4002/2011 (Α' 180) προστίθενται εξειδίκευση ή εξειδικεύσεις και σε άλλα αντικείμενα που

θα ορίσει με απόφαση της η Ε.Ε.Ε.Π. ανάλογα με τις ανάγκες λειτουργίας της. – Με την παρ.13 του άρθρου 7 του ν.4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12- 2-

(Με την παρ. 16 του άρθρου 7 του Ν. 4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12, ορίζεται ότι : “16. Για τις θέσεις των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν.3229/2004 (Α' 38) και της παρ. 4 του άρθρου 28 του ν.4002/2011 (Α' 180) δεν εφαρμόζονται από τότε που ίσχυσαν οι διατάξεις του άρθρου 33 του ν.4024/2011 (Α' 226)”)

(Με την παρ. 6 του άρθρου 23 του Ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13, όπως τροποποιήθηκε, ορίζεται ότι : “6.α. Με τον Οργανισμό της Ε.Ε.Ε.Π., οι προβλεπόμενες στην παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3229/2004 και στην παρ. 4 του άρθρου 28 του ν. 4002/2011 οργανικές θέσεις της Ε.Ε.Ε.Π., μπορεί να κατανέμονται μεταξύ διοικητικού και επιστημονικού προσωπικού με αριθμητικά διαφορετικό τρόπο από τον προβλεπόμενο στις παραπάνω διατάξεις. «Οι δικηγόροι που υπηρετούν στην Ε.Ε.Ε.Π. με σχέση έμμισθης εντολής προσλαμβάνονται μετά από δημόσια ανακοίνωση και επιλογή, η οποία διενεργείται από τριμελή επιτροπή που ορίζεται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..»

β. Με τον Οργανισμό και τους Κανονισμούς της Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να ορίζονται τα όργανά της που είναι αρμόδια για τη λήψη των κατά περίπτωση προβλεπομένων από αυτούς αποφάσεων. Οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν να μεταβιβάζονται κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου αυτού”).

5. Το προσωπικό της Ε.Ε.Ε.Π. υποχρεούται για το χρονικό διάστημα της υπηρεσίας του στην Ε.Ε.Ε.Π. και πέντε (5) χρόνια μετά την απομάκρυνσή του καθ' οποιονδήποτε τρόπο από αυτήν, να μην παρέχει, υπηρεσία με έννομη σχέση, σε νομικό ή φυσικό πρόσωπο ελεγχόμενο από την Ε.Ε.Ε.Π..

6. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3229/2004 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η θητεία του Προέδρου και των υπόλοιπων μελών της Ε.Ε.Ε.Π. είναι τετραετής και μπορεί να ανανεώνεται για μία μόνο φορά. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Ε.Π. διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Η σύνθεση των μελών της Ε.Ε.Ε.Π. πλην του Προέδρου, ανανεώνεται κατά το ήμισυ ανά διετία. Με την απόφαση διορισμού της Ε.Ε.Ε.Π. που εκδίδεται για πρώτη φορά καθορίζονται τα μέλη για τα οποία η θητεία είναι διετής. Τα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π., οι σύζυγοί

τους και οι συγγενείς τους α' και β' βαθμού, απαγορεύεται να είναι εταίροι, μέτοχοι, μέλη διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστές, υπάλληλοι, τεχνικοί ή άλλοι σύμβουλοι ή μελετητές σε επιχείρηση που αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα των τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων. Τα ανωτέρω αποτελούν κώλυμα διορισμού ή λόγο παύσης μέλους της Ε.Ε.Ε.Π.. Επίσης, τα μέλη της Ε.Ε.Ε.Π. απαγορεύεται για το χρονικό διάστημα της θητείας τους και πέντε (5) έτη μετά τη λήξη της να παρέχουν, με οποιονδήποτε τρόπο, υπηρεσία με έμμισθη εντολή ή με οποιαδήποτε έννομη σχέση, σε ελεγχόμενο από την Ε.Ε.Ε.Π. φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, παύει η θητεία των μελών της Ε.Ε.Ε.Π. που παραβαίνουν τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων και τους επιβάλλεται πρόστιμο, ίσο με το δεκαπλάσιο των συνολικών αποδοχών που έλαβαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους.»

7. Πόροι της Ε.Ε.Ε.Π. είναι:

«α. Ποσοστό 0,5% επί του μικτού κέρδους (GGR) όλων των τυχερών παιγνίων, που διεξάγονται στην Ελληνική Επικράτεια. Με την παρούσα διάταξη τροποποιούνται αντίστοιχα οι κείμενες διατάξεις που, ορίζουν την κατά περίπτωση οικονομική συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στο μικτό κέρδος τυχερών παιγνίων, η οποία μειώνεται κατά ίδιο ποσοστό.

β. Ποσοστό 10% επί των επιβαλλόμενων διοικητικών προστίμων του άρθρου 51 του παρόντος νόμου, καθώς και επί των διοικητικών προστίμων που επιβάλλονται από την Ε.Ε.Ε.Π., με βάση άλλες διατάξεις, που αφορούν τους λοιπούς εν λειτουργία φορείς αδειοδότησης και ελέγχου, από την ημερομηνία κατά την οποία η Ε.Ε.Ε.Π. θα αναλάβει την άσκηση των αρμοδιοτήτων των φορέων αυτών, όπως και επί εκείνων που έχουν ήδη επιβληθεί, αλλά δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι την παραπάνω ημερομηνία. Τα παραπάνω πρόστιμα εισπράττονται από την Ε.Ε.Ε.Π., η οποία, στο τέλος κάθε ημερολογιακού μήνα, αποδίδει ποσοστό ενενήντα τοις εκατό (90%) του ποσού των προστίμων που έχει εισπραχθεί, στο Ελληνικό Δημόσιο.

γ. Τα διοικητικά τέλη και παράβολα που ορίζονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, καθώς και όσα προβλέπονται να καταβάλλονται, με βάση άλλες διατάξεις, σε λοιπούς εν λειτουργία φορείς αδειοδότησης και ελέγχου, τις αρμοδιότητες των οποίων αναλαμβάνει η Ε.Ε.Ε.Π.» - Αντικατάσταση των περιπτώσεων Α, Β και Γ της παρ. 7 του άρθρου 28 με την παρ. 6 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

«δ. Πόροι που προέρχονται από προγράμματα της Ε.Ε., διεθνών οργανισμών και από λοιπά προγράμματα χρηματοδότησης το αντικείμενο των οποίων είναι σχετικό με τις αρμοδιότητες, τις δραστηριότητες και τις υποδομές της Ε.Ε.Ε.Π..

ε. Κάθε άλλο νόμιμο έσοδο.

Η καταβολή των πόρων πραγματοποιείται απευθείας από τους υπόχρεους προς την Ε.Ε.Ε.Π.. Η διαδικασία και ο χρόνος καταβολής και είσπραξης, οι προσαυξήσεις σε περίπτωση καθυστέρησης της καταβολής, η διαδικασία βεβαίωσης και αναγκαστικής είσπραξης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), καθώς και κάθε συναφές θέμα, ορίζονται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.» - Αντικατάσταση των περιπτώσεων Δ και Ε στην παρ. 7 του άρθρου 28 με την παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

8. Η Ε.Ε.Ε.Π. υποχρεούται να συντάσσει και να δημοσιεύει ετήσιους ισολογισμούς που έχουν ελεγχθεί από ορκωτό ελεγκτή. Υποχρεούται επίσης να συντάσσει εγκαίρως ετήσιο προϋπολογισμό που υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών και προσαρτάται στο γενικό προϋπολογισμό του κράτους. Σε περίπτωση ελλείμματος του προϋπολογισμού της Ε.Ε.Ε.Π., χορηγούνται σε αυτήν με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών έσοδα και πιστώσεις, που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό. Αν εμφανιστεί πλεόνασμα, τούτο αποδίδεται εν όλω ή εν μέρει στο Δημόσιο με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Τον Μάρτιο κάθε τρέχοντος έτους η Ε.Ε.Ε.Π. υποβάλλει απολογιστική έκθεση πεπραγμένων στον Υπουργό Οικονομικών.

«9 «Ανεξάρτητα από την ύπαρξη και λειτουργία νομικής υπηρεσίας» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ.8 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14- η Ε.Ε.Ε.Π., με απόφασή της, μπορεί να αναθέτει την υποστήριξη και διεκπεραίωση δικαστικών και εξωδικαστικών υποθέσεων ή/και την παροχή συμβουλών και γνωμοδοτήσεων σε εξειδικευμένους δικηγόρους στον Άρειο Πάγο, των οποίων η αμοιβή συμφωνείται κατά υπόθεση ή ομάδα υποθέσεων ή κατά γνωμοδότηση.» -Προσθήκη παρ. 9 στο άρθρο 28 με την παρ.6 του άρθρου 34 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13-

«10. Από την 1.6.2014 η Ε.Ε.Ε.Π. καθίσταται καθολικός διάδοχος όλων των εκκρεμών, κατά την δημοσίευση του νόμου αυτού, δικών κατά του Ελληνικού Δημοσίου και του Υπουργού

Οικονομικών, όπως και εκείνων που θα προκύψουν στο μέλλον, και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο οποιοδήποτε θέμα σχετικό με την αγορά παιγνίων. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών διαβιβάζουν στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε σχετικό, με τις παραπάνω υποθέσεις, φάκελο ή έγγραφο, προκειμένου να συγκροτηθεί το απαιτούμενο αρχείο διαχείρισης των υποθέσεων αυτών. Κατ' εξαίρεση, ο χειρισμός κάθε είδους δικαστικών υποθέσεων σχετικών με τα καζίνο, που αφορούν ή έχουν ως αιτία τους πράξεις ή παραλήψεις της Διοίκησης, οι οποίες εκκρεμούσαν μέχρι την ημερομηνία μεταφοράς αρμοδιοτήτων της παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4182/2013, καθώς και όσων τέτοιων δημιουργούνται μετά την ημερομηνία αυτή, για τις οποίες ο κρίσιμος χρόνος προσδιορίζεται πριν την παραπάνω ημερομηνία μεταφοράς αρμοδιοτήτων, παραμένει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, το οποίο τις διεκπεραιώνει με την υπηρεσιακή υποστήριξη της Ε.Ε.Ε.Π.. Το αυτό ισχύει και για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, όπου, ως αρμόδια υπηρεσία, συνεχίζει να θεωρείται η υπηρεσία, από την οποία μεταφέρθηκαν οι παραπάνω αρμοδιότητες.» - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 28 με την παρ. 8. του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14

(Με την παρ. 17 του άρθρου 7 του Ν. 4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12, ορίζεται ότι :
“17. Μετατάξεις έως δεκαπέντε (15) υπαλλήλων και αποσπάσεις προς την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου και για περίοδο έξι μηνών από αυτή, πραγματοποιούνται κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων με μόνη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Επιτροπής, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 68 του ν.4002/2011 (Α' 180)”).

Άρθρο 29

Κανονισμοί της Ε.Ε.Ε.Π.

«1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π., θεσπίζεται ο Οργανισμός της Ε.Ε.Ε.Π.» -Αντικατάσταση της παρ.1 του άρθρου 29 με την παρ.9 του άρθρου 173 του ν.4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

«2α) Με τον Οργανισμό της Ε.Ε.Ε.Π. ρυθμίζονται ενδεικτικά τα θέματα που αφορούν το οργανόγραμμα των υπηρεσιών, την εσωτερική λειτουργία, τις κατηγορίες, τους κλάδους και

τις ειδικότητες του προσωπικού, καθώς και τον τρόπο και τις προϋποθέσεις ένταξης στις οργανικές θέσεις, τον αριθμό και την κατανομή των οργανικών θέσεων, τις σχέσεις εργασίας και έργου, τη σύσταση, τον τρόπο, το χρόνο και τους όρους λειτουργίας ομάδων εργασίας, το χρόνο και το ωρολόγιο πρόγραμμα λειτουργίας των υπηρεσιών, τις διαβαθμίσεις εμπιστευτικότητας των εγγράφων και των πληροφοριών και τις υποχρεώσεις εχεμύθειας που διέπουν το προσωπικό και τους με οποιονδήποτε τρόπο συνεργαζόμενους με την Αρχή, την νομική υποστήριξη και τη δικαστική εκπροσώπηση της Ε.Ε.Ε.Π. από πληρεξούσιους δικηγόρους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με το προσωπικό, τη διάρθρωση, τη λειτουργία και την εσωτερική οργάνωση της Ε.Ε.Ε.Π..

β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται μετά από πρόταση της Ε.Ε.Ε.Π. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως θεσπίζονται:

αα. Ο Κανονισμός Οικονομικής Λειτουργίας και Διαχείρισης, με τον οποίο ρυθμίζονται ενδεικτικά τα θέματα που αφορούν στην είσπραξη, τη διαχείριση και τη διάθεση των πόρων, τις κάθε είδους αποζημιώσεις, τη λογιστική καταγραφή και παρακολούθηση και κάθε άλλο συναφές θέμα.

ββ. Ο Κανονισμός Προμηθειών και Μισθώσεων, με τον οποίο ρυθμίζονται ενδεικτικά τα θέματα εκτέλεσης προμηθειών υπηρεσιών και αγαθών, τα θέματα που αφορούν κάθε είδους μισθώσεις κινητών και ακινήτων πραγμάτων και υπηρεσιών και κάθε άλλο συναφές θέμα.

γγ. Ο Κανονισμός Μελετών και Έργων, με τον οποίο ρυθμίζονται ενδεικτικά τα θέματα που αφορούν την εκπόνηση μελετών, την εκτέλεση έργων και κάθε άλλο συναφές θέμα.

δδ. Ο Κανονισμός Κίνησης, με τον οποίο ρυθμίζονται ενδεικτικά τα θέματα που αφορούν τις κάθε είδους μετακινήσεις των μελών της, του προσωπικού που υπηρετεί στην Ε.Ε.Ε.Π. και των ελεγκτικών οργάνων, τα μεταφορικά της μέσα, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα.

«Για το υπηρεσιακό και ελεγκτικό της έργο και μέχρι την απόκτηση ιδίων μεταφορικών μέσων, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να χρησιμοποιεί μέσα δημόσιας ή ιδιωτικής χρήσης κατά δωρεάν παραχώρηση της χρήσης, εφόσον επιβαρύνεται αποκλειστικά και μόνο με το κόστος των καυσίμων.» -Προσθήκη εδαφίου μετά το πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης δδ της περίπτωσης β της παρ. 2 του άρθρου 29 με την παρ. 7^α του άρθρου 34 του ν. 4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13

Μέχρι την έκδοση των παραπάνω Κανονισμών τα σχετικά θέματα ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των προβλεπομένων από τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 54 του νόμου αυτού.

γ) Στον Οργανισμό και στους Κανονισμούς της Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να περιλαμβάνονται και να ενσωματώνονται υφιστάμενες κάθε φορά ρυθμίσεις ή εξαιρέσεις, όμοιες ή ανάλογες εκείνων που ισχύουν για άλλους δημόσιους Φορείς, Αρχές και Υπηρεσίες διεξαγωγής ελέγχων και δίωξης, που έχουν ως σκοπό τη διαπίστωση και την πάταξη του εγκλήματος και την τήρηση της δημόσιας τάξης, καθώς και για δημόσιους Φορείς, Αρχές και Υπηρεσίες που ασκούν ελέγχους νόμιμης λειτουργίας σε διάφορους άλλους τομείς της αγοράς.» -Αντικατάσταση της παρ.2 του άρθρου 29 με την παρ.4 του άρθρου 23 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13

(Με την παρ. 5 του άρθρου 23 του Ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13, ορίζεται ότι : “5. Στην Ε.Ε.Ε.Π. για την κάλυψη των σχετικών αναγκών, μπορεί να αποσπάται, κατά τις κείμενες διατάξεις, προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του ν. 4002/2011, όπου απαιτείται διεξαγωγή αστυνομικού έργου της περίπτωσης ζ’ της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου και εκείνων του ν. 3691/2008 (Α’ 166). Το αποσπασμένο προσωπικό λαμβάνει το σύνολο των αποδοχών που θα λάμβανε στη θέση στην οποία υπηρετούσε πριν την απόσπαση, η δε υπηρεσία στην Ε.Ε.Ε.Π. θεωρείται, για κάθε συνέπεια, ως κανονική υπηρεσία στο Σώμα Ασφαλείας από το οποίο αυτό προέρχεται. Η απόσπαση γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη”).

«3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π., που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται ο Κανονισμός Παιγνίων, ο οποίος διακρίνεται στα ακόλουθα κεφάλαια:

Κεφάλαιο πρώτο: Προδιαγραφές παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων παιγνίων.

Κεφάλαιο δεύτερο: Αδειοδότηση παρόχων και πιστοποιήσεις προσώπων, παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων.

Κεφάλαιο τρίτο: Προϋποθέσεις λειτουργίας και διεξαγωγής των παιγνίων.

Κεφάλαιο τέταρτο: Εμπορική επικοινωνία.

Κεφάλαιο πέμπτο: Προϋποθέσεις συμμετοχής των παικτών στα παίγνια.

Κεφάλαιο έκτο: Μέτρα προστασίας του κοινού και των παικτών.

Κεφάλαιο έβδομο: Έλεγχοι συμμόρφωσης.

Κεφάλαιο όγδοο: Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις.

Με τον Κανονισμό Παιγνίων καθορίζονται, στο πλαίσιο των κειμένων διατάξεων, τα ειδικότερα θέματα και οι λεπτομέρειές τους σχετικά με τα παίγνια ως εξής:

1) Οι όροι των αδειών των παιγνίων.

2) Οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών ή παραχώρησης δικαιωμάτων διεξαγωγής παιγνίων, οι κάτοχοι αδειών και πιστοποιήσεων, καθώς και η μορφή, ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των κάθε είδους ελέγχων.

3) Οι προϋποθέσεις πιστοποίησης και εγγραφής στα οικεία μητρώα των κατασκευαστών και των εισαγωγέων τυχερών παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, όπως και των τεχνικών όλων των παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών.

4) Η ειδικότερη διαδικασία χορήγησης των αδειών και οι διαδικασίες παρακολούθησης, εποπτείας, ελέγχου, τήρησης των όρων των αδειών και των υποχρεώσεων του νόμου αυτού από τους κατόχους των αδειών.

5) Η διαδικασία πιστοποίησης, η διάρκειά της και η εγγραφή στα οικεία μητρώα των καταστημάτων, των παιγνιομηχανημάτων, των παιγνίων ή των ιστοτόπων διεξαγωγής παιγνίων, καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών.

6) Το περιεχόμενο και η μορφή της υποχρεωτικής σήμανσης της πιστοποίησης αναφορικά με τα παίγνια, τα καταστήματα, τα παιγνιομηχανήματα και τους ιστοτόπους, καθώς και το περιεχόμενο και η μορφή της υποχρεωτικής σήμανσης της απαγόρευσης εισόδου στα άτομα

της παραγράφου 1 του άρθρου 33 σε καταστήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή σε ιστοτόπους διεξαγωγής τυχερών παιγνίων.

7) Ο τρόπος επικύρωσης μέσω του Π.Σ.Ε.Ε. της συμμετοχής σε τυχερά παίγνια σύμφωνα με το άρθρο 32.

8) Ο τρόπος έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτής, καθώς και πρόσθετοι περιορισμοί που μπορούν να ενσωματωθούν σε αυτήν από τον ίδιο τον παίκτη.

9) Οι κανόνες υπεύθυνου παιχνιδιού που αφορούν τους κατόχους άδειας, όσους εκμεταλλεύονται παίγνια, τους παρόχους, τους παίκτες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τους ιδιοκτήτες των καταστημάτων, τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs), τους διαφημιστές και κάθε εμπλεκόμενο στη σχετική διαδικασία.

10) Οι υποχρεώσεις του κατόχου ή των εκμεταλλευτών της άδειας προκειμένου να διασφαλίζεται η μη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια ατόμων της παραγράφου 1 του άρθρου 33.

11) Ο έλεγχος των συμβάσεων προσχώρησης στο παίγνιο που συνάπτουν οι παίκτες με τους κατόχους των αδειών ή όσους εκμεταλλεύονται, διεξάγουν και λειτουργούν τυχερά παίγνια, με στόχο την προστασία των παικτών από καταχρηστικές ή παρακωλυτικές πρακτικές, όπως δέσμευση ποσού για επόμενο στοίχημα, καταβολή ποσού κερδών εφόσον υπερβαίνει ορισμένο ύψος κερδών.

12) Ο τρόπος ενημέρωσης των παροχών υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) από την Ε.Ε.Ε.Π., προκειμένου να διασφαλίζεται η φραγή μη αδειοδοτημένων ιστοτόπων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου από τους χρήστες.

13) Οι απαιτούμενες προϋποθέσεις λειτουργίας και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των εξυπηρετητών (servers) και του λογισμικού των παιγνίων για τους κατόχους της άδειας και όσους εκμεταλλεύονται παίγνια είτε με παιγνιομηχανήματα είτε μέσω του διαδικτύου, καθώς και η περιοδικότητα και το ακριβές περιεχόμενο των δεδομένων που αποστέλλονται στην Ε.Ε.Ε.Π..

14) Ο προσδιορισμός πανελλαδικά των ωρών λειτουργίας των καταστημάτων, των ελαχίστων αποστάσεων μεταξύ των πιστοποιημένων καταστημάτων και αναλόγως του τύπου

της πιστοποίησης, από την κύρια είσοδο σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οικοτροφείων, η ελάχιστη επιφάνεια των χώρων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

15) Τα θέματα του χρόνου λειτουργίας των επιχειρήσεων καζίνο εντός του έτους και του ωραρίου, καθώς και ο τρόπος και οι προϋποθέσεις πιστοποίησης των με κάθε σχέση απασχολουμένων ή συνεργαζομένων με τις επιχειρήσεις καζίνο.

16) Οι κανονιστικές αποφάσεις που προβλέπεται να εκδίδονται από τα διοικητικά όργανα οι αρμοδιότητες των οποίων μεταβιβάστηκαν στην Ε.Ε.Π. με βάση τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 92 του ν. 4182/ 2013, καθώς και εκείνες που προβλέπονται στα άρθρα 16 έως 23 του ν. 3229/2004.

17) Η εμπορική επικοινωνία των παιγνίων, τα της διαφήμισης των παιγνίων, ιδιαίτερα των τυχερών, και οι κανόνες δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν τις σχετικές δραστηριότητες. Η διαφήμιση πρέπει να εξασφαλίζει ένα ιδιαίτερος αυστηρό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στον τομέα των παιγνίων και σε κάθε περίπτωση να είναι λελογισμένη και να περιορίζεται αυστηρά σε ό,τι απαιτείται προκειμένου να κατευθυνθούν οι καταναλωτές προς τα ελεγχόμενα δίκτυα παιγνίων.

Η διαφήμιση δεν θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της φυσικής ροπής των καταναλωτών προς τα παίγνια μέσω της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής τους σε αυτά καθιστώντας μεταξύ άλλων κοινότητα τα παίγνια ή προβάλλοντας μια θετική εικόνα σε σχέση με το γεγονός ότι τα πραγματοποιούμενα έσοδα προορίζονται για δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος ή ακόμα αυξάνοντας τη δύναμη έλξης των παιγνίων μέσω διαφημιστικών μηνυμάτων που προβάλλουν παραπλα-νητικώς σημαντικά κέρδη.

18. Οι τεχνικές απαιτήσεις και εξασφαλίσεις για τη λειτουργία του Πληροφορικού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.), ώστε να επιτυγχάνεται:

18.1. Η ηλεκτρονική παρακολούθηση όλων των μορφών παιγνίων και όλων των πιστοποιημένων παιγνιομηχανημάτων και ιστοτόπων.

18.2. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παιγνιο-μηχανημάτων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, που είναι εγκατεστημένα στα πιστοποιημένα καταστήματα, καθώς και η

παρακολούθηση και ο έλεγχος των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται μέσω αδειοδοτημένων ιστοτόπων. Ο χρόνος παρακολούθησης μπορεί να είναι πραγματικός ή/και μεταγενέστερος, μέσω αποθηκευμένων δεδομένων. Το είδος των δεδομένων, ο τρόπος μετάδοσης και αποθήκευσής τους, τα μέσα που χρησιμοποιούνται, ο τόπος και ο χώρος που φυλάσσονται, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

18.3. Ο άμεσος εντοπισμός τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων παιγνιομηχανημάτων και κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων.

18.4. Η συλλογή από τα παιγνιομηχανήματα και τα Κ.Π.Σ., η αποθήκευση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση των αναγκαίων δεδομένων, για όλες τις μορφές τυχερών παιγνίων και για όλα τα παιγνιομηχανήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων και ιστοτόπους.

18.5. Η διασφάλιση της ομαλής και αξιόπιστης διεξαγωγής όλων των μορφών παιγνίων.

19. Οι ελάχιστες απαιτούμενες λειτουργικές και επιχειρησιακές δυνατότητες των Κ.Π.Σ. και του δικτύου επικοινωνιών, οι διαδικασίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης, λειτουργίας και αναβάθμισης τους, καθώς και το επίπεδο πρόσβασης των κατόχων αδειών στα δεδομένα που συλλέγονται.

20. Το μέγιστο ποσό κέρδους που αποδίδει κάθε μορφή τυχερού παιγνίου, ο χρόνος και ο τρόπος καταβολής των κερδών, οι όροι μεγιστοποίησης κατά τυχαία περιοδικότητα (τζάκποτ) των κερδών που προκύπτουν στο διαδίκτυο ή από κάθε παιγνιομηχανήμα ή από όλα τα παιγνιομηχανήματα που λειτουργούν στο ίδιο πιστοποιημένο κατάστημα και οι όροι και οι τεχνικές προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της απόδοσης του ελάχιστου αποδιδόμενου ποσοστού κέρδους της παραγράφου 1, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ορθή, στατιστικά αμερόληπτη και ακριβής επίτευξή του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου και της παραγράφου 1.

21. Ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία ταυτοποίησης των παικτών και καταβολής των κερδών τους στους λογαριασμούς που αυτοί τηρούν σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών.

22. Η μορφή, το περιεχόμενο, η διαδικασία έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη λειτουργία της.

23. Τον τύπο, τη μορφή και το περιεχόμενο των ειδικών σημάτων για τις χορηγούμενες πιστοποιήσεις.

24. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τη διαδικασία, τα δικαιολογητικά και το ύψος του παραβόλου, όπου αυτό δεν προβλέπεται από ειδικότερες διατάξεις, για τη χορήγηση κάθε είδους προβλεπόμενης πιστοποίησης ή/και αδειοδότησης προσώπων, παιγνίων, τεχνικών μέσων διεξαγωγής παιγνίων, παιγνιομηχανημάτων, συστημάτων, εξοπλισμού, και καταστημάτων διεξαγωγής παιγνίων.

25. Την εξειδίκευση του είδους και του ύψους των επιβαλλόμενων διοικητικών κυρώσεων, εντός των ορίων που θέτουν οι κείμενες διατάξεις, ανά παράβαση ή ανά κατηγορία παραβάσεων ή ανά παιγνιομηχάνημα και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

26. Ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων, τη διαδικασία ελέγχου και πιστοποίησής τους, τη διαδικασία είσπραξης των προστίμων, τον τρόπο καταβολής και την ειδικότερη διαδικασία αναγκαστικής είσπραξης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεων Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), όπως και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

27. Τα ειδικότερα θέματα του άρθρου 53 του νόμου αυτού, περιλαμβανομένων των χαρακτηριστικών, των υποχρεώσεων, των δεσμεύσεων, των περιορισμών και των απαγορεύσεων που αφορούν τους κατόχους άδειας, του ελάχιστου αποδιδόμενου στους συμμετέχοντες ποσοστού κέρδους, καθώς και των αναγκαίων πιστοποιήσεων και των υποχρεώσεων και κυρώσεων που επιβάλλονται σε τρίτους που, με οποιονδήποτε τρόπο, εμπλέκονται στη διεξαγωγή και μετάδοση των παιγνίων του άρθρου αυτού.

28. Τα θέματα λειτουργίας του Σώματος Ελεγκτών Παιγνίων, τις ειδικεύσεις στα αντικείμενα του ελέγχου, την περιοδικότητα συμμετοχής των Ελεγκτών στους ελέγχους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

29. Ο τρόπος, η διαδικασία και τα είδη του ασκούμενου ελέγχου ορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Οι έλεγχοι αφορούν ενδεικτικά τη νομιμότητα διεξαγωγής του παιγνίου, την τήρηση των κανόνων διεξαγωγής του, την εφαρμογή των όρων της άδειας, την οικονομική διαχείριση του παιγνίου, την απόδοση των κερδών στους παίκτες στο Δημόσιο και τους δικαιούχους φορείς του, όπως αυτές προβλέπονται από τις κείμενες

διατάξεις, τις άδειες και τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί μεταξύ των αδειοδοτημένων παρόχων και του Ελληνικού Δημοσίου.

30. Ο τρόπος πιστοποίησης των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών που καθορίζει η Ε.Ε.Ε.Π. για τα κάθε είδους πληροφοριακά συστήματα των αδειοδοτημένων παρόχων παιγνίων. Κατά τη διαδικασία των πιστοποιήσεων αυτών, όπως και εκείνων των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 44 του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε παιγνίου, εξοπλισμού ή μέσου που χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή του, η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να ζητά και να δέχεται, πιστοποιήσεις, οι οποίες έχουν χορηγηθεί από ανεξάρτητα εξειδικευμένα εργαστήρια ή οργανισμούς πιστοποίησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων. Με τον παραπάνω Κανονισμό προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φορείς αυτοί προκειμένου οι πιστοποιήσεις τους να γίνονται δεκτές.

31. Τα ειδικότερα κριτήρια, βάσει των οποίων η ΟΠΑΠ Α.Ε. συμβάλλεται με πράκτορες, ιδίως δε κριτήρια δημογραφικά, ώστε να υφίσταται εύλογη σχέση ανάμεσα στον αριθμό των πρακτορείων σε κάθε περιοχή προς τον πληθυσμό της περιοχής αυτής, προκειμένου να αποτρέπεται μεγάλη συγκέντρωση πρακτορείων στην ίδια εδαφική περιοχή, κριτήρια και προϋποθέσεις για τη διασφάλιση των βασικών σκοπών και των θεμελιωδών αρχών της πρακτόρευσης τυχερών παιγνίων, ιδίως δε την εμπέδωση της δημόσιας τάξης, την προστασία του κοινού από τον εθισμό στα τυχερά παίγνια, την πρόληψη της απάτης, την καταστολή του εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την προστασία των ανηλίκων και των καταναλωτών, την εξασφάλιση της διαφάνειας και του αδιάβλητου των τυχερών παιγνίων, την κανονική, απρόσκοπτη, ελεγχόμενη και ασφαλή διεξαγωγή των τυχερών παιγνίων, καθώς και τον αυστηρό έλεγχο των όρων και των προϋποθέσεων διεξαγωγής της στοιχηματικής δραστηριότητας και της συμμετοχής του κοινού σε αυτή, ώστε με τον τρόπο αυτόν να εξασφαλίζεται η ακεραιότητα των γεγονότων, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της στοιχηματικής δραστηριότητας, οι βασικοί κανόνες, οι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας της επιχείρησης του πράκτορα.

32. Κάθε άλλο θέμα που από τις κείμενες διατάξεις προβλέπεται να ρυθμίζεται από τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή με σχετικές με τα θέματα αυτά κανονιστικές αποφάσεις της Ε.Ε.Ε.Π..

- Το άρθρο 30, όπως ισχύει, αναφέρεται στο πληροφοριακό σύστημα εποπτείας και ελέγχου (ΠΣΕΕ). Από τις επί μέρους διατάξεις του εν λόγω άρθρου, προκύπτει ότι το

Όπου, στις κείμενες διατάξεις, αναφέρεται ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων εννοείται ο Κανονισμός Παιγνίων.» - Αντικατάσταση της παρ.3 του άρθρου 29 με την παρ.10 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14 – Είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ- 81 Α/5-4-13-Με την παρ.7β του άρθρου 34 του ν.4223/13, ΦΕΚ-287 Α/31-12-13-

4. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ρυθμίζονται η εμπορική επικοινωνία των παιγνίων, τα της διαφήμισης των παιγνίων, ιδιαίτερα των τυχερών, και οι κανόνες δεοντολογίας που πρέπει να διέπουν τις σχετικές δραστηριότητες.

Η διαφήμιση πρέπει να εξασφαλίζει ένα ιδιαίτερο αυστηρό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών στον τομέα των παιγνίων και σε κάθε περίπτωση να είναι λελογισμένη και να περιορίζεται αυστηρώς σε ό,τι απαιτείται προκειμένου να κατευθυνθούν οι καταναλωτές προς τα ελεγχόμενα δίκτυα παιγνίων. Η διαφήμιση δεν θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενίσχυση της φυσικής ροπής των καταναλωτών προς τα παίγνια μέσω της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής τους σε αυτά καθιστώντας μεταξύ άλλων κοινότυπα τα παίγνια ή προβάλλοντας μια θετική εικόνα σε σχέση με το γεγονός ότι τα πραγματοποιούμενα έσοδα προορίζονται για δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος ή ακόμα αυξάνοντας τη δύναμη έλξης των παιγνίων μέσω διαφημιστικών μηνυμάτων που προβάλλουν παραπλανητικώς σημαντικά κέρδη. Κάθε παραβίαση των προηγούμενων κανόνων επιφέρει την επιβολή κυρώσεων που καθορίζονται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

«5. Ο Κανονισμός Διεξαγωγής Παιγνίων και ο Οργανισμός της Ε.Ε.Ε.Π. ή οι αποφάσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 54, μπορούν να ενσωματώνουν μεταβατικές περιόδους έναρξης ισχύος όλων ή ορισμένων διατάξεών τους.

6. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. ορίζεται ο κώδικας της επίσημης ενιαίας ορολογίας που χρησιμοποιείται για την απεικόνιση των οικονομικών στοιχείων που αφορούν τα τυχερά παίγνια.» - Προσθήκη παρ. 5 και 6 στο άρθρο 29 με την παρ. 11 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

υπόψη σύστημα φαίνεται πως έχει δημιουργηθεί προς τη σωστή κατεύθυνση εξασφαλίζοντας ικανοποιητικό σύστημα ελέγχου⁵⁷

⁵⁷ **Άρθρο 30**

Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.)

1. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων του άρθρου 29 καθορίζονται οι τεχνικές απαιτήσεις και εξασφαλίσεις για τη λειτουργία του Πληροφορικού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.), ώστε να επιτυγχάνεται:

Α. Ηλεκτρονική παρακολούθηση όλων των μορφών παιγνίων και όλων των πιστοποιημένων παιγνιομηχανημάτων και ιστοτόπων.

β. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των παιγνιομηχανημάτων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, που είναι εγκατεστημένα στα πιστοποιημένα καταστήματα, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των τυχερών παιγνίων που διεξάγονται μέσω αδειοδοτημένων ιστοτόπων.

«Ο χρόνος παρακολούθησης μπορεί να είναι πραγματικός ή/και μεταγενέστερος, μέσω αποθηκευμένων δεδομένων. Το είδος των δεδομένων, ο τρόπος μετάδοσης και αποθήκευσής τους, τα μέσα που χρησιμοποιούνται, ο τόπος και ο χώρος που φυλάσσονται, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.» - Προσθήκη εδαφίου στο τέλος της περίπτωσης β της παρ. 1 του άρθρου 30 με την 12 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

γ. Ο άμεσος εντοπισμός τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων παιγνιομηχανημάτων και κεντρικών πληροφοριακών συστημάτων.

δ. Η συλλογή από τα παιγνιομηχανήματα και τα Κ.Π.Σ., η αποθήκευση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση των αναγκαίων δεδομένων, για όλες τις μορφές τυχερών παιγνίων και για όλα τα παιγνιομηχανήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων και ιστοτόπους.

ε. Η διασφάλιση της ομαλής και αξιόπιστης διεξαγωγής όλων των μορφών παιγνίων.

2. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα γίνεται αποκλειστικά μέσω τερματικών συνδεδεμένων δικτυακά με Κεντρικά Πληροφορικά Συστήματα, τα οποία συνδέονται με το Π.Σ.Ε.Ε..

3. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου γίνεται αποκλειστικά μέσω ιστοτόπων συνδεδεμένων με το Π.Σ.Ε.Ε..

«4. Οι κάτοχοι της άδειας οφείλουν να διασφαλίζουν ανά πάσα στιγμή ότι κάθε παιγνιομηχάνημα ή διαδι-κτυακός τόπος βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Π.Σ.Ε.Ε., ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος και η εποπτεία του σε πραγματικό χρόνο. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων της Ε.Ε.Ε.Π. καθορίζονται οι ελάχιστες απαιτούμενες λειτουργικές και επιχειρησιακές δυνατότητες των Κ.Π.Σ. και του δικτύου επικοινωνιών, οι διαδικασίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης, λειτουργίας και αναβάθμισής τους, καθώς και το επίπεδο πρόσβασης των κατόχων αδειών στα δεδομένα που συλλέγονται.

Κάθε σύστημα παρακολούθησης και ελέγχου παιγνιο-μηχανημάτων πρέπει να διαθέτει πλήρη λογισμική και φυσική ασφάλεια, ώστε να εξασφαλίζονται πλήρως: α) η πρόσβαση από την Ε.Ε.Ε.Π. σε όλα τα πληροφορικά προγράμματα, στα αποθηκευμένα αρχεία και στοιχεία και γενικότερα σε όλες τις λειτουργικότητες (functionalities) του συστήματος αυτού, και β) η ακεραιότητα, αξιοπιστία, ακρίβεια και πιστότητα των αποθηκευμένων στα αρχεία στοιχείων και όλων των αντλούμενων στοιχείων που αποστέλλονται στο Π.Σ.Ε.Ε.. Η πλήρης και ολοκληρωμένη τεχνική υποδομή διεξαγωγής τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου, που συνδέονται μέσω Κεντρικών Πληροφορικών Συστημάτων με το Π.Σ.Ε.Ε., είναι συνεχής υποχρέωση, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας, η οποία πραγματοποιείται με ευθύνη, δαπάνες και μέριμνα των κατόχων της άδειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης επιβάλλεται πρόστιμο ή/και ανάκληση της άδειας από την Ε.Ε.Ε.Π., σύμφωνα με το άρθρο 51 του παρόντος νόμου.

Μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία του Π.Σ.Ε.Ε. από την Ε.Ε.Ε.Π., οι κάτοχοι αδειας υποχρεούνται να παρέχουν στην Ε.Ε.Ε.Π. τη δυνατότητα απομακρυσμένης πλήρους πρόσβασης στα Κεντρικά Πληροφοριακά Συστήματά τους. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. προσδιορίζονται ειδικότερα οι λεπτομέρειες του τρόπου πρόσβασής της στα Κεντρικά Πληροφοριακά Συστήματα των κατόχων αδειών, έτσι ώστε να εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.» - Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 30 με την παρ. 6 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

5. Ο κάτοχος της άδειας οφείλει να διατηρεί τα στοιχεία που λαμβάνει από τα παιγνιομηχανήματα ή το διαδικτυακό παίγνιο για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια σε ασφαλές

- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα άρθρα 32 και 33, όπως εκάστοτε ισχύουν. Στο πρώτο εξ αυτών που αναφέρεται στους όρους συμμετοχής υπάρχουν επί μέρους διατάξεις που είναι προσαρμοσμένες σε αντίστοιχες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου. Η ίδια παρατήρηση μπορεί να λάβει χώρα και για το άρθρο 33 που αφορά την προστασία των παικτών και την ατομική κάρτα του παίκτη. Στο εν λόγω άρθρο τονίζεται ρητά ότι πρόσβαση στα τυχερά παιχνίδια δεν έχουν οι ανήλικοι και τα άτομα ηλικίας 18-21 ετών. Εκτιμάται ότι η απαγόρευση για τα άτομα ηλικίας 18-21 ετών, εδράζεται στο γεγονός ότι στην ηλικία αυτή υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να εμφανιστούν φαινόμενα όπως ο εθισμός κ.λ.π, καθώς και ότι τα ίδια άτομα για μια σειρά λόγων έχουν μεγάλη δυσκολία να διαχειριστούν τέτοιες καταστάσεις (βλ. επίσης ανάλυση για το θέμα αυτό που έγινε προηγουμένως)⁵⁸

μέσο (ή μέσα) τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή των αποθηκευμένων στοιχείων εποπτείας από την Ε.Ε.Ε.Π..

6. Η Ε.Ε.Ε.Π. οφείλει να διατηρεί τα στοιχεία που λαμβάνει από κατόχους της άδειας για τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια σε ασφαλές μέσο (ή μέσα) τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή όλων των αποθηκευμένων στοιχείων εποπτείας.

⁵⁸ Άρθρο 32

Όροι συμμετοχής των παικτών

1. Η συμμετοχή στα τυχερά παίγνια, επιτρέπεται μόνο σε φυσικά πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας τους, εφόσον προηγουμένως επικυρωθεί με ενημέρωση του Π.Σ.Ε.Ε., με κάθε πρόσφορο ηλεκτρονικό ή άλλο μέσο, όπως ορίζεται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..

2. Το ελάχιστο ποσό συμμετοχής στα τυχερά παίγνια μέσω παιγνιομηχανημάτων είναι δέκα λεπτά (0,10) του ευρώ και το μέγιστο δύο (2) ευρώ. Τα ποσά αυτά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα γίνεται μόνο με την τοποθέτηση κέρματος ή χαρτονομίσματος, με επανεπένδυση μονάδων κέρδους ή με χρήση προπληρωμένης κάρτας, κατά τρόπο που να εξασφαλίζεται η ταυτοποίηση του παίκτη.

3. Απαγορεύεται η διεξαγωγή πάσης φύσεως τυχερών παιγνίων με πίστωση, καθώς και η παροχή έκπτωσης στο κόστος συμμετοχής.

4. Απαγορεύονται τυχερά παίγνια στα οποία το μέγιστο ποσό που μπορεί για μία συμμετοχή να χάσει ο παίκτης είναι ανώτερο από το χρηματικό ποσό συμμετοχής του στο κάθε παίγνιο.

5. Ο κάτοχος άδειας τυχερών παιγνίων, το πάσης φύσεως προσωπικό του, τα μέλη του οργάνου διοίκησής του, όποιος εκμεταλλεύεται και λειτουργεί παιγνιομηχανήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων και το προσωπικό του απαγορεύεται να μετέχουν σε τυχερά παίγνια που διεξάγουν οι ίδιοι. Τα μέλη και το προσωπικό της Ε.Ε.Ε.Π. απαγορεύεται να συμμετέχουν σε τυχερά παίγνια [Αρχή Τροποποίησης]«με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κανονισμού Διεξαγωγής και Έλεγχου Παιγνίων όσον αφορά τις καθοριζόμενες από αυτόν διαδικασίες ελέγχου». – Προσθήκη της ως άνω μέσα σε “” φράσης με την παρ.7 του άρθρου 22 του ν.4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

6. Απαγορεύεται σε οποιονδήποτε παίκτη να συμμετέχει σε τυχερά παίγνια μέσω παρένθετων φυσικών ή νομικών προσώπων.

Άρθρο 33

Προστασία παικτών και Ατομική Κάρτα Παίκτη

1. Οι ανήλικοι, όσοι είναι ηλικίας 18-21 ετών και οι αυτοαποκλειόμενοι απαγορεύεται να έχουν πρόσβαση σε χώρους όπου διεξάγονται τυχερά παίγνια.

2. Οι ανήλικοι επιτρέπεται να παίζουν τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια, κατάλληλα για την ηλικία τους, σύμφωνα με πιστοποίηση από την Ε.Ε.Ε.Π..

Τα παιγνιομηχανήματα στα οποία επιτρέπεται να παίζουν ανήλικοι πρέπει να είναι τοποθετημένα σε διακριτούς χώρους και να υπάρχει εποπτεία από υπεύθυνο εκμετάλλευσης, που ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 42.

- Το άρθρο 38, όπως ισχύει, αναφέρεται στα τεχνικά-παιδαγωγικά παίγνια, τα οποία είναι ελεύθερα υπό τον όρο ότι τηρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις. Την ευθύνη για την τήρηση αυτών έχει η ΕΕΕΠ. Από το περιεχόμενο του εν λόγω άρθρου προκύπτει ότι αυτό είναι προσαρμοσμένο στις σύγχρονες αντιλήψεις για το υπόψη θέμα⁵⁹

3. Οι κάτοχοι των αδειών, οι φορείς εκμετάλλευσης και διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, οι υπεύθυνοι λειτουργίας και οι υπάλληλοι των καταστημάτων, καθώς και όσοι ασκούν μόνιμα ή προσωρινά εποπτεία στους χώρους όπου λειτουργούν παιγνιομηχανήματα τυχερών παιγνίων, υποχρεούνται να απαγορεύουν στα άτομα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 την είσοδο και την παραμονή στους χώρους αυτούς. Υποχρεούνται επίσης να αναρτούν στο εσωτερικό και στο εξωτερικό των καταστημάτων, σήμανση απαγόρευσης για την είσοδο στα άτομα αυτά.

«4. Για τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα ή μέσω διαδικτύου απαιτείται η έκδοση και η χρήση μοναδικής ατομικής κάρτας για κάθε παίκτη, ώστε να διασφαλίζονται πρόσθετοι περιορισμοί που θέτει ο ίδιος ο παίκτης ή/και η Ε.Ε.Ε.Π.. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Έλεγχου Παιγνίων η απαίτηση χρήσης μοναδικής ατομικής κάρτας για κάθε παίκτη μπορεί να επεκτείνεται και στα υπόλοιπα τυχερά παίγνια που διεξάγονται στην Ελληνική Επικράτεια.» - Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 33 με την παρ. 8 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 /5-4-13- Είχε τροποποιηθεί με την παρ. 24 του άρθρου 7 του ν. 4038/12, ΦΕΚ-14 Α/2-2-12-

5. Η ατομική κάρτα παίκτη μπορεί να εκδίδεται από τους κατόχους των αδειών, σύμφωνα με τη διαδικασία και τους όρους που καθορίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..

⁵⁹ Άρθρο 38

Τεχνικά – ψυχαγωγικά παίγνια

1. Η διεξαγωγή όλων των μορφών τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων είναι ελεύθερη, υπό τον όρο της τήρησης των νόμιμων προϋποθέσεων.

2. Η Ε.Ε.Ε.Π. πιστοποιεί τον αμιγώς τεχνικό – ψυχαγωγικό χαρακτήρα των προτεινομένων παιγνίων για διεξαγωγή σε καταστήματα με παιγνιομηχανήματα. Η συμμετοχή των παικτών

- Η αδειοδότηση τυχερών παιγνιδιών, που αποτελεί περιεχόμενο του άρθρου 40 του υπόψη νόμου, όπως εκάστοτε ισχύει, περιέχει ορισμένες ιδιαίτερες εύστοχες διατάξεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν τον συνολικό αριθμό παιγνιομηχανημάτων στην ελληνική επικράτεια (Ο ΟΠΑΠ εκμεταλλεύεται μέρος αυτών και τα υπόλοιπα παραχωρούνται σε παραχωρησιούχους), την τιμολογιακή πολιτική, την χορηγούμενη άδεια, την ισχύ αυτής καθώς και την

γίνεται μέσω παιγνιομηχανημάτων τα οποία διαθέτουν ατομικό ενσωματωμένο ειδικό απαραβίαστο φορολογικό μηχανισμό αυτόματης καταγραφής και έκδοσης αποδείξεων εσόδων.

«Η ημερομηνία, μετά την οποία η τοποθέτηση του ατομικού ενσωματωμένου ειδικού απαραβίαστου φορολογικού μηχανισμού καθίσταται υποχρεωτική, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.)». – Προσθήκη εδαφίου στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 38 με το άρθρο 26 του ν. 4110/13, ΦΕΚ-17 Α23-1013-

3. Για την εκμετάλλευση τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα εκδίδεται άδεια από την Ε.Ε.Ε.Π. στο πλαίσιο άσκησης του επιτηδεύματος. Οι κάτοχοι των αδειών εκμετάλλευσης τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων είναι ατομικές επιχειρήσεις ή νομικά πρόσωπα, με τη μορφή προσωπικής ή κεφαλαιουχικής εταιρίας, που φορολογούνται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2238/1994 (Α' 151). Δεν επιτρέπεται η χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

4. Τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση αυτών δεν πρέπει να έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής.

διάρκειά της. Ρητά επίσης αναφέρεται ότι ο παραχωρησιούχος δεν μπορεί να προβεί σε περαιτέρω παραχώρηση. Εκτιμώντας το σύνολο των διατάξεων του υπόψη άρθρου, προκύπτει το συμπέρασμα ότι ο εσωτερικός νομοθέτης έχει ρυθμίσει κατά τρόπο ικανοποιητικό το εξεταζόμενο θέμα⁶⁰.

⁶⁰ Άρθρο 39

Αδειοδότηση τυχερών παιγνίων

1. Στην Ελληνική Επικράτεια επιτρέπεται να λειτουργήσουν 35.000 παιγνιομηχανήματα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών χορηγείται μια άδεια στην ΟΠΑΠ Α.Ε. σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 2843/2000 (Α' 219) για το σύνολο των 35.000 παιγνιομηχανημάτων. Από τα ανωτέρω, τα 16.500 παιγνιομηχανήματα εγκαθίστανται και εκμεταλλεύονται από την ΟΠΑΠ Α.Ε. μέσω των πρακτορείων της και τα υπόλοιπα 18.500 παιγνιομηχανήματα εγκαθίστανται σε αμιγείς χώρους, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των άρθρων 42 και 43, και εκμεταλλεύονται από παραχωρησιούχους προς τους οποίους η ΟΠΑΠ Α.Ε. παραχωρεί το δικαίωμα εγκατάστασης και εκμετάλλευσής τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 6.

Οι παραχωρησιούχοι αναλαμβάνουν το συνολικό επιχειρηματικό κίνδυνο της εκμετάλλευσης « και δύνανται να εγκαθιστούν τα παιγνιομηχανήματα σε αδειοδοτημένους χώρους τρίτων»- Διαγράφεται η ως άνω μέσα σε "" φράση με την παρ. 9 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13- Οι παραχωρησιούχοι επιλέγουν τα παιγνιομηχανήματα που θα χρησιμοποιήσουν, καθώς και τα παίγνια που θα προσφέρουν, από τον κατάλογο των εγκεκριμένων από την Ε.Ε.Ε.Π. παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, που θέτει στη διάθεσή τους η ΟΠΑΠ Α.Ε., οι τεχνικές προδιαγραφές των οποίων πρέπει να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, την ηλεκτρονική παρακολούθησή τους από την ΟΠΑΠ Α.Ε., την Ε.Ε.Ε.Π. και το Υπουργείο Οικονομικών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.» - Αντικατάσταση του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 39 με την παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81^Α5-4-13-

«Η τιμολογιακή πολιτική των παραχωρησιούχων εντάσσεται στο πλαίσιο της τιμολογιακής πολιτικής που καθορίζεται από τον κάτοχο της άδειας, οι δε παραχωρησιούχοι μπορούν να καθορίζουν την πολιτική προώθησης τους τηρουμένων πάντα των περιορισμών που

επιβάλλονται από το νόμο ως προς τις διαφημίσεις παιγνίων.» - Αντικατάσταση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 39 με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4021/11, ΦΕΚ-218 Α/ 3-10-11-

3. Για τη χορήγηση της άδειας καταβάλλεται τίμημα που προσδιορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία της περίπτωσης α' της παρ. 9 του άρθρου 27 του ν. 2843/2000.

Το τίμημα για τα παιγνιομηχανήματα που εγκαθίστανται από την ΟΠΑΠ Α.Ε. και εκμεταλλεύονται μέσω των πρακτορείων της καταβάλλεται αμέσως με την χορήγηση της άδειας. Ο τρόπος, ο χρόνος και οι όροι καταβολής από την ΟΠΑΠ Α.Ε. του τιμήματος για τα παιγνιομηχανήματα που εγκαθιστούν και εκμεταλλεύονται παραχωρησιούχοι, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παράγραφο 6, καθορίζονται στην άδεια.

]«4. Η άδεια ισχύει για περίοδο δέκα ετών, που αρχίζει το νωρίτερο είτε: α) δώδεκα (12) μήνες μετά την έκδοση του Κανονισμού Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων του άρθρου 29 ή της απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π. της παραγράφου 5 του άρθρου 54, σε σχέση με τους όρους λειτουργίας των παιγνιομηχανημάτων είτε β) από την έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του πρώτου παιγνιο-μηχανήματος, μετά την έκδοση του ως άνω Κανονισμού ή της ως άνω απόφασης, όπως αυτή θα διαπιστωθεί από την Ε.Ε.Ε.Π. με σχετική πράξη της, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.» - Αντικατάσταση της παρ. 4 του άρθρου 39 με την παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

5. Τουλάχιστον ένα έτος πριν τη λήξη της άδειας, η ΟΠΑΠ Α.Ε. μπορεί, με αίτησή της προς την Ε.Ε.Ε.Π. να ζητήσει τη χρονική επέκτασή της για ίσο ή μικρότερο χρονικό διάστημα, με τους ίδιους όρους, αλλά με νέο τίμημα. Η διαδικασία για τον καθορισμό του νέου τιμήματος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

6. Η άδεια είναι προσωπική και αμεταβίβαστη. Η ΟΠΑΠ Α.Ε. παραχωρεί έναντι ανταλλάγματος το δικαίωμα για εγκατάσταση και εκμετάλλευση 18.500 παιγνιομηχανημάτων σε τέσσερις έως και δέκα παραχωρησιούχους, ύστερα από προκήρυξη δημόσιου διεθνούς πλειοδοτικού διαγωνισμού, οι όροι της οποίας εγκρίνονται από την Ε.Ε.Ε.Π..

- Από τα περιεχόμενα των άρθρων 41 (προδιαγραφές παιγνιομηχανημάτων), 42 (πιστοποίηση καταστημάτων), 43 (κατηγορίες πιστοποίησης καταστημάτων), 44 (πιστοποίηση παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων), και 45 (Ρυθμίσεις αδειών τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου - Διαδικασία αδειοδότησης), όπως ισχύουν, προκύπτει ότι τα σχετικά θέματα αντιμετωπίζονται κατά τρόπο πρόσφορο, δόκιμο και ικανοποιητικό⁶¹

Το αντάλλαγμα καταβάλλεται στην ΟΠΑΠ Α.Ε. με τη σύναψη της σύμβασης παραχώρησης για το συνολικό χρόνο διάρκειάς της,- Καταργήθηκε το τρίτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 39 με την παρ. 3 του άρθρου 52 του ν. 4021/11, ΦΕΚ-218 Α/3-10-11-

Η ΟΠΑΠ Α.Ε. παραμένει κάτοχος της αδειάς και συνεχίζει να υπέχει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν.

7. Εκείνος στον οποίο έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα εκμετάλλευσης παιγνιομηχανημάτων κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου, απαγορεύεται να παραχωρεί περαιτέρω, με ή χωρίς αντάλλαγμα, το δικαίωμα αυτό.

⁶¹ Άρθρο 41

Προδιαγραφές παιγνιομηχανημάτων

1. Οι προδιαγραφές των παιγνιομηχανημάτων ορίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., με στόχο την απρόσκοπτη, ασφαλή και σύννομη λειτουργία τους, καθώς και την παρακολούθηση αυτών.

2. Για τα καταστήματα εγκατάστασης και λειτουργίας των παιγνιομηχανημάτων αυτών απαιτείται πιστοποίηση τύπου Α', Β', Γ', Δ', Ε' ή ΣΤ', όπως ορίζεται στο άρθρο 43.

3. Σε κάθε παίγνιο που διεξάγεται με παιγνιομηχανήματα πρέπει να εμφανίζεται πριν την εισαγωγή του μέσου πληρωμής, ηλεκτρονική ένδειξη με τον αριθμό πιστοποίησης του παιγνίου από την Ε.Ε.Ε.Π..

Άρθρο 42

Πιστοποίηση καταστημάτων

1. Για τη διεξαγωγή τεχνικών – ψυχαγωγικών ή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα απαιτείται πιστοποίηση του καταστήματος, που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π. μετά από αίτηση των κατόχων αδειών διεξαγωγής παιγνίων ή όσων εκμεταλλεύονται παίγνια με παιγνιομηχανήματα]«ή, προκειμένου για τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια που διεξάγονται σε μικτούς χώρους, όσων ασκούν την κύρια δραστηριότητα στους χώρους αυτούς» - Προσθήκη των ως άνω μέσα σε "" λέξεων με την παρ. 10 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α5-4-13- σύμφωνα με τους όρους του νόμου αυτού. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται προκειμένου να χορηγηθεί πιστοποίηση καταστημάτων διεξαγωγής τεχνικών – ψυχαγωγικών ή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα, τα οποία αφορούν μεταξύ άλλων, σε στοιχεία για το χώρο τοποθέτησης των παιγνιομηχανημάτων, στον αριθμό των παιγνιομηχανημάτων ανά κατάσταση, στο είδος των παιγνίων που διενεργούνται σε αυτά και στο ύψος του παραβόλου.

2. Επιτρέπεται η εγκατάσταση, λειτουργία και διεξαγωγή, στο πλαίσιο άσκησης επιτηδεύματος, των τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων σε αμιγείς ή μικτούς χώρους, ενώ των «τυχερών» - Προσθήκη της ως άνω μέσα σε "" λέξης με την παρ. 10 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13- παιγνίων με παιγνιομηχανήματα μόνο σε αμιγείς χώρους.

α) «Αμιγής χώρος» διεξαγωγής παιγνίων είναι κατάσταση, στο οποίο επιτρέπεται η διεξαγωγή αποκλειστικά είτε τεχνικών – ψυχαγωγικών είτε τυχερών παιγνίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Τα πρακτορεία της ΟΠΑΠ Α.Ε. θεωρούνται αμιγείς χώροι για την εγκατάσταση τυχερών παιγνίων, εφόσον πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται με τον Κώδικα Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

«β) «Μικτός χώρος» διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα είναι κατάσταση ή χώρος, στον οποίο ασκείται νόμιμα άλλη εμπορική κύρια δραστηριότητα, και επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η εγκατάσταση και λειτουργία παιγνιομηχανημάτων για τη διεξαγωγή αποκλειστικά τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων».-Αντικατάσταση της

περίπτωσης β της παρ. 2 του άρθρου 42 με την παρ. 10 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

3. Για τη χορήγηση κάθε τύπου πιστοποίησης και για τη διατήρησή της σε ισχύ καταβάλλεται από το πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το χώρο, ετήσιο τέλος λειτουργίας του καταστήματος. Το ύψος του τέλους αυτού καθορίζεται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., σύμφωνα με σχετική οικονομική μελέτη που βασίζεται σε πρόσφορα στοιχεία, για τον προσδιορισμό του.

4. Για κάθε κατάσταση ορίζεται υπεύθυνος εκμετάλλευσης, ο οποίος ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον κάτοχο της άδειας διεξαγωγής παιγνίων ή τον φορέα εκμετάλλευσης για την τήρηση των διατάξεων του νόμου αυτού. Ο υπεύθυνος εκμετάλλευσης πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο ηλικίας 25 έως 60 ετών, μόνιμος κάτοικος Ελλάδας και να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

α) Έχει την ιθαγένεια κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β) Δεν έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής.

γ) Διαθέτει, τουλάχιστον απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή αντίστοιχο αυτού και έχει εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις ή δεν υπέχει υποχρέωση ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από αυτές.

δ) Γνωρίζει την ελληνική γλώσσα.

5. Σε όλα τα καταστήματα:

α) Απαγορεύεται να εγκαθίστανται ή και να λειτουργούν μη πιστοποιημένα παίγνια και παιγνιομηχανήματα.

β) Απαιτούνται τουλάχιστον 3 τ.μ. καθαρού χώρου ανά παιγνιομηχάνημα.

γ) Αναρτάται υποχρεωτικά σε εμφανές σημείο της προσόψεως σήμα νόμιμης λειτουργίας με τον αριθμό και τον τύπο πιστοποίησης του καταστήματος.

«δ. Στις όψεις του καταστήματος διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, καθώς και εντός αυτού, απαγορεύεται η εγκατάσταση μηχανών αυτόματης ανάληψης μετρητών (ΑΤΜ).» - Αντικατάσταση της περίπτωσης δ της παρ. 5 του άρθρου 42 με την παρ. 10 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α /5-4-13-

Άρθρο 43

Κατηγορίες πιστοποίησης καταστημάτων

Οι πιστοποιήσεις των καταστημάτων διεξαγωγής παιγνίων με παιγνιομηχανήματα διακρίνονται σε κατηγορίες ως εξής:

α) Πιστοποίηση τύπου Α' για τα καταστήματα διεξαγωγής τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων σε αμιγείς χώρους, που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

Τα μηχανήματα μπορούν να τοποθετηθούν σε αμιγείς χώρους μέχρι τριάντα ανά κατάστημα. Το κατάστημα δεν μπορεί να συνδέεται εσωτερικά με άλλο.- Καταργήθηκε το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της περίπτωσης Α του άρθρου 43 με την παρ. 11 του άρθρου 22 του νόμου 4141/13, ΦΕΚ-81, Α/5-4-13-Στα καταστήματα με τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια υπάρχει διακριτός χώρος για τους ανηλίκους.

β) Πιστοποίηση τύπου Β' για τα καταστήματα διεξαγωγής τυχερών παιγνίων σε αμιγείς χώρους, που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

Τα μηχανήματα μπορούν να τοποθετηθούν σε αμιγείς χώρους και μέχρι είκοσι πέντε μηχανήματα ανά κατάστημα. Το κατάστημα δεν μπορεί να συνδέεται εσωτερικά με άλλο. Δεν χορηγείται πιστοποίηση τύπου Β' σε καταστήματα που απέχουν από τα ήδη

λειτουργούντα καζίνο απόσταση ίση ή μικρότερη των πέντε χιλιομέτρων, που υπολογίζεται σε ευθεία γραμμή.

γ) Πιστοποίηση τύπου Γ' για καταστήματα διεξαγωγής αποκλειστικά τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων σε μικτούς χώρους, που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

δ) Για την εγκατάσταση παιγνιομηχανημάτων αποκλειστικά τεχνικών – ψυχαγωγικών παιγνίων σε θαλασσοπλούντα πλοία που διενεργούν πλόες εσωτερικού «ή εξωτερικού» - Προσθήκη της ως άνω μέσα σε "" λέξης με την παρ. 12 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-, απαιτείται η έκδοση πιστοποίησης τύπου Δ', που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

«ε) Για την εγκατάσταση παιγνιομηχανημάτων τυχερών παιγνίων, που πραγματοποιείται μόνο σε αμιγείς χώρους, στα υπό ελληνική σημαία θαλασσοπλούντα πλοία, που διενεργούν πλόες εξωτερικού, απαιτείται η έκδοση πιστοποίησης τύπου Ε', που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.» - Αντικατάσταση της περίπτωσης Ε του άρθρου 43 με την παρ. 12 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

«στ) Για την εγκατάσταση μέχρι τριών παιγνιομηχανημάτων τυχερών παιγνίων στα πρακτορεία της ΟΠΑΠ Α.Ε., τα οποία προσφέρουν τα τυχερά παίγνια που δικαιούται να διεξάγει η ΟΠΑΠ δυνάμει της από 15.12.2000 σύμβασης μεταξύ της ΟΠΑΠ Α.Ε. και του Ελληνικού Δημοσίου, όπως ισχύει, και της παρ. 2α του άρθρου 27 του ν. 2843/2000, απαιτείται η έκδοση πιστοποίησης του πρακτορείου, τύπου ΣΤ', που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π., όπως ορίζεται στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.» - Αντικατάσταση της περίπτωσης ΣΤ του άρθρου 43 με την παρ. 7 του άρθρου 24 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13-

Άρθρο 44

Πιστοποίηση παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων

1. Για κάθε τεχνικό – ψυχαγωγικό παίγνιο που πρόκειται να εγκατασταθεί ή που παίζεται σε παιγνιομηχάνημα απαιτείται πιστοποίηση από την Ε.Ε.Ε.Π.. Η αίτηση για την πιστοποίηση κάθε τύπου τεχνικού – ψυχαγωγικού παιγνίου πρέπει να συνοδεύεται από φάκελο ο οποίος περιέχει στοιχεία που αφορούν ιδίως το παίγνιο, την εμπορική ονομασία του, το χαρακτήρα αυτού, την περιγραφή του, πρωτότυπο δείγμα αυτού σε κατάλληλο « ψηφιακό» - Διαγράφεται η ως άνω μέσα σε ""λέξη με την παρ. 13 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/5-4-13- μέσο, το εύρος ηλικίας των παικτών, τυχόν υπάρχουσα πιστοποίηση και παράβολο. Τα δικαιολογητικά του φακέλου, η διάρκεια εξέτασης και το ύψος του παραβόλου καθορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή με κανονιστική απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..

Θεωρούνται πιστοποιημένα τα τεχνικά – ψυχαγωγικά παίγνια για τα οποία έχει ήδη εκδοθεί πιστοποίηση άλλων εθνικών αρχών, αναγνωρισμένων διεθνών ή ευρωπαϊκών οργανισμών ή οργανισμών πιστοποίησης με τους οποίους η Ε.Ε.Ε.Π. έχει υπογράψει συμφωνία αναγνώρισης. Η Ε.Ε.Ε.Π. εκδίδει απόφαση με το σχετικό κατάλογο και τα κριτήρια ένταξης σε αυτόν, που αναρτάται στο διαδικτυακό της τόπο.

2. Για κάθε τυχερό παίγνιο που πρόκειται να εγκατασταθεί ή που παίζεται σε παιγνιομηχάνημα απαιτείται πιστοποίηση από την Ε.Ε.Ε.Π.. Η αίτηση για την πιστοποίηση κάθε τύπου τυχερών παιγνίων πρέπει να συνοδεύεται από φάκελο ο οποίος περιέχει μεταξύ άλλων, στοιχεία που αφορούν ιδίως το παίγνιο, την εμπορική ονομασία του, το χαρακτήρα αυτού, την περιγραφή του, πρωτότυπο δείγμα αυτού σε κατάλληλο ψηφιακό μέσο και παράβολο. Τα δικαιολογητικά του φακέλου, η διάρκεια εξέτασης και το ύψος του παραβόλου καθορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή με κανονιστική απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..

3. Η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί να εκδίδει «Ειδική άδεια για δοκιμαστική λειτουργία νέων παιγνίων στην αγορά» με διάρκεια έως 2 μήνες, τα οποία διενεργούνται σε συγκεκριμένα καταστήματα που δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 4 συνολικά στην Επικράτεια. Στην ειδική αυτή άδεια ορίζονται και άλλες αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της δοκιμαστικής λειτουργίας, όπως ειδική μνεία για το δοκιμαστικό χαρακτήρα του παιγνίου.

4. Για τα προς εγκατάσταση παιγνιομηχανήματα μέσω των οποίων διενεργούνται τεχνικά – ψυχαγωγικά ή τυχερά παίγνια, απαιτείται πιστοποίηση από την Ε.Ε.Ε.Π.. Προς τούτο

απαιτείται αίτηση με στοιχεία που αφορούν το παιγνιομηχάνημα και ιδίως τον τύπο, την περιγραφή, τον τρόπο λειτουργίας του και παράβολο. Τα δικαιολογητικά του φακέλου, η διάρκεια εξέτασης και το ύψος του παραβόλου καθορίζονται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή με κανονιστική απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π..

Άρθρο 45

Ρυθμίσεις αδειών τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου - Διαδικασία αδειοδότησης

1. Η διεξαγωγή στην Ελληνική Επικράτεια τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου (internet) ανήκει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δημοσίου που την ασκεί μέσω ειδικά αδειοδοτημένων παρόχων.
2. Η Ε.Ε.Ε.Π. καθορίζει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις λειτουργίας και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των εξυπηρετητών (servers) και του λογισμικού των τυχερών παιγνίων για τους κατόχους της άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση όλων των διατάξεων που αφορούν την προστασία των παικτών και του δημοσίου συμφέροντος.
3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών προκηρύσσονται άδειες διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου. Οι άδειες χορηγούνται ύστερα από διεθνή πλειοδοτικό διαγωνισμό.
4. Αν δεν κατακυρωθεί το σύνολο των αδειών που προκηρύχθηκαν, οι άδειες που δεν κατακυρώθηκαν επαναπροκηρύσσονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μετά την πάροδο ενός τουλάχιστον έτους από την κατακύρωση.
5. Η άδεια διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου έχει διάρκεια πέντε (5) έτη από την κατακύρωση και περιλαμβάνει όρους, υπό τους οποίους ασκείται η δραστηριότητα για την οποία εκδίδεται.
6. Τουλάχιστον ένα έτος πριν τη λήξη της εκάστοτε ισχύουσας άδειας, ο ανάδοχος μπορεί να ζητά με αίτησή του προς την Ε.Ε.Ε.Π. τη χρονική επέκταση της άδειας για ίσο ή μικρότερο χρονικό διάστημα, με τους ίδιους όρους, αλλά με νέο τίμημα. Για την ανανέωση της άδειας

- Οι διατάξεις για τη συμμετοχή σε διεθνή διαγωνισμό για χορήγηση αδείας είναι συμβατές με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου και ιδίως αυτών που εξασφαλίζουν ίσους όρους ανταγωνισμού, προσαρμοσμένες βεβαίως στις ιδιαιτερότητες των εν λόγω αδειών⁶²

απαιτείται η καλή εκτέλεση των όρων της αδείας και η πρόταση ευλόγου τιμήματος. Η διαδικασία για τον καθορισμό του νέου τιμήματος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

7. Άδειες πέραν των όσων προκηρύχθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 3, δεν μπορούν να προκηρυχθούν αν δεν παρέλθει πενταετία από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

8. Κάθε ανάδοχος δεν μπορεί να λάβει πάνω από μία άδεια. Οι άδειες είναι προσωπικές και αμεταβίβαστες. Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο εκμίσθωση ή συνεκμετάλλευση της άδειας με τρίτους.

⁶² Άρθρο 46

Προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό

1. Η συμμετοχή στο διεθνή διαγωνισμό για τη χορήγηση άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου επιτρέπεται σε κεφαλαιουχικές εταιρίες, με καταβεβλημένο κεφάλαιο τουλάχιστον 200.000 ευρώ. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή οι εταίροι, δεν πρέπει να έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής.

2. Για τη συμμετοχή στο διεθνή διαγωνισμό για τη χορήγηση αδείας απαιτείται κατάθεση εγγυητικής επιστολής 100.000 ευρώ από πιστωτικό ίδρυμα που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Η προκήρυξη περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) τον αριθμό των αδειών που προκηρύσσονται,

β) την προθεσμία μέσα στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητήσουν από το αρμόδιο όργανο του διαγωνισμού τα σχετικά έγγραφα,

γ) το αρμόδιο όργανο για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία και τον τόπο της αποσφράγισης, καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να παρίστανται,

δ) τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις που τυχόν ζητούνται,

ε) τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει ότι τηρούνται τα ελάχιστα όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων, που τάσσονται με την προκήρυξη,

στ) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών και τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να κατατεθούν,

ζ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,

η) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς,

θ) τα κριτήρια επιλογής σχετικά με την προσωπική κατάσταση των υποψήφιων τα οποία οδηγούν σε αποκλεισμό τους και τα απαιτούμενα στοιχεία βάσει των οποίων αποδεικνύεται ότι οι υποψήφιοι δεν εμπíπτουν στις περιπτώσεις που οδηγούν σε αποκλεισμό,

ι) την ελάχιστη τιμή εκκίνησης του πλειοδοτικού διαγωνισμού,

ια) το σχέδιο της άδειας που θα χορηγηθεί και

ιβ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη διενέργεια του διαγωνισμού.

- Ιδιαίτερα επιτυχές και συμβατό με το ενωσιακό δίκαιο εκτιμάται και το περιεχόμενο των άρθρων 47 (Υποχρεώσεις των κατόχων της άδειας), και 48 (Υποχρεώσεις – Απαγορεύσεις – Στοιχεία παικτών), όπως ισχύουν⁶³

⁶³ Άρθρο 47

Υποχρεώσεις των κατόχων της άδειας

1. Οι κάτοχοι των αδειών είναι νομικά πρόσωπα, με καταστατική έδρα ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και φορολογούνται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2238/1994, όπως ισχύουν κάθε φορά. Οι ασκούντες τη διοίκηση και τη διαχείριση της εταιρείας δεν πρέπει να έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής.

2. Οι κάτοχοι αδειών απαγορεύεται να είναι συνδεδεμένες εταιρείες.

3. Κάθε διάθεση εν ζωή μετοχών εταιρείας κατόχου άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ίση ή μεγαλύτερη με το 2% του μετοχικού ή του εταιρικού κεφαλαίου γνωστοποιείται στην Ε.Ε.Ε.Π. μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την πραγματοποίησή της. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση που η συγκεκριμένη διάθεση μπορεί να οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση αλλαγή ελέγχου της εταιρείας, απαιτείται η προηγούμενη έγκριση της Ε.Ε.Ε.Π., χωρίς την οποία αυτή είναι άκυρη.

4. Η ίδια υποχρέωση γνωστοποίησης προς την Ε.Ε.Ε.Π. υφίσταται και όταν η μεταβίβαση των μετοχών ή των εταιρικών μεριδίων επήλθε λόγω κληρονομικής διαδοχής.

5. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ρυθμίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις έκδοσης, επέκτασης χρονικής ισχύος και ανάκλησης των αδειών διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, οι όροι που πρέπει να περιέχονται σε αυτές, η διαδικασία επιβολής κυρώσεων και κάθε σχετικό θέμα που αφορά την έκδοση των αδειών και τις υποχρεώσεις των μετόχων των εταιρειών που είναι κάτοχοι της άδειας.

6. Για την χορήγηση της άδειας καταβάλλονται:

α) το τίμημα της άδειας,

β) προκαταβολή ποσού έναντι της συμμετοχής του Δημοσίου, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 50.

7. Οι ιστότοποι στους οποίους διενεργούνται τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου έχουν υποχρεωτικά ονομασία με κατάληξη.gr.

8. Ο κάτοχος της άδειας υποχρεούται να αποθηκεύει σε υλικό μηχανισμό που βρίσκεται στην Ελλάδα, τα δεδομένα που αφορούν στη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, καθώς και τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μεταξύ παίκτη, κατόχου της άδειας, παρόχου υπηρεσιών διαδικτύου και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, σχετικά με τα παίγνια αυτά. Τα στοιχεία διατηρούνται σε ασφαλή μέσα, τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή των αποθηκευμένων στοιχείων από την Ε.Ε.Ε.Π. για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων μπορεί να ορίζεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

9. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο της αρχικής σελίδας των ιστοτόπων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου.

10. Οι κάτοχοι των αδειών υποχρεούνται να έχουν και να τηρούν τις νομικές και οικονομικές υποχρεώσεις του παρόντος νόμου, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας.

11. Η εγγυητική επιστολή καταπίπτει εάν δεν τηρούνται οι προϋποθέσεις των αδειών, αν τα κέρδη δεν καταβληθούν άμεσα στους παίκτες, καθώς και σε όσες περιπτώσεις ορίζονται στο νόμο αυτόν, στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων και στους όρους της άδειας.

12. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στον κάτοχο της άδειας ένα χρόνο μετά τη λήξη της άδειας και εφόσον δεν υπάρξει λόγος μερικής ή ολικής παρακράτησης.

Άρθρο 48

Υποχρεώσεις – Απαγορεύσεις – Στοιχεία παικτών

1. Το στοίχημα οποιουδήποτε τύπου σε χρηματοπιστωτικά μέσα που διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα απαγορεύεται. Στην απαγόρευση αυτή δεν εμπíπτουν τα χρηματοπιστωτικά μέσα που προβλέπονται στο άρθρο 5 του ν. 3606/2007 (Α' 195).

2. Το πρόσωπο που ασκεί την εκμετάλλευση ιστοτόπων τυχερών παιγνίων υποχρεωτικά ασκεί και τη λειτουργία των ιστοτόπων αυτών.

3. Απαγορεύεται η δημιουργία και η λειτουργία ιστοτόπων από μη κατόχους άδειας.

4. Η λειτουργία ανταλλακτηρίων στοιχημάτων απαγορεύεται.

5. Η διεξαγωγή στην Ελληνική Επικράτεια τυχερών παιγνίων μέσω άλλων οπτικοακουστικών και ηλεκτρομαγνητικών μέσων επιτρέπεται μόνο ύστερα από χορήγηση ειδικής άδειας, που εκδίδεται από την Ε.Ε.Ε.Π..

6. Οι κάτοχοι της άδειας απαγορεύεται να επιτρέπουν τη συμμετοχή στα προσφερόμενα μέσω των ιστοτόπων τους τυχερά παίγνια σε φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας τους και σε μη εγγεγραμμένους χρήστες. Πριν τη δημιουργία λογαριασμού παίκτη για συμμετοχή σε οποιοδήποτε τυχερό παίγνιο μέσω του διαδικτύου, ο παίκτης συνομολογεί σύμβαση προσχώρησης στο παίγνιο.

Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται ο τρόπος πιστοποίησης της ηλικίας των παικτών και το ειδικότερο περιεχόμενο της σύμβασης προσχώρησης.

]«7. Η Ε.Ε.Ε.Π. συντάσσει και αναθεωρεί κατάλογο αδει-οδοτημένων παρόχων παιγνίων (white list), οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες παιγνίων με επίγειο τρόπο (land based), μέσω του διαδικτύου (on line) ή με άλλη εξ αποστάσεως μέθοδο (remote gambling), καθώς και πιστοποιημένων παιγνιομηχανημάτων, παιγνίων, χώρων και καταστημάτων διεξαγωγής παιγνίων, κατασκευαστών, εισαγωγέων και τεχνικών παιγνίων και παιγνιομηχα-νημάτων, τον οποίο αναρτά στον ιστότοπό της, η δε ανάρτηση αυτή είναι επαρκής γνωστοποίηση και απόδειξη ύπαρξης της αναφερόμενης άδειας ή πιστοποίησης. Ο κατάλογος αυτός

περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία, έτσι ώστε να απεικονίζονται με πληρότητα και σαφήνεια οι αδειοδοτήσεις και οι πιστοποιήσεις, προκειμένου να διευκολύνεται ο έλεγχος.

8. Η Ε.Ε.Ε.Π. συντάσσει και αναθεωρεί κατάλογο μη αδειοδοτημένων παρόχων τυχερών παιγνίων (black list), οι οποίοι παρέχουν τυχερά παίγνια με επίγειο τρόπο (land based), μέσω του διαδικτύου (on line) ή με άλλη εξ αποστάσεως μέθοδο (remote gambling), τον οποίο αναρτά στον ιστότοπό της, η δε ανάρτηση αυτή είναι επαρκής γνωστοποίηση και απόδειξη, ώστε να κινηθούν όλες οι διαδικασίες επιβολής κάθε είδους προβλεπομένων κυρώσεων από κάθε αρμόδιο φορέα, υπηρεσία ή Αρχή. Ο κατάλογος αναγράφει, όταν είναι διαθέσιμα, τα πρόσωπα που παρέχουν μη αδειοδοτημένες υπηρεσίες τυχερών παιγνίων ή/και τους νομίμους εκπροσώπους, διαχειριστές, μέλη διοικητικού συμβουλίου, εταίρους και μετόχους τους, καθώς και κάθε είδους παράβαση που έχει διαπιστωθεί και κύρωση που έχει επιβληθεί. Όλοι οι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο δεν επιτρέπεται να αδειοδοτηθούν ή με οποιονδήποτε τρόπο να συμμετέχουν σε αδειοδοτημένο φορέα παροχής υπηρεσιών παιγνίων στην Ελλάδα. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ρυθμίζονται το χρονικό διάστημα διατήρησης της εγγραφής, καθώς και οι προϋποθέσεις άρσης της.

9. Προκειμένου για μη αδειοδοτημένους παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, στον παραπάνω κατάλογο (black list) εγγράφονται τα ονόματα χώρου (domain names) ή/και οι διευθύνσεις πρωτοκόλλου δι-αδικτύου (Internet Protocols) των μη αδειοδοτημένων ιστοτόπων που παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων, ανεξαρτήτως των επιβαλλομένων διοικητικών κυρώσεων. Επιπλέον, στον κατάλογο, πέραν των ιστοτόπων, εγγράφονται και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού.

10. Μετά την εγγραφή στον κατάλογο, οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs), οφείλουν, χωρίς καθυστέρηση, πέραν της άμεσης άσκησης της υποχρέωσής τους, που προβλέπεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 51 του παρόντος, να διαβιβάσουν στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε στοιχείο νομικού και φυσικού προσώπου που έχει την ιδιοκτησία, τη χρήση ή/και την ευθύνη λειτουργίας των ιστοτόπων αυτών, προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία εφαρμογής των κυρώσεων που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις. Η Ε.Ε.Ε.Π., επιπλέον, συντάσσει και αναθεωρεί κατάσταση, στην οποία περιλαμβάνονται λέξεις - κλειδιά (key words), που παραπέμπουν, άμεσα ή έμμεσα, σε διεξαγωγή τυχερών παιγνίων την οποία αποστέλλει

- Τέλος ανάλογες με τις ως άνω παρατηρήσεις μπορούν να λάβουν χώρα και για τις προβλεπόμενες διοικητικές (άρθρο 51 όπως ισχύει) και ποινικές (άρθρο 52, όπως ισχύει) κυρώσεις⁶⁴. Για την υπόψη κυρώσεις, υπάρχει αρκετά αναλυτική καταγραφή σε προηγούμενο τμήμα της εργασίας

στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs). Μόλις χορηγηθεί η χρήση ηλεκτρονικής διεύθυνσης, η οποία περιλαμβάνει σε οποιοδήποτε σημείο της μία ή περισσότερες από τις λέξεις - κλειδιά της παραπάνω κατάστασης, οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs), οφείλουν, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη χορήγηση της χρήσης, να ενημερώσουν την Ε.Ε.Ε.Π. διαβιβάζοντας όλα τα στοιχεία του αιτούμενου και του χορηγηθέντος ονόματος χώρου (domain name). Στον πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου που παραβαίνει την υποχρέωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο του οποίου το κατώτερο και το ανώτερο όριο ορίζεται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

11. Για όλα τα στοιχεία που διαβιβάζονται στην Ε.Ε.Ε.Π. με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 49 και της παραγράφου 10 του άρθρου αυτού, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 34 του παρόντος νόμου.» - Προσθήκη παρ. 7 έως και 11 στο άρθρο 48 με την παρ. 14 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

⁶⁴ Άρθρο 51

Διοικητικές κυρώσεις

1. «Αν παραβιάζονται οι διατάξεις της κάθε φορά ισχύουσας νομοθεσίας περί παιγνίων ή των κανονιστικών αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους ή των όρων των αδειών, η Ε.Ε.Ε.Π. με απόφασή της:» - Αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 51 με την Πρ. 3 του άρθρου 74 του ν. 4170/13, ΦΕΚ-163 Α/12-7-13-

α) επιβάλλει κατ' αποκοπήν πρόστιμο από 1.000 έως 2.000.000 ευρώ ή σε ποσοστό επί των ακαθαρίστων εισπράξεων, ανά παράβαση ή και ανά παιγνιομηχάνημα, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη συχνότητα της παράβασης, ή και

β) ανακαλεί προσωρινά μέχρι 3 μήνες ή οριστικά την άδεια, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη συχνότητα της παράβασης.

Η προσφυγή, ως διαφορά ουσίας, κατά απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π. ασκείται στα τακτικά διοικητικά Δικαστήρια, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόστιμο επιβάλλεται ανά παράβαση ή ανά παιγνιομηχάνημα και εξειδικεύονται οι επιβαλλόμενες διοικητικές κυρώσεις της παραγράφου αυτής ανά παράβαση ή ανά κατηγορίες παραβάσεων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

«Η Ε.Ε.Ε.Π. μπορεί, κατά την κρίση της, πριν την επιβολή διοικητικής κύρωσης για τις παραβάσεις να προβαίνει στην παροχή οδηγιών, κατευθύνσεων και συστάσεων προκειμένου οι παραβάτες να συμμορφωθούν. Η παρόλα αυτά μη συμμόρφωση, αποτελεί επιβαρυντική περίπτωση κατά την επιβολή της διοικητικής κύρωσης.» - Προσθήκη εδαφίου στο τέλος της παρ.1 του άρθρου 51 με την παρ.16 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-

2. Αν διαπιστωθεί ότι διεξάγονται παίγνια χωρίς την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του νόμου αυτού άδεια, ή χωρίς την προηγούμενη κατάλληλη πιστοποίηση του καταστήματος, τα ελεγκτικά όργανα, ανεξάρτητα από τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν και στον Κανονισμό Διεξαγωγής και Έλεγχου Παιγνίων, προβαίνουν σε άμεση σφράγιση του καταστήματος διεξαγωγής των παιγνίων. – Καταργήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 51 με την παρ. 18 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

3. Όποιος διεξάγει τυχερά παίγνια χωρίς τη χρήση και τον έλεγχο των ατομικών καρτών παίκτη των συμμετεχόντων τιμωρείται με πρόστιμο ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ έως και επτά χιλιάδων (7.000) ευρώ ανά διαπιστωμένη παράβαση. Η συχνή και σε πολλούς πελάτες παράλειψη απαίτησης κάρτας παίκτη μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή ισχύος της άδειας μέχρι και σε οριστική ανάκλησή της, καθώς και σε προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο του καταστήματος.

4. Όσοι παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 32 τιμωρούνται με πρόστιμο, ύψους χιλίων (1.000) ευρώ έως και δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ ανά διαπιστωμένη παράβαση.

5. Απαγορεύεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) με καταστατική έδρα ή έδρα πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σύμφωνα με τις γενικές

διατάξεις του ν. 2238/1994, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παράνομους παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, όπως αναφέρονται στον οικείο κατάλογο (black list) που τηρεί η Ε.Ε.Ε.Π.. Στον πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου που παραβαίνει την υποχρέωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο που ορίζεται με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων.

6. Όσοι παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 49 τιμωρούνται με πρόστιμο ύψους χιλίων (1.000) ευρώ έως και χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ανά διαπιστωμένη παράβαση.

7. Σε περίπτωση που οι κάτοχοι άδειας δεν εγκαθιστούν τεχνική υποδομή διεξαγωγής τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου, που να συνδέεται μέσω Κεντρικών Πληροφορικών Συστημάτων με το Π.Σ.Ε.Ε., υπόκεινται σε ποινή προστίμου ύψους από εκατό χιλιάδων (100.000) έως και πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, καθώς και σε προσωρινή παύση λειτουργίας ή οριστική ανάκληση της άδειας, από την Ε.Ε.Ε.Π..

8. Με τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων καθορίζονται ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της παράβασης, η διαδικασία ελέγχου, πιστοποίησης παραβάσεων και επιβολής προστίμων, το ύψος και τα κριτήρια επιμέτρησης των προστίμων, η διαδικασία είσπραξης τους, ο τρόπος καταβολής και η ειδικότερη διαδικασία αναγκαστικής είσπραξης, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), όπως και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

(Με την παρ. 14 του άρθρου 22 του Ν. 4141/13, ΦΕΚ/81 Α/5-4-13, ορίζεται ότι : “14. Οι διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4002/2011 εφαρμόζονται σε κάθε παίγνιο τη διεξαγωγή του οποίου αδειοδοτεί ή/και ελέγχει η Ε.Ε.Ε.Π.”)..

Άρθρο 52

Ποινικές κυρώσεις

«1. Απαγορεύεται η διοργάνωση και η διεξαγωγή παιγνίων χωρίς την προβλεπόμενη άδεια ή/και πιστοποίηση. Όποιος διεξάγει παίγνια χωρίς την απαιτούμενη προς τούτο άδεια ή/και πιστοποίηση:

α. Αν τα παίγνια διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως και 200.000 ευρώ, ανά παιγνιομηχάνημα.

β. Αν τα παίγνια διεξάγονται μέσω του διαδικτύου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και με χρηματική ποινή από διακόσιες χιλιάδες (200.000) έως και πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

γ. Αν τα παίγνια που διεξάγονται είναι τυχερά τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και με χρηματική ποινή επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, ανεξάρτητα από τον τρόπο ή το μέσο διεξαγωγής των παιγνίων.

δ. Όποιος διοργανώνει παίγνια, χωρίς τις απαιτούμενες άδειες ή/και πιστοποιήσεις, χωρίς αυτά να διεξάγονται, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και με χρηματική ποινή από εβδομήντα χιλιάδες (70.000) έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ. Εφόσον τα παίγνια που διοργανώνονται είναι τυχερά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και με πρόστιμο διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.» - Αναδιατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 52 με την παρ. 17 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/5-5-14-

2. Όποιος προβαίνει σε εμπορική επικοινωνία για τυχερά παίγνια τα οποία διοργανώνονται ή διεξάγονται χωρίς άδεια, είτε ως διαφημιστής είτε ως διαφημιζόμενος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως και 200.000 ευρώ.

3. Όποιος μετέχει σε τυχερό παίγνιο, το οποίο διοργανώνεται χωρίς άδεια από την Ελληνική Δημοκρατία, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή από 5.000 έως 20.000 ευρώ.

4. Όποιος εγκαθιστά ή λειτουργεί τεχνικά – ψυχαγωγικά παίγνια χωρίς την κατάλληλη πιστοποίηση είτε του παιγνίου είτε του παιγνιομηχανήματος είτε του χώρου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από 5.000 έως 50.000 ευρώ ανά παιγνιομηχάνημα.

5. Όποιος εγκαθιστά ή λειτουργεί τυχερά παίγνια με παιγνιομηχάνηματα χωρίς την κατάλληλη πιστοποίηση είτε του παιγνίου είτε του παιγνιομηχανήματος είτε του καταστήματος, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών και με χρηματική ποινή από 150.000 έως 200.000 ευρώ ανά παιγνιομηχάνημα.

6. Όποιος επιτρέπει την πρόσβαση σε παίγνια ατόμων της παραγράφου 1 του άρθρου 33, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και με χρηματική ποινή από 100.000 έως 200.000 ευρώ.

«Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και όποιος παραχωρεί στα παραπάνω άτομα κάρτα παίκτη για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων, η οποία του ανήκει ή ανήκει σε τρίτο, καθώς και ο τρίτος, αν γνώριζε την παραχώρηση αυτή.» - Προσθήκη εδαφίου στην παρ. 6 του άρθρου 52 με την παρ. 15 του άρθρου 22 του ν. 4141/13, ΦΕΚ-81 Α/ 5-4-13-

7. Όποιος μετέχει σε παίγνια μέσω παρενθέτου φυσικού ή νομικού προσώπου τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) ετών και χρηματική ποινή από 100.000 έως 200.000 ευρώ. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και το παρένθετο φυσικό πρόσωπο και αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, τα πρόσωπα που καθορίζονται ως αυτουργοί με την παράγραφο 11.

8. Όποιος, ακόμη και εάν είναι κάτοχος άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, μετατρέπει τεχνικό – ψυχαγωγικό παιγνιομηχάνημα σε τυχερό, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα ετών και χρηματική ποινή από 200.000 έως 300.000 ευρώ.

9. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, απαγορεύεται στα πιστωτικά ιδρύματα ή τα ιδρύματα πληρωμών που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα να πραγματοποιούν πληρωμές των ποσών συμμετοχής και απόδοσης κέρδους που απορρέουν από τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια στους λογαριασμούς που τηρούν σε αυτά πάροχοι τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, οι οποίοι δεν έχουν λάβει άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Αν παραβιάζεται η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τα πρόσωπα που ορίζονται στην παράγραφο 11 τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή ίση με το δεκαπλάσιο του ποσού που διακινήθηκε παρανόμως και κατ' ελάχιστον ίσο με εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ ανά παράβαση.

10. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαγορεύεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ISPs) με καταστατική έδρα ή έδρα πραγματικής διοίκησης ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ν. 2238/1994, να επιτρέπουν την πρόσβαση σε παρόχους τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, οι οποίοι δεν έχουν λάβει άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Αν παραβιάζεται η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τα πρόσωπα που ορίζονται στην παράγραφο 11 τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ ανά παράβαση.

11. Προκειμένου περί νομικών προσώπων, ως αυτουργοί των αδικημάτων των προηγούμενων παραγράφων θεωρούνται οι διευθύνοντες, εντεταλμένοι και συμπράττοντες σύμβουλοι ή οι πρόεδροι των διοικητικών συμβουλίων ή οι γενικοί διευθυντές και διευθυντές ή εν γένει κάθε εντεταλμένο πρόσωπο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε με δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή στη διαχείριση του νομικού προσώπου. Εάν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, ως αυτουργοί θεωρούνται τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων αυτών, εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα ως άνω καθήκοντα.

Ο πάσης φύσεως τεχνικός εξοπλισμός και τα παιγνιομηχανήματα που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση των αδικημάτων του άρθρου αυτού κατάσχονται και μετά την έκδοση αμετάκλητης ποινικής απόφασης δημεύονται-Καταργήθηκε η παρ. 12 του άρθρου 52 με την παρ. 18 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α/ 5-5-14

[«Άρθρο 52Α

1. Οι έλεγχοι διοργάνωσης και διεξαγωγής κάθε είδους παιγνίων χωρίς την προβλεπόμενη άδεια ή/και πιστοποίηση του καταστήματος, των παιγνιομηχανημάτων και των παιγνίων, που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις, πραγματοποιούνται από την Ελληνική Αστυνομία, ενώ, στην περίπτωση των καταστημάτων, παιγνιομηχανημάτων και παιγνίων του άρθρου 39 του νόμου αυτού, καθώς και κάθε άλλων αδειοδοτημένων καταστημάτων, παιγνιομηχανημάτων και παιγνίων από την Ε.Ε.Π..

2. Ανεξάρτητα από τις προβλεπόμενες στο νόμο και τον Κανονισμό Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων διοικητικές κυρώσεις και με την επιφύλαξη της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 54 του νόμου αυτού τα κάθε είδους παιγνιομηχανήματα ή/και εξοπλισμός ή/και μέσα διεξαγωγής παιγνίων, που καταλαμβάνονται, κατά τη διάρκεια των παραπάνω ελέγχων, να μην διαθέτουν την προβλεπόμενη πιστοποίηση ή άδεια καταλληλότητας, αφού καταγραφούν και αποτυπωθούν φωτογραφικά, καταστρέφονται επιτόπου από τα όργανα που πραγματοποιούν τους ελέγχους αυτούς.

Για την καταστροφή συντάσσεται ειδικό πρακτικό. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. ορίζεται η διαδικασία καταστροφής και ο τύπος και το περιεχόμενο του συντασσόμενου ειδικού πρακτικού.

βλ. την υπ'αριθμ. 160/3B/15 (ΦΕΚ 1370 Β/3-7-15) απόφαση : Καθορισμός της διαδικασίας καταστροφής και του τύπου και του περιεχομένου του συντασσόμενου ειδικού πρακτικού της παραγράφου 2 του άρθρου 52Α του Ν. 4002/2011 (Α' 180), όπως ισχύει».

3. Πρόσωπα που εισάγουν ή/και εμπορεύονται κάθε είδους εξοπλισμό διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, πλην παιγνιόχαρτων, καταγράφονται σε ειδικό μητρώο που τηρεί η Ε.Ε.Ε.Π.. Η εισαγωγή ή/και εμπορία του παραπάνω εξοπλισμού από πρόσωπο που δεν είναι καταγεγραμμένο στο μητρώο αυτό απαγορεύεται.

4. Η με κάθε τρόπο διάθεση σε τρίτο και η διακίνηση κάθε είδους εξοπλισμού διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, πλην παιγνιόχαρτων, υπόκειται στην εκ των προτέρων έγκριση και τον έλεγχο της Ε.Ε.Ε.Π.. Με απόφασή της ορίζεται η ακολουθούμενη διαδικασία και τα τηρούμενα έγγραφα.

5. Πρόσωπο το οποίο εισάγει ή/και εμπορεύεται ή/και διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο σε τρίτο ή/και διακινεί το ίδιο ή μέσω χρήσης υπηρεσιών μεταφοράς τρίτων κάθε είδους

εξοπλισμό διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, πλην παιγνιόχαρτων, χωρίς να είναι καταγεγραμμένο στο ειδικό μητρώο της Ε.Ε.Ε.Π. ή/και χωρίς να έχει λάβει την εκ των προτέρων έγκριση για τη διάθεση ή/και διακίνηση του εξοπλισμού αυτού, θεωρείται διοργανωτής τυχερών παιγνίων χωρίς την προβλεπόμενη άδεια και τιμωρείται με τις ποινές

3.3 Αρχές που διέπουν το έργο της ΕΕΕΠ

Η Ε.Ε.Ε.Π. στοχεύει, μέσω της σύνταξης κατάλληλου θεσμικού πλαισίου και της καθιέρωσης προϋποθέσεων, να εξασφαλίσει ότι η διεξαγωγή και η οργάνωση των τυχερών παιχνιδιών είναι «αδιάβλητες» και ότι δεν έχουν σκοπό να εκμεταλλευτούν με αθέμιτο τρόπο τους παίκτες και να αισχροκερδήσουν σε βάρος τους (Hellenic Gaming Commission-HGC). Προς την κατεύθυνση αυτή, η Ε.Ε.Ε.Π. εφαρμόζει κάποιες αρχές, απαραίτητες για να διεκπεραιώσει το ρυθμιστικό έργο της:

- « Η αρχή της αναλογικότητας». Σύμφωνα με αυτή, η ανάμειξη της Ε.Ε.Ε.Π. πρέπει να είναι απαραίτητη. Τα μέτρα που καθιερώνονται πρέπει να είναι αρκετά για να εμποδίσουν τον κίνδυνο και η δαπάνη για τους ρυθμιζόμενους πρέπει να έχει αιτιολογία.
- « Η αρχή της λογοδοσίας». Σύμφωνα με αυτή, πρέπει να υπάρχει αιτιολογία των αποφάσεων, εκ μέρους της Ε.Ε.Ε.Π και να υπάρχει δημόσιος έλεγχος.
- « Η αρχή της συνέπειας». Σύμφωνα με αυτή την αρχή, αρμοδιότητα της Ε.Ε.Ε.Π. είναι η θεσμοθέτηση ρυθμιστικού πλαισίου οι όροι του οποίου διακρίνονται για τη συνάφεια και εφαρμόζονται χωρίς παρεμβάσεις
- « Η αρχή της διαφάνειας». Σύμφωνα με αυτή, η Ε.Ε.Ε.Π πρέπει να διακρίνεται για την ειλικρίνειά της, να θεσμοθετεί κατανοητά και ξεκάθαρα ρυθμιστικά πλαίσια η διατύπωση των οποίων γίνεται με σαφήνεια και είναι αντιληπτή από τους παίκτες.
- « Η αρχή της προσήλωσης». Σύμφωνα με αυτή, η Ε.Ε.Ε.Π πρέπει να επικεντρώνεται στη διευθέτηση των προβλημάτων, ενεργώντας συγχρόνως κατά τρόπο που ελαχιστοποιεί το ενδεχόμενο επιπτώσεων που ίσως επιφέρουν οι αποφάσεις της.
- « Η αρχή της κοινωνικής ευθύνης και ενσυναίσθησης». Σύμφωνα με αυτή την αρχή, η Ε.Ε.Ε.Π. για να προάγει το «υπεύθυνο παιχνίδι» πρέπει να γνωρίζει και να κατανοεί ποιες ανάγκες έχει το σύνολο της κοινωνίας και να επικοινωνεί άμεσα και ελεύθερα

που προβλέπει η περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 52 του νόμου αυτού.» - Προσθήκη άρθρου 52 Α με την παρ. 19 του άρθρου 173 του ν. 4261/14, ΦΕΚ-107 Α /5-5-14

με τους πολίτες, δίνοντας μεγαλύτερη προσοχή στις ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες.
(Hellenic Gaming Commission-HGC).

3.4. Έλεγχος συμμόρφωσης φορέων διεξαγωγής

Η Ε.Ε.Ε.Π. έχει την αρμοδιότητα να εποπτεύει και να ελέγχει τα παιχνίδια που διενεργούνται στον ελληνικό χώρο, να ρυθμίζει τους όρους και να ορίζει τις σχετικές διαδικασίες για τη διεξαγωγή των κατάλληλων ελέγχων στα παίγνια, εξασφαλίζοντας συγχρόνως αντικειμενικότητα κατά τη διενέργεια του ελέγχου (Hellenic Gaming Commission-HGC)

Στις διαδικασίες αυτές περιλαμβάνονται: α) προσδιορισμός των αναγκών για έλεγχο και η αντιμετώπισή τους κατά προτεραιότητα, β) η μέθοδος καρποφόρας διενέργειας των ελέγχων, γ) η ξεκάθαρη αναφορά των πορισμάτων των ελέγχων, δ) η καλύτερευση των υπάρχοντων έμψυχων και άψυχων πόρων, ε) η συνεχής καλύτερευση των διαδικασιών (Hellenic Gaming Commission-HGC).

Η Ε.Ε.Ε.Π. έχει ως στόχο να διεξαγάγει ελέγχους στους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή των παιχνιδιών, στους χώρους όπου λαμβάνουν χώρα τα παιχνίδια, στη διενέργεια των παιχνιδιών με βάση το θεσμικό πλαίσιο που έχει θεσμοθετηθεί και, κατά περίπτωση, στους παίκτες, εντός του χρονικού πλαισίου που έχει οριστεί από την Ε.Ε.Ε.Π. (Hellenic Gaming Commission-HGC). Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος, η μεθοδολογία που εφαρμόζεται εμπεριέχει: α) την ταυτοποίηση και αξιολόγηση των κινδύνων, β) την επεξεργασία της επικινδυνότητας και πως αυτή συνδέεται με την ιεράρχηση του ελέγχου, γ) το σχεδιασμό διεξαγωγής των ελέγχων, δ) τον τρόπο που διενεργούνται οι έλεγχοι και ε) την εκτίμηση της ελεγκτικής διαδικασίας (Hellenic Gaming Commission-HGC).

Οι κατηγορίες των παιχνιδιών που διεκπεραιώνονται τον ελληνικό χώρο και ελέγχονται από την Ε.Ε.Ε.Π. αφορούν « τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται από την ΟΠΑΠ Α.Ε., τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται μέσω Παιγνιομηχανημάτων VLTs είτε από την ΟΠΑΠ Α.Ε. είτε από

παραχωρησιούχους, τα Κρατικά Λαχεία, τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται στα καζίνο, το Αμοιβαίο Ιπποδρομιακό Στοίχημα, τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται μέσω του διαδικτύου, τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται στα ραδιοτηλεοπτικά και τηλεπικοινωνιακά μέσα, καθώς και τα ηλεκτρονικά τεχνικά-ψυχαγωγικά παίγνια που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα». (Hellenic Gaming Commission-HGC)

3.5. Μέσα διεξαγωγής των ελέγχων

α) Νομικό Πλαίσιο: Περιλαμβάνει ολόκληρο το κωδικοποιημένο αρχείο που αναφέρεται σε κάθε τύπο ελέγχου και το οποίο [αρχείο] κάνει ενδεικτική αναφορά στη σχετική νομοθεσία, σε υπουργικές αποφάσεις, κανονισμούς, εγκυκλίους, γνωμοδοτήσεις, οδηγίες κ.λ.π. (Hellenic Gaming Commission-HGC)

β) Εγχειρίδια Ελέγχου: Στα Εγχειρίδια Ελέγχου γίνεται περιγραφή της μεθόδου του ελέγχου σχετικά με τον τύπο του ελέγχου που διεξάγεται. Τα Εγχειρίδια αναφέρουν τα σημεία όπου διεξάγεται ο έλεγχος, τα βήματα της ελεγκτικής διαδικασίας, τη μέθοδο ελέγχου, την πιστοποίηση του ελέγχου και τον τρόπο καταγραφής των πορισμάτων. (Hellenic Gaming Commission-HGC)

γ) Οδηγός Ελεγκτή: Σ' αυτό τον οδηγό αναφέρονται τα καθήκοντα του ελεγκτή, οδηγίες αναφορικά με την προετοιμασία και διεξαγωγή των ελέγχων, διευκρινίσεις και οδηγίες σχετικά με τη μέθοδο που ακολουθείται σε κάθε έλεγχο, όπως επίσης και τον κώδικα δεοντολογίας των ελεγκτών απέναντι στους φορείς που ελέγχονται και στους παίκτες που ενδεχομένως είναι παρόντες. (Hellenic Gaming Commission-HGC)

δ) Μητρώα και Βάσεις Δεδομένων της Ε.Ε.Ε.Π. Στην κατοχή της Ε.Ε.Ε.Π. βρίσκονται μητρώα και βάσεις δεδομένων με αναλυτικές αναφορές στοιχείων σχετικά με τη μεθοδολογία ελέγχου, καθώς και καταγραφές παλαιότερων ελέγχων που διεξήχθησαν στον ίδιο φορέα και οι οποίες [καταγραφές] αναφέρουν αποφάσεις με τις οποίες υπήρξε επιβολή κυρώσεων, εκθέσεις άλλων παλαιότερων ελέγχων και κάθε άλλο έγγραφο, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, που συγκεντρώνεται κατά την πορεία ενός ελέγχου και πιστοποιεί τα πορίσματά του. (Hellenic Gaming Commission-HGC).

3.6 Νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων

Τα ελληνικά δικαστήρια, κατ' επανάληψη αναφέρθηκαν σε ζητήματα που άπτονται του εξεταζομένου θέματος . Αμέσως παρακάτω παρατίθενται τα κύρια σημεία χαρακτηριστικών αποφάσεων

4242/2015 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- *Δεν συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας (πονε), η μη απάντηση σε αίτηση θεραπείας που ο ασκών την αίτηση ονόμασε προσφυγή*
- *Η υποχρέωση προηγούμενης ακρόασης, αφορά και τις ανεξάρτητες αρχές, όμως δεν αφορά τις κανονιστικές πράξεις*
- *Η αρχή της αμεροληψίας, εφαρμόζεται και σε ζητήματα που επιλαμβάνεται ανεξάρτητη αρχή*
- *Η επίκληση περί κακής σύνθεσης γενικά, είναι αόριστος*

3167/2014 ΣΤΕ (ΟΛΟΜ)

Σύμφωνα με την απόφαση

- *Σε περίπτωση που η εθνική κανονιστική ρύθμιση δεν συμβιβάζεται προς τις διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και της ελευθερίας εγκαταστάσεως, οι εθνικές αρχές δεν μπορούν να μην αποφαινούνται επί αιτήσεων που αφορούν τη χορήγηση αδειών στον τομέα των τυχερών παιγνίων*
- *Το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο στον τομέα των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα είναι συμβατό με τις επιταγές του δικαίου της ΕΕ και τις διατάξεις της Συνθήκης τις σχετικές με το δικαίωμα εγκαταστάσεως και την ελεύθερη περιοχή υπηρεσιών.*
- *Η ένδικη αίτηση, στρεφόμενη κατά της παραλείψεως της Διοικήσεως να*

αποφανθεί επί αιτήσεως χορηγήσεως σε ιδιώτη άδειας οργανώσεως των ήδη υφισταμένων στην ελληνική αγορά τυχερών παιγνιδιών, καθώς και άδεια οργανώσεως, διαχειρίσεως, διεξαγωγής και λειτουργίας στοιχημάτων προκαθορισμένης ή μη αποδόσεως επί αθλητικών ή μη γεγονότων, είναι απορριπτέα ως αλυσιτελής, διότι η τυχόν ακύρωσή της δεν θα ωφελούσε την αιτούσα, εφόσον η αίτησή της δεν θα ήταν δυνατόν να ικανοποιηθεί, μετά την εισαγωγή των νεότερων, συμβατών με το δίκαιο της ΕΕ, νομοθετικών ρυθμίσεων

2831/2014 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- *Νομίμως παρίσταται, εκπροσωπούσα το Δημόσιο, η Ε.Ε.Ε.Π, που αποτελεί ανεξάρτητη αρχή και είναι απαράδεκτη η παράσταση του Υπουργού Οικονομικών.*
- *Ορθά το επίμαχο παίγνιο χαρακτηρίστηκε ως τυχερό, διότι το αποτέλεσμα του εξαρτάται εν μέρει από την τύχη, αφού ο παίκτης που θα συνδεθεί ζωντανά με τον παρουσιαστή επιλέγεται με τυχαίο τρόπο.*

153/2014 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΠΟΙΝ)

Σύμφωνα με την απόφαση,

- *Αρμόδια αρχή για την έκδοση των αδειών, την εποπτεία και τον έλεγχο διεξαγωγής των παιγνίων: Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.) και μετονομασία αυτής σε Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων.*
- *Φαινομενική κατ' ιδέαν συρροή μεταξύ της εγκατάστασης, λειτουργίας και της διοργάνωσης τυχερών παιγνίων και της άνευ άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων. Απορρόφηση των υπολοίπων πράξεων από τη βαρύτερη πράξη της άνευ άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων, εφ' όσον τελούνται με την ίδια*

συμπεριφορά.

2026/2015 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- *Η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού ενός παιγνίου ως «τυχερού» ανήκει αποκλειστικά στην ΕΕΕΠ και όχι στο ΕΣΡ.*
- *Για να υφίσταται υποχρέωση λήψης διοικητικής αδείας για τη διεξαγωγή τυχερού παιγνίου μέσω τηλεοπτικού μέσου απαιτείται να έχει εκδοθεί προηγουμένως ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή η απόφαση της ΕΕΕΠ.*
- *Το ΕΣΡ μη νόμιμα επέβαλε κυρώσεις*

253/2015 ΕΦ ΛΑΡ (ΠΟΙΝ).

Σύμφωνα με την απόφαση

- *Υπάρχει διάκριση της διοργάνωσης και διεξαγωγής τυχερών παιγνίων άνευ άδειας από την εγκατάσταση και λειτουργία τυχερών παιγνίων χωρίς πιστοποίηση.*
- *Πιστοποίηση τυχερών, και όχι μόνο, παιγνίων από την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (Ε.Ε.Ε.Π.).*
- *Η άδεια διεξαγωγής τυχερών παιγνίων είναι αμεταβίβαστη και χορηγείται αποκλειστικά στην ΟΠΑΠ ΑΕ.*
- *Υπάρχει και ποινική ευθύνη προσώπων που διοργανώνουν και διεξάγουν,*

εγκαθιστούν και λειτουργούν τυχερά παίγνια άνευ άδειας και πιστοποίησης.

- Για την εγκατάσταση και λειτουργία σε κατάσταση υγειονομικού ενδιαφέροντος τεσσάρων (4) παιγνιομηχανημάτων, στα οποία ήταν εγκατεστημένα το τυχερό παίγνιο «τρίλιζα», άνευ πιστοποίησης με λογισμικό κατασκευασθέν από τρίτους, οι οποίοι και προκαθόριζαν τους όρους συμμετοχής των παικτών επιφέρει, πλην άλλων και ποινική ευθύνη ιδιοκτήτη του καφενείου.

3887/2015 ΠΛΗΜΜ ΑΘ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- Η παράλειψη γνωστοποίησης στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) της σύστασης και λειτουργίας αρχείου μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι μη νόμιμη
- Φαινομενική κατ' ιδέαν συρροή μεταξύ της διεξαγωγής παιγνίου χωρίς άδεια και της εγκατάστασης και λειτουργίας παιγνίων με παιγνιομηχανήματα, εφ' όσον τελούνται με την ίδια συμπεριφορά, αφού στην διεξαγωγή εμπεριέχεται και η εγκατάσταση και λειτουργία παιγνίων.
- Η παράνομη εγκατάσταση εντός καταστήματος παιγνίου «ΦΡΟΥΤΑΚΙΑ» επιφέρει παραπομπή της κατηγορουμένης για τα εγκλήματα της διεξαγωγής τυχερών παιγνίων χωρίς άδεια, της διοργάνωσης τυχερού παιχνιδιού χωρίς άδεια και πιστοποίηση και της παράλειψης γνωστοποίησης στην ΑΠΔΠΧ της σύστασης και λειτουργίας αρχείου.

387/2015 ΣΤΕ (ΑΝΑΣΤ)

Συμφώνα με την απόφαση,

- επιβλήθηκε πρόστιμο για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας κατά την προβολή τηλεπαιχνιδιού.

- Υπήρχε παραπλάνηση των τηλεθεατών ως προς την χρονική διάρκεια του παιχνιδιού
- Το τηλεπαιχνίδι, ως τυχερό και συνεπώς ακατάλληλο για ανηλίκους, προβλήθηκε με την ένδειξη «κατάλληλο επιθυμητή η γονική συναίνεση»
- Με την προβολή χαρτονομισμάτων και του χρηματικού επάθλου οι ανήλικοι τηλεθεατές λαμβάνουν το μήνυμα του άκοπου πλουτισμού και της επιτυχίας μέσω της απλής συμμετοχής τους στα τυχερά παίγνια, με συνέπεια τη σοβαρή βλάβη στην ηθική και πνευματική ανάπτυξή τους.
- Κατ αρχήν δεν επιτρέπεται η αναστολή λόγω του έντονου δημόσιου συμφέροντος.
- λόγω του ύψους του προστίμου η εκτέλεση της απόφασης θα επιφέρει οικονομικό κλονισμό της επιχειρήσεως που παρουσιάζει μεγάλου ύψους ζημίες.
- Απορρίπτει αίτηση ως προς τον νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας καθώς δεν προβάλλεται κανένας ισχυρισμός ότι η εκτέλεση θα του στερήσει τα μέσα βιοπορισμού του, ούτε προσκομίζεται κάποιο οικονομικό στοιχείο.
- Δεν αποτελεί νόμιμο λόγο αναστολής η ποινική ευθύνη του λόγω μη καταβολής του προστίμου.

365/2013 ΕΦ ΛΑΡ (ΠΟΙΝ)

- Στη εν λόγω απόφαση, εφαρμόστηκε ο επιεικέστερος Εφαρμογή του επιεικέστερου ποινικός νόμος (άρθρο 25 παρ.β` ν.4002/2011 όπως τροπ. με το άρθρο 22 ν.4141/2013).

176/2012 ΠΛΗΜΜ ΘΕΣΣΑΛ

- Η απόφαση αυτή αφορούσε την εγκατάσταση και λειτουργία τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων χωρίς την κατάλληλη πιστοποίηση του χώρου και των παιγνιομηχανημάτων, κατ'ορθότερο νομικό χαρακτηρισμό από την πράξη της διεξαγωγής τυχερών παιγνίων. Τελικά δεν προέκυψε ότι οι εμφανιζόμενοι στα παιγνιομηχανήματα σχηματισμοί ήταν αποτέλεσμα εξαρτώμενο έστω και εν μέρει από την τύχη.

10587/2011 ΜΠΡ ΑΘ

Στην εν λόγω απόφαση, κρίθηκε μεταξύ άλλων ότι:

- *Η διεξαγωγή διαδικτυακών τυχερών παιγνίων και στοιχημάτων στη χώρα μας ανήκει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του δημοσίου, και όχι του ΟΠΑΠ,*

502/2013 ΣΤΕ (ΑΝΑΣΤ)

Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση

- Η απαγόρευση παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου από παρόχους που δεν έχουν λάβει σχετική άδεια ούτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς του αρ. 50 παρ.12 του ν. 4002/2011, δεν θεσπίζεται το πρώτον με την πρώτη προσβαλλόμενη κανονιστική απόφαση, αλλά διατυπώνεται στις διατάξεις του ν. 4002/2011
- Με την σύνταξη του καταλόγου (black list) που εγκρίνεται με ιδιαίτερη πράξη, διαπιστώνεται απλώς η μη αδειοδοτημένη παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων από τους ιστότοπους που εκμεταλλεύονται οι αιτούσες εταιρείες, διαπίστωση η οποία επισύρει τις συνέπειες που καθορίζονται στις διατάξεις του ν. 4002/2011, η εφαρμογή των οποίων δεν είναι δυνατόν να ανασταλεί, δεδομένου ότι, δεν επιτρέπεται η χορήγηση, από την Επιτροπή Αναστολών του ΣτΕ, αναστολής εκτελέσεως πράξεως της νομοθετικής λειτουργίας.
- Εν όψει του έντονου δημοσίου συμφέροντος (προστασία των καταναλωτών και της κοινωνικής τάξεως), επιβάλλεται, κατ' αρχήν, η άμεση εκτέλεση των κατ' εφαρμογήν της οικείας νομοθεσίας εκδιδόμενων πράξεων
- Η επικαλούμενη ηθική βλάβη δεν συνιστά ανεπανόρθωτη βλάβη

153/2014 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΠΟΙΝ)

Στην εν λόγω απόφαση κρίθηκε, εκτός των άλλων, ότι η νομική φύση άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων: προσωπική και αμεταβίβαστη, η οποία χορηγείται αποκλειστικά στην ΟΠΑΠ ΑΕ.

7/2013 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΠΟΙΝ)

Μεταξύ άλλων κρίθηκε ότι

- Μόνη η ενέργεια της εγκατάστασης και λειτουργίας τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα δεν αποτελεί αρχή εκτέλεσης της αντικειμενικής υποστάσεως της κακουρηματικής πράξης της διεξαγωγής τυχερών παιγνίων χωρίς άδεια της αρμόδιας αρχής.

1128/2013 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (ΠΟΙΝ)

Η απόφαση αυτή αναφέρει,

- Με το νέο νόμο (σ.σ του 2011) χαρακτηρίζονται πλέον ως τυχερά παίγνια μόνο εκείνα στα οποία υπάρχει, έστω έμμεση, οικονομική επιβάρυνση του παίκτη, που όμως πρέπει επιπρόσθετα να λαμβάνει ειδικά τη μορφή της επένδυσης (από τον παίκτη) στο αποτέλεσμα της διεξαγωγής του παιγνίου, χρηματικού ποσού ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, με σκοπό την επιδίωξη οικονομικού οφέλους που συναρτάται με το εν λόγω αποτέλεσμα.
- Η καταβολή αντιτίμου για τη συμμετοχή στα εν λόγω παίγνια, ανεξάρτητα από τη μελλοντική έκβαση αυτών δεν συνεπάγεται και χρηματική εν γένει περιουσιακή επένδυση των παικτών στο αποτέλεσμα των συγκεκριμένων παιγνίων, με προσδοκία οικονομικού ελέγχου των παικτών από το αποτέλεσμα αυτό.

1799/2015, ΣτΕ

Και στην εν λόγω απόφαση επαναλαμβάνεται η θέση ότι

- Η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού ενός παιχνίσιου ως «τυχερού» ανήκει αποκλειστικά στην ΕΕΕΠ και όχι στο ΕΣΡ.

3817/2015 ΣΤΕ

Κρίθηκε ότι

- Η προσβαλλόμενη πράξη του ΕΣΡ περί επιβολής κύρωσης, πέραν της παραβίασης του άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4002/2011, κατά τη μετάδοση τηλεπαιγνίου, στηρίζεται, σωρευτικώς, και στην αιτιολογική βάση της παραβίασης του άρθρου 7 περ. α' του Κανονισμού 2/1991, που μπορεί να αποτελέσει επαρκές έρεισμα για την επιβολή της επίδικης κύρωσης και η οποία δεν προσβάλλεται.

263/2015 ΣΤΕ (ΑΝΑΣΤ)

Στην απόφαση αυτή, που αφορούσε αίτηση αναστολής αποφάσεως του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας κατά την προβολή τηλεπαιχνιδιού, αναφέρονται και τα εξής:

- Υπήρξε παραπλάνηση των τηλεθεατών ως προς την χρονική διάρκεια του παιχνιδιού και τους κανόνες του
- Λόγω του ύψους του προστίμου η εκτέλεση της απόφασης θα επιφέρει οικονομικό κλονισμό της επιχειρήσεως που παρουσιάζει μεγάλου ύψους ζημίες.
- Αναστολή των προσβαλλομένων, υπό τον όρο ότι καθ' όλη τη διάρκεια της αναστολής, ο τηλεοπτικός σταθμός δεν επιτρέπεται να μεταδίδει το ίδιο ή όμοια τηλεπαιχνίδια

2119/2014 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- Δεν υπήρξε παραπλάνηση των τηλεθεατών, αφού ο παρουσιαστής, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, ενημέρωνε ότι καλώντας την τηλεφωνική γραμμή υψηλής χρέωσης ο τηλεθεατής συμμετέχει σε κλήρωση για τη συμμετοχή στην απόκτηση του προσφερόμενου χρηματικού επάθλου.
- Το ΕΣΡ δεν είχε την αρμοδιότητα να προβεί στο χαρακτηρισμό του επίμαχου τηλεπαιγνίου ως «τυχερού», αλλά ούτε και να επιβάλει κυρώσεις λόγω προβολής του τηλεπαιγνίου άνευ ειδικής αδειάς της Ε.Ε.Ε.Π.

2745/2014 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την απόφαση,

- Είναι πλημμελώς αιτιολογημένη η προσβαλλόμενη απόφαση επιβολής προστίμου, διότι το ΕΣΡ δεν μπορούσε να προβεί στον χαρακτηρισμό του επίμαχου τηλεπαιγνίου ως εμπύπτοντος στην έννοια του «τυχερού».

2832/2014 ΣΤΕ

Σύμφωνα με την υπόψη απόφαση,

Επειδή μέχρι τη συζήτηση της υποθέσεως δεν είχε εκδοθεί ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ούτε απόφαση της ΕΕΕΠ, με την οποία να ρυθμίζονται, κατά τη μεταβατική περίοδο, τα θέματα διεξαγωγής και ελέγχου τυχερών παιγνίων μέσω τηλεοπτικών μέσων σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού ενός παιγνίου ως «τυχερού» ανήκει αποκλειστικά στην ΕΕΕΠ και όχι στο ΕΣΡ η παρ. 1

του άρθρου 53 του ν. 4002/2011 ήταν ατελής και μη νομίμως εφαρμόστηκε.

4616/2014 ΣΤΕ

Στην υπόψη απόφαση αναφέρονται και τα εξής:

- Η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού ενός παιγνίου ως «τυχερού» ανήκει αποκλειστικά στην ΕΕΕΠ και όχι στο ΕΣΡ.
- Εφόσον, υπό την ισχύ του άρθρου 53 του ν. 4002/2011, δεν είχε εκδοθεί ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων ή απόφαση της ΕΕΕΠ, η διάταξη ήταν ατελής και δεν μπορούσε να επιβληθεί κύρωση για παράβαση αυτής.
- Δεν ασκεί καμία επιρροή το γεγονός ότι το επίμαχο τηλεπαιγνιο χαρακτηρίστηκε ως τυχερό με μεταγενέστερη πράξη της Ε.Ε.Π.Π.

217/2013 ΣΤΕ (ΑΝΑΣΤ)

Σύμφωνα με την απόφαση,

- Προκειμένου περί των τυχερών παιγνίων, με την άσκηση των οποίων επιδιώκεται, αμέσως ή εμμέσως, ο προσπορισμός χρηματικού κέρδους, συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος, συνδεδόμενοι με την προστασία των καταναλωτών και της κοινωνικής τάξεως, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν τον περιορισμό ή ακόμη και την απαγόρευση της ασκήσεώς τους.

- Εν όψει του εντόνου αυτού δημοσίου συμφέροντος επιβάλλεται, κατ' αρχήν, η άμεση και επίκαιρη εκτέλεση των κυρώσεων που επιβάλλονται σε τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.
- Δύναται, πάντως, να δικαιολογηθεί η κατ' εξαίρεση αναστολή εκτελέσεως πράξεων περί επιβολής χρηματικών κυρώσεων (προστίμων) αν η άμεση εκτέλεσή τους συνεπάγεται τον οικονομικό κλονισμό της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται τον σταθμό ή την στέρηση των μέσων βιοπορισμού των εκπροσώπων της επιχείρησης που είναι κατά το νόμο αλληλεγγύως υπεύθυνα για την καταβολή του προστίμου.

Εν κατακλείδι οι παραπάνω αποφάσεις:

Α. είναι αποφάσεις κυρίως διοικητικών και ποινικών δικαστηρίων

Β. αναφέρονται επανειλημμένως σε θέματα ερμηνείας του νομικού πλαισίου των τυχερών παιγνιδιών

Γ. ξεκαθαρίζουν ασάφειες του νομικού πλαισίου, όπως είναι αυτές που αφορούν το Ε.Σ.Ρ και την Ε.Ε.Ε.Π

Δ. περιλαμβάνουν αρκετές φορές και γενικά θέματα διοικητικού δικαίου και διοικητικής δικονομίας

3,7 Σύγκριση στοιχείων αναφορικά με την αγορά καζίνο, ΟΠΑΠ Α.Ε. και διαδίκτυο

3.7 Ρυθμιστικό πλαίσιο της αγοράς τυχερών παιγνίων

Η αγορά των τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα παρουσιάζει ιδιομορφίες, διαφορές αλλά και αντιθέσεις που έχουν ως συνέπεια να μην υπάρχει ούτε ομοιομορφία, ούτε ακριβή νομοθετικά πλαίσια σχετικά με τις ρυθμίσεις, τους μηχανισμούς ελέγχου και τις μεθόδους είσπραξης των εσόδων, γεγονός που δυσχεραίνει την ομαλή λειτουργία της εν λόγω αγοράς (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 48).

Τα τυχερά παίγνια που εκμεταλλεύονται τα καζίνο διεξάγονται σύμφωνα με ένα « Κανονιστικό πλαίσιο Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων», βελτιωμένο από την Ε.Ε.Ε.Π. που όμως χρήζει περαιτέρω τροποποίησης για να μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 48).

Τα τυχερά παίγνια που εποπτεύει η ΟΠΑΠ Α.Ε. διοργανώνονται με βάση το «Κανονιστικό Πλαίσιο Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων» που ήταν σε ισχύ όταν η ΟΠΑΠ Α.Ε. ήταν κρατική. Καθώς η ΟΠΑΠ Α.Ε. λειτουργεί ως ιδιωτικός φορέας, το συγκεκριμένο

Νομοθετικό πλαίσιο πρέπει να εκσυγχρονιστεί (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 49).

Όσον αφορά τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια, δεν υπάρχει κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, γεγονός που δυσκολεύει τη διεξαγωγή τους. (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 49).

3.8 Σύγκριση των μηχανισμών ελέγχου και εποπτείας της αγοράς τυχερών παιγνίων

Η Ε.Ε.Ε.Π. ελέγχει τα τυχερά παίγνια στα καζίνο σε 24ωρη βάση μέσω ομάδων ελέγχου που βρίσκονται στα καζίνα. Επίσης, η Ε.Ε.Ε.Π. μέσω ενός on-line συστήματος εποπτεύει τα «δικαιώματα συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στα μικτά κέρδη των καζίνων». Ωστόσο, διαπιστώνονται σημαντικά κενά ως προς τον εκσυγχρονισμό των σχετικών διαδικασιών που θα παρέχουν αυτοματοποιημένες μεθόδους ελέγχου αλλά και εξοικονόμηση εσόδων (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 49).

Ο έλεγχος της Ε.Ε.Ε.Π. στα παίγνια που εκμεταλλεύεται η ΟΠΑΠ Α.Ε είναι ανεπαρκής, καθώς επιχειρείται «αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων με άλλους ελεγκτικούς μηχανισμούς», καθώς υπάρχει ασάφεια ως προς τον καταμερισμό των δράσεων ελέγχου και ως προς τη συντονιστική δράση που απαιτείται για να επιφέρουν αποτέλεσμα οι ελεγκτικοί μηχανισμοί. Ακόμη, η Ε.Ε.Ε.Π. δεν έχει τους μηχανισμούς και τις μεθόδους ελέγχου όλων των τυχερών παιγνίων που εποπτεύει η ΟΠΑΠ Α.Ε., ούτε διαθέτει το κατάλληλο σύστημα για την on-line εποπτεία των παιγνίων που επιχειρούνται μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας, για να υπάρχει διασφάλιση ότι τα παίγνια διεξάγονται νόμιμα αλλά και ότι τα κέρδη του Ελληνικού Δημοσίου είναι

εξασφαλισμένα.

(Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 49).

Τέλος, όσον αφορά τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια, ο έλεγχος από την Ε.Ε.Ε.Π. είναι σχεδόν ανύπαρκτος και εστιάζεται στην εύρεση παράνομων παρόχων παιγνίων μέσω διαδικτύου και στη συμπλήρωση της μαύρης λίστας, χωρίς να εμποδίζεται η δράση των παράνομων διαδικτυακών παρόχων. Επιπλέον, η Ε.Ε.Ε.Π. δεν ελέγχει τα παίγνια μέσω διαδικτύου που παρέχονται από παρόχους με προσωρινές άδειες, αλλά ούτε και οι συγκεκριμένοι πάροχοι ελέγχονται για τη νομιμότητά τους. (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 49-50).

3.9 Σύγκριση της διαδικασίας είσπραξης στα τυχερά παίγνια

Στα καζίνο, το Ελληνικό Δημόσιο εισπράττει το ποσοστό από τα μικτά κέρδη καθημερινά, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 4255/14. Αυτή η διαδικασία είσπραξης άρχισε να εφαρμόζεται από τη 1/7/2014 και αύξησε σημαντικά τα κέρδη του Ελληνικού Δημοσίου από τα καζίνο (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 50).

Η είσπραξη των δικαιωμάτων συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στα κέρδη από τα τυχερά παίγνια που εκμεταλλεύεται η ΟΠΑΠ Α. Ε. γίνεται κάθε τρεις (3) μήνες. Η διαδικασία αυτή, όμως, είναι χωρίς αποτέλεσμα, καθώς δεν υπάρχει δυνατότητα είσπραξης από τόκους καταθέσεων γι' αυτούς τους τρεις (3) μήνες (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-2014, σ. 50).

Στην περίπτωση των διαδικτυακών παιγνίων, το Ελληνικό Δημόσιο εισπράττει τα κέρδη του κάθε τρεις (3) μήνες. Η μέθοδος αυτή δεν έχει αποτέλεσμα επειδή δεν ελέγχονται λεπτομερώς ως προς τη φορολογική τους κατάσταση οι επιχειρήσεις που δρουν σύμφωνα με το προσωρινό καθεστώς του διαδικτύου έτσι ώστε να υπάρχει επαλήθευση των δηλωμένων εσόδων. Συνεπώς, τα κέρδη του Ελληνικού Δημοσίου από τα διαδικτυακά τυχερά παίγνια μειώνονται εξαιτίας των ελλείψεων στις φορολογικές δηλώσεις, αλλά και από τη μη είσπραξη εσόδων από τόκους καταθέσεων αυτούς τους τρεις (3) μήνες. (Ελεγκτικό Συνέδριο, έκθεση ελέγχου, 2013-

2014, σ. 50).

Συμπέρασμα

Η Ελλάδα και οι Έλληνες ως λαός της έχουν μια ιδιαίτερη σχέση με το χώρο των τυχερών παιγνίων. Από αρχαιοτάτων χρόνων έως και σήμερα στον εικοστό πρώτο αιώνα, η τύχη συνάρπαζε και εξακολουθεί να συναρπάζει τους πολίτες όλων των κοινωνικών στρωμάτων και οικονομικών βαλαντίων, οι οποίοι εναποθέτουν τις ελπίδες τους για αλλαγή της οικονομικής και κοινωνικής τους κατάστασης στα τυχερά παίγνια. Δυστυχώς, ένας πολύ μεγάλος αριθμός παικτών εθίζεται σ' αυτά τα παιχνίδια, με καταστρεπτικές συνέπειες για τους ίδιους και το κοινωνικό τους περιβάλλον. Ο Έλληνας νομοθέτης διακρίνοντας ακριβώς αυτή την αδυναμία προσπάθησε από πολύ νωρίς να θεσμοθετήσει και να εφαρμόσει ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα προστατεύει τους πολίτες και θα εξασφαλίζει τη συνοχή του κοινωνικού συνόλου μέσα στην κοινωνία.

Ωστόσο, τα σχετικά νομοθετήματα δεν θεσπίστηκαν για την προάσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων μόνο των παικτών, αλλά φροντίζουν να παρέχουν όλα τα εχέγγυα στους παρόχους των υπηρεσιών τυχερών παιγνίων ώστε να τους δελεάσουν να εισέλθουν στην αγορά των τυχερών παιγνίων, προωθώντας συνάμα την οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η σύσταση της Ε.Ε.Ε.Π. ήταν ένα θετικό μέτρο καθώς και η εφαρμογή του ν. 4002/2011 με όλες τις τροποποιήσεις που ακολούθησαν έθεσαν τα θεμέλια για ένα ισχυρό ρυθμιστικό πλαίσιο

Βιβλιογραφία

Ελεγκτικό Συνέδριον Έκθεση Ελέγχου: Έλεγχος επιδόσεων και δικλίδων στην επιτροπή εποπτείας και ελέγχου παιγνίων, 2013-2014

Νομολογία ελληνικών δικαστηρίων

Νομολογία Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σταυρόπουλος, Ν,. Ποινικές κυρώσεις για παράνομα 'καζίνο', παίγνια , 'φρουτάκια', παράνομο στοίχημα κλπ.

Συνθήκη της Λισσαβώνας (Συνθήκη της ΕΕ-ΣΕΕ και Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ-ΣΛΕΕ)

Hellenic Gaming Commission -HGC <https://www.gamingcommission.gov.gr>

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα βασικά σημεία του προτεινόμενου σχεδίου νόμου που θα ρυθμίσει την αγορά των τυχερών παιγνίων και το οποίο [σχέδιο νόμου] έχει τεθεί δε διαβούλευση. Το θέμα των αδειών αποτελεί σημαντικό κεφάλαιο του του νομοσχεδίου και γι' αυτό παρουσιάζεται πιο εκτεταμένα στο παρόν κεφάλαιο. Ακόμη , το κεφάλαιο αναφέρει τη σύσταση μητρώου συνεργατών, η σπουδαιότητα του οποίου έγκειται στο ότι εκεί θα καταγράφονται πλέον οι ιστοσελίδες που ενδιαφέρονται να παρέχουν διαφήμιση στις εταιρείες που έχουν σχετική άδεια. Επίσης, αναλύεται ο τρόπος βάση του οποίου θα υπολογίζεται ο φόρος που αναλογεί στα κέρδη των παικτών.

Τι ισχύει σήμερα

Το σχέδιο νόμου για τη ρύθμιση της αγοράς των τυχερών παιγνίων που θα τεθεί σε διαβούλευση προβλέπει μεταξύ άλλων τα εξής:

1.«Δεν υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός αδειών αλλά οποιοδήποτε Νομικό πρόσωπο μπορεί να κατέβει και να πάρει άδεια.»

Κάθε άδεια αντιστοιχεί σε ένα ιστότοπο. Αυτό σημαίνει ότι μια εταιρεία αδειοδοτημένη δεν μπορεί να εκμεταλλεύεται δύο ή περισσότερα «brand/sites» υπό την άδειά της.

Ωστόσο, μια εταιρεία δεν εμποδίζεται να αποκτήσει όσες άδειες θέλει, καταβάλλοντας το αντίστοιχο αντίτιμο για κάθε «brand/site» της.

2.»Οι άδειες πλέον είναι δύο κατηγοριών:

α.Άδεια για διεξαγωγή στοιχηματικών παιγνίων

β. Άδεια για λοιπά διαδικτυακά παίγνια (Ζωντανό Καζίνο και Πόκερ).»

Στην ουσία αυτό σημαίνει ότι με βάση όσα ισχύουν σήμερα αποκλείονται όλα τα παίγνια της κατηγορίας RNG (φρουτάκια και όλα τα παιχνίδια καζίνο πλην αυτά του ζωντανού καζίνο), που αντιπροσωπεύουν το 50% περίπου των κερδών των εταιρειών στην εγχώρια αγορά.

3.»Οι άδειες θα έχουν πενταετή διάρκεια»

4.» Το κόστος των νέων αδειών θα ανέρχεται σε:

4 εκατ. Ευρώ για άδεια διεξαγωγής στοιχηματικών παιγνίων

1 εκατ. Ευρώ για άδεια λοιπόν διαδικτυακών παιγνίων

Κάποιο νομικό πρόσωπο μπορεί να διεκδικήσει και να λάβει έναν τύπο άδειας (δεν είναι απαραίτητα κάποια εταιρεία να λάβει και τους δύο τύπους αν το επιθυμεί)»

5.»Συστήνεται μητρώο συνεργατών (affiliates), όπου εκεί θα πρέπει να εγγραφούν όλα τα sites αν θέλουν να συνεργαστούν και να διαφημίσουν τις αδειοδοτούμενες εταιρίες.

Εδώ το ενδιαφέρον είναι να διαπιστωθεί αν το Μητρώο αυτό θα αφορά μόνο τις ιστοσελίδες/sites που συνεργάζονται με τις εταιρείες με τη μορφή του Affiliation ή θα αφορά όλα τα sites που προβάλλουν τις εταιρείες (αν θα πρέπει δηλαδή να ενταχθούν σε αυτό το μητρώο όλα τα μεγάλα ενημερωτικά, αθλητικά κ.α. portals της χώρας). Να δούμε επίσης τι θα ισχύσει-και αν θα πρέπει να ενταχθούν στο νέο μητρώο- τα ξένα sites κολοσσοί που δραστηριοποιούνται και στη χώρα μας (google,

facebook, Instagram) και διαφημίζουν κατά κόρον τις υπάρχουσες νόμιμες εταιρείες.»

6.»Αλλάζει ο τρόπος υπολογισμού και καταλογισμού από τις εταιρείες, αναφορικά με τον φόρο κερδών των παικτών.

Μέχρι τώρα στο στοίχημα εφαρμόζεται φόρος κερδών για κέρδη πάνω από 100 ευρώ ανά στήλη και φόρος ανά παικτική συνεδρία στο καζίνο.

Πρακτικά οι παίκτες δεν πλήρωναν φόρο στο στοίχημα (μόνο αν έπιαναν στοίχημα με απόδοση πάνω από 100), ενώ πλήρωναν φόρο για τα κέρδη τους από τη συμμετοχή τους στο καζίνο ακόμη και σε καθημερινή βάση και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη αν είχαν χάσει μεγαλύτερο ποσό την προηγούμενη ημέρα.

Με τον νέο νόμο, αυτό που θα ισχύει, είναι 10% φόρος στα ετήσια κέρδη του παίκτη που θα του παρακρατείται από την ίδια την εταιρεία κατά την ανάληψη που θα πραγματοποιεί ο παίκτης από τον λογαριασμό του.

Παραμένει η εφαρμογή του στην πράξη καθώς και τι θα συμβεί σε περιπτώσεις που ένας παίκτης κάνει μία μεγάλη για παράδειγμα τον μήνα Μάρτιο, πληρώσει φόρο στην ανάληψή του και στη συνέχεια στη διάρκεια του έτους χάσει ποσά μεγαλύτερα από τα προηγούμενα κέρδη του.»

7.»Πλέον όλες οι αδειοδοτημένες εταιρείες θα βρίσκονται σε άμεση διασύνδεση με την ΕΕΕΠ, όπου μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.) θα παρακολουθούνται όλες οι κινήσεις, όλων των λογαριασμών των παικτών.»

Συμπέρασμα

Οι αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο της αγοράς τυχερών παιγνίων δεν είναι σίγουρο ότι θα είναι προς όφελος των καταναλωτών και της αγοράς γενικά. Το γεγονός ότι οι άδειες πλέον είναι δύο κατηγοριών, εγείρει αμφισβητήσεις και θέτει θέματα για προβληματισμό. Η εξαίρεση όλων των RNG παιχνιδιών που αντιστοιχούν στο 50% των κερδών των εταιριών ανοίγει το δρόμο για έσοδα στις παράνομες ιστοσελίδες που λειτουργούν καζίνο. Εξάλλου, είναι τουλάχιστον αφελές να θεωρείται ότι τα φρουτάκια και άλλα παίγνια που διεξάγονται μέσω διαδικτύου βλάπτουν το επίγειο

δίκτυο καζίνο. Ο νομοθέτης με τις αλλαγές που προτείνει προσπαθεί να διευκολύνει και να δαλεάσει τους ενδιαφερόμενους να εισέλθουν στην πολύ προσοδοφόρα αγορά των τυχερών παιγνίων. Αντιθέτως, με το νέο σύστημα φορολόγησης, οι καταναλωτές-παίκτες ζημιώνονται, πράγμα που σημαίνει ότι απαιτείται πιο προσεκτική και πιο λεπτομερής προσέγγιση του θέματος.

Βιβλιογραφία

BETPLAYER mylivescores.com <https://www.betplayer.com>

Συμπεράσματα-επισημάνσεις

Από την προηγηθείσα ανάλυση, προέκυψαν εκτός των άλλων, τα ακόλουθα συμπεράσματα

1.Ο χώρος των τυχερών παιγνίων άπτεται πολλών θεμάτων, όπως είναι η διασκέδαση, η εξάρτηση, ο εθισμός, η μείωση της προσωπικότητας, η εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού,, η απελευθέρωση υπηρεσιών και κεφαλαίων κ.ο.κ. Οι επισημάνσεις αυτές αναφέρονται σε πολλά διεθνή και ενωσιακά κείμενα. Στα υπόψη κείμενα της αναλύονται τα θέματα αυτά και άλλα παρεμφερή

2.Στα παραπάνω θέματα ,προστίθενται και όσα έχουν με το διαδίκτυο, γιατί πολλά τυχερά παίγνια σήμερα είναι διαδικτυακά

3. Η αγορά των τεχνικών παιγνίων είναι τόσο διεθνής, όσο και ενωσιακή και εσωτερική. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί βάσιμα, ότι η αγορά αυτή παρουσιάζει, κατά κανόνα πολλά κοινά χαρακτηριστικά σε όλες τις χώρες, σε κάθε μια εκ των οποίων υπάρχουν σε πολύ μικρότερη έκταση και ειδικά χαρακτηριστικά.

4.Είναι ευνόητο, έπειτα από τα προαναφερθέντα, ότι το νομικό πλαίσιο που πρέπει να διέπει το χώρο των τυχερών παιγνίων, πρέπει να παρουσιάζει «σύνθετα» χαρακτηριστικά, μεταξύ των οποίων είναι τα εξής:

- Να είναι σύμφωνο με το διεθνές και ιδίως με το ενωσιακό δίκαιο, που

αφορούν πολλούς τομείς οικονομικών και όχι μόνο, δραστηριοτήτων

- Να είναι συμβατό με τα νομικά πλαίσια που άπτονται παραγόντων, οι οποίοι επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα το ισχύον πλαίσιο (π.χ. το νομικό πλαίσιο για τα εξαρτημένα άτομα, για τα προσωπικά δεδομένα, το διαδίκτυο, την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού κ.λ.π.)
- Να είναι συνταγματικό και να μην δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ιδίως στην άσκηση ατομικών δικαιωμάτων, το δικαίωμα συμμετοχής στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, το δικαίωμα προστασίας της αξίας και της προσωπικότητας, την προστασία της παιδικής ηλικίας και της οικογένειας κ.λ.π.

5. Η δημιουργία του ενωσιακού δικαίου, για τον εξεταζόμενο τομέα, καθυστέρησε σημαντικά. Η κυρίως έμφαση δόθηκε στην αμιγώς οικονομική πλευρά, του θέματος, που είναι η εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών κ.λ.π. Ακόμη και μετά την έκδοση της προαναφερθείσας Βίβλου, η κατάσταση αυτή σε ορισμένους τομείς που άπτονται του θέματος, πολύ λίγο διαφοροποιήθηκε. Πάντως είναι γεγονός ότι εν γένει η Βίβλος συνετέλεσε σημαντικά στη βελτίωση της κατάστασης πρωτίστως γιατί περιέλαβε και σημαντικές πτυχές του υπόψη θέματος των τυχερών παιγνίων

6. Παρόλο ότι κάποιες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην ΔΕΚ) και ιδιαίτερα αυτές που απαντούσαν σε προδικαστικά ερωτήματα, διαμόρφωσαν την εντύπωση για μια συνθετική προσέγγιση, στην πλειοψηφία της κινήθηκαν με βάση, κατά κανόνα την «οικονομική λογική». Παρά ταύτα, έστω και σχετικά αργά το Δικαστήριο εγκαταλείπει αυτή την προσέγγιση και προσεγγίζει το θέμα πιο σύνθετα προσαρμοσμένο στις σημερινές απαιτήσεις

7. Το εσωτερικό νομικό πλαίσιο δεν ήταν κατά το παρελθόν επαρκές, για να καλύψει ικανοποιητικά, ένα θέμα τόσο σύνθετο. Τα τελευταία χρόνια έχει υποστεί και σημαντικές βελτιώσεις, με αποτέλεσμα ζητήματα όπως αυτά της συμμόρφωσης με το ενωσιακό δίκαιο, της συμβατικότητας με τα νομικά πλαίσια, άλλων τομέων που άπτονται των τυχερών παιχνιδιών, ακόμη και της συνταγματικότητας πλείστων όσων διατάξεων του να αντιμετωπίζονται αρκούτως ικανοποιητικά. Αυτό δεν σημαίνει 'τι

δεν καταλείπεται περιθώριο για περαιτέρω βελτιώσεις

8. Η νομολογία με την πάροδο του χρόνου έχει εξελιχθεί σημαντικά, ενώ στα πλαίσια αποφάσεων κυρίως διοικητικών και ποινικών δικαστηρίων έχει δώσει λύσεις σε πολλά θέματα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι έχει εξετάσει πολλά και σοβαρά ζητήματα από τα προαναφερθέντα, και ειδικότερα τη συμφωνία/ συμβατότητα με το ενωσιακό δίκαιο, τη συνταγματικότητα διατάξεων, την ερμηνεία νόμων και άλλων κανονιστικών πράξεων κ.ο.κ. Αναμένεται ότι συν τω χρόνω οι προσεγγίσεις της νομολογίας θα είναι περισσότερο πρόσφορες και αποτελεσματικές.

Βιβλιογραφία

- Αναγνωστόπουλος, Δ., Παλαιολόγου, Α., Λαζαράτου, Ε., (2014), Η παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια στην εφηβεία, Υπηρεσία Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, Κοινοτικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα-Καισαριανής, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα
- Γίγας, Π., Παπαδόπουλος, Ι., (2013), ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ COMPLIANCE Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες Anti-money laundering, Πτυχιακή Εργασία
- Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), πρώην ΔΕΚ, αποφάσεις και απαντήσεις σε προδικαστικά ερωτήματα
- Ελεγκτικό Συνέδριο Έκθεση Ελέγχου: Έλεγχος επιδόσεων και δικλίδων στην επιτροπή εποπτείας ελέγχου παιγνίων, 2013-2014
- Επιτροπή Ελέγχου και Εποπτείας Παιγνίων (ΕΕΕΠ),
<https://www.gamingcommission.gov.gr/index.php/eeep>
- Λαμπράκης, Α., (2015) Τυχερά Παίγνια και Ευρωπαϊκή Πολιτική: Συμφέροντα-Ανταγωνισμός-Επιβίωση, Διπλωματική Εργασία, Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- Ναυρίδης, Ε., (2011), Βασικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τα λαχεία και τα τυχερά παίγνια
- Νομολογία Διοικητικών, Αστικών και Ποινικών Δικαστηρίων
- Οικονόμου, Μ., Θεοδώρου, Β. Ν., Παπαδημητρίου, Γ.Ν, (2016), Η ψυχοπαθολογία των τυχερών παιχνιδιών. Σύγχρονα διαγνωστικά, αιτιολογικά και θεραπευτικά δεδομένα, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Νοσοκομείο «Αιγινήτειο», Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), Αθήνα, Ερευνητικό Πρόγραμμα Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ «Διερεύνηση του φαινομένου της ενασχόλησης με τυχερά παιχνίδια και της εξάρτησης από αυτά στον ενήλικο και στον εφηβικό πληθυσμό της χώρας», Αθήνα
- Παλουμπής, Ν., (2017), Το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος, ΑΕΙ Πειραιά

- Πράσινη Βίβλος, Τυχερά Παιχνίδια σε απευθείας σύνδεση στην Εσωτερική Αγορά SC (2011) 321 τελικό
- Σταματάκη, Α., Σηφάκη, Α., (2018), Τρόποι νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, ΤΕΙ Κρήτης
- Σταυρόπουλος, Ν., Ποινικές κυρώσεις για παράνομα «καζίνο», παίγνια, «φρουτάκια», παράνομο στοίχημα κλπ.
- Συνθήκη της Λισσαβώνας (Συνθήκη της ΕΕ-ΣΕΕ και Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ(ΣΛΕΕ))
- Σχετικές Οδηγίες της Ευρωπαϊκής, όπως η οδηγία για τις υπηρεσίες (2006/123/ΕΚ) ή η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (2000/31/ΕΚ). Επίσης σχετικό εν φ=γένει ενωσιακό παράγωγο δίκαιο όπως το περιλαμβανόμενο στα ΕΕ L 95 της 15.4.2010, ΕΕ L 149 της 11.6.2005, ΕΕ L 144 της 4.6.1997, ΕΕ L 309 της 25.11.2005, ΕΕ L 281 της 23.11.1995, ΕΕ L 201 της 31.7.2002, ΕΕ L 347 της 11.12.2006, ΕΕ L 178 της 17.7.2000 ΕΕ L 376 της 27.12.2006
- Σχετικοί νόμοι και αιτιολογικές εκθέσεις αυτών, όπως Ν.4002/11 όπως ισχύει. Επίσης Ν.4038/12, ο Ν. 4141/13 και ο Ν. 4261/14, όπως εκάστοτε ισχύουν
- Χαρακτηριστικές υποθέσεις ΔΕΕ (πρώην ΔΕΚ), όπως Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031, Υπόθεση C-275/92, Συλλογή 1994 I-01039, Υπόθεση C-124/97, Συλλογή 1999 Σελίδα I-06067, Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289, Υπόθεση C-67/98, Συλλογή 1999 Σελίδα I-07289, Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031, Υπόθεση C-243/01, Συλλογή 2003 Σελίδα I-13031, Υπόθεση C203/08, Συλλογή [0000] Σελίδα I-0000, Υπόθεση C-42/07, Συλλογή [2009] Σελίδα I-7633, σκέψη 69, βλέπε επίσης τμήμα 2.4 (επιβολή) και ερώτηση 48. Υπόθεση C-46/08, Συλλογή [0000], σελίδα I-0000, παράγραφος 103, Υπόθεση C-35/2010-DA-Φόροι επί των τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στον δανικό νόμο σχετικά με τους φόρους επί των τυχερών παιγνίων (ΕΕ C 22 της 22.1.2011) και IP/10/1711
- American Psychiatric Association, 1994
- BETPLAYER mylivescores.com <https://www.betplayer.com>

- Ernst & Young “The 2011 global gaming bulletin” Market Overview
- Europedia.moussis.eu (Ελευθερία παροχής υπηρεσιών στην ΕΕ)
- Gambling Compliance 2013 www.gamblingcommissson.gov.uk
- Hellenic Gaming Commission -HGC <https://www.gamingcommission.gov.gr>
- Hodgins, D., Stea, J., Grant, J., (2011), Gambling Disorders, Department of Psychology, University of Calgary, AB, Canada and Department of Psychiatry, University of Minnesota, Minneapolis, MN, USA, Seminar
- Joukhador, J., Blaszczynski, A., Maccallum, F., (2004) Superstitious Beliefs in Gambling Among Problem and Non-Problem Gamblers; Preliminary Data
- Potenza, M., Steiberg, M., McLaughlin, S., Wu, R., Rounsaville, B., O’ Malley, S., Gender- Related Differences in the Characteristics of Problem Using a Gambling 2001 PubMed, Article

